

INGRID ROJAS CONTRERAS

ESRİK AĞACIN MEYVESİ

ÇEVİREN: PEREN GÜLMEZ

İTHAKİ MODERN

Ingrid Rojas Contreras, Kolombiya'nın başkenti Bogotá'da doğup büyüdü, ailesiyle 17 yaşındayken ABD'ye iltica etti. Denemeleri ve öyküleri *New York Times Magazine*, *The Cut*, *Zyzzyva* gibi yayınlarda yer aldı. İlk romanı *Esrik Ağacın Meyvesi* ile California Kitap Ödülleri'nde İlk Kurgu alanında gümüş madalyayı kazandı, *New York Times* tarafından editör seçimi olarak gösterildi. 2022'de yayımlanan anı kitabı *The Man Who Could Move Clouds* ertesi yıl ABD'de Pulitzer Ödülü, Ulusal Kitap Ödülü ve Ulusal Kitap Eleştirmenleri Çevresi Ödülü gibi önemli yarışmalarda finale kaldı; böylece ABD'deki Ulusal Kitap Ödülü'nde Amerikan vatandaşı olmadan finale kalan ilk isim oldu. Yazı çalışmaları sürecinde Bread Loaf Writer's Conference, VONA, Hedgebrook, The Camargo Foundation ve The National Association of Latino Arts and Culture gibi kurumlar tarafından ödüller ve burslar kazanmıştır. California'da yaşamakta, Saint Mary's College'da Misafir Yazar olarak çalışmaktadır.

Esrik Ağacın Meyvesi
Ingrid Rojas Contreras

Özgün Adı
Fruit of the Drunken Tree

İthaki Yayınları - 2583
İthaki Modern - 101

Dizi Editörü: *Mert Tanaydın*
Yayıma Hazırlayan: *Burcu Uluçay*
Son Okuma: *Mert Tanaydın*
Kapak Görseli: *Yağız Eyiişleyen*
Kapak Tasarım: *Hamdi Akçay*
Kapak Uygulama: *Mehmet Büyükturna*
Grafik Uygulama: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Mayıs 2024, İstanbul
ISBN: 978-605-265-333-3
Sertifika No: 63989

Türkçe Çeviri © Peren Gülmez, 2024
© İthaki, 2024
© Ingrid Rojas Contreras, 2018

Bu eserin tüm hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı aracılığıyla The Friedrich Agency LLC ile yapılan anlaşmayla satın alınmıştır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 – Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithakiyayingrubu.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

INGRID ROJAS CONTRERAS

ESRİK AĞACIN MEYVESİ

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: PEREN GÜLMEZ

ithaki

Senin için, Anne.

1.
FOTOĞRAF

Tuğla duvarın önünde plastik bir sandalyede kamburunu çıkarmış hâlde oturuyor. Ortadan ayırdığı saçlarıyla uysal bir görünümü var. Dudakları görünmüyor ama dişlerini gösterişinden gülümsediği anlaşılıyor. Önce yavan bir tebessüm gibi duruyor ama inceledikçe tasasız, sorumsuz bir hâl alıyor gülüşü. Kucağında bir kundak, kundakta da yenidoğanın yüzü için bırakılmış bir açıklık var; kıpkırmızı ve ihtiyar birininki gibi kırış kırış görünüyor yüzü. Battaniyeye işlenmiş mavi kurdeleden bebeğin erkek olduğunu anlıyorum, sonra Petrona'nın arkasındaki adama dikiyorum gözlerimi. Afro saçlı, dikkat çekici biri, melun elinin ağırlığını kızın omzuna vermiş. *Adamın ne halt ettiğini biliyorum*, midemi bulandırıyor ama ben kimim ki Petrona'ya böylesi bir aile fotoğrafına kimi dahil edeceğini söyleyeyim?

Arka yüzünde fotoğrafın basıldığı zamanı gösteren bir tarih damgası var, dokuz ay geriye gittiğimde tam da ailemle Kolombiya'dan kaçıp Los Angeles'a vardığımız zamana denk düşüyor. Fotoğrafı çevirip bebeğe dikkat kesiliyorum, ağlıyor mu gülüyor mu kestirmek için her bir kırışığını, kara delik gibi açılmış ağzının etrafındaki şişkinliği inceliyorum; çünkü tam olarak

nerede ve ne vakit rahme düştüğünü biliyorum ve zaman mefhumumu böyle yitiriyorum, Petrona adlı kızın daha on beş yaşında karnının kemiklerle dolmasının benim suçum olduğunu düşünüyorum; annem işten döndüğünde bağırmıyor (fotoğrafı, zarfı, adıma yazılmış Petrona'nın mektubunu görse de), yok, annem ağır yükümü kaldırırcasına yanıma oturuyor, Doğu Los Angeles Via Corona'daki apartmanımızın pis merdivenlerinde birlikte sessiz ve üzgün oturup adı batasıca fotoğrafa bakıyoruz.

ABD'ye vardığımızda mülteciydik. *Artık güvende olduğunuza göre mutlusunuzdur*, demişti insanlar. Buralılara benzemek için gayret etmemizi söylemişlerdi. Çoğunluğa ne kadar çabuk karışsak kârdı. Ama nasıl seçim yapabilirdik ki? ABD bizi kurtaran topraktı; Kolombiya ise meydana gelmemizi sağlayan topraktı.

Amerikalı olmanın matematiksel prensipleri vardı: Yüz tarihi gerçek bilmen (*İç Savaş neden çıkmıştı? II. Dünya Savaşı sırasında başkan kimdi?*) ve Kuzey Amerika topraklarında kesintisiz beş sene geçirmen gerekliydi. Bilgileri ezberledik, yerimizden ayrılmadık ama gece olup da ayağım yerden kesildiğinde ve kafam yastıkla kavuştuğunda hep merak ettim: Ayağımın havada olduğu şu saatlerde hangi ülkedendim ben?

Vatandaşlık başvurusu yaptığımızda aksanımı törpüledim, geçirdiğim elle tutulur tek değişim bu oldu. Bir sene kadar ses seda çıkmadı. Zayıfladık. Ne kadar değersiz olduğumuzu, dünyadaki hakkımızın ne kadar az olduğunu anladık. Başvuru ücretini ödedikten sonra ne paramız kaldı ne gidecek yerimiz. Derken mülakat davetiyesi geldi, son kez sicilimiz kontrol edildi, sorguya çekildik ve onay aldık.

Yemin töreninde ekranda kartallarla ve top-tüfekle dolu bir film gösterdiler, ardından hep beraber yeminimizi ettik. Yeni marşımızı okuduk, marş da bitince artık Amerikalı olduğumuz söylendi. Yeni Amerikalılar tebrik edildi ama ben avluya çıktı-

ğımızda başımı geriye attım. Palmiye ağaçlarının salınmalarını izlerken geleceği, geleceğin ne kadar parlak olabileceğini düşünmem gerektiğini biliyordum, onun yerine tek aklıma gelen Petrona'ydı, onu son gördüğümde olduğu gibi şimdi de benim on beş yaşında olmamdı.

Annemin eski ajandasından adresini buldum. Doğru düzgün bir adres değil, Bogotá'dayken Petrona'nın anneme yazdırdığı yol tarifiydi sadece: *Petrona Sánchez, 7. Cadde'yle 48. Cadde'nin arasındaki gecekondu mahallesi. 56. kilometre, leylakların arkasındaki ev.* Dairemizde kendimi banyoya kilitleyip duşu açtım ve banyo buharla dolarken mektubu yazdım. Nereden başlayacağımı bilmiyordum, o yüzden ortaokulda öğrendiğim taslaktan yola çıktım:

Üst kısım (*3 de Febrero del 2000, Chula Santiago, Los Angeles, Estados Unidos*), hitap bölümü (*Querida Petrona*), doğru ve anlaşılır giriş ve gelişme bölümleri (*Petrona, cómo estás? Cómo está tu familia?*), ilk cümlenin içeriden başlatıldığı paragraflar (*Mi familia está bien./ Estoy leyendo* Don Quixote*./ Los Angeles es bonita, pero no tan bonita como Bogotá*).* Sırada sonuç kısmı vardı ama onun yerine Kolombiya'dan nasıl kaçtığımızı yazdım; Bogotá'dan Miami'ye, oradan Houston'a, oradan Los Angeles'a uçağa nasıl bindiğimizi, göç idaresi memurlarının bizi durdurup geri göndermemesi için nasıl dua ettiğimi, kaybettiklerimizi düşünmeden edemeyişimi. Los Angeles'a vardığımızda hava acayip güneşliydi ve burnuma sadece okyanus kokusu geliyordu. *Nefesimi içime çektiğimde tuz kokusu burnumu yaktı.* Tuz hakkında deli gibi art arda paragraflar dizdim. (*Uğursuzluğu def etmek için ellerimizi tuzla yıkadık. / Annem paramızı harcamaya korkarken bile bir tek tuz aldı. / Bir dergide paketlenmiş tuzun içinde ezilmiş hayvan kemiği olduğunu okudum, midem bulandı ama sonra*

* (İsp.) 3 Şubat 2000, Chula Santiago, Los Angeles, ABD; Sevgili Petrona; Petrona, nasılsın? Ailen nasıl?; Benim ailem iyi./Don Quijote okuyorum./Los Angeles güzel, ama Bogotá kadar güzel değil. *–yhn*

okyanusun da öyle olması gerektiğini fark ettim. Kumsaldaki kumlar da kısmen kemikti.) Sonunda bütün bu tuz konuşması bir nevi şifre gibi gelmeye başladı. *Artık öyle bir hâl aldı ki tuzun kokusunu alamıyorum bile.* Kapanış cümlem bu oldu, öyle istediğimden değil, söyleyecek sözüm kalmadığından.

Asıl bilmek istediğim şeyi soramadım: *Petrona, biz gidince sen nereye gittin?*

Petrona'nın yanıtı geldiğinde verdiği sıradan bilgilerin (güzel hava, gecekondu mahallesindeki evine giden yola yeni döşenen asfalt, mevsiminde marullarla lahanalar) ardında gizli mesajlar bulmaya çalıştım.

Sonunda bana yazdığı yanıt mektubunun bu denli sıradan olması önemini yitirdi, çünkü aradığım bütün cevaplar zarfı yalayıp sıkıca kapatmadan evvel ortadan ikiye katlayıp mektubunun arasına yerleştirdiği o fotoğrafa basılıydı, sonra o zarfı postacıya vermişti, zarf tıpkı benim de yaptığım gibi Bogotá'dan Miami'ye, oradan Houston'a, oradan da Los Angeles'a seyahat etmiş, sonra yanında getirdiği enkazla birlikte kapımıza gelmişti.

2.
PETRONA ADLI KIZ

Petrona adlı kız ben yedi, ablam Cassandra dokuz yaşındayken evimize geldi. On üç yaşındaydı ve üçüncü sınıfa kadar okuyabilmişti. Hırpani yüzlü bir bavulla üç katlı evimizin bahçe kapısında dikildi, üstünde dizlerine sarkan sarı bir elbise vardı. Saçları kısaydı ve ağzı açık duruyordu.

Bahçe aramızda bir uçurum gibi açıldı. Cassandra'yla ben evimizin en soldaki iki sütununun ardından Petrona adlı kıza baktık. Beyaz sütunlar sundurmadan yükseliyor ve ikinci katın çıkmasını destekliyordu. İkinci kat çıkık üst dişler gibi öne fırlamıştı. Tipik bir Bogotá eviydi, eski kolonyal evleri andıracak şekilde yapılmıştı, geniş pencereli, kırmızılı mavili yarım ay biçiminde kiremitlerle döşeli çatısı olan beyaz bir evdi. Yan duvarları yapışık, birbirinin aynısı sıraevlerden biriydi. O zaman Petrona adlı kızın evimize neden öyle baktığını anlamamıştım ama Cassandra'yla ikimiz aynı huşuyla ağzımız bir karış açık ona geri baktık. Petrona adlı kız gecekondu mahallesinde yaşıyordu. Şehrin hemen her yüksek tepesinde, yersiz yurtsuzlar ile yoksulların el koyduğu devlet arazilerinde bir gecekondu mahallesi vardı. Annem kendisi de gecekondu mahallesinde büyümüştü ama Bogotá'da değil.

Cassandra kendi sütununun arkasından, "Ne giydiğini gördün mü Chula? Saçı da *oğlan* çocuğu gibi kesilmiş," dedi. Gözlüklerinin ardından gözlerini iri iri açtı. Cassandra'nın gözlükleri yüzünün büyük bölümünü kaplıyordu. Pembe çerçeveli, büyük boy gözlükler yanaklarındaki gözenekleri de büyük gösteriyordu. Annem ön kapıdan Petrona adlı kıza el salladı. Bahçeye fırladı sonra, topukları parke taşlarında tıkırdarken saçları ensesinde hopluyordu.

Petrona adlı kız annemin yaklaşmasını izledi.

Doğal bir güzelliği vardı annemin. Başkaları böyle derdi. Yabancı adamlar yolun ortasında durur, keman kaşlarına, koyu kahverengi gözlerinin çekiciliğine iltifat ederlerdi. Annem güzellik uğruna sıkıntı çekmeyi sevmezdi ama her sabah kalktığında gözlerine kalın siyah kalem çeker, ayda bir de pedikür yaptırmaya kuaföre giderdi; buna değdiğini söylerdi hep, çünkü gözleri gücünün, minik ayaklarıysa masumiyetinin kaynağıydılar.

Petrona adlı kız gelmeden evvelki gece annem yemek masasına tarot kartlarından üç deste koyup "Petrona adlı kız güvenilir mi?" diye sormuştu. Soruyu farklı şekillerde, türlü ses tonlarıyla, tek bir zihinle sorduğunu hissedene kadar dile getirdi; ardından ortadaki destenin en üstündeki kartı çekti. Kartı çevirip önüne koyunca Deli kartı olduğunu gördü. Baş aşağı duran kartı incelerken eli havada kaldı. Kartın üstünde adımının ortasında yakalanmış, hülyalı bir edayla gökyüzüne bakarak gülümseyen beyaz bir adam vardı, bir elinde beyaz gül tutuyordu, omzunda da altın rengi bir bohça asılıydı. Tayt, bot ve prenslerinkini andıran volanlı bir elbise giymişti. Ayaklarının dibinde beyaz bir köpek zıplıyordu. Adam önüne bakmıyordu ve her an uçurumdan düşebilirdi.

Annem desteleri eline alıp karıştırdı: "Eh, uyarımızı aldık."

"Babama söyleyelim mi?" diye sordum. Babam uzaklarda, Sincelejo'da bir petrol tesisinde çalışıyordu, bizi görmeye ne za-

man geleceğini asla bilmezdim. Annem Bogotá'da iş olmadığı için babamın uzaklarda çalıştığını söylemişti ama benim tek bildiğim bazı şeyleri babama söylediğimiz, bazılarınıysa söylemediğimizdi.

Annem güldü. "Hepsi aynı zaten. Burada *hangi* kızı tutsan serserilerle bağı vardır. Mahallenin aşağısında oturan Dolores'i al mesela. *Kızı* çete mensubuydu, gittiler Dolores'in evini soydular, düşünsene, mikrodalga fırını bile almışlar." Annem yüzümden kaygılandığımı anladı. Kalın göz kalemi gözlerinin köşesinden yukarı doğru çekilmişti. Gülümserken ucu kırıştı. Parmağını kaburgalarıma batırdı. "Amma da ciddisin. Bırak kaygılanmayı."

Cassandra ön bahçede kendi sütununun arkasından, "Bu Petrona adlı kız bir ay bile dayanmaz, şuna baksana, sivrisinek kadar canı var," dedi. Gözlerimi kırpıştırdım, dediği doğruydu. Annem bahçe kapısını açarken Petrona adlı kız durduğu yerde küçüldü.

Annemin kızlarla şansı hiç yaver gitmemişti. Son kız Julieta'nın kovulmasının sebebi, annemin olmadık zamanda mutfağa girip Julieta'nın ağzında tükürüğünü biriktirdiğini ve kız tam yukarı bakarken annemin sabah kahvesine tükürdüğünü görmesiydi. Annem açıklama talep edince Julieta adlı kız, "Belki Señora'nın gözleri olmadık şeyler görüyordur," demişti. Annem bir saniye sonra Julieta'nın eşyalarını sokağa fırlatmış, Julieta'yı da yakasından tutmuş, "Geri geleyim deme, Julieta, sakın geri geleyim deme," diyerek kızı dışarı atıp kapıyı suratına çarpmıştı.

Annem kızları durumlarının aciliyetine göre tutuyordu. Başka evlerde çalışan kızları buluyor, onlara tanıdıkları iş arayan biri olursa diye telefon numarasını bırakıyordu. Annem hastalıklar, hamilelikler yüzünden sıkıntı çeken, savaş yüzünden yerinden yurdundan edilen ailelere dair hikâyeler duyuyordu, gücümüz günlük sadece beş bin peso vermeye yetiyordu,

o parayla da pazardan biraz sebzeyle pirinç alınırdı anca ama yine de bir sürü kız başvuruyordu işe. Sanırım annem kendi gençliğini hatırlatan kızları işe alıyordu ama hiçbiri istediği gibi çıkmıyordu.

Kızın teki az daha bebekken Cassandra'yı kaçıracaktı. Annem kızın adını bilmiyordu, yalnızca kısır olduğunu duymuştu. Gerçi annemin deyişi şöyleydi: *Suyu çekilmiş bir kumsal kadar verimsiz.* Bildiğimiz çoğu kişi alışılagelmiş yolla kaçırılmıştı: Bizzat gerillalar tarafından fidye için alıkonulmuş, sonra ya serbest bırakılmış ya ortadan kaybolmuşlardı. Cassandra'nın az daha kaçırılması çok bilindik bir hikâyedeki eğlenceli bir şaşırtmacaydı. Söz konusu kısır kızın aile albümümüzde fotoğrafı vardı. Parlak plastik folyonun ardından kabarık saçları, teki eksik ön dişleriyle bakıyordu kız. Annem kızın fotoğrafını aile hikâyemizin bir parçası olduğundan albümümüzde sakladığını söylerdi. Babamın komünist gençlik fotoğrafı bile herkes görsün diye albüme konmuştu. Üzerinde İspanyol paça pantolon, gözünde koyu renk güneş gözlüğü vardı. Dişlerini sıkmış, yumruğunu havaya kaldırmıştı. Sofistike görünüyordu ama annem görünüşüne aldanmayın dedi, çünkü İncil'deki Âdem anneler gününde ne kadar kederliyse babam da o kadar kederliydi.

Bizimkisi bir kadınlar saltanatıydı, başımızda annem yer alıyordu ve o daima bizim gibi bir dördüncü arıyordu ya da *kendisi* gibi, çulsuz ama yoksulluktan kurtulmaya hevesli, annemin kendi katlandığı yanlışları düzeltebileceği, kendisinin genç bir versiyonunu.

Bahçe kapısında annem Petrona adlı kıza elini uzattı. Petrona adlı kız öyle yavaştı ki annem kızın elini kendi ellerinin arasına alarak aşağı yukarı salladı. Petrona adlı kızın kolu boş boş sallandı. "Memnun oldum," dedi annem. Petrona adlı kız onaylamakla yetinerek gözlerini yere dikti. Petrona adlı bu kız bir ay dayanamazdı. Annem Petrona adlı kızın omzuna kolunu dolayıp bahçemize soktu ama parke taşlarından ön kapımıza

gelecekleri yerde sola döndüler. Beraber bahçenin ucundaki çiçek tarhına yürüdüler. Bahçe kapısının en yakınındaki ağacın önünde durdular ve annem ağacı işaret edip kıza bir şeyler fısıldadı.

O ağaca Borrachero derdik, Esrik Ağaç. Babam bilimsel adını kullanırdı, *Brugmansia arborea alba*; ama kimse neden bahsettiğini anlamazdı. Çarpık dalları olan uzun bir ağaçtı, büyük beyaz çiçekler ve koyu kahverengi meyveler verirdi. Ağacın tamamı, yaprakları bile zehirliydi. Dalların yarısı bizim bahçeye yarısı mahallenin kaldırımına sarkıyor, bal aromalı, baştan çıkarıcı yoğun bir koku salıyordu.

Annem Petrona adlı kıza fısıldarken aşağı sarkan ipek gibi çiçeklerden birine dokundu, kız çiçeğin sapında hafifçe salınmasını izledi. Galiba annem ağaçla ilgili beni de uyardığı konuları kıza tembih ediyordu: çiçekleri koparılmayacaktı, altında oturulmayacaktı, yakınında çok uzun süre durulmayacaktı ve en önemlisi komşulara bizim de ağaçtan korktuğumuz belli edilmeyecekti.

Esrik Ağaç komşularımızı endişelendiriyordu.

Annem kimbilir neden bu ağacı yetiştirmeye karar vermişti. Belki inatçı damarındandır, belki de hep kimselere güvenilmez dediği içindir.

Ön bahçede annem yerden düşmüş beyaz bir çiçek aldı eline, sapından tutup kapının üstünden atıverdi. Petrona adlı kız çiçeğin uçup gitmesini izledi, öğlenin ikisinde mevcut gölgesiyle kaldırıma konduğu yerde gözleri takıldı kaldı. Sonra Petrona adlı kız valizi tutan ellerine baktı.

Annem Esrik Ağacı diktikten hemen sonra cadı gibi gülmüş ve işaretparmağının kenarını ısırmıştı. "Casus gibi camımızı gözetleyen meraklı komşularımız nasıl da apışacaklar!"

Annem komşularımıza hiçbir şey olmayacağını söylemişti ama çok uzun kalırlarsa Esrik Ağacın kokusu üzerlerine çökerdi, ardından hafif bir sersemlik hissederler, sonra başları balon

gibi olur, bir müddet sonra kestirmek için hemen oracıkta kaldırıma uzanmak isterlerdi. Ciddi bir şey değildi yani.

Bir keresinde yedi yaşında bir kız ağacın çiçeğini yemişti.

"Güya yemiş," demişti annem. "Ya ben onlara ne dedim, biliyor musun? Kızınıza dikkat etseydiniz ya, dedim. Pis burnunu bahçeme sokturmasaydınız ya, dedim."

Komşular senelerce annem ağacı kessin diye muhtarı sıkboğaz ettiler. Ne de olsa burundanga uyuşturucusunda ve tecavüz hapında kullanılan çiçeklerle meyve bu ağaçta yetişiyordu. Anlaşılan ağacın insanlara iradelerini kaybettirme etkisi vardı. Cassandra zombi fikrinin burundangadan geldiğini söylemişti. Burundanga Esrik Ağaç tohumundan yapılan yerel bir içkiydi. Bir zamanlar Chibcha kabilelerinde Büyük Şef öldüğünde onunla beraber diri diri gömmek için karılarıyla hizmetçilerine bu içkiden verilirmiş. Burundanga içen kadınlarla hizmetçiler sersemleşip her şeye itaat ederler ve kendi rızalarıyla yeraltı mezarının bir köşesinde oturup beklerlermiş, bu esnada kabile çıkışı kapatır, onları dokunmaları günah olacak yemek ve suyla beraber içeride bırakırlarmış (yemekle su Büyük Şefin ahirette kullanması için ayrılırmış). Bogotá'da çok kişi burundanga kullanır: suçlular, fahişeler, tecavüzcüler. Burundangayla uyuşturulduğunu söyleyen kurbanların çoğu uyandığında evlerinin ve banka hesaplarının boşaltılmasına yardım ettiklerini, cüzdanlarını açıp her şeylerini verdiklerini hatırlamazlardı ama bizzat bunları yapmış olurlardı.

Ama annem elinde bir dizi araştırma, yanında da bir bitki yetiştirme uzmanı ve bir avukatla muhtarlığa gidince, Esrik Ağacın meyvesi uzmanların çok ilgilenmediği bir şey olduğundan ve eldeki azıcık araştırma tohumların zehirli ya da uyuşturucu etkisinin varlığında hemfikir olmadığından muhtarlık işin peşini bırakmaya karar verdi.

Esrik Ağacımıza pek çok kez zarar vermeye teşebbüs ettiler. Birkaç ayda bir, sabah gözümüzü açıp camdan baktığımız-

da ağacın kaldırıma bakan dallarının testereyle kesilip çimlerin üstüne, ağacın gövdesinin etrafına ölü uzuvlar gibi bırakıldığını görürdük. Gelgelelim Esrik Ağacımız inatla büyüyüp yeşermeye devam eder, kışkırtıcı beyaz çiçekleri dallarından çan gibi sarkar ve rüzgâr insanı kendinden geçiren kokusunu havada taşırdı.

Annem ağaca zarar verme teşebbüslerinin arkasında *La Soltera** olduğuna emindi. Ona böyle dememizin sebebi, kırk yaşında, bekâr ve hâlâ annesiyle yaşıyor olmasıydı. La Soltera sağımızdaki evde oturuyordu, onu sık sık bahçesinde dolanıp dururken görürdüm, gözlerine mor farı boca ederdi ve bayat kahve ile yeni sigara kokusuna bürünmüş olurdu. Bütün gün ne yaptığını duymak için kulağımı La Soltera'yla ortak duvarımıza dayardım ama çoğunlukla tek duyduğum didişme ve açık bırakılan televizyonun sesi olurdu. Anneme kalırsa gidip elâlemin ağacına zarar verecek zamanı bulacak türden tek kadın La Soltera'ydı. O yüzden annem misilleme olsun diye kırmızı taşlı avlumuzu süpürdüğünde bütün tozu kiri uzun seramik saksılarla çamların kenarlarından La Soltera'nın avlusuna *doğru* dökerdi.

Bahçede Cassandra seslendi: "Çabuk ol Chula, görmesinler seni!"

Annem ile Petrona adlı kız parke taşlarından ön kapıya gelirlerken Cassandra görünmemek için sütunun etrafında saat yönünde ayaklarını sürüyüp ellerini kaydırdı. Ben de aynısını yaptım ama onları izlemek için kafamı dışarıda bıraktım. Annem kolunu Petrona adlı kıza dolamıştı, Petrona adlı kızsa gözlerini yerden ayırmıyordu.

"Bunlar benim kızlarım," dedi annem, kırmızı taşlı avlumuza geldiklerinde. Petrona adlı kız hafifçe eğildi, sandaletli uzun ayakları bitişik, dizleri iki yana çıkıktı, eğilirken elbisesinin alt tarafı çadır gibi genişledi Benden altı yaş büyük bir kızın eğilerek selam verdiğini görmek tuhafıma gitti. Cassandra'yla sü-

---

* (İsp.) Bâkire; kızkurusu. *–ybn*

tunların arkasında kaldık, ona baktık ama sesimizi çıkarmadık. Kız da bize baktı, gözleri ışık tutulmuş gibi bir kahverengiydi, sarıya dönüktü neredeyse. Sonra boğazını temizledi, sarı elbisesi bileklerine geri indi, hırpani valizini eline geri aldı.

"Çok utangaçlardır," dedi annem. "Alışırlar sana."

İçeri beraber girdiler, annemin sesi uzaklaşan bir tren gibi gitgide duyulmaz oldu. "Gel sana odanı göstereyim."

Eve ne zaman yeni bir kız gelse Cassandra'yla ben yadırgardık, o yüzden annemin odasında oturup Meksika dizilerini, onlar bitince İngilizce kanalda altyazılı *Singin' in the Rain*'i izledik.

Film iki kere son dakika haberiyle kesildi. Alışmıştık ama Cassandra'yla aynı anda öf çektik. Yüzümü ellerime gömdüm ve muhabir o sırada her nasılsa hep ortalıkta dolanan kısaltmalar denizinden isimler saçmaya başladı: FARC, ELN, DAS, AUC, ONU, INL. O kısaltmaların birbirlerine yaptıkları şeyleri söylerdi genelde ama bazen muhabir tek bir isimden bah-
18 sederdi. Basit bir isim. Ad, soyad. *Pablo Escobar*. Kafa karıştırıcı kısaltmaların arasında o basit isim sudan fırlayan bir balık gibiydi, aklımda tutabileceğim, hatırımda kalacak bir şey.

Sonra filmimiz gene başladı. Şarkılar, sarı yağmurluklar, al basmış beyaz yüzler geri döndü. Kuzey Amerika çok temiz, hoş bir yer gibi görünürdü gözümüze. Siyah asfalt döşeli caddeye yağan yağmur pırıl pırıldı ve polisler çok efendilerdi. Bunu görmek insanı afallatıyordu. Annem kirpiklerini kırpıştırarak, yalvararak ve polislerin eline yirmi binlik banknotlar sıkıştırarak cezalardan kurtulurdu. Kolombiya polisi çok kolay rüşvet alırdı. Noterlerde, mahkemelerde çalışan memurlar da öyle; annem sıranın önüne geçmek, başvurularını yığının üstüne aldırmak için para verirdi. Cassandra televizyonun önünde burnunu tutarak genizden gelen korkunç bir sesle lanetlenmiş şu sarışın güzel aktris Lina Lamont gibi konuştu. Tiz bir sesle, "Ona katlenemiyolum," deyince kıkırdadık. Tekrar tekrar söyledi, gülmekten sarsılmaya başladık ve dayanamayıp sırtüstü yattık.

3.
MOSQUITA MUERTA

Petrona evimizde çamaşır, ütü, dikiş, yer silme, yemek yapma, yatak toplama, çiçek sulama, toz alma, yastık kabartma işlerinde ilk talimatlarını aldı. Petrona on üç yaşında görünmüyordu ama annem öyle olduğunu söylemişti. Yüzü kül rengiydi, gözlerinde acının verdiği bir olgunluk vardı. Saçları erkek saçı gibi kısa kesilmişti, üstündeki beyaz önlüğün kenarlarında şık masa örtülerinde olduğu gibi dantel işleme vardı. Yanakları hep al al, parmak boğumları hep kızarıktı.

Petrona her akşam altıda evden çıkıp gidiyordu, halbuki evin arkasında, iç avlunun gerisinde kendine ait bir odası vardı. Cassandra'yla okuldan döndüğümüzde Petrona'yı o odada, yatakta oturmuş radyo dinlerken bulurduk. Odasının temiz camından onu gayet net görebilirdik. Kıpırdamadan otururdu, ellerini göğsünde kavuşturmuş olurdu, yumuşak gitar ezgilerinin arasında şarkı söyleyen boğuk erkek sesleri kapısının altındaki aralıktan dışarı sızardı.

Cassandra'yla burnumuzu camına dayardık. Petrona'yı ileri geri sallanırken izlerdik ama çoğunlukla dümdüz oturur olurdu, duvara yaslanmış cansız bir lahana bebek gibi. Gözleri öyle

yumuluyken ne düşündüğünü merak ederdim. İçinde katı bir şeyin kabardığını hayal ederdim, kendi hâline bıraksak Petrona taşa dönecekmiş gibi. Bazen taşa dönmeye başladığından emin olurdum çünkü yanaklarındaki ışık gri gri parlarken göğsü nefesiyle inip kalkmazdı. Benim gözümde Petrona Bogotá'nın dört bir köşesindeki özel bahçelerde ve halk meydanlarında sergilenen pürüzsüz dokulu alçı heykelleri andırıyordu; annem o heykellerin azizler olduklarını söylemişti ama babama göre iyi ve dikkate değer şeyler yapmış sıradan insanlardı.

Evimizde Petrona her gittiği yerde bir sessizlik bulutu giyiyordu. Adım attığında hiç ses çıkmazdı. Ayaklarını halının üstünde dikkatle kaldırıp basardı, kedi gibi işitilemezdi o da. Petrona'nın varlığını bildiren tek ses sabunlu suyun şıpırtısı olurdu; suyu parlak yeşil bir kovayla ikinci kata taşırdı, kovanın sapını iki eliyle tutar, her seferinde bir fil adımı atardı.

Evde bir şeyleri aşağı yukarı taşırken kesik soluklarını duyardım. Yemek tepsisi, paspas, giysi torbaları, oyuncak kutuları, temizlik malzemeleri, dezenfektanlar taşırdı. Kesik kesik solumaya başladığını duyduğum anda ödevimi yarıda bırakır, Cassandra'yla paylaştığımız odanın kapısında dikilirdim. Kapı merdivenin tepesinde sola açılırdı. Ben Petrona'ya izlerken o da kafasını kaldırıp bana bakarak hafifçe tebessüm ederdi. Sonra boğazını temizler, koridorda annemin odasına doğru yürürdü.

Petrona'nın boğazındaki sessizliği ses tellerini örten kuru bir kürk gibi hayal ederdim, boğazını temizlediğinde kürk şöyle bir titreşir, sonra bir meyvenin tüyleri gibi yumuşak, yerine yerleşirdi.

Petrona'nın sessizliği annemi geriyordu.

Annem Petrona'yı konuşturmak için elinden geleni ardına koymadı. Kuzeydoğudaki ailemiz, çocukluğu, yerli büyükannesi, hayaletler görmesi hakkında sayısız hikâye anlatırdı ama Petrona asla kendi hikâyelerini anlatmazdı. Annem anlatırken "Sí, Señora Alma" veya "No, Señora Alma" diyerek araya girerdi

yalnızca, şaşkınlığını yahut inanmazlığını belli etmek istediğinde de başını iki yana sallardı.

Petrona'nın sessizliği Cassandra'yla benim merakımızı cezbediyordu. Annemle konuşuyor mu görmek için etrafında takılıyorduk. Tatlı dilli bir yabancının bir kâse süt ikram ettiği kediye benzediğini düşündük. Petrona her konuştuğunda kullandığı heceleri saymaya dikkat ettik. Parmak uçlarımızı başparmaklarımıza bastırıp söylediği heceleri aklımızda tekrar ettik. Takıntılı bir şekilde saydık ve zamanla altı heceden fazla kullanmadığını fark ettik. Petrona'nın belki de bir şair ya da büyülenmiş biri olduğunu düşünmeye başladık. Petrona'yı belli bir ışıkta heykele benzettiğimi, hareketsiz ve sessizken önlüğünün kıvrımlarının kilise azizlerinin taş örtülerini andıracak şekilde sertleşiyor gibi göründüğünü söylemedim Cassandra'ya. Bu fikri saçma bulacağını ve bana sonsuza dek güleceğini biliyordum. İçimden Petrona için aziz isimleri buldum. *Petrona, Gecekondu Mahallelerinin Leydisi. Petrona, Gizli Kızlığımızın Koruyucu Azizi.*

Gece Petrona gittiğinde odasında ipuçları arardık. Yatağının yanına yığılmış moda dergileri, pencere kenarında da dik duran kırmızı bir ruj vardı. Odası çamaşır sabunu gibi kokuyordu. Banyonun beyaz duvarına tuvalet kâğıdının yanına siyah mürekkeple küçük kalpler çizmişti. Siyah kalpler Petrona gelmeden önce annemin astığı bir arı kovanı resminin arkasında kaybolana kadar belli belirsiz bir desenle yukarı doğru gidiyorlardı. Siyah kalplerin Petrona'nın bir şair olduğunun kanıtı olduğunu düşünüyordum ama Cassandra'ya kalsa dergilerle ruj bir şairin sahip olabileceği şeyler değildi. Bu eşyalar bir azize aitmiş gibi de görünmüyordu.

Annem evde Petrona'yı göz hapsinde tutuyordu. Ölüm karasına bürünmüş gözleri ay kadar parlak iki gezegen gibi Petrona'nın üstündeydi. Cassandra'yla yere oturur, sehpanın üzerinde ödevimizi yapardık. Zaman zaman kitaplarımızdan

başımı kaldırıp bakar, oturma odasındaki kanepenin üzerinden annemin yemek masasında sigarasını içtiğini ve Petrona'yı gözleriyle takip ettiğini görürdük.

Bu bakışlar suçlayıcı kanıt aradığı anlamına geliyordu. Babam tatil için eve geldiğinde ve annem kendisini aldattığını düşündüğünde de aynısı olmuştu. "Şeyi balık gibi kokuyordu, normal değil," demişti, Cassandra'yla ben fal taşı gibi gözlerle ona bakarken. Babam kahvaltı hazırlarken, gazete okurken, fal bakarken annem gözleriyle onu takip eder ve kısık sesle "*Sucio,*"* derdi, gerçi bir gün bunu yapmayı tamamen kesmişti. Babamın annemi ikna etmeyi nasıl başardığını hep merak ettim.

Oturma odasında gözlerimi matematik kitabımdan ayırmamaya çalışıyordum ama sayılara baktığımda anlamıyordum, bakarken yalnızca annemin gözlerini hatırlıyor, hissediyordum, Petrona'nın üzerinde gezinen ölüm karasına bürünmüş karanlık gözler. Petrona da hissediyordu, bu yüzden bir şeylere çarpıyor, annemin kıymetli vazolarını tüylü toz alma püskülünün sopasıyla deviriyordu.

Annem Petrona'nın saçını okşadı. Sigarasından bir nefes çekerek "Petrona, annen nasıl?" diye sordu. Sigarasının beyaz dumanı sarmal bir desen çizerek tavana çıktı, burada halkalar şeklinde genişledi. Dumanın birazı annemin ağzından çıkarken gözden kayboldu. Petrona başını kaldırdı. Önce şaşkın göründü, sonra rahatlamış. "İyi, Señora, sağ olun," dedi, kullandığı s'ler çok yüksek çıkmış, her şeyi o tıslamanın gerisinde bırakmıştı. Petrona döner kapıya doğru sıvışıp mutfağa girmeden önce derin bir iç çekti.

Madem Tarot kartları arasından Petrona için ters Deli kartı çıkmıştı ve annem kıza güvenmemişti de neden kovmuyordu onu, merak ediyordum. Kovulmak bir yana dursun, adı bizimkinin yanında beliren kız oluverdi Petrona.

Oturma odasında matematik kitabıma gözlerimi dikmiş ba-

---

* (İsp.) Kirli. *–ybn*

karken, annemin güvensizliğini yatıştıran şey belki de Petrona'nın azizleri andıran özellikleridir, diye geçirdim içimden.

Annem sigarasını söndürdü. "Gecekondu mahallesinde nasıl hayatta kalıyor, kimbilir."

"Anne şişşt." Cassandra hâlâ sallanan döner kapıya baktı. "Duyacak seni."

Annem elini havada salladı. "Höff. *Ella? Ella no es nada más que una mosquita muerta.*"*

Annem gecekondu mahallesinde büyüdüğü için açık açık kavgacı olmaktan kıvanç duyardı, zayıfmış gibi davranan insanlardan tiksinirdi. O yüzden pasif birini gördü mü *küçük ölü sinek* derdi, aşırı önemsiz görünmeye çalışan, hayat stratejisi ölü gibi yapmak olan biri yani. Diğer mosquita muerta'ların arasında öğretmenlerimiz, komşularımız, televizyondaki haber sunucuları ve devlet başkanı vardı.

Annem televizyona bağırırdı: "Virgilio Barco bu küçük mosquita muerta numarasıyla bütün ülkeyi kandırdığını sanıyor ama ben onun ne yılan olduğunu biliyorum! Kimi kandırdığını sanıyor? 'Pablo Escobar'la bağı yokmuş,' hadi oradan! Dünkü çocuk değilim ben."

Evde olduğunda babam da televizyona bağırırdı, ama o şöyle derdi: "Fare miyiz, insan mıyız biz yahu, *no me joda*?"**

Ben de annemle babam gibi televizyona bağırmak isterdim ama adamakıllı nasıl bağırılır öğrenmem gerekliydi. Fare olmanın mosquita muerta olmaktan iyi bir şey olduğunu anlamıştım, yılan olmak da insan olmaktan iyiydi; çünkü ölü taklidi yapan sinekler ezilebilirlerdi, fareler utangaçlardı ve insanlar infaz edilebilirlerdi ama herkes her zaman yılanlardan kaçardı.

***

* (İsp.) O mu? Ölü bir sinekten fazlası değil o. *–ybn*

** (İsp.) Benimle taşak geçme. *–ybn*

Luis Carlos Galán adlı bir adam yüzünden annem gitgide daha çok bağırıyordu televizyona. Galán başkan adayıydı ve annem acayip fanatiği olmuştu. Kolombiya'nın istikbalinin geldiğini hem de olabilecek en iyi ambalajla geldiğini söylüyordu. *Haksız mıyım, prenses?* Başkanlık münazaralarını annemin yatak odasında izliyorduk.

Petrona yerde oturuyordu. Pek fikri yoktu zaten, sorun değildi çünkü benim de yoktu. Anneme Galán'ın televizyondaki diğer adamlardan farklı görünmediğini söyledim, annem havaya tükürürmüş gibi yapıp "Gördün mü? Söylediğin şey hakkındaki fikrim budur," dedi. Başparmağını kumandanın düğmesine art arda bastırdı, derken Galán'ın sesi yatak odasında gümlemeye başladı, ardından annem televizyonu da bastıran bir sesle gözüm mü körmüş, diye sordu, Galán'la kıyaslayınca bütün siyasetçilerin tuzdan heykeller olduklarını göremiyor muymuşum?

Annem İncil'den alıntı yapıyordu, o kadarını biliyordum. Cassandra'yla küçük bir Katolik okuluna gidiyorduk, bir rahip her sene ziyaret eder bize temel kıssaları anlatırdı ama İncil bilgimiz taş çatlasa şöyle böyleydi. Yanan köyünden kaçarken omzunun arkasından bakan bir kadın olduğunu biliyordum, Tanrı onu tuz yığınına dönüştürmüştü; ama kadının neden cezalandırıldığını bilmiyordum, bu kıssanın siyasetçilerle ne ilgisi olduğunu anlamıyordum. Önemi yoktu zaten. Annem acayip metaforlar kullanırdı hep. Bir keresinde, "Güven bardaktaki su gibidir; dökersen sonsuza dek yok olur," demişti; sanki paspas nedir bilmiyordu ya da yağmur ve suyun buharlaşma döngüsünü. Babamın söylediği daha çok hoşuma gitmişti: Kolombiya başkanlarının hepsi *salados*,* hepsi şanssız, demişti babam. Petrona'yla göz göze gelip gülümsedim ama karşılık vermedi. Başımın yanında işaretparmağımla daireler çizip annemi gösterdim. Petrona dudaklarını sıktı ve sırıtarak gözlerini kaçırdı.

Annem Galán'a kafayı nasıl taktıysa babam da savaşa tak-

* (İsp.) Tuzlu; Kolombiya argosunda şanssız kişi anlamında. *–ybn*

mıştı. Evde olduğu vakit gazetelerden iç çatışmalarla ilgili makaleleri keserdi, haberler çıktığında sesi açar, sonra arkadaşlarıyla dedikodusunu yapmak için telefona koşardı. "Son haberleri duydun mu?" Güncel siyasi skandallar hakkında konuşur, derken Kolombiya tarihindeki en sevdiği on yıllık dönem olan 1980'lerin muhasebesine geçerdi.

Kendim de siyasetle ilgilenmeye böyle başladım. Bir gün tıpkı babam gibi olmak istiyordum. Babam yürüyen ansiklopedi gibiydi. Kolombiya'daki 128 paramiliter grubun en az üçte birini adlarıyla bilmekle övünürdü: *Begrimed,* Kara Kartal, Antimás, Alfa 83, Cırcırböcekleri, Magdalena Temizliği, Menudo, Rambo*... Ayrıca ölüm mangaları içindeki grupların, narko-paramiliterlerin (*Devrimcilere Ölüm, Kaçıranlara Ölüm*), bilindik gerillaların (FARC, ELN) bazılarının da isimlerini bildiğini söylerdi, ancak uzmanlık alanı paramiliterlerdi. Babam gibi olmak için çok uğraştım ama ne kadar çaba sarf etsem de en basit mefhumları bile kavrayamıyordum; mesela gerillalar ile paramiliterler arasındaki fark neydi? Komünist ne demekti? Bu gruplar kimlerle savaşıyordu?

Annem siyaset hakkında hiçbir şey bilmediğini itiraf etmekten utanmazdı. "Baksana bana," diye bağırdı göz kırparak, "öğreniyorum işte. Galán kırmızı gömleğinin içini nasıl dolduruyor, gördün mü? İstediğin *baştan sona* bütün konuları öğreneceğim."

Cassandra başını iki yana salladı, sonra annem, "Adam *baştan sona* türünün örneği, değil mi ya?" dedi. Cassandra onu susturdu çünkü Galán'ın konuşmasını duyamıyordu ama annem Cassandra'yı duymazdan geldi ve televizyona bakıp "Bana umursamayı öğret Galán, *querido*!"** diye yalvardı.

Galán ekranda dinç bir havayla sallandı ve karşısındaki mikrofon ordusuna bağırdı: *Tanıdığım tek düşman, tarihimizin en*

---

* BACRIM Kolombiya'daki kriminel gruplar ifadesinin kısaltması; begrimed İngilizcede kirletilmiş anlamında. *–yhn*

** (İsp.) Canım. *–yhn*

önemli kahramanlarını susturmak, sindirmek ve öldürmek için terör ve şiddet kullanan kişidir!

Annem oturduğu yerde öne kaykıldı. "*Tarihimiz* derken ne kadar güzel görünüyor, değil mi?"

Cassandra gözlerini devirdi.

Annemin odasındaki camlar boydan boya Galán'ın kırmızı noktalı posterleriyle kaplıydı. Odanın içi bile hepsi yukarı bakan, tam bağırırken donakalmış, saçı kasırgaya tutulmuş Galán suratları serisinden gelen ışıkla kırmızıya dönmüştü. O sırada mendilleri üçgen katlayan Petrona'ya göz attım, yukarı kaldırdığı sağ kaşıyla alnının kırıştığını gördüm.

Başkanlık münazaralarının sıkıcı olduğuna karar verdim.

Posterlerden birinin altına geçerek alnımı cama dayadım. Boş kaldırıma bakıp komşuları gözetledim. Sağ yanımızda La Soltera ölmek üzere olan çiçeklerine hortumla su tutuyordu. Sol yanımızda küçük çocuklar toprak dolu kovalarını yere boca ediyorlardı. Yaşlı bir adam kaldırımdan karşıya geçiyordu. Beni görünce bastonuna yaslanıp gözlerini bana dikti. Şimdi fark ediyorum, kimbilir ne kadar sembolik bir görüntü olmuştu: Yedi yaşında bir kız çocuğu bir tür gelecek ilan eden devasa ve hararetli bir dizi Galán suratının altından dışarı bakıyor.

Odamızda yalnız kaldığımızda Cassandra'ya Galán'ın konuşması esnasında Petrona'nın kaşının kalktığını anlattım. Cassandra bunun çok küçük bir ipucu olduğunu ama muhtemelen Petrona'nın *apolitik* olduğunu söyledi. Galán'ı sevmeyenlere böyle derlerdi, Cassandra'nın rehber öğretmeni Profesör Tomás'tan öğrenmiştik bunu, dediğine göre Galán'ı sevmiyorsan ya apolitikmişsin ya da komadaymışsın. Anneme anlattığımızda Cassandra'nın teorisini sorgulamadı, Petrona'nın geçmişi yüzünden apolitik olduğunu söyledi. Sesini alçalttı ve Petrona'nın ailesini geçindirdiğini söyledi. "Düşünsenize, on üç yaşında biri *evini geçindiriyor*." Annem öyle bir sorumluluk taşıdığında siyaset gibi soyut konularla ilgilenmenin güç olduğunu ekledi.

Cassandra onaylarcasına başını salladı. Bense dediklerine katılayım mı, katılmayayım mı bilemedim. Tek bildiğim Petrona'ya üzüldüğümdü, o yüzden Cassandra'ya Petrona'nın suyuna gitmenin bizim çıkarımıza olduğunu söyledim, ne de olsa Petrona şekeri kontrol etmekle kalmadığı gibi bir hata işlediğimizde bizi idare de ediyordu, hem biz bilmeden yemeklerimize ve içeceklerimize tükürebilirdi. Böylece Cassandra'yla her parka gidişimizde yanımıza Petrona'yı da aldık. Petrona'nın bize katılacağını sanmıştık ama o bir şey demeden, bir şey yapmadan salıncakta oturmakla yetindi. Kumdan kale yaparken onu da çağırdık, ayaklarını dinlendirdiğini söyledi, canımız sıkıldığında ve sohbet etmek için yanına gittiğimizde de çabalarımız boşa çıktı.

"En sevdiğin renk nedir?" diye sordu Cassandra.

"Mavi."

Tek kelimesinin ardından büründüğü sessizlik sağır ediciydi. "Benimki mor," dedim. "En sevdiğin televizyon programı hangisi?" Basmakalıp iki aşamalı arkadaşlık kurma prosedürüydü bu ama Petrona kızarıp bozardı, gözleri yaşardı, sonra öfkeye benzer bir ifade dondu kaldı yüzünde. Ne yapacağımı bilemediğimden gittim ağaca tırmandım, Cassandra da peşimden geldi. Yüksekteki dallarda durduğumuz yerden uzaktan Petrona'yı izledik. Petrona burnunu kazağının koluna sildi. Hapşırdı. Cassandra Petrona'nın belki de televizyonu olmadığını söyledi. Omuz silktim.

Kendini farklı hissetmenin ne demek olduğunu bilirdik. Anne babaları yasakladığı için bizimle oynamayan çocuklar vardı. Annemin *Şeyini Sattığına* dair dedikodular vardı. "Fakir kadınlar yokluktan *sırf* zekâlarıyla kurtulamazlar," demişti bir veli, gidip anlattığımızda annem öyle kızmıştı ki burnundan soluyarak derhal parka koşmuş, *herhangi bir şey* satmakla işi *olmadığını* bağırmıştı avaz avaz; *Şey* dedikleri altındandı, *Şey* dedikleri daha kendisi parmağını kaldırmayı düşünmesine kalmadan erkekleri kapısına getirirdi.

Cassandra *Şey*in ne olduğunu biliyor ama bana söylemiyor, yüzünün gerginliği de ısrar etmeme engel oluyordu. Bu yüzden Cassandra'yla yalnız oynuyorduk. Salıncakların etrafında birbirimizi kovalıyor, birbirimizi ebeliyor, kum havuzunda kaleler yapıyor, sonra da ayağımızın altında eziyorduk. El ele hoplayan, küçücük çemberler içinde oturan, Cassandra'yla birlikte orada değilmişiz gibi yapan çocukları görmezden geliyorduk.

PETRONA

Boyacá'da sebze ektiğimiz bir arazimiz ve ineklerimiz vardı. Ağabeylerim tavşan öldürür, ben de pişirirdim. Annem hepimizi okula gönderip beladan uzak, çitliğimizi düzenli ve soframızı hasat ettiğimiz sebzelerle dolu tutardı.

Bogotá'da Tepeler'de arazimiz yoktu, avlayacak hayvan da yoktu. Yiyecek alışverişini marketten yapıyorduk. Yemek pişirmek için içeride küçük bir ateş yakıyordum. Sahip olduğumuz yegâne plastik sandalyede annemi rahat ettirmeye çalışıyor, pişirme işi bitince astımına iyi gelsin diye okaliptüs yaprakları kaynatıyordum. Fakat çocuklara bakmakta iyi değildim. Ufaklıklar benim gözetimim altındayken dizlerini sıyırıp duruyorlardı. Taş atmaktan saçları kan oluyordu. Gözleri morarıyordu. Annem ne yaptığımı bilmek istiyordu, çocukları benim bakımımdayken dağılıp gidiyorlardı. Üstlerini başlarını temiz tutmaya çalıştım. Köşede bir kap suyla bezi hazır bulundurdum ki yanaklarını sileyim ama çoğunlukla onlara, ufaklıklara bakmayı unuttum.

Kanadığım ve döşeğimizi kirlettiğim gün annem, *Artık küçük bir kadınsın. Ya evlen ya çalışmaya başla*, dedi. Hiç talibim yoktu. Tepeler'deki kadınların temizliğe gittiklerini biliyordum. Annem beş yaşından beri ev işi yaptığımı, zengin bir ailenin te-

mizliğini kolaylıkla halledeceğimi söyledi. Tepeler'deki ana yolda durup kadınların gündelik işlerinden dönmelerini bekledim. Tepenin aşağısında şehir otobüsünden tek sıra indiler. Kadınların hepsi yorgun ve bitkin görünüyordu, biri hariç. Gabriela benden birkaç yaş büyüktü, belki on sekiz yaşındaydı. Enerjik bir kızdı, elinde koca koca market torbaları taşıyordu. Önünde durdum. Benim gibi bir kızın yapabileceği iş biliyor mu diye sordum. Beni tepeden tırnağa süzdü. *Senin gibi bir kız...* Bakışları tekrar gözlerime geldiğinde kararını vermiş gibiydi. Beni ziyarete geleceğini söyledi, eski elektrik direğinin oradaki kulübede mi yaşıyorum diye sordu.

Gabriela geldiğinde ona becerikli olduğumu göstermek istedim, o yüzden gazoz ikram ettim. Kardeşlerim içeri girince kılıklarının bozukluğundan şikâyet ettim. Geldikleri gibi onları su kabının yanına götürmek âdetimmiş gibi davrandım. Yanaklarını ovaladım. Gabriela anneme döndü, *Petrona astımınız olduğunu söyledi.* Ona bunu söylememiştim ama Tepeler'de herkes her şeyi bilirdi. Hepimiz dip dibe oturuyorduk. Kardeşlerimi önümden kovalayıp bir taşa oturdum. Gabriela çalıştığı mahallede yardıma ihtiyacı olan bir aile bildiğini söyledi. *Petrona'nın tek yapması gereken yatak toplayıp yemek hazırlamak.* Annem izin verdi ve birkaç güne kalmadan en iyi elbisemi giymiş, Señora'yla tanışmaya hazırdım. Gabriela otobüste benimle geldi. *Şaşırmış görünme sakın, Petrona,* dedi, *bu insanlar büyük bir şehir evinde oturuyorlar.* Şehrin bu kadar uzak bir yerine son geldiğimde ailecek buraya ilk kez gelmiş ve trafik ışıklarında para dilenmek zorunda kalmıştık. *Kadının adı Alma*, dedi Gabriela, *ama senin için Señora Alma.* Elbisemin kolunu çekti. Dinliyor musun beni? Gabriela'nın altın sarısı kıvırcık saçları tepede topuz yapılmıştı. Yuvarlak yanakları çille kaplıydı. Gözlerine baktım. Gabriela sözüne devam etti: *Merak etme, ona seni anlattım. Kendi ailene de aynısını yaptığın için ev bakımında iyi olduğunu söyle, yeter. Hemen tutar seni muhtemelen.*

O sırada çok gergindim. Santiago'ların mahallesi temizdi, planlıydı, ağaçlar bile planlıydı. Sıralar hâlinde muntazam yetiştirilmişlerdi.

Annem ev işlerini yapması için küçük Aurora'yı eğitmemi söyledi. Evdeki tek kadınlar bizlerdik. Erkekler daha büyüktü ama annem erkeklerin okullarına odaklanmalarını istiyordu. Anneme göre içlerinden biri doktor ya da rahip olursa gecekondu mahallesinden çıkış biletimiz olurdu. Tepeler'deki bütün anneler benzer şeyler söylerdi ama ben kimsede işe yaradığını görmedim.

Küçük Aurora'ya kardeşlerine nasıl bakacağını öğrettim. Ona bütün kardeşlerinin kıyafetlerini nasıl temizleyeceğini, plastik leğende nasıl yıkayacağını gösterdim. Sebzeleri kesebilsin diye ona bıçak verdim. Kurt döken kardeşleri için ham papaya hazırlamayı öğrettim. Bir elimde ikiye bölünmüş papayayı, diğerinde meyvenin etini sıyırmaya hazır kaşığı tutarak, *Papayayı böyle tutup çekirdeklerini çıkarıyorsun*, dedim. Aurora kaşığı elimden alıp meyveye daldırdı.

Bazen aklım unutmak istediğim yerlere gidiyordu. Boyacá'daki evimizin paramiliterler yaktıktan sonraki hali gibi. Çitliğin bütün duvarları yıkılmıştı.

Şimdi doğra, diye talimat verdim. Küçük Aurora parmak eklemlerini ona gösterdiğim gibi masaya bastırdı. Kaygan siyah çekirdekler üzerinde bıçağı yavaş yavaş gezdirdi. Çekirdekler ufak parçalara, sonra daha ufak parçalara ayrıldılar. Aurora işini bitirdiğinde çekirdekleri bir mendilin içine topladım, bıçağı pantolonuma sildim ve çatal-bıçakları tuttuğumuz plastik kabın içine geri koydum.

Çiftlikte ayakta kalan tek şey merdivendi. Tırabzanların tahtası bile kararmıştı.

4.
ARAF NOKTASI

Petrona'nın gizem perdesinin kalkmaya başlamasını sağlayan şehirde ayda bir yaşanan büyük elektrik kesintisi oldu. Bizim
32 mahallede kesintiler karnaval gibi karşılanırdı. Cassandra'yla çorap çekmecelerimizden fenerlerimizi aldık, balonları suyla doldurduk ve bağıra çağıra sokakta koştuk. Işığımızı araçlara, evlere, birbirimize ve gökyüzüne tuttuk. Feneri olmayan çocuklar bulduk, üstlerine balon atıp kaçtık. Hiçbir şeyden şüphelenmeyen kurbanlarımızdan, kaldırımda toplanmış kâh şikâyet kâh dans eden yetişkinlerin arasında saklandık. Satranç oynayan adamların arkasından başlarımızı uzattık. Yerde derme çatma lambalar vardı, yarısı toprakla doldurulmuş kesekâğıtları, hepsinin içine bir mum gömülmüş, sabit bir biçimde yanıyordu. Sonra karanlık parka kulak kabarttık, seslerinden fenersiz çocukların yerlerini kestirmeye çalıştık. Kadının biri elini omzuma koydu ve Cassandra'yla bana sigara içmenin iğrenç bir şey olduğunu söyledi, "oradaki kayıp gençler" gibi olmamamızı tembih etti.

Kadının bir eli bebek arabasındaydı, fenerini parkta toplaşmış, sigaralarının uçları ağızlarında parlayan bizden büyük

bir grup çocuğa tuttu. Çocuklar kot ceket ve çizme giymişlerdi. Kadına endişelenmemesini, büyük çocukların peşinde olmadığımızı söyleyecektim ki o esnada arkalarında, tüm gençlerin ötesindeki salıncaklarda oturan Petrona'yı gördüm. Salıncağın iplerine tutunmuş, dudaklarında sigarayla öne eğildi, başını başka bir kızın bir araya getirdiği ellerine götürdü, derken turuncu bir alev titreşti.

"Şey mi o?"

"Ahh," dedi Cassandra. "Şey gibi görünüyor, genç kız gibi."

"Aman Tanrım," dedim nefesim kesilerek. "Haklısın." Başımı aşağı yukarı salladım. "Nasıl kaçırdık bunu?"

"Gel, Chula, yakından bakalım." Cassandra beni yanına çekti, parmak ucunda yürümeye başladı. Arkamızdaki anne seslendi: "Ne dedim ben size? Gitmeyin oraya! Günaha sürükleneceksiniz!"

Sigaraların dans eden kırmızı uçlarına baka baka hafif adımlarla parkın karanlığına doğru ilerledik. Gökyüzü mat bir koyu maviydi. Sigaraların uçları uçuşan korlar gibi görünüyordu. Ansızın yaygaracı çocuklarca kuşatıldık, etrafımızda dönmeye başladılar, fenerlerini üstümüze tutup sevinç çığlıkları attılar. Kendi fenerimi açtım ve aynı yüzü iki kere gördüm.

Cassandra'yla öyle şaşırmıştık ki nereye gittiğimizi unuttuk. Fenerlerimizi bir yüzden diğerine geçirdik, birbirinin tıpkısı burunlara, birbirinin tıpkısı kısık gözlere inanamadık. Adları Isa ile Lala'ydı ve bir zamanlar aynı plasentayı paylaştıkları için birbirlerinin zihinlerini okuma gücüne sahiptiler. Onların da fenerleri vardı, konuşurken fenerlerimizi yere tuttuk. Işınlarımız bir çift siyah bağcıklı ayakkabıyla bir çift Converse spor ayakkabıyı aydınlattı. Çevremizdeki çocuklar tiz sesli çığlıklarla kahkahalar atıyorlardı ama ben Isa'nın, "Lala'nın düşündüklerini o daha düşünmeden biliyorum," dediğini gayet net duydum.

"Ama yalnızca birbirimizin gözlerine bakınca oluyor," dedi Lala. Ay yoktu ve her ne kadar seslerinin ayrı ayrı nereden gel-

diğini kestirebilsem de siluetlerini seçemiyordum. Isa sesini alçalttı. Bir sonraki elektrik kesintisinde güçlerini sınamak için birilerinin evine gireceklerini söyledi. "Houdini gibi kariyer yapacağız. Sihirbaz var ya hani?" dedi Lala.

"Tabii," diye dikkat çekti Isa, "sandıktan çıkmak yerine eve gireceğiz, sonra da sağ salim ve kimse tarafından görülmeden dışarı çıkacağız. *Kaçış numarası* deniyor buna."

"*Görülsek* bile karanlık olacağından kimse bizi tanıyamayacak," diye açıklama yaptı Lala.

Cassandra bir eve zorla girmenin suç olduğunu söyledi ama ben suç olması için evden bir şey alman gerektiğini iddia ettim, Isa beni haklı buldu ve Lala da niyetlerinin sadece bakmak olduğunu ekledi. "Neyse," dedi Isa.

Lala devam etti söze: "Planımız, birisi kim olduğumuzu anlayacak olursa feneri gözüne tutmak, böylece gözleri kamaşacak." Cassandra kimsenin onları göremeyeceği kadar karanlık bir ortamda Isa ile Lala'nın da birbirlerinin gözlerini göremeyeceğine dikkat çekti, yani telepatik güçlerini kullanmalarının imkânı yoktu. Birden yerleşen tuhaf sessizlikte ayaklarımı kıpırdattım, ardından elektrikler geri geldi.

Gözlerimi yummak zorunda kaldım, öyle aydınlandı ortalık. Çimler mavi göründü gözüme. Kaldırımlar beyaz. Gençler sersemlediler, bir kız diğerinin omzuna tutundu. Yetişkin bir kadın gözlerini kırıştırıp ağzını geriyordu. Sonra uzakta Petrona'yı gördüm, ayaktaydı, diğer herkes gibi ayaklarının üstünde zar zor durmuyordu, gözlerini bize dikmişti. Görmeye çalışarak gözlerimi hızlı hızlı açıp kapadım; dizlerinin altına gelen yün paltosunun içinde kıpırtısızdı. Bacakları çıplaktı. Belli belirsiz görünüyordu ama o karmaşa içindeki kıpırtısızlığı bıçak gibi sivri kılıyordu görüntüsünü. Yoksa onu hayal mi ediyorum diye merak ettim.

Lala kolumu tuttu. "Herkes şurada duran kızı görüyor mu?"

Cassandra gözlerini kırpıştırdı, yüzünü ovuşturdu.

"Arafın Kutsal Ruhları, kurtarın bizi," dedi Isa. "Hayalet bu."

Cassandra kim olduğunu görünce kıkırdadı. "Bizim evdeki kız o! Hayalet sandınız bir de."

Isa kardeşinin koluna girdi. "Hiç de *sanmadık*."

Cassandra elimden tutup beni çekti. "Gidelim, Chula. Peşinden gitmemizi istiyordur."

"Dikkatli olun!" diye seslendi Lala. "*Yine de* hayalet olabilir!" Cassandra'yla Petrona'dan yana gitmeye başladığımız sırada Petrona arkasını döndü ve evimize yürümeye başladı. "Petrona, bekle!" diye seslendi Cassandra ama Petrona ne yavaşladı ne arkasını döndü.

"Ne acayip kız," diye fısıldadım, kolumu Cassandra'nınkine geçirirken. "Kiminle sigara içiyordu dersin?"

"Arkadaşı varmış," dedi Cassandra.

Kalan yolu yürürken konuşmadık, ilerimizde ayaklarını sokak lambalarının ışıkları altında sürüyen Petrona'dan gözlerimizi ayırmadık.

Ertesi gün Isa Petrona'nın hayalet olma ihtimalini elemek istiyorsak Arafın Kutsal Ruhlarına sormamız gerektiğini söyledi. Isa tuzlu kraker alıp tek seferde tamamını ağzına tıktı, Lala başını aşağı doğru bir kez ama büyük saygıyla salladı. Isa ile Lala'nın odasında oturuyorduk. Hafta sonuydu, Cassandra'yla ikimiz dünden beri uyanık olduğumuz her saniyeyi onlarla geçirmiştik ama anneleri annemizi tanır da Isa'yla Lala'nın bizimle arkadaş olmalarını yasaklar diye onları kendi evimize davet etmedik. Ben de bir kraker alıp ucundan ısırdım. Lala Arafın Kutsal Ruhlarını biliyor muyuz diye sordu, sonra Isa Araf Ruhlarının az günah işleyen ama cehenneme gidecek kadar da olmayan insanlar olduğunu açıkladı. Onlar dünyada takılı kalmışlardı ve ağır zincirler taşımak zorundalardı ama onlara dua eden birisi, özellikle de bir çocuk olursa zincirleri hafiflerdi. Arafın Kutsal Ruhları bu yüzden kendilerine yöneltilen soruları ya-

nıtlamaya hevesliydiler. Isa Petrona'nın ne ya da kim olduğunu söylemeleri için Arafın Ruhlarıyla şartlarda anlaşabileceğimizi söyledi, ama muhtemelen Rab'bin Duası'nın beş kere, en fazla on kere okunmasına mal olacaktı. Tek sorun onları bulmamız gerekmesiydi.

Isa mahallede bir yerde Arafın Kutsal Ruhlarının *kim-bilir-nereden Tanrı-bilir-nereye* giderken görülebilecekleri bir yer olduğunu duyduğunu söyledi. Isa Araf Ruhlarının tenlerinin şeffaf olduğunu ve sadece bir noktadan görülebildiklerini söyledi, yani o noktadan bakıldığında bir Araf Ruhunun bir adımda varlık bulduğu, sonra diğerinde kaybolduğu sürekli görülüyordu.

Araf Noktasını aramak için mahallemizin her sokağını baştan aşağı yürüdük. Sokaklar birbirinin aynısı beyaz evlerle kaplıydı. Bazı sokaklardan örümcek gibi kollar ayrılıyor, diğerlerine labirent gibi bağlanıyorlardı, bazı sokaklar parka gidiyordu, bazılarıysa bekçi kulübeleri ve kapılarla sonlanıyordu. Bekçi kulübeleri ahşaptı. Sokağın ortasında iki taraflarından çıkan otopark kapılarıyla ortada duruyorlardı. Otopark kapıları güçlü timsah çeneleri gibi açılıp kapanıyordu. Çelikten ve uzunlardı, çubuk şekerler gibi çizgiler vardı üstünde. Ahşap kulübelerde oturan baştan aşağı üniformalı, kemerlerinde ikişer silahı olan bekçiler mahallemizde yirmi dört saat devriye gezerlerdi. Küçük camın yanına her geldiğimizde bolero veya salsa müziği duyar, bekçilerin telsizleriyle oynadıklarını görürdük. Bekçilerden birinin, "Kırmızı alarm," dediğini işittik. Başta heyecanlandım, belki de bir cinayet işlenmişti ama sonra bekçinin bahçesindeki çiçekleri sulamaya çıkan kırmızı etekli bir kadına baktığını gördüm.

Konuştuğumuz bekçiler Araf Noktasını duymamışlardı. Bize gülmemelerine şaşırdım, Cassandra bunun sebebinin annemin hepsini adlarıyla bilmesi, Noel'de ve yeni yılda onlara yiyecek sepetleri vermesi olduğunu söyledi, bizimle dalga geçerek aptallık etmiş olurlardı.

Sevdiğimiz tek bekçi, sokağımızda öğleden sonraları devriye gezen Elisario'ydu. Elisario cebinde lolipop taşır, mahalledeki çatışmalar hakkında hikâyeler anlatırdı.

Pazartesi günü okuldan sonra Elisario'ya Araf Noktasını sorduğumuzda bize bunu aklımızdan çıkarmamızı, yerini bulsak bile Arafın Kutsal Ruhlarının bize musallat olacaklarını söyledi. Sonra dikkatimizi dağıtmak için bize ekşili şeker vererek fıkralar anlattı. Kahverengi üniforma ceketini kaldırmadan evvel iki yana baktı. Görebilelim diye ceketinin kenarını kaburgalarının hizasında topladı. Kıllı göbek deliğinin orada, yamru yumru soluk bir kabartı şeklinde yara izi vardı. Bir sene önce mahallemizi hırsızlardan savunurken Elisario'ya kurşun isabet etmişti. Karnını şişirince yara izini oynatabiliyordu. Elisario hırsızlıkların hep olduğunu söyledi. İnce, kemikli bir yüzü ve dudağının üstünde et beni vardı.

Artık Araf Noktası arayışımızdan vazgeçmek üzereyken büyük bir eve denk geldik. Mahallemizdeki bütün evlerin aynı olduğunu sanıyordum ama bu gördüğümüz dört ev büyüklüğündeydi. Evin önünde durup sessizce değerlendirdik, derken Cassandra, "*Bu* bir köşk," dedi ve eve ait olduğu yeni lisanda baktık.

Köşk dört katlıydı, dışarı çıkıntı yapan tek bir kulesi vardı. Televizyondakiler dışında gördüğüm tek köşktü. Üç sokağın kesiştiği yerde, uzun otların bürüdüğü geniş bir bahçeyle çevrili hâlde tek başına duruyordu. Bahçede yaşlı çam ağaçları, gül tarhları vardı, her şey çok sessiz ve sakindi.

Isa daha önce köşk görmemiş olmamıza şaşırdı. Evde kaç kişinin yaşadığını kimsenin bilmediğini söyledi ama Isa ile Lala'nın annesi bir seferinde bir kadın görmüş. Kimsenin konuştuğunu duymadığı bir kadınmış, Isa ile Lala'nın annesine göre bunun sebebi kadının şiveli konuşan bir Nazi olmasıymış.

"Nazi nedir?" diye sordum.

"Cadıları kazıkta yakan insanlar işte, bilmiyor musun?" dedi Lala.

"Dahası var," dedi Isa ve bize babasının güvenilir kaynaktan duyduğuna göre köşkte yaşayan kadının Nazi değil, eski bir striptizci olduğunu anlattı. Kadın bir uyuşturucu baronunu zekâsıyla alt edip parasıyla kaçmış, şimdi de Nazi kökenini saklayan bir Alman kadın kılığında gizleniyormuş.

"Öyle ya da böyle, kadın bir Oligark," dedi Isa.

Cassandra *Oligark* olmanın *mavi kana* sahip olmak anlamına geldiğini söyledi.

"Bizim kanımız ne renk?" diye sordum ama kimse cevap vermedi.

Sokağın karşısında durmuş köşke bakarken Petrona'nın yanında bir kızla konuşa konuşa yürüdüğünü gördüm. Kızı hemen tanıdım, elektrik kesintisi sırasında beraber sigara içtiği kızdı. Şimdi kıza gün ışığında bakınca karanlıkta göremediğim bir sürü yeni ayrıntı gördüm: Kafasındaki koyu kumral diplerinden uzayan saçları göz alıcı bir sarıydı. Ayrıca kaşları alınıp kalemle yanlış yere çizilmiş gibi duruyordu. O da Petrona da sabahlık ile laboratuvar önlüğü arası beyaz bir giysi giymişlerdi, kimse buna hizmetçi üniforması demezdi ama öyleydi. İkisi de de aynı şeftali rengi rujdan sürmüşlerdi, kıkır kıkır gülüyorlar, Petrona'nın arkadaşının elinde yelpaze gibi salladığı bir tomar paraya bakıyorlardı.

Yakınımıza gelmelerini bekledik, sonra Cassandra seslendi: "Siz ikiniz ne yapıyorsunuz?" Petrona'nın beti benzi attı. Elinin tersiyle dudaklarındaki ruju sildi.

"Bunlar senin kızlar mı?" Petrona'nın arkadaşı gülümsedi. Petrona başıyla onaylayınca arkadaşı zoraki bir gülümsemeyle bize doğru yürüdü. "Monopoly parası, bakın, birisi markette bununla ödeme yapmaya kalktı, inanabiliyor musunuz?"

"Gerçek paraya benziyor bu," dedi Lala.

"Monopoly parası," diye tekrarladı Petrona'nın arkadaşı. Paraları düzeltti, rulo yapıp sutyenine soktu.

Isa başını yana eğdi. "Markete gitmemişsiniz ki; market poşeti yok elinizde."

"Çok komikti, gülmekten çıkmak zorunda kaldık marketten, ikimiz birden, değil mi Petrona? Petrona senin ciddi ciddi dört kıza mı bakman gerekiyor?"

"Yok, sadece iki," dedi Petrona. Beş hece. Petrona Cassandra ile bana baktı, dudaklarında bir tebessüm oluştu, sonra bakışlarını aşağı indirdi.

Petrona'nın arkadaşı saatinin kadranına baktı. "Eh, benim kaçmam lazım, Petrona. Benimle yürü de şu istediğin şeyi vereyim sana."

Petrona'nın arkadaşı uzaklaştı, Petrona hızlı adımlarla arkasından yetişti. Sonra köşeyi döndüler, elleri, yürüyüşe çıkmış rahibeler gibi karınlarındaydı. Uzaklaşmalarını izlerken Isa Petrona'nın kesinlikle hayalet olmadığını söyledi. Cassandra buna katıldığını söyledi. Hayalet değildi, şair değildi, peki aziz miydi yoksa büyülenmiş miydi?

PETRONA

Señora Alma gibi bir patilimpia,* *ninesi yerli, teni toprak rengi biri, doğru düzgün odalı o koca evde otursun, İspanyollarla aynı soydan gelen bizse bu çöplükte yaşayalım, hayat hiç adil değil*, dedi annem. Annem meşhur atamızın hikâyesini anlatmaya bayılırdı. İspanyolların gemiyle medeniyetlerini getirdikleri vakit tarih kitaplarında yazılanlardandı atamız. Adını bilmiyorduk ama onunla bağımız beyaz tenimizden ve düz siyah saçlarımızdan belliydi.

Santiago'lardan eve döndüğümde ailem etrafımda çömelip oturarak halka olurdu. İşverenlerimin zenginliklerini öğrenmek isterlerdi. Kardeşlerim ailenin ne yediğini bilmek istedi. Onlara evi anlatırdım. *Ön tarafta dörtgen biçimli büyük bir çimenlik var, üstüne taşlar koymuşlar ki Señora'nın topukları otlara batmasın.*

İkinci kat uzun kirişlerle desteklenmek zorunda kalmış, ev öyle büyük işte.

Evin en üst katında kimsenin uyumadığı bir oda var, fazla eşyalarını oraya koyuyorlar.

Kendime ait bir odam ve duşum olduğunu aileme söyleme-

* Kolombiya'da yerli kökenliler hakkında söylenen, yalınayak anlamına gelen bir ifade. *–ybn*

dim. Zalimlik gibi geldi çünkü bizim duşumuz evin dışındaydı ve ön kapımız bir perdeden ibaretti. Santiago'ların evinde aklın alabileceği her türden kapı vardı, yatak odalarına açılan, banyoları kapatan; bir de amaçsız kapılar vardı. Mutfağı oturma odasından ayıran çarpma bir kapı vardı. Mutfakta çift kanatlı bir kapı ve içeride su kaynatmaya yarayan bir kazan vardı. İsteyen istediği zaman sıcak duş alabilirdi.

Tepeler'deki arkadaşlarıma da anlattım: *İşverenlerim zengin. Her gün kahvaltıda süt içiyorlar.*

Tepeler'de herkesin akşam yemeği, öğle yemeği, kahvaltısı, atıştırmalığı ekmekle gazozdu. Ekmek doyurucuydu ve yanında asla can sıkmayan bir tat vardı, çünkü katık yerine gazoz Pepsi, Sprite ya da turuncu renkli Fanta olabilirdi. Gazlı içecekten o kadar seçenek olunca en bayat ekmeğe bile tat katıyordu. Ekmek ikiye bölünüp farklı renklere banılabilir ve bambaşka bir yemek gibi görünebilirdi.

Tepeler'de Santiago'larla ilgili bazı şeyleri hatırlayıp kendi kendime gülerdim. Anneme Santiago'nun küçük kızının ona çamaşır yıkamayı öğretmemi istediğini anlattım. Annem güldü de güldü. *Zengin bir kız çamaşır yıkamayı öğrenmek istiyor ha!* Annem kulübemize uğrayan Tepeler'de yaşayan herkese anlattırdı bunu. Chula'nın bir gün koleje gideceğini ve çamaşırlarını yıkayacak kimse olmayacağını söyleyip ısrarla öğrenmek istediği kısma gelince herkes gülüyordu. *Tarla sürmeyi de öğrenmek ister miymiş, sor bakalım,* diye eğlendi Tepeler'dekiler. *Kolejde onun için bunu yapan da olmayacaktır!*

Chula bana küçük Aurora'yı anımsatıyordu, gerçi Aurora ondan bir yaş büyüktü ve iki kız çok farklılardı. Fakat ikisinin de boşluğa dalıp gitme huyları vardı, hayalciydi ikisi de.

Bizim için çal, diye yalvardı erkek kardeşim. *Bize yediklerinden bir lokma getir.* Ama çok gururluydum, minicik, kırmızı yanaklı Ramón'a da söyledim, eve et getirdiğim gün bunu döktüğüm alınterinin karşılığını kazandığım için getirecektim.

Ona emeğin verdiği gururu aşılamaya çalıştım, devletin, paramiliterlerin, gerillaların sadakalarını reddeden babamdan hatırlıyordum bunu, ya şu ya bu grup hasadımıza çöktüğü için aç kaldığımız geceler devletin ya da devletin farklı bir versiyonu olan askeri örgütlerin parazitleri olmaktansa temiz vicdanımızla uyumak yeğdir, derdi.

Alnımın teriyle sizi geçindiririm ben, dedim küçük Ramón'a. Açlıktan sancıyan karnım yüzünden ağlayarak babama gidip neden kimsenin yardımını kabul etmediğini sorduğumda babam da bana aynısını söylemişti, ona göre silahları ve şiddet bahaneleriyle o grupların hepsi birbirine benziyordu.

Ama durum aynı değildi. Ben ailemi onun gibi bir arada tutamıyordum. İşten eve erken geldiğim bir gün küçük Ramón'u encapotado'lardan biriyle sosisli yerken gördüm. Gerillalar dağlarda kalırlardı ama arada bir aşağı inerlerdi. Yüzlerini bandanayla gizlerlerdi, o yüzden onlara kukuletalılar derdik ama çoğunlukla seslerinden tanır, kim olduklarını bilirdik. Encapotado Ramón'a sopaya geçirilmiş sosis vermişti, sosis ateşte pişerken küçük Ramón'un yüzünü gördüm. Sosisin tatlı kokusu burnuma geldi, neden dayanamadığını anladım, yine de sonradan ona bir daha yemek kabul etmemesini söyledim. Küçük oğlanım yere tükürdü ve gururumun karnını doyurmadığını, erkek kardeşlerinin bir deri bir kemik olmalarının benim suçum olduğunu, benim dilediğimce aç kalabileceğimi ama kendisinin ileride evin erkeği olacağını, gücün artık bende olmadığını söyledi.

5.
ÖLÜ KIZIN PABUCU

Perşembeleri okuldan sonra Sincelejo'daki petrol tesisinde çalışan babamı arardık. Bizimle hışırtılı bir telsizden konuşurdu, sesi kesik kesik, cızırtılı gelirdi.

"Nasılmış benim en sev...ğim?" dedi.

"İyiyim, baba."

"Oku... nasıl?"

"Çok ödev veriyorlar."

"Çok ne veri..." dedi, sonra uzun bir cızırtı oldu, radyoda istasyon ararken çıkanlar gibi.

"Çok ödev veriyorlar."

"Çok ne veri...?"

"Ödev," diye tekrarladım. Konuşurken ünlü ve ünsüzleri elimden geldiğince açık ve net söylemeye çalıştım. Babam uzaktayken onunla hiç doğru düzgün sohbet edemiyorduk, çünkü telsiz sözcüklerimizi yutuyordu. Babam hep okulu soruyor, sonra Cassandra'yla konuşmak istiyordu.

"Ya. Ab... nere... ?" Sesi hep cızırtılarla bölünüyordu.

"Çağırayım," dedim ama kıpırdamadım. "Baba, ne zaman geliyorsun?"

Bir an sessiz kaldı. "Yakında."
"*Ne kadar* yakında?"
"Ço... yakında, Chula, söz ve...rim."
"Peki. Seni seviyorum, baba."
"Ben de se..." dedi.

Cumaları televizyon izlerdik. Petrona'yı gerçek anlamda gözlemleyebildiğim tek gün olduğu için cuma günlerini çok severdim. Okulumuz yarım gün olurdu, o yüzden Cassandra'yla öğlen eve gelmiş olurduk. Sonra hep beraber annemin yatak odasında toplanırdık. Petrona yatağın yanında yere otururdu, çamaşır katlayacağını ya da çorap eşleştireceğini bahane ederdi ama asla çok uzaklaşmazdı, annemin de umurunda olmazdı zaten. Cassandra'yla ben yatakta karnımızın üzerine yatardık, annem de yorganın altında, sırtını duvara vermiş olurdu. Sıklıkla televizyonu izlemeyi unutur, Petrona'nın ağzına dikerdim gözlerimi.

Pembe ve ince dudakları kapalı hâlde bir çizgiyi andırırdı. Burnunun altında hafif bıyığı çıkmıştı. Dudaklarını izleyip şimdi açılsa, ansızın aralarından sözler dökülse ne harika olurdu diye düşünürdüm. Belki çocukluk hikâyelerini anlatırdı. Belki kalbi kırıktı, kalbi kırıldığında sesini de yitirmişti. Ona baktıkça sessizliğinin altında bunun yattığına ikna oldum. Televizyon programları bir bir başlayıp biterken ben Petrona hakkında düşünüp durdum; derken, hiç beklemediğim bir anda kahkahasının ünlüleri çıkıverdi ağzından. Sesten yerimde sıçradım, Cassandra bana şaşkın ve dikkatli bir bakış attı. Petrona gülerken öne eğildi.

Annem kanalları değiştirirken karşımıza haber bültenlerindeki sansürsüz görüntüler çıkıyordu. Haberlerden bazı parçaları birleştirebiliyordum: kırsal kesimde katliamlar, tarlalarda bulunan toplu mezarlar, gerillalarla barış müzakereleri; fakat kim neden sorumlu ve bu ne manaya geliyor, anlamıyordum. Çok

sık duyduğum bir ismi sunucular dillerinden düşürmüyorlardı. Anneme Pablo Escobar'ın kim olduğunu sorduğumda doğruldu. "Pablo Escobar mı? Bu ülkede meydana gelen bütün boktan şeylerin sorumlusu o." Cassandra dudaklarını büzdü, bense kaşlarımı kaldırıp Petrona'ya baktım, Petrona boğazını temizledi.

Haberlerde duyduğum ölüleri evin içinde yürüyerek, dolap ve gardırop kapaklarını açıp kapayarak anmaya karar verdim. Ama çok fazla katliam, toplu mezar, ortadan kaybolan ve kaçırılan insan vardı, öyle ki bir süre sonra ilgimi yitirdim.

Televizyon ışığı yüzümüzü soluk mavi bir renkle aydınlatıyordu. Ölüm çok sıradan bir şeydi.

Bazen bir ayrıntı tekrar hissetmemi sağlıyordu. Bir seferinde bir arazide dizilmiş cesetler vardı, üstlerine beyaz çarşaf serilmişti ama yalnızca altıncı cesedin üstünde *kırmızı* lekeler olmuştu. Başka bir seferinde toplu bir mezar bulunmuştu ve kamera ayakları çekmişti: Hepsinin pabucu vardı ama bir kişi yalın ayaktı.

Petrona'nın yaşadığı gecekondu mahallesinin giriş kapısı olmadığını biliyordum, kapılarda asma kilitler, pencerelerde parmaklıklar yoktu. Petrona'ya ailesiyle nasıl güvende kaldıklarını sorduğumda güldü. Sonra da utandığım için omuz silkti. Bir an için düşünüp, "Kaybedecek şey yok," dedi. Altı hece.

Benim kaybedebileceğim şeyleri düşündüm. Cassandra vardı bir kere, babam, annem, teyzelerim, amcalarım, Abuela* María, kuzenlerim. Evimiz vardı, okul arkadaşlarım vardı, bir sürü güzel pabucum, plastik bileziklerim vardı, küçük televizyon vardı, renkli kalemlerle dolu kutum vardı, oturma odasındaki plastik düğmeli radyo vardı.

Savaş hep Bogotá'dan uzaktaymış gibi görünüyordu, tepelere, taşradaki ormanlara sinen *niebla*** gibi. Bize yaklaşması da aynı sis gibiydi, biz fark etmeden, etrafımızdaki her yere sızıyordu.

---

* (İsp.) Abuelo büyükbaba; abuela büyükanne. *–yhn*

** (İsp.) Sis. *–yhn*

***

Bir cuma televizyondaki sokaklardan birini tanıdık.

Cassandra'yla ellerimizi kalplerimize götürdük. Arabalar tepetaklak olmuş, dumanları tütüyordu. Binaların yanlarında kocaman köpekbalığı ısırıkları vardı. Cassandra, annem ve benim defalarca bozuk para atıp dilek dilediğimiz çeşme yerle bir olmuş, bütün suyu ve binlerce insanın dilekleri sokaklara boşalmıştı. Muhabir mikrofonunu sallayarak sahneye girdi. "Yaşanan son trajedinin olay mahalindeyiz. Bogotá'da iki saat önce bir arabaya yerleştirilen bombanın infilak etmesiyle yedi kişi öldü, otuz kişi yaralandı. Ölüler arasında yetkililerin bombanın bulunduğunu düşündükleri arabanın yanındaki arabada bekleyen yedi yaşında bir kız çocuğu da var. Çocuğun şu binaya giren babası ise hayatta," dedi muhabir ve ön duvarları olmayan, kararmış bir yapıyı gösterdi. "Babası sirk bileti alıyordu. Ve burada," yerdeki molozu gösterdi, "küçük kızın bacağı var." Kamera titrek lensini yanık araba parçaları yığınına yaklaştırdı, derken kararmış bir kımızı pabuç ve isle kaplı beyaz bir çorap içindeki bacak görüş açısına girdi.

"Bu gece küçük kızın babasıyla birlikte dua edenlerin sesleri hiç kesilmiyor, bir yandan da yetkililer saldırının arkasındaki kişileri tespit etmeye çalışıyorlar. Babası küçük kızı canlı gören son kişi oldu. Yetkililer çocuktan geriye kalanları çıkarmak için canla başla mücadele diyorlar, ancak bu gördüğümüz," dedi muhabir, elini kaldırdı, parmaklarının arasında küçük, altın bir şey vardı, "çocuğun yüzüğü." Kamera altın yüzüğe odaklanıp bir tünelmiş gibi orada sabit kaldı. Sonra kamera geri çekilirken muhabir yüzüğü göğüs cebine koydu. "Yetkililer hedef bir banka olduğu için araba bombasından gerillaların sorumlu olduğuna inanıyorlar."

Cassandra'yla gözlerimizi televizyondan kaçırıp emekleyerek annemizin yanına gittik. *Yeni ölmüş bir kızın yüzüğünü* gördüğümüze inanamıyordum. Annem sakindi, bizi kollarının

arasına aldı. "Anne," dedim. Cassandra, "Küçük bir kızı öldürmüşler," dedi. "Yapacak bir şey yok," dedi annem. "Ecelin geldiyse gelmiştir. Ölümden kaçış yok." Annem parmaklarıyla saçlarımızı düzelttti. Parmakları saçımızın arasında kayboldu. Başımı kaldırıp annemin burnuna baktım, kaşları yukarı doğru bir yay çizip tekrar indiler.

Petrona kendi köşesinden konuştu: "Kızlar korktu galiba, Señora?" Soru sormuyor da bir beyanda bulunuyordu. İster istemez parmak uçlarımı başparmağıma bastıra batıra cümlesindeki heceleri sayıverdim. On. Köşede oturan Petrona'ya baktım, ayaklarını altında toplamıştı, siyah saçları kısaydı, incecik kolları öne eğilmiş vücudunu destekliyordu. "Böyle şeyler kardeşimi de korkutur," dedi Petrona. On iki. Cassandra'yla göz göze gelmeye çalıştım ama düşüncelere dalmıştı.

Annem kollarını ensemize doladı. Annem hep *kendi bildiği kadarıyla hayatın babaları, parayı, yemeği ve çocukları alıp götüren bir son dakika tsunamisi* olduğunu söylerdi. Kontrol asla sizde değildi, o yüzden her şeyi kendi hâline bırakmak en iyisiydi. Petrona yanımıza gelip yatağın kenarında diz çöktü.

"*Niñas*."* Elini uzatıp Cassandra'nın sırtını sıvazladı. "Korkmayın. O küçük kız muhtemelen öldüğünü anlamadı bile."

Saymaya çalıştım ama ucunu kaçırdım, sonra Cassandra tek dirseği üzerinde doğruldu. "Hedefleri banka değil miymiş? Niye kızı öldürdüler? Küçücükmüş kız, Chula'nın yaşındaymış, anne."

Annem elini kulağıma kapadı. "Ecelin geldiyse gelmiştir. Ölümden kaçış yok." Sonra ilk dediğini tekrar etti. İkisini şiir gibi tekrar söyledi. Petrona çarşafların dantellerini parmaklarına doladı. Sonra çarşafı yumruğunun içinde sıktı.

"Ama gördün mü," dedim, "bacağı vücudundan ayrıydı?"

"Bir şey hissetmemiştir," dedi annem, sonra yine ölümden kaçılamadığına dair o şeyi söyledi.

Başımı annemin göğsüne yaslayıp beyaz yorgana baktım.

* (İsp.) Çocuklar. *–ybn*

Gözümle yatağın ucuna kadar belli belirsiz dikişlerini takip ettim, televizyon orada annemle babamın ayrı gardıroplarının arasındaki krem rengi dolabında duruyordu. Capcanlı renkleriyle reklamlar oynuyordu, limon yeşili, mor, kırmızı.

Ölü kızın dakikalar öncesinde arabanın arka koltuğunda capcanlı oturduğunu, babasının arkaya eğilip fısıltıyla, "Bir dakikaya dönerim," dediğini hayal ettim. Kapıyı açıp kapatmıştı adam. Sonraysa...

Sonra patlama. Her şeyi parçalara ayıran. Her uzvu başka yöne gönderen, kızın her parçasını araba parçalarıyla beraber uçuran.

"Arabayla gidip görebilir miyiz?" diye sordum.

Annemin saçımın arasındaki eli dondu kaldı. "Neden?"

Cassandra başını televizyondan döndürdü, annemin gözlerini takip ederek o da bana baktı. Petrona çarşafı yumruğunun arasından düşürdü, çarşaf süzülüp yatağın üstüne kırışık bir tepe gibi kondu.

"Görmek için," dedim. "Sokağın nasıl olduğunu görmek istiyorum."

"Böyle bir günde evde oturmak daha iyidir, Chula, kimsenin bizi göremeyeceği bir yerde."

"Ama daha demin ecelin gelmişse gelmiştir dedin. Ölümden kaçış yoktur dedin. Niye gidip görmüyoruz o hâlde? Günümüz gelmediyse bir şeycik olmaz ki anne."

"Günün gelmediyse ölmezsin, doğru ama şunu unutma: Merak kediyi öldürür. Felç kalabilirsin. Kaybetmediğin bir şeyi aradığında böyle şeyler olur, Chula. Neden gidip başına bela arıyorsun?"

"Doğru, niña," dedi Petrona. "Anneni dinle."

Başımı eğdim, ölü kızın kırmızı pabuçlu ayağını düşündüm. Haberleri izleyerek geçen onca seneden ve tüm ölüm imgelerinden en kötüsü buydu. Kızın benimle aynı numara pabucu aklımda ışıldadı. Gözümü yumduğumda, gözkapaklarımın ardında ürpertici bir ışıkla parladığını görüyordum.

***

Ölü olmak ne demektir bilmeyi *cidden* çok istiyordum ama kimse bana anlatmıyordu.

Tanıdığım tek ölü Tío* Pieto'ydu. Bir Noel Tío Pieto hamağın kıvrımları arasında uyuyordu, ertesi Noel Tío Pieto yoktu. Cenazede rahip Tío Pieto'nun hâlâ yaşadığını söyledi, sadece biz göremiyorduk. Tío Pieto ayyaşın biriydi, Barrancabermeja'da yaşıyordu, o yüzden onu nadiren görürdük. Annem öldüğün zaman başka bir yerde hayatta olursun dedi ama bedenin yerin altına gömülürdü. Yerin altında kalırdın ve kurtlar derini, gözlerini yer, saçlarını, tırnaklarını, dişlerini ve kemiklerini bırakırlardı. Gece kaldığımız otele arabayla giderken babam tam tersini söyledi, öldükten sonra ne olduğunu kimsenin bilmediğini anlattı. Varlığının sonlanmasının muhtemel olduğunu söyledi. Düşünmeyi bırakırdın, hissetmeyi bırakırdın, yeryüzünden silinirdin ve diğerleri sensiz yaşamaya devam ederlerdi.

"Ama nasıl?" diye sordum.

"Ne önemi var ki, Chula. Varlığın sona ererse varlığının sona erdiğini *bilecek* bir zihnin de mevcut olmayacak."

"Kızlara Batı felsefeleri öğretip durma, Antonio, korkutuyorsun çocukları," dedi annem.

Babam omuz silkti. "Öğrenecekler nasıl olsa, ha şimdi ha sonra."

Arabada Cassandra tırnaklarını kemirip siyah elbisesine sildi. Kendi elbisemin kucağına baktım, varlığın sonlanmasının nasıl bir şey olduğunu hayal ettim. Nefesimi tutup düşünmemeye çalıştım. Uyluklarımın biçimine baktım, onların ötesinde hiçliğin ağzını açmış boşluğu vardı, burada düşünmüyordum, nefessizdim, namevcuttum ve hissetmiyordum. Birkaç saniyeliğine koca uğultulu bir hiçlik oldum. Sonra boğulurcasına nefes aldım ve var olmamaya dair korkutucu düşünceler zihnime akın etti. *Ölmek ne kadar ürkünç bir şeydi!* Derin derin aldığım nefesi

* (İsp.) Tío amca ya da dayı, tía hala ya da teyze. *–ybn*

ağır ağır bıraktım. Kalbim güm güm atıyordu. Parmaklarımda kanım zonkluyordu. Ölümü unutmaya çalıştım ama yine de merak ediyordum, o yüzden bir kez daha nefesimi tutup denedim. Hiçliğe dikkat kesildim, böylece hep hatırlayacaktım; böylece zamanı geldiğinde, zihnimin küçülen varlığının kısacık ânında bana olanı anlayabilecektim. Düşüncesiz hâlime gittim, sonra kaygılarıma döndüm, bu böyle devam etti, akşam olana dek, sonra bitap düşüren dehşetimle otelin acayip yatağında bir o yana bir bu yana döne döne uyudum.

Lala Araf Noktasını bulmuş ve Arafın Kutsal Ruhlarını yürürken görmüş birini tanıdığını iddia ediyordu. Arafın Kutsal Ruhlarının görülmesi babamın haksız olduğu, öldükten sonra başka bir yerde hayatta olduğun anlamına gelirdi. Tabii Lala yalan söylüyor olabilirdi.

Annem işi sağlama almak konusunda haklıydı. Felç kalabilirdik. Başımıza gelebilirdi böyle şeyler. Dikkat etmezsek olabilirdi. Kaybedecek çok şey vardı. Hayatta korumamız gereken çok şey vardı.

Petrona gittiğinde ve gece olduğunda perdelerimizi örtüp pencerelerimizi kapadık. Annem bir tabureye çıktı, küçük bir toprak parçasında yetişmiş aloe bitkisinin etrafına ip doladı, sonra tavana çivi çaktı. Beyaz pudra gibi sıva aşağı döküldü. Annem ipin ucunu tavandaki çiviye geçirdi. "Eve aloe bitkisi asarsan eşiğine gelen tüm kötü enerjiyi emer. Çürüyüp yere düştüğünde anlarsın ki işe yaramış."

Kötü enerjinin seni eşiğinde aramaya gelebileceğini bilmezdim. Aloe bitkisine bakarken hayalet bir rüzgârla canlanan bir nevi insanlık dışı zulmün ipini çevirdiğini, dikenli kenarlarını büktüğünü düşündüm.

Cassandra'yla erkenden yattık. Annem evin bütün eşiklerinde adaçayı yaktı. Ayaklarını sürüyerek, mırıldanarak evin içinde dolaştı. Zincirlerinden tuttuğu pirinç buhurdanlığı çıplak ayaklarının hemen üzerine salladı. Buhurdanlık annemin dö-

nüşlerini takip etti ve mırıldandığı dualarla bir ritim tutturdu. Ardından takip eden beyaz bulutsu duman ağzımızda lavanta tadı bıraktı. Bir süre uyanık kaldım, kremsi dumanın evdeki her yere dağılıp her şeyi kaplamasını izlerken Petrona'yı düşündüm, kaybedecek hiçbir şeyi olmamasını, küçük kızın yaşadığı trajediden ve kırmızı pabucundan Cassandra'yla benim kadar etkilenmemesini. Söylediği şeyi (kırmızı pabuçlu kızın öldüğünü anlamadığını) düşündüm ve nasıl bunu bizi teselli etme amacıyla söylediğini ama bu düşüncenin beni daha da dehşete düşürdüğünü. Annemin duaları tepemde asılı kaldı ve uykuya daldım.

PETRONA

Durum şu ki çocuk parkının arkasındaki ağaçların arasında bir oğlanın cesedini buldular. Encapotado'lar bunun yanlış pozitif olduğunu, masum insanlarımızı elimizden alanın polis olduğu-
52 nu söyledi, küçük Ramón'u sarstım. *Şimdi anladın mı sana neden uzak dur dediğimi?* Ama küçük Ramón ellerimi üstünden ittirerek bendeki kadın kalbiyle ona faydam dokunmadığını söyledi.

Küçük Ramón ortadan kaybolunca kulübemizin yanındaki çalıların ardında ağladım.

Tepeler'de ihtiyar bir adam vardı. Ona Abuelo Andrés derdik, oysa bildiğimiz kimsenin dedesi değildi. Abuelo Andrés Ramón'un onlara katıldığını, dağlarda gerilla eğitimi aldığını söyledi. Beyaz sakallı Abuelo Andrés küçük Ramón'a orada bir şeycikler olmayacağını söyledi. *Endişelenmeyi sonraya bırak*, dedi. *Endişelenmeyi geri döndüğü zamana bırak.*

Kendimi bildim bileli genç erkeklerimiz sırtlarında sadece bir tişörtle Tepeler'den ayrılıyorlardı. Ciplerin tepesinde, deri ceketler giymiş, ayaklarında Nike ayakkabılarla dönüyorlardı. Dağlarda eğitim aldıklarını biliyorduk. Sonra Kolombiya ordusu gelip onları vuruyordu. Ya da çocuklar gidiyor, bir daha da dönmüyorlardı.

***

Bir keresinde bir oğlan koca bir televizyon taşıyarak geldi. O zamanlar Santiago'ların evinde çalışmıyordum ve küçük Ramón henüz sözümü dinliyordu. Oğlanın yepyeni televizyonun ağırlığıyla iki büklüm patikayı tırmanmasını izledik. Televizyona kırmızı kurdele falan takılmıştı. Tepeler'deki herkes izlemek için dışarı çıktı. Oğlan ninesinin kulübesine yaklaşınca peşine takıldık. Yaşlı kadın dışarı çıktı ve ellerini çırptı. *Mi nieto,* o da nesi? Ne zarafet ama!* Oğlan televizyonu tozun toprağın üstüne koydu. *Senin için Abuela, beni büyütüp yetişkin bir erkek hâline getirirken verdiğin emekler için.* Oğlan on dört yaşında ya vardı ya yoktu. *Kaç pil lazım buna?* diye sordu abuela, ardından kalabalığın arasından bazı kabadayı oğlanlar ıslık öttürdüler. *Abuelita no tiene electricidad!*** Islık öttüren oğlanlar adına korktum. Kiminle dalga geçtiklerinin farkında değillerdi. Abuela duymamış gibi yapıp torununa döndü. *Getir içeri, mi'jito, nasıl da gururlandırdın beni. Salonun ortasında tam da ona göre bir yerim var. Oraya koy da arkadaşlarım geldiğinde koca oğlumun evine ne getirdiğini görüp kıskançlıklarından çatlasınlar. Gracias, mi'jito, gracias.****

Küçük Ramón'la çok gülmüştük ama sonra Ramón, *Ben de bir gün eve böyle dönmek istiyorum*, demiş, benim de ensesine bir şaplak atmam gerekmişti. *O çocuğun gerilla olduğunu bilmiyor musun?* Ramón için dua ettim, anlamadığı çok şey vardı.

Küçük Ramón gittiğinde Leticia beni teselli etmeye çalıştı. Yaşadığı baraka kuzey uçta, tepenin eteğine yakın bir yerdeydi. Yola yakın düz bir taşa oturduk. Çamurlu sokağın karşısında insanlar gerçek binalarda yaşıyorlardı. Leticia sırtımı sıvazladı. Mendili açmış, içine içine ağlıyordum. *Ramón tam bir* bobo,**** *para kazanmanın başka yolları da olduğunu bilmiyor mu?* Leti-

---

* (İsp.) Torunum. *–ybn*

** (İsp.) Büyükanneciğin elektriği yok! *–ybn*

*** (İsp.) Teşekkür ederim, oğlum, teşekkür ederim. *–ybn*

**** (İsp.) Aptal. *–ybn*

cia gözlerini yere dikip başını iki yana salladı. Bana biraz daha yaklaşıp kısık sesle devam etti. *Benim yaptığım işi yapmak istemediğini söylediğini biliyorum ama ya ailen aç kalırsa? Fazla para fazla paradır. Belki küçük Ramón'u da geri getirir. Hem ne var büyütecek? Kimsenin yakalanmışlığı yok.*

Leticia'nın mahallede beraber yürüdüğümüz, bilgi taşımaktan kazandığı parayı bana gösterdiği gün dediklerini düşündüm: *Tek yapman gereken bir köşede bekleyip motosikletli adama bir zarf iletmek, hiç zorluğu yok, kızların hepsi yapıyor.* Bunun mümkün olduğuna inanması güçtü: Kazandığımızın üç katı, sırf bir kâğıt parçası ilettin diye.

Leticia'ya döndüm. Öyle yakın duruyordu ki saçından gelen mango aromasını, nefesindeki ekşi küflü kokuyu alabiliyordum. Kaşları inceydi, kırmızıya çalan bir kalemle çizilmişti. Saçlarının dipleri koyu renk, gerisi sarıydı. Nefes aldım. *Leticia, biliyorsun ben yasadışı işlere bulaşacak kızlardan değilim.* Bana bakmak için yan döndü. *Pardon da ben de o kızlardan değilim.*

Leticia'ya bana göz kulak olduğu için teşekkür ettim ama ben hayatımı babam gibi idame ettirmek istiyordum ve yerimde babam olsaydı sokağın ortasında durup birilerine zarf taşımazdı. Leticia omuz silkti. *Ben sadece yardım etmeye çalışıyorum, Petrona.* Dizini sıvazladım. *Gracías, Leticia, gracías.*

Ne dedim ben sana, sadece kadınlar atlatabilir bunu, dedi annem. Oğlanlara göz kulak olmam için bana yalvardı ama en çok da en küçüğümüz Aurora'ya bakmamı istedi. Annemin nefesi hırıltılıydı çünkü o gün hava çok soğuktu, yanaklarında ince bir katman toz birikmişti ama sesindeki hayal kırıklığını duyabiliyordum.

Annem haklıydı. Aurora'yı korumalıydım. Çocuk parkına koştum, küçük Aurora'yı orada buldum, küçük bir çimenliğin üzerinde oturmuş defterine resim çiziyordu. Yüzüne tokadı basmak istedim, ordunun o oğlanı vurduğu yerde nasıl oturup

şarkı mırıldanırdı. Kan toprağa karışmıştı ama birkaç gün önce, küçük Ramón kaybolmadan evvel kan lekesinin önünde çömelmiş, ölen oğlanın arkadaşı olduğunu, Kolombiya ordusunun onu vurup tepelerin arkasına sürüklediğini, gerilla olduğunu söyleyebilmek için üstüne komando kıyafeti giydirdiğini, kollarının arasına bir silah koyup fotoğraflarını çektiklerini anlatmıştı. *Ordu niye böyle bir şey yapsın, Ramón, görmüyor musun,* dedim ona, *gerillaların kendilerine yeni asker kazanmak için uydurdukları bir öykü bu...* Ramón ordunun masumları öldürdüğünde, ikramiye ve tatil izni almak için gerilla gibi gösterdiklerinde ısrar etti. Kolombiya ordusu masum arkadaşını öldürmüştü, daha ne kanıtı istiyordum? *Onun bunun çocukları.* Burnundan soludu. *Sözde bizi koruması gerekenler onlar.*

Aurora'yı saçından tuttuğum gibi oradan sürükleyerek götürmek istedim ama yanına vardığımda öyle cılız, öyle küçük göründü ki gözüme, kazağımı omuzlarına örttüm. *Merak etme, Aurora.* Onu göğsüme yasladım. Kıpırdanıp kurtulmaya çalıştı, *Petrona, ne yapıyorsun?* Ama sonra ağladığımı gördü. *Petrona, ne oldu?*

Seni buradan götüreceğim. Kuru toprağa, devletin öbür tarafta yaşayan zenginleri korumak, bizden ayrı ve uzak tutmak için diktiği uzun duvara baktım. O zenginlerin öyle çok paraları vardı ki kendilerine güvenlik ve yardımcı tutmuşlardı. Gözlerimi yumdum, Aurora'nın saçlarını kokladım ve babamı, ardından bir kardeşimi, ardından diğerini ve şimdi birini daha kaybedişimi düşündüm. *Tanrım yardım et bana, hepimiz bu tepede ölüp gideceğiz, önlemek için yapabilecek bir şeyim yok mu?*

6.
HOLA PADRE, HOLA MADRE*

Babamın geleceği gün herkesi bir hazırlık telaşı aldı. Taze et satın alınıp buzluğa kondu, kahve siparişi verildi, babamın
56 *aguardiente*'si** yenilendi, gömlekleri elde yıkandı, katlanıp dolabına kondu, kitaplığın tozu alındı ve Petrona'ya özel eğitim verildi.

Annem ile Petrona, Petrona'nın ne deyip ne demeyeceğinin üzerinden geçtiler.

"Señor Petrona'ya, kendisi yokken eve telefon eden erkekler oldu mu, diye sorarsa ne diyeceksin?"

"Telefona kendim hiç bakmadığımı söyleyeceğim, Señora."

"Peki, 'Hani ben aramıştım da sen açmıştın ya, Petrona?' dediğinde ne diyeceksin?"

"Onun istisna olduğunu söyleyeceğim, Señora."

"Güzel. Petrona, aklından çıkarma sakın: Sen benim sözümü dinleyeceksin. Bu evi çekip çeviren benim. Señor hiçbir şey bilmez."

"Sí, Señora Alma."

---

* (İsp.) Merhaba baba, merhaba anne. *–yhn*

** (İsp.) Likör türü bir içki. *–yhn*

Cassandra ile ben babamızı göreceğimiz için çok heyecanlıydık. İkinci kat penceresinden Emilio'nun taksisinin yolunu gözlemeye koyulduk, babamı eve onun getireceğini biliyorduk. Emilio babamın lise arkadaşıydı. Kemerli bir burnu, yay gibi yukarı kalkık kaşları vardı, nefesi sarımsak ve biberiye kokardı. Annem, babam ile Emilio'nun beraber komünist olduklarını ama babam artık komünist olmadığı hâlde Emilio'nun hâlâ olduğunu düşündüğünü söylemişti. Emilio'nun taksisini uzaktan seçebiliyorduk, çünkü anteninde rüzgârda salınan küçük bir Küba bayrağı takılıydı. Babam zamanında bize dünyadaki bütün bayrakları ezberletmişti. Kalemiyle tek tek bayrakları işaret etmişti. Doğrularımızın çetelesini ayrı bir kâğıtta tutmuştu, yirmi puanlık Küba bayrağı hariç her bayrak bir puan sayılıyordu. Taksiyi görene kadar on beş dakika geçti, gördüğümüz gibi aşağı koşturduk. İki saniye içinde Emilio evin önüne çekecek, babam taksinin kapısını açacak, ön kapımıza yürüyüp yukarı bakacaktı.

Babam işten döndüğünde hep farklı görünürdü. Bir seferinde siyah çerçeveli gözlüğü yerine ince gümüş çerçeveli gözlük takmıştı. Başka bir sefer bıyıksız geliverdi, o kara kaşlarını mazur gösterecek bir şey kalmamıştı yüzünde. Bir yabancı gibi görünmüştü gözüme, başka birinin babasıymış gibi.

Taksi evin önüne çekti, babam araçtan indi ve Emilio dostane bir veda kornasıyla uzaklaştı. Babam bahçe kapısını açıp eve doğru yürümeye başladı. Gözlerini kaldırdığı anda yüzü aydınlandı, kocaman gülümsedi ve İngilizce, "Oh, gad. Wat a welcome!" dedi. Kravatını gevşetmiş, gömleğinin üst düğmelerini çözmüştü. Taş basamakların üstünde yalpaladı, suratında sarsak, laçka bir ifade vardı.

Cassandra, "Viski kokuyorsun," dedi.

Babam uçağın kendisini gerdiğini söyledi, suratını Cassandra'nınkine yaklaştırdı ve, "Kokunun özü bu aslında, Cassandra. Korkunun kokusu bu," diye ekledi.

Cassandra kendini geri çekti, o sırada annem kapıda belirdi. Annem kolunu babamın beline doladı. Parmak ucunda yükselerek yanağına bir öpücük kondurdu. "Hola, Padre." Babam kendi yüksekliğinden ona gülümsedi ve selamlamasına karşılık verdi. "Hola, Madre."

Merhaba, Baba. Merhaba, Anne. Babamın dediğine göre eski nesillerin nineleriyle dedelerinin bir geleneğiydi bu. Karı kocalar birbirlerini bu şekilde selamlarmış ve bu hitap nesilden nesile ata yadigârı gibi aktarılırmış.

Kapıda Cassandra ve ben babamı kollarından çekiştirdik, merdivenlerden çıkarken, "Bize ne getirdin, baba?" diye sora sora etrafında dönüp durduk. Bir an Petrona'nın nereye saklandığını merak ettim. Sonra yatak odasında babam gülümseyip çantasını açtı. "Pekâlâ, chicas, bakalım bulabilecek misiniz?" Karyolaya uzanıp kafasını yatak başına yasladı.

Spor çantasının içinde, katlı çoraplarının gül yaprakları gibi katlarının arasına gizlenmiş renkli saç tokaları vardı. Gömleklerinin beyaz kollarının içine renkli kalemler, etiketler ve üzüm kokulu silgiler sıkıştırılmıştı. Silgileri koklayıp ovuşturarak yanaklarımıza dayadık. En dipte iki atlas vardı, biri Cassandra'ya diğeri bana. Kitaplarda kabartılı renkli dağlar ve tepeleri tırmanıp kâğıttan akan damar gibi ayrılmış nehirler vardı.

Başımızı kaldırdığımızda babam uyuyordu. Orada durup ona baktık, derken başı yana düştü ama gözlükleri burnunun üstünde dengede kaldı.

"Hasta mı?" diye sordum.

"Sarhoş," dedi annem.

Annem babamın işteyken içki içemediğini söyledi, kendini kontrol edemiyordu, iradesi zayıftı, bekleyip de eve gelince içecek kadar izan sahibi değildi; gidip ille de uçakta viski içmesi gerekiyordu.

Petrona mesaisinin sonunda evden ayrıldı, rahatlamış görünüyordu. Belki babamla tanışmadığına memnun olmuştu, belki

de annem adına yalan söylemek zorunda kalmadığı için rahatlamıştı; yani Petrona yalan mı söylemiş olurdu, bilmiyordum. Biz Cassandra'yla okuldayken evi arayan erkekler *var mıydı*? Annemin bir sürü arkadaşı olduğunu biliyordum.

O gün öğleden sonra ve akşam babamın horultusuyla uzadı da uzadı. Cassandra'yla paylaştığım yatak odamızdan bile duyabiliyordum sesini. Nefes alırken hırıltılı, boğulur gibi bir ses çıkıyordu, ardından birbirini takip eden üç kesik horultu ve sessizlik oluyordu. Babamın uykusu işinin kesintiye uğratıp idame ettiği bir alışkanlığa dönmüştü. Uyku saatleri düzensizdi ve petrol tesisindeki sondajın kaprislerine bağlıydı, bu yüzden kendini tamamen ve hızlı bir şekilde uykuya bırakmayı öğrenmişti. Uyuduğu zaman sanki vücudunu küçük bir ölüm ele geçiriyor gibiydi ama kuyu açarken, açılarının trigonometrisinde veya toprak tabakalarında uzmanlığına ihtiyaç duyulması ihtimaline karşı zihni çok derinlere dalmayacak kadar uyanık ve tetikte olurdu. Ama sarhoşken uyuyakaldığında horlaması daha kötü olurdu hep.

Gece yarısına doğru Cassandra'yla birlikte annem ile babamın yatak odasının kapalı kapısında durduk: "Anne, uyuyamıyoruz." Annem kapıyı açtı, komodindeki lambasını yaktı ve üçümüz babamın tepesine geçip horlamasını izleyerek onu nasıl susturacağımıza karar vermeye çalıştık. Omuzlarını oynattık, başının altına yastıklar koyduk, ters çevirdik, burnunu tıkadık, ayaklarını kaldırdık, yüzüne yastıklar koyduk, kollarını kaldırdık, bacaklarını çaprazladık, ağzını kapattık, sonunda babam zınk diye doğruldu ve yarı dehşet içinde bize baktı.

"Ne oldu? Yangın mı çıktı? Bir şey mi oldu?"

"Bir şey olmadı, uyuyamıyoruz ama."

"Gidip alt katta mı uyusam?"

"Yok, seni bir döndürelim. Uyumana bak sen."

Sonra babam aynı hızla gözlerini kapadı, yastığının üzerine düştü ve pat diye uykuya daldı. Asırlık bir makinenin gürlemesi gibi horlaması yeniden başladı.

Sabah annem Cassandra ile bana koca bir demlik dolusu kahve yaptı. Bize baktığı yoktu, bu yüzden üçer fincan içtik, sonra yerimizde sıçradık, merdivenlerden yukarı, sonra aşağı, sonra tekrar yukarı koştuk. Babam annemin yatak odasında, penceredeki Galán posterlerini yırtıyordu. Annem ise ayağını yere vuruyordu. "Sen beni duvara boyalı falan mı sanıyorsun, *hijueputa*?* Gidersem ne olacak? O zaman ne yapacaksın?"

Annem babamı hep gitmekle tehdit ediyordu. Babamın bunun bir taktik olduğunu anlayacağını sanırdın ama gerçekte kimse annem kadar iyi blöf yapamazdı. İskambil oynarken hepimiz blöf pratiği yapmıştık. Cassandra blöf yaptığında dudakları kapalıyken bile çenesi gevşek olurdu. Babam eli iyiyken kaşlarını oynatırdı, eli kötüyken de oynatırdı, o yüzden hangisi olduğunu kestirmek zordu ama annem, annem yüzünü hiç kıpırdatmazdı, yüzü ansızın bomboş görünürdü. Ne düşündüğünü asla anlamazdın. Ben iskambil oyunlarında kötüydüm çünkü kuralları
60 hatırlayamıyordum ve sürekli sorularımla elimde ne olduğunu çaktırıyordum. "As ne yapıyordu?" "Aynı türden beş taneyi ne için topluyorduk?" Babam bende acemi şansı olduğunu söylerdi.

Cassandra'yla kavgayı takip etmek zorunda kalmadan babamın bir saat içinde özür dileyeceğini, alttan alacağını ve annemin posterlerini geri asacağını biliyorduk. Bu yüzden vurdumduymaz ve rahat bir havayla merdivenlerden bir yukarı bir aşağı koştuk, annem ile babamın kavga etmesinden daha doğal bir şey yoktu.

Babam her eve gelişinde kadınlar saltanatımızı altüst ederdi.

Öncelikle babam tam bir kabadaydı. "Söyle madem, bu evde para kazanan kim? Saçın kısalmayacak çünkü saç kesiminin parasını ben veriyorum."

Babamın saçlar ve saçların uzunluğu konusunda garip kuralları vardı. Annem bunların hepsinin maçoluk denen iğrenç bir inanç sisteminin parçası olduğunu söylerdi. Annem babam

---

* (İsp.) Orospu çocuğu. *–ybn*

için *machista* derdi. Diğer yandan annem, Cassandra ve ben *feminista*'ydık. Yani saçlarımı kısa kestirmek istersem annem bana izin verirdi ve Cassandra'nın da hoşuna giderdi (ancak hiçbirimiz Petrona'dan emin değildik; onun kısa saçları öyle rahat ettiğinden miydi yoksa bir başkaldırı mıydı?).

Feministler olarak annem savaşlarımızı seçmemiz gerektiğini söyledi: "Babanızla, yalnızca gerçekten önemli konularda savaşın: meslek, aşk, para ve onun tarafından engellenmeden dışarı, dünyaya çıkma hakkı. Saç mühim bir savaş değil." Cassandra anlamlı bir şekilde başını salladı. Ellerini okul eteğinin kucağında kavuşturmuş, sağ bacağını sol bacağının üstüne atmıştı.

Ayrıca babam manipülasyon ustasıydı. Günün birinde bilardo oyununda bir Amerikan dolarlık banknotlardan bir tomar kazandı. Eve döndüğünde yüzümüzün önünde Amerikan dolarlarını salladı ve en çok kimi sevdiğimizi sordu, onu mu yoksa annemi mi? Dolarları istemiyordum. Babam ne zaman böyle bir şey teklif etse parasını elinden kapıp ortasından yırtmayı ilke edindim çünkü *bu* para savaşıydı.

Babam, "Hey! Dur! Mükemmel bir dolar o!" diye bağırırdı.

Beni yemek masasına oturtur ve ben banknotu güzelce hizalarken omzumun üzerinden bakardı. Sonra onayladığını gösteren bir homurtu sesi çıkarırdı. Banknotu düzgünce hizaladığımda iki parçayı birbirine bantlardım. Bazen babam tatmin olana kadar bunu yeniden yapmak zorunda kalırdım.

Her seferinde yapmayacağına söz verir ama işim bitince parayı tekrar yırtardı. Bunun bir ders olduğunu söylerdi. "Görüyor musun, Chula, benim çalışıp kazandığım parayı yırttığında işte ben de böyle hissediyorum." Babam paranın kıymetini bilmediğimi, ayrıca şımarık olduğumdan yaptıklarımın neticelerini anlamadığımı söylerdi.

Babam Cassandra'nın önünde para salladığında Cassandra onu ya da annemi sevdiğini asla söylemez, onun yerine parayı alır ve babamı istediğini düşünsün der gibi bırakırdı.

Cassandra stratejisinin kandırmaca üzerine kurulu olduğunu anlattı bana. Cevap vermeyip parayı alırsa babam en çok onu sevdiğini düşünüyordu ama aslında Cassandra hiçbir şey dememiş oluyordu. Cassandra bunun siyasetin kuralları olduğunu söyledi: Sorulara cevap verir gibi yapıp aslında cevaplamayacaktın.

Cassandra elinden parayı aldığında babam hep, "Baksana, Alma!" diye seslenirdi.

"Şunun parayı görünce gözünün nasıl parladığına baksana. Gel de bak! Çizgi filmlerdeki yıldızlar gibi aynı."

Annem gelir, babam Cassandra'nın kimi en çok sevdiği kısmı hariç aynı hareketleri tekrar ederken izlerdi. Cassandra parayı kaparken annem dikkatlice onun gözlerine bakardı, sonra annem ve babam bilmiş bir edayla kahkahalar atar, arada, "Nasıl da görünüyor sahi! Gözleri mutluluktan ışıldıyor!" derlerdi.

Bu esnada Cassandra gitgide zenginleşiyordu.

Petrona gözünün ucuyla bizi izlerdi. Petrona babamı sev-

mezdi. İkisinin nadiren aynı odada bulunmasından anlamıştım. Ona ısınamadığı için Petrona'yı suçlamıyordum. Bazen babam acayip bir ruh hâline bürünür, daha günün ortasında sabahlığını giyerdi. Bütün günü burnunu kitaba gömüp sabahlığıyla geçireceği, yalnızca hiçbirimizin anlamadığı bir dilde konuşmak üzere ortaya çıkacağı anlamına geliyordu bu.

Babam farklı bir boyuttaymış gibi vazodaki çiçekleri düzenleyen Petrona'nın yanından geçti. Beni görmedi bile, oysa Petrona'nın yanında durmuş bir çiçeğin yapraklarını koparıyor, "Seviyor, sevmiyor, seviyor, sevmiyor," diyordum ona. Babam başını kaldırıp tuhaf bir şeyler dedi, birkaçını yakalayabildim sadece: plebisit, plütokrasi, Weltgeist. Hiçbirinin anlamını bilmiyordum ama Weltgeist hoşuma gitmişti. Önemli ve büyük geliyordu kulağa, *Denizlerin tanrısı Poseidon* gibi. Petrona'ya Weltgeist'ın dağların tanrısı olduğunu söyledim. Sihirli bir keçiye binmiş, sakallı bir kadındı. Petrona etkilenmiş gibi göründü.

"Peki, bu sakallı kadın ne yapıyor?"

"Çiçek tohumları serpiyor ve âşıkların buluşmalarına yardım ediyor." Bir an durdum, sonra, "Petrona, senin erkek arkadaşın var mı?" diye sordum.

Petrona kıkırdadı. "Hayır ama belki bir gün olur."

Evde Petrona'nın sessiz zarafeti beni serseme çeviriyordu. Sözcükleri sarf edişini seviyordum. Oturma odasında güneş ışığında görünüşünü seviyordum, önlüğünün düzgün beyaz fiyongu Petrona alto sesiyle mırıldanarak pencere denizliklerinin tozunu alırken hafifçe titreşirdi, toz zerreleri havaya kalkar, ışıkta dans ederdi.

Annem onunla kıyaslayınca fazla yüksek sesli ve cırlak kalıyordu. Ne hareketlerinde ne konuşmasında incelik yoktu, üstelik tembeldi ve her şey onun için yapılsın isterdi.

Petrona'nın değişen ruh hallerini de seviyordum. Dengesiz bir gezegen gibiydi. Olayları yukarıdan izlemişçesine saniyeler içinde o huzurlu sakin hali gidiyor, ensesindeki kasları gerilip zonkluyordu. Bu beni ona daha da çok çekiyordu. Onun bu gelgitlerini gizemli ve albenili buluyordum.

Petrona gibi yürüme çalışmaları yaptım. Işığı yakmak veya söndürmek için parmağımı uzatacak olduğumda yarı hızla hareket ettim. Petrona öyle aheste hareket ediyordu ki balerinleri andırıyordu. Onu gören neden sadece bendim, bilmiyordum ama bu bana bir lütuf gibi geliyordu.

İktidar ve mıntıka hâkimiyeti için bir hafta boyunca süren mücadelenin ardından annemle babamın barış yapıp dışarı yemeğe çıktıkları gün geldi çattı. Petrona'dan gece yatıya kalıp bize bakmasını rica ettiler. Babam kravat takmıştı, annemse süslü bir kuşu andırıyordu, şalındaki parlak boncukların ucundan siyah kuş tüyleri sarkıyordu. Babam önce şık bir restorana, ardından dans etmek için partiye gideceklerini söyledi.

Onlar gider gitmez Cassandra sanki sorumluluk ona bırakılmış gibi bir havaya girdi ve Petrona'ya bize iki portakal, dört

kutu Pepsi, iki paket fındık ve küçük yuvarlak ekmeklerden getirmesini söyledi. Cassandra'yla ben her perşembe yaptığımız gibi bombalama olursa diye hazırlanıyorduk.

Ölü kızın pabucundan beri her perşembe acil durum sırt çantalarımızı dolduruyor ve yataklarımızın altında hazır ediyorduk. Hayatlarımız her an sona erebilirdi, o yüzden hazır olmak en iyisiydi. Petrona ne yaptığımızı anlayınca bunun iyi bir fikir olmadığını, yiyeceklerin bozulacağını söyledi. Cassandra onu haklı buldu, tam da bu yüzden her hafta çantamızı baştan dolduruyorduk, çünkü yiyecekler yumuşuyor, buruşuyor ve kötü kötü kokuyorlardı. Bozuk yiyecekleri Petrona'ya verdik ve yataklarımızın önünde diz çöküp çantalarımızı doldurmaya başladık. Petrona tepsi dolusu bozuk yiyeceğe baktı, nihayet gittiğinde Cassandra'yla sırt sırta oturduk ve yataklarımızı çalışma masası gibi kullandık.

O perşembe günü yedek diş fırçamla beraber diş macunu, sabun, portakal, ekmek, fındık, yedek kıyafet ve nostaljik şeyleri yazacak bir günlük koydum çantama. Cassandra bulmacalarını, dört kutu yeni Pepsi, bir poşet pipet (çünkü "herkes"in değdiği şeylere değmekten hoşlanmazdı) ve okul için okumak zorunda olduğu *Sırça Fanus* adlı kitabı koydu. Kitabı dışarı bıraksa da oturup okusa daha iyi olmaz mı diye sordum ama Cassandra bana dönüp diş fırçasını ben taşır mıyım ve işler sarpa sarar sa yemeğimi, diş macununu ve sabunumu onunla paylaşır mıyım diye sordu, çünkü göreceğim üzere çantasında hiç yer kalmamıştı. Çantasını yan yatırıp açtı. Çanta ağzına kadar doluydu, en tepede köşeli şeyler baş vermişti.

"Unutma, Chula, büyük olan benim. Büyük küçüğe ne yapılacağını söyler." Pembe çerçeveli gözlüğü burnundan kaydı.

Cassandra olaylara doğru bakış açısıyla bakmakta zorlanıyordu.

"Yaparım, *porque quiero*,* sen bana dedin diye değil." Ona açık avcumu uzattım. Cassandra eğile büküle dönüp yatağından

* (İsp.) Çünkü istiyorum. *–ybn*

diş fırçasını aldı. Elinde diş fırçası gülümseyerek bana dönerken uzun atkuyruğu sallandı. Fırçasını pat diye elime bırakarak eşyalarını düzenlemeye geri koyuldu. Koyu renkli, tepetaklak bir gözyaşı damlasını andıran uzun atkuyruğuna bakakaldım.

"Bir şey değil," dedim. Cevap vermedi, çantasının fermuarını açıp kapadı.

Elime baktım. Cassandra'nın diş fırçası pembeydi, plastiğe sarılmış ve ucundan lastikle bağlanmıştı. Kendi fırçam maviydi ve kabı yoktu, çünkü burnumun dikine gitmeyi severdim. Elimi dirseğime kadar çantaya sokup Cassandra'nın diş fırçasını en dibe koydum. Ölü kızın pabucu geldi aklıma. İçinde bacak olan çorap. Ölümünden kimin sorumlu olduğumu bilmem gerekiyordu ama unutup duruyordum. Cassandra, "Bilmiyor musun, Chula, Pablo Escobar'dı. Televizyonda altı kere tekrarladılar herhalde," dedi. Gerillalar hakkında şöyle böyle bir şeyler anımsıyordum ama belki de hepsi aynıydı. Başımı iki yana salladım. Kafam bulutlardaydı. Cassandra'nın arkamdan fermuarı kapamasının sesi kesinlik içeriyordu.

"Sence Pablo Escobar ne düşünüyordur?" diye sordum.

"Para." Çantasını birkaç defa havaya atıp tuttu, ağırlığını test etti, ardından yere bıraktı ve esneyerek yatağa uzandı. Aramızda uzun bir bant çekiliydi, sol duvardan komodinimiz ile gece lambasının ortasına, yataklarımızın arasındaki kahverengi halıdan ikimizin dolaplarının arasındaki duvara kadar. Onun tarafında müzik seti ve yazı masası vardı. Benim tarafımdaysa boş bir çimenlikle iki ineğe bakan duvardan duvara pencere vardı. İneklere bakabilmek için odanın o tarafını seçmiştim.

Araba bombasından beri günde iki kez yatağımda diz çöküp dantel perdeleri iki yana çekiyor, avlumuzun üstünü kapatan plastik çatının ötesine, duvarın üstüne yapıştırılmış kırık camların ötesine, boş araziye bakıyordum. İki ineğin kuyruk sallama idmanlarını gözlüyor, dinleyen kişiler için uzun uzun çıkardıkları ıssız mö seslerine kulak kabartıyordum.

İneklerden birine Teresa, diğerine babamın adı olan Antonio adını verdim. İneklerin ne cinsiyetlerini ne de nasıl ayırt edileceğini biliyordum, o yüzden çoğul bahsediyordum onlardan, *las vacas* gibi. *Bugün las vacas yabancı gibi çimenliğin karşı köşelerinde yattılar, oysa bütün dünyada bildikleri tek inekler kendileri. Neden öyle yapıyorlar, baba?* Babam ineklerin belki de Sartre'ı okuduklarını söyledi, o da ne demektiyse artık.

Etrafta beni görecek kimse olmadığında pencereyi açıp las vacas'a mö diye sesleniyordum. Kulaklarını dikiyor, kuyruklarını sallamayı bırakıyor, durup dikkat kesiliyorlardı ama asla geri mölemiyorlardı.

Kendi kendime bekçicilik oynuyordum, ineklerin ötesinde geniş kaldırımın ve arkasındaki arabaların hızla geçtiği caddeye bakıyordum. Şüpheli davranışları gözlüyor, günlüğüme not alıyordum. Arada bir kaldırımda telaşla yürüyen yayalar oluyordu ama yüzlerini ve tehlikeli olup olmadıklarını göremeyecek kadar uzaktaydım. Otoyol kenarında yürümenin yeterince şüphe uyandırıcı olduğuna karar verip "Şüpheli yaya" kelimelerini çiziktiriyordum, ardından zamanını, gününü ve yılını. Terk edilmiş arabalar da şüpheliydi çünkü içlerinde bomba olabilirdi. Kimsesiz bir araba gördüm mü annem ile babama haber veriyordum, onların da bazen polisi aradıkları oluyordu.

Cassandra, "Pablo Escobar *sence* ne düşünüyor?" diye sordu.

Çantamın fermuarını kaparken içimi çektim, pencereden dışarı bakıp sonra Cassandra gibi yatağa uzandım.

"Canavarca şeyler."

Annemle babam eve gelince mısır patlatıp kocaman yataklarında sarmaş dolaş oturduk, saat geç olmasına rağmen aynı zamanda polis olan bir robotun hikâyesini izledik. Başımı babamın göğsünün bir yanına dayadım, televizyondaki patlamaları izlerken uyuyakaldım. Galán'ın yüzünün olduğu kâğıt dışarıdaki sokak lambasından gelen ışıkla aydınlanmıştı. Galán yumruğunu pencereden üç kere havaya kaldırdı.

Ertesi gün uyandığımda babam gitmişti.

PETRONA

Çerçöpten yapılma kulübemizde küçük Ramón'un gidişinin yasını tuttuk. Bu halimiz Aurora'nın kanının gelmesine neden oldu. Bacaklarının arasından yol yol aktı kan. Annem sakinleşmemi, Ramoncito'nun döneceğini söyledi, halbuki ben Aurora'ya ağlıyordum. Annemin küçük Aurora'yı yük olarak görmesi ve kızcağızın çalışmaya gitmek zorunda kalması an meselesiydi. Annemle kavga ettik.

Küçük Aurora kulübemizin temizliğinin çoğunu üstlenmişti. Annem nefes darlığı çekiyordu. Aurora çok küçüktü ama yine de hepsi ondan büyük olan Fernandito, Bernardo ve Patricio kadın işi diye kuyudan su getirmiyorlardı, oysa o küçücük kızın suyu çekip getirmesi yarım saat sürüyordu.

Kuyudan su getirmek eskiden benim işimdi. Kovaları doldurur, sopaya takıp omuzlarımda kulübeye taşırdım. Gövdemi şöyle bir çevirmemle suyu serperdim. Kulübenin ezile ezile düzleşmiş toprak zemininden su akıp giderdi. Toz aşağı iner, böylece annem rahat nefes alırdı.

Aurora kuvvetli değildi. Kovaları girişte yere koyar, tekmesiyle yere devirir, sonra dizleriyle ellerinin üzerine çöküp akan suyun üstüne avuçlarını vura vura yere suyu yedirirdi.

Aurora'nın hayatı artık bundan ibaretti. Başkalarına bakmaktan.

Benim hayatımsa temizlemek, yemek pişirmek ve Tepeler'deki evimize varınca daha çok temizleyip daha çok pişirmekten ibaretti.

Hayatım, yan döşekte üç küçük erkeğim sardalyeler gibi uyurken annem ve küçük Aurora'yla yattığımız döşekte sağa sola dönmekten ibaretti.

Babam gibi onurlu bir hayat sürme konusunda iyi değildim. Santiago'lar için alışverişi Leticia'nın alışverişe gideceğini bildiğim zamana denk getirdim. Çalıştığı evin köşesinde onu bekledim. Dışarı çıktığını gördüm, parmaklarını saçında gezdirdi, tesadüfen karşılaşmışız gibi ona yetiştim ve kendi kendime mâni olmama fırsat bırakmadan yapacağımı söyledim, fikrimi değiştirmiştim, zarfları iletecektim – ne zaman başlayabilirdim?

7.
ESRİK AĞACIN MEYVESİ

Isa ve Lala Petrona'nın *kara büyü* etkisi altında olduğunun artık şüphe götürmez bir gerçek olduğunu söylediler – aksi hâlde Petrona'nın sessizliğini ölü kızın bacağının ucundaki kırmızı pabuç gibi korkunç bir şeyin bozmasını nasıl açıklayabilirdik? Yalnızca kara büyü böyle işlerdi.

Diğerleri Petrona meselesini arkalarında bıraksalar da benim içimde hâlâ bir şeylerin onu rahat bırakmadığına dair bir his vardı. O eylül ayında, okul döneminin son gününde Cassandra'yla beraber yeni kavuştuğumuz özgürlük duygusu içinde eve koştuk. Cassandra duş almaya gitti, ben de Petrona ne yapıyor diye görmek için mutfağa gittim. Süpürgeyi çalıları yukarı bakacak şekilde, bebeği beşiğine yatırır gibi dikkatlice köşeye koyarken buldum onu. Süpürgeyi elleyecek oldum ama Petrona dokunma diye bağırdı, annem ne olduğunu sorunca cadılar evin çatısına konmasın diye oraya koyduğunu söyledi.

Cadılardan çok korkardım. İnsan kendini cadılardan nasıl korurdu ki? Sırf bakarak bile burnunu kanatabilirlerdi. Radyoda bir adamın, *Pablo Escobar fena düzenbaz, adamı koruyan bir*

cadı var kesin, dediğini duydum. Annemi yatağının ucunda tırnaklarına pembe oje sürerken buldum. "Anne, Pablo Escobar'ı hangi cadı koruyor?" Başını kaldırıp baktı. "Pablo Escobar'ı mı?" Bir an düşünerek tavana baktı. "Amazonlu bir cadıdır herhalde. En güçlü cadılar oradan geliyor." Sağ elini öne uzattı, serçeparmağına pembe ojeden son kez sürdü, sol eline geçerken mırıldanmaya başladı.

Cassandra'yla doğum günlerimiz geldi geçti, bütün tatili Isa ve Lala'yla oynayarak geçirdik. Evimize girip çıktığımda, atıştırmalık ya da soğuk su için mutfağa koşarak daldığımda Petrona irkiliyordu. Çorba kaşıkları yere dağılıyor, tabaklar kırılıyordu. Petrona'nın neler atıştırdığını günlüğüme not ettim, belki bir gün aklımda bir yere otururdu: elma yanında bal, kızarmış muz, ay çekirdeği, tavuk göğüs eti.

Bir gün dördümüz televizyon karşısında uyukluyorduk. Annem, Cassandra ve ben yatağın birer köşesindeydik, Petrona ise yerde oturmuş, başını yatağın ucuna, ayaklarımın yanına dayamıştı. Petrona kalkınca uyanıverdim. Annemin kapısında dikildi. Elinin ağır ağır tokmağa uzanmasını izledim, tokmak tıkırdamasın diye nasıl döndürdüğünü, tek elini kapıya dayayıp gıcırdamasın diye öbür eliyle usulcacık kapıyı açışını. Öyle dikkat çekiciydi ki merdivenlerden aşağı inene dek bekledim, ardından gizlice koridora çıktım. Tırabzanlardan çaktırmadan bakınca Petrona'nın evin kapısını annemin kapısını açtığı gibi usulca açtığını gördüm, sonra ön bahçeye çıktı.

Hali çok şüpheliydi, annemin odasına koşup Galán posterlerinin altından izlemeye koyuldum. Petrona bahçede parmaklarını toprakta gezdirdi. Çömeldi, zikzaklar çizdi, adım adım bahçe kapısına yaklaştı. Omzunun üstünden bakınca hemen saklandım. İçimden ona kadar saydım. Tekrar kalktığımda Petrona Esrik Ağacın altına diz çökmüş, bir çiçeği burnuna götürmüş, derin nefesler alıyordu.

Sallandı. Telaşa kapıldım mı diye bir kendimi yokladım ama

hiçbir his yoktu. Petrona'nın dik durabilmek için bahçe kapısına uzanmasını izledim. Şimdi eve girer artık sanmıştım ama onun yerine ayağa kalkıp ağaçtan bir meyve kopardı. Şimdi harekete geçmeliyim diye geçirdim içimden, en azından bir şey demeliydim ama demedim. Petrona meyvenin kabuğunu soyarken bakmaya devam ettim, eli çekirdekle doldu. Petrona'nın ağzına bir çekirdek atıp çiğnemesini izledim. Dizlerinin üstüne düşmesini izledim.

"Anne, anne!" Posterin altından çıkıp yatağa fırladım. "Anne, uyan! Petrona büyülendi!"

Annem doğruldu. "Ne?"

"Petrona, anne! Ağaçtan yiyor."

Annem yorganı üstünden attı, beraber merdivenlerden aşağı, bahçeye koştuk, orada Petrona'yı yerde bir o yana bir bu yana yuvarlanır hâlde bulduk. Gülüyor, havayı tırmalıyordu, yerde etrafında Esrik Ağacın çiçekleri duruyordu.

Annem dizlerinin üstüne çöktü ve Petrona'yı bileğinden yakaladı. Petrona hayvan gibi uludu, irkilip geri sıçradım. Annem Petrona'nın ellerini sıkı sıkı tuttu, Petrona kafasını salladı ve uzun, deli gibi bir kahkaha tufanına kapıldı. Annem konuşmadan önce geçen kısa saniyeler içinde ben çimlere tutunmuş Petrona'dan geri çekilirken ilk defa tarafsız bir biçimde onun aslında on üç yaşında olduğunu gördüm. İncecik, al yanaklı, kadın ile kız arasında bir yerde, sırlarla yaşayan biriydi.

"Petrona, sakin ol," diye emretti annem ve Petrona ânında gülümsedi, bacakları seğirerek toprağa tutundu. Yine bildiğim Petrona oldu. Elimi ona uzattım, Petrona yüzünü kaldırdı. Gözbebeklerinin karası gözlerinin elasını kaplamıştı. Ona dokunmadım. Annem elinin sırtını Petrona'nın alnına koydu. Annemin elinin teması onu sakinleştirmiş gibiydi, Petrona köpek yavrusu gibi tir tir titremeye başladı.

"Bu sizin yeni kız işe yaramaz." Bizimle konuşan La Soltera'ydı. Elinde bir sigara, beyaz bornozunu memelerinin

üzerinde kapatarak, ön bahçedeki saksıların arasından eğiliyordu. "Hizmeti bu işte, bu kızın."

Annem Petrona'ya, "İçeri girelim," dedi. Petrona doğruldu. Ayağa kalkınca bana feci bir sırıtışla baktı. Geri çekildim. "Hadi, Petrona," dedi annem, Petrona annemin kolunun altına girdi, ikisi verandaya yürüdüler. Peşlerinden gitmekten, Esrik Ağacın o narin görünümlü, otların üzerinde bembeyaz duran çiçeklerine yaklaşmaktan korkup olduğum yerde kaldım. "Yürümeye devam, Petrona," dedi annem. Petrona'nın kırmızı tuğlalı verandada olduğu yerde donakaldığını gördüm, burun deliklerinden kesik kesik nefes veriyordu. Eliyle La Soltera'yı işaret etti ve hayalet görmüş gibi ona baktı. Annem, "Az kaldı, birkaç adım daha," dedi, Petrona işaret etmeyi sürdürdü ama annemin onu eve çekmesine izin verdi.

La Soltera homurdandı. "*Nesi* var bu kızın?" Sigarasının külünü saksılarımızın üstüne silkti, ben de eve koştum.

İçeride Cassandra merdivenlerin orada duruyordu. "Ne oldu?"

Yatağında yatan Petrona önce çok hızlı sonra yavaş nefes alıyordu. Cassandra yanımda diz çöktü, Petrona'nın kasılmasını, ölmesini izledik, bilmiyorduk ne olduğunu. Petrona'nın ailesinin telefonu olmadığından annem evlerinin yakınındaki bakkalı arayıp tezgâhtara mesaj bıraktı. Tezgâhtara Petrona'nın ailesine Petrona'nın gıda zehirlenmesi yaşadığını, önümüzdeki birkaç gün burada dinleneceğini iletmelerini söyledi. Tezgâhtar sorun olmadığını, mesajı ileteceğini, Petrona'nın kardeşinin her akşam gelip ailesi için gazoz aldığını söyledi. Annem telefonu kapatınca dolabından bir şişe çıkarıp içindekini bardağa boşalttı. Petrona'ya içsin diye verdi, zehri emecek özel bir içecek olduğunu söyledi. Bardak siyah katranla doluydu.

Petrona içeceği ağzına boca edip yuttu, kara sıvı çenesinden aşağı sızdı. Bir o yana bir bu yana dönüyordu. Annem zehirlendiğini söyledi. Alnına ıslak havlu koydu. Bir süre sonra Petrona

doğruldu, yanlışlıkla çarşafların arasına çorba kâsesi koyduğunu söyleyip benden aramasına yardım etmemi istedi. Annem başıyla onaylayınca Petrona'yla beraber arıyormuşum gibi yaptım. Çarşafların altını üstüne getirdik. Aklı başında hangi insan gidip de Esrik Ağacın çiçeğini koklayıp sonra meyvesinden yer, merak ediyordum. Anneme göre artık uzun sürmezdi, o siyah içecek Petrona'nın içini temizleyecekti. Bize odamıza gitmemizi söyledi, Petrona çok hasta olacaktı. Cassandra'yla annemin emrine itaat ettik sayılır. Oturma odasında kamp kurduk. Çıt çıkarmadık, kanepede battaniyelerimizle yan yatarken Petrona'nın öğürdüğünü duyduk. Hiçbir şey geçmiyordu aklımdan, sözsüz bir endişe içindeydim, Petrona'nın odasından gelen her iç çekme, inleme, sızlanma sesiyle bu duygu nabız gibi büyüyordu.

Hava kararınca ortalık sessizleşti ve annem mutfaktan çıktı. Üstüne mantosunu giydi, eczaneye gidip Petrona'nın sıvı kaybını gidermek için serum alması gerektiğini söyledi bize. Elinde Petrona'nın içmesi için bir şişeyle döndü ve Cassandra'yla ikimiz nihayet uyuyakaldık.

Ertesi sabah Petrona normale dönmüştü, sadece evvelki günü hiç hatırlamıyordu. Babamın çok içip anlattığı hikâyeleri unuttuğunda olduğu gibiydi aynı. La Soltera'ya bakışlarını, yatakta dizlerinin üstünde çorba kâsesi arayışını anlattığımızda şaşkınlıkla dinledi. "Ne gördüm de baktım acaba?" dedi, annem elini havada salladı. "Önemli olan bu aptallığa bir son verip sözümden çıkmaman, Petrona. Ben sana o ağaçtan uzak dur demedim mi?"

Petrona tamamen iyileşmişe benziyordu ama annem yatakta kalması ve mümkün olduğunca çok su içmesinde ısrarcıydı. Annem Petrona'nın oyun oynaması hususunda bir şey dememişti, o yüzden Cassandra'yla Barbie bebeklerimizi aşağı getirdik. Bir kutu dolusu Barbie'miz vardı. Gözleri maviydi, kısa, kırpık kırpık saçları vardı çünkü Cassandra geri uzayacağına

yeminler ederek bebeklerin saçlarını kesmişti. Kollarıyla bacakları yoktu çünkü Cassandra çiğneyip koparmıştı. Cassandra'nın televizyon izlerken, uzun duşlar alırken veya ödev yaparken kol bacak çiğnemek gibi bir huyu vardı. Eliyle Barbie'yi saçından tutar, dişlerini kauçuk parmaklara, bileklere, baldırlarla uyluklara ve kollara geçirirdi, en sonundan tükürüğünden ve dişinden parçalar tek tek kopardı. Ağzındaki hissine bakardı, dişlerinin arasında nasıl ezdiğine, bayat çiklet gibi tadına, ardından yutar ve yeni bir kol veya bacağı çiğnemeye başlardı.

Bunun esaslı bir trajedi olduğunu düşünmüştük.

Başlarda Barbie'lerimizin belden aşağısının nasıl felçli hale geldiğine dair süslü hikâyeler uyduruyorduk. Sonra en sevdiğimiz oyun, bebekler savaş gazisi veya kurbanmış gibi oynamak oldu. Petrona'yı da bu oyunumuzu oynamaya davet ettik.

Cassandra'nın Barbie'si Veracruz kollarını ve bacaklarını gerillalardan kaçarken kaybetmişti. Binlerce gün milyonlarca kilometre koşmuş, sonunda ayakları yolda parçalanmış, bu sefer elleriyle koşmuş ama elleri de sürtünmekten aşınıp gitmişti. Benim Barbie'm Lola, Putumayo'daki gerillaların lideriydi ama adamları ona karşı ayaklanmışlar, kollarını bacaklarını kesip ormanda ölmeye terk etmişlerdi. Alnında kırmızı bandana takılıydı ve gözlerinin altına kalemle mor halkalar çizilmişti.

Petrona Barbie'lerimizi gördüğünde kahkahasını bastırmak için ağzını kapadı. Oturur vaziyetteydi, her zamankinden daha solgundu yüzü ama öyle bir kahkaha patlattı ki, öne katlandı, uyluklarına vurdu. Petrona gözündeki bir damla yaşı silerken içini çekti, elini bebeklerin üst üste yığılı durduğu kutuya uzattı. Parlak mavi elbiseli bir Barbie çekip çıkarttı. Elbise bebeğin üstüne daracık oturmuştu ve tam uyluklarının hizasındaydı.

Petrona Barbie'nin kısa sarı saçlarını okşadı, sonra parmaklarını sert plastik koltuk altlarına kanca gibi taktı ve kesik kollu bacaklı gövdesini önünde bebek gibi salladı.

"Bunun adı Bianca olsun," dedi. "Böyle doğmuş."

"Sahi mi, Petrona?" dedim. "Kolsuz bacaksız mı doğmuş?" Değişik bir sorundu bu.

"Si, niña, tabii, yaygın görülür," dedi Petrona. "Annesi hamileliği sırasında sigara ve içki içmiş. Ayrıca bebekken kafasının üstüne düşürülmüş."

Petrona'nın yatağında ışık sıcak sarıdan griye dönmüş, başucu lambasını yakmak zorunda kalmıştık. Kolsuz bacaksız Barbie'lerimizi zıplatıp saçlarını hoplattık. Veracuz'la Bianca bankta yan yana oturunca arkadaş oldular. Sonuçta kendin gibi sırf gövdeden ibaret, seni sevecek biriyle tanışıp birlikte takla atma ihtimalin neydi ki?

Bianca Lola'yı gördüğünde markete gidiyordu. Kendileri gibi kolsuz bacaksız üçüncü bir kişi görmek onu çok heyecanlandırdı, öyle ki hemen Lola'yla arkadaş olmak için ona doğru yuvarlandı ancak Lola arkadaş istemiyordu, gerilla ordusuna katacak daha fazla kişi istiyordu.

Petrona'nın Barbie'si Bianca kesik bacaklarının üstünde zıplayıp kendisinin zaten bir gerilla ordusu olduğunu söyledi. Lola Bianca'nın ordusuna savaş açmak istedi ama Bianca gerillaların birbirleriyle savaşmadıklarını söyledi. Onların asıl düşmanları zenginlerdi.

"Aa," dedim. "Oligarklar gibi yani."

"Zenginlere ölüm!" dedi Lola.

Cassandra ona katıldı ve Veracruz'un kesik kolunu kaldırdı. Veracruz, "Zenginlere ölüm! Zenginlere ölüm!" diye slogan attı. Bianca şarkı söylemeye başladı: "*Bu kavga, en sonuncu kavgamızdır artık. Enternasyonal'le kurtulur insanlık.*" Cassandra gözlerini Barbie'sinden kaldırdı. "O ne öyle?"

"Bir şarkı işte," dedi Petrona.

Annem odanın kapısını açtı. Bir tepsi içinde büyükçe bir kâse çorbayla meyve suyu taşıyordu. "Hadi bakayım," dedi Cassandra ve bana. "Petrona'yı rahat bırakın, dinlenmesi lazım."

Petrona bana gülümseyip Bianca'yı yüzüstü yatağına bıraktı ve annemin elinden tepsiyi almak için doğruldu. Cassandra Barbie'lerimizi toplayıp diğerlerinin yanına kutuya attı. "Umarım hemen iyileşirsin."

"Hemen iyileş," diye tekrar ettim ben de ve odadan çıktım. Annem kısık sesle Petrona'ya bir şey soruyordu, sonra Cassanda, "O şarkı bir tuhaftı," dedi.

"Neden?"

"Bir şey değildir muhtemelen."

Mutfağa giderken çalıları yukarı bakan süpürgenin köşede durmadığını gördüm. Acaba çatımıza bir cadı konup Petrona'ya Esrik Ağacın tohumlarını mı yedirmişti? İliklerime kadar ürperdim. Etrafa bakındım ama diğer her şey yerli yerindeydi. Cassandra'nın peşinden yukarı çıkarken çoraplarının beyaz fırfırlarına gözümü diktim, düşündüklerimi sesli söylemeye çok korkmuştum.

PETRONA

Küçük Ramón ne zamandır kıyıda yük trenlerine yükleme yapıyordu. Döndüğünde para getirdi, annem meyve suyu alıp hepimize birer bardak koydu ve ailemizin hâlâ beraber olmasının Tanrı'nın bir lütfu olduğunu söyledi. Küçük Ramón'umuzun gerilla olduğunu söylediği için Abuelo Andrés'e çok öfkelenmiştim. Ama öfkem uzun süremezdi çünkü Ramón artık küçük bir adam olmuştu, omuzları geniş, sırtı kuvvetliydi, parmak eklemlerinin derisi bile değişmiş, sertleşmişti. Onu kutuları kaldırır, vagonları doldururken hayal ettim, nihayet annem için hayırlı bir evlat olmuştu. Kendi kendime şarkı söyledim. Ramón aynı tren şirketiyle çalışıyordu ama şimdi Bogotá'daydı ve paket denetimindeydi. Zarf iletmeyi bıraktım. Ramón çalışmaya devam ederse okula dönebilirdim. Bir iki ders alıp sonra sekreterlik yapabilirdim.

Annem ve Ramón her gün akşamüstü altıda telefonlaşıyorlardı. Annem konuşmak için bakkala gidiyordu. Astımına rağmen yokuşu bir aşağı bir yukarı yürüyordu. Annem Ramón'a havadan, sonra da gelecekten bahsediyordu: oturacakları evi, buzdolabında olacak yemekleri. Sonra Ramón, *Mami, la bendición*, derdi, annem onun için dua ederdi. Annem tren

şirketi Ramón'u çok çalıştırıyor diye üzülüyordu, ben de ödeme yaptıkları müddetçe dert olmadığını söyledim.

Bir akşam Ramón aramadı, annem az daha aklını yitirecekti. Bakkalın sahibi Señor David anneme öyle üzüldü ki sabahın üçünde Ramón nihayet aradığında yatağından çıktı. Tepeyi tırmanıp kulübemize kadar geldi ve annemin bakkala inmesine yardım etti. Annem telefonu açtığında Ramón'un sesi ölümüne yorgun geliyordu. *Her şey yolunda mı* mi'jo? Ramón daha canlı konuşunca annem rahatladı. *La bendición*, diye rica etti, annem dua etti, *Tanrı senden razı olsun, mi'jo.* Sustular, sonra Ramón dinlenmesi gerektiğini söyledi. Ertesi gün hindi avlayan çocuklar cesedini buldular, diğer ceset gibi Tepeler'e atılmıştı, tek farkı, bu sefer dediklerine göre ordu değil paramiliterlerdi; çünkü herkes Ramón'un gerilla olduğunu, dinamit ve patlayıcı hazırladığını, bize verdiği paranın gerilla parası olduğunu biliyordu ve göreve gitmeden önce hayır duası almak için arıyordu, bunu göremediğimiz için çok aptaldık.

Tabutu iki gün boyunca kulübemizde tuttuk. Paramızın yettiği kadarıydı. Annemin çitileyerek temizleyip giydirdiği tişörtü ve kot pantolonu içindeki Ramón'a baktım. Küçük bir adam değildi. On iki yaşında bir çocuktu daha. Teni kil, kaşları fırça gibiydi, yüzü bir maskeyi andırıyordu. Mermi deliklerinin nerede olduğunu biliyordum, küçük Ramón'umuzun sırtından yukarı çıkıyordu delikler. Ellerini kendi ellerimin arasına aldım ve namusuyla çalıştığını kanıtlayacağıma ant içtim. Yüzümdeki yaşları sildiğimde barut kokusu geldi burnuma. Gömleğimi kokladım ama sadece toz ve ter kokuyordu. Küçük Ramón'un ellerini kokladım, dizlerimin üstüne çöküp ağladım. Annem öyle bir nefretle baktı ki bana. *Elleri hiçbir şey kokmuyor, yalancı seni, yalancı.*

Tepelerde yaşayanlar olan biteni biliyordu ama kimse kulübemize uğramadı. Herhalde her şeyin çabucak geçip gitmesini

istiyorlardı ama gömecek yerimiz olmadığından tabutu evimizin önüne koyduk.

Leticia bir demet çiçekle geldi. Çiçeklerin plastik ambalajı vardı, yani epey para vermiş olmalıydı. Leticia burnuna küçük bir bez tuttu. Ramón'un kokusu havaya karışmıştı. Leticia'nın yanında genç bir adam vardı. Kardeşimi tanıyormuş. Adama Gorrión diyorlardı. Gorrión bana baktı. Leticia bir şeyler dedi ama tam duyamadım, çünkü Gorrión'un gözleri önümdeydi, dikkatle izliyordu, kahverengi birer göl olan gözleri beni içine çekiyordu, bakışlarımı kaçıramıyordum ama kaçırdım ve elimi tutmak üzere uzattığı ele baktım. Yumuşacıktı, dokununca elektrik çarpmışa döndüm. Afro saçlarında gezdirdi parmaklarını, tekrar gözlerinin ışıltısına baktım. Mümkün olduğunu bilmediğim bir şekilde görüldüğümü hissettim, içimde bir yangını söndürdü sanki ve böylece görecek gücü olan bu adam için tabutun kapağını kaldırdım çünkü küçük Ramón'a olanları onun da görmesini istedim.

Leticia sendeleyerek geri çekildi, *Dios mío.** Bir ağacın yanında öğürdü ama Gorrión yerinden kıpırdamadı, ona minnettardım. Koyu elmacıkkemikleri güneş ışığını yansıtıyordu. Yüzünden üzgün olduğu okunuyordu ama Ramón'u patlak balon gibi sönük hâlde görmeyi beklemeyen çoğu kişi gibi şaşırmış değildi. Gorrión bana bakıp acı acı gülümsedi, ben de aynı hüzünlü gülümsemeyle karşılık verdim. Konuştu sonra. Ramón'un cenazesini karşılamak istediğini söyledi. *Nasıl?* diye sordum, sanki ayaklarımın altına kayıyordu sesi, o sese tutundum, oysa aslında *Yapmayın* demek istemiştim. Gorrión kot ceketinin cebinden bir zarf çıkarıp elime tutuşturdu. Kendi birikimi olduğunu söyledi. Avcumda duran kalın beyaz zarfa bakakaldım, yabancının birinin böyle iyilik göstermesinden ne mana çıkaracağımı bilemedim; derken zarf bir tokatla yere düş-

* (İsp.) Tanrım. *–ybn*

tü. Kulübeden çıkan annemdi vuran. Leticia gitmişti. Annem Gorrión'a kâh toprak kâh taş attı, Gorrión saldırılarını savuşturdu, eğilip zarfı aldığı gibi koşarak kaçtı. Annem arkasından seslendi: *bestia, animal, atrevido, desgraciado*, hangi yüzle bize o pis parasını verirdi, o paranın nereden geldiğini biliyordu, tabii karaydı kendisi de, çamur olduğu için karaydı. Annem, *O kara herifle bir daha konuştuğunu görmeyeceğim*, diye bağırdı bana da.

Gece kirli bulaşık suyunu dökmeye dışarı çıktım, o esnada gölgelerin arasından Gorrión belirdi. *Uzak dur*, diye fısıldadım ama önüme kadar geldi ve elime bir nefes açıcı bıraktı. Dilim tutulmuş hâlde elimdekine baktım. *Nereden çıktı bu?* Ağaçların arasında ani bir hareket oldu. Gorrión uzanıp omzumun arkasından baktı. Kulübemizin ön perdesi içerideki mum ışığıyla aydınlanmıştı. *Ramón benim arkadaşımdı, size göz kulak olmamı istedi, ben de olacağım.*

Kulübeden hafif bir tıkırtı sesi geldi, arkaya hızlı bir bakış attım, sonra tekrar Gorrión'a baktım. Gölgelerin arasında geri çekilmişti. *Çalıştığın yerde ziyaretine gelebilir miyim?* diye fısıldadı. *Belki konuşacak vakit buluruz.* Sesine doğru adım attım. Elini buldum, sonra yanağını öptüm. Çok karanlıktı, yüzünü göremedim ama gitmeden evvel birkaç saniye daha yanımda durdu, gittiği yönde ağaçlar hışırdadı. Onun gitmesi tatlı bir acı bıraktı içimde. Annemin nefes açıcıyı kırmasını istemediğimden ona Santiago'lardan getirdiğimi, baş sağlığı dilediklerini söyledim, annem kaşlarını çattı ama elimden aldı.

Ertesi gün Abuelo Andrés gelip Ramón'u kendi karısını gömdüğü yere gömebileceğimizi söyledi. Abuelo Andrés'in karısı olduğunu bilmiyordum ama Tepeler'de bilmememiz gereken bir şey öğrenmemek adına pek soru sormayız. Tabutu katırla mezarlığa taşıdık. Çukur çoktan kazılmıştı. Bakıcı tabutu orada mevcut tabutun üstüne koymamıza yardım etti. Taşta *Sevgili*

Eş Diana Martínez yazıyordu. Ramón artık bu mezarda uyuyacaktı. Ufaklıklar, annem ve ben çukura toprak attık, gözlerim yaşlarla doldu. Etrafıma baktım, dört bir yana, farklı bir şey hissetmek istedim. Çalılara göz attım, ağaçlara, mezar taşlarının arasına ama destek alabileceğim hiçbir şey bulamadım.

Señora bahçesindeki ağacın çiçeğini derin nefeslerle koklarsam ölebileceğimi söylemişti ama ben hafiflediğimi hissettim. Dilimin üstüne bir çekirdek koydum ve acı gelse de ısırdım. Sırıtmış olmalıyım, bana öyle geldi en azından. Görüşüm bulandı, dizlerimin bağı çözüldü. Sonra acım küçüldü. Hayatım gözlerimin önünde tertemiz açıldı.

Yere düştüm.

Uykuya dalmak gibiydi.

8.
GALÁN! GALÁN! GALÁN!

O yılın son dönemi için okul yeniden başladığında içimde kötü bir şeyin olacağına dair bir his vardı. Karnım kasılıp buruluyordu. Okuldayken kan kokusu aldım. Burnum kanadı sandım ama bakmak için tuvalete gittiğimde bir şey olmadığını gördüm, sadece yüzüm normalden solgundu ve ellerim titriyordu. Kokunun nereden geldiğini anlayamadım. Teneffüs sırasında Cassandra sırtımı sıvazladı ve Galán'ı göreceğim için heyecanlandığımı söyledi çünkü annem bizi Galán'ın konuşmasını izlemek için Soacha'ya götürüyordu. Sinirsel olması mümkündü yani, belki de izin vermeyeceğinden babamdan gideceğimizi sakladığımız içindi. Cassandra bana gazozunu verdi ve beni bekçilerin okulun arka tarafında tuttuğu atları görmeye götürdü. Küçük ahırın yanında, okaliptüs ağaçlarının altına oturduk; her nasılsa atların otları çiğnemesini görmek kendimi daha iyi hissetmemi sağladı ve her şeyi unutuverdim.

Eve döndüğümüzde Cassandra'yla yanaklarımıza annemin kırmızı rujuyla kocaman kalpler çizdik, sonra beyaz bir kartona büyük harflerle "Galán!" yazdık. Cassandra'nın dilbilgisi iyiydi, o yüzden ben harflerin içini kırmızı boyamakla yetindim, kır-

mızı boyadım çünkü Liberal Parti'nin rengi buydu. "So-a-cha," diye mırıldandım. "So-acha." *Acha* balta gibi geliyordu kulağa ama *so* hiçbir şeye benzemiyordu, *cha* da öyle.

Annem emniyet kemerini bağladı, Petrona'yı otobüs durağında bıraktık ve oradan yola koyulduk. Mitinge gittiğimize inanamıyordum. Arabada radyoda çıkan her şeye eşlik ettim. Güneş batarken Bogotá'dan çıkan yedi araçlık konvoydaki ilk arabaydık, hepimiz Galán'ı görmek için yolculuk yapıyorduk. Arabalarda posterler, pankartlar ve çıkartmalar vardı. Annem koltuğunda zıpladı ve besbelli en güçlü şoför olduğunu söyledi. "Ben *Alfa*yım. Ah, bakın!" dedi yavaşlayarak. "Virajda az daha kullarımdan birini kaybediyordum."

Annemin ilk kulu tam arkamızda, şapka ve yelek giymiş yaşlı bir adamdı. Onun arkasında kollarını camdan sarkıtmış kızlarla dolu bir araba vardı. Yaşlı adam virajlarda hafifçe yana kaydığında onları görebiliyordum. Yolcu koltuğundaki kız koluyla dalgalar çizerken arkadakiler ellerini aşağı sarkıtmışlardı. Tam da yapılacak bir şeymiş gibi görünüyordu ama annem bana izin vermedi, halbuki kızları gösterip onların nasıl yapabildiğini bile sordum.

Soacha'ya vardığımızda hava kararıyordu. Geç kalmıştık, annem arabayı aceleyle park etti ve bizi öyle bir çekti ki posterlerimizi almamıza bile izin vermedi, az daha düşecektim. Annem aldırış etmedi. Kasaba küçüktü ve sadece bir anacadde vardı. Kalabalığa ulaşana kadar yavaşlamadı annem. İkinci katlardaki balkonlarda insanlar parmaklıklara asılarak kalabalığa bağırıyorlardı ama diğerleri sessizce merdivenlere oturmuşlardı.

Bu telaşenin sebebini anlamadım. Geçit töreninin yapılacağı cadde boştu ve sokak lambalarının kehribar rengi ışığıyla aydınlanmıştı. Kaldırımlar insanlarla doluydu. Tepedeki hoparlörler salsa müzikleri çalıyordu, zıplayan, dans eden ve her yönden beni sıkıştıran kokulu yetişkinler tarafından kuşatılmıştım. Yetişkinler bir yandan slogan atıp küçük kırmızı plastik

bayraklar salladılar. Davulları duyduğumda zıplamaya karar verdim. Baktım da baktım ama dans eden yetişkinlerin barikatı ile caddenin arasında palyaçolar, güzellik kraliçeleri, konfetiler, komik şapkalar yoktu. Davulları bulamadım. Annem bizi tamamen unutmuştu. Havada zıplıyor, küçük bir Kolombiya bayrağı sallayarak gülüyordu. "Ga-lán! Ga-lán!"

"Ne biçim geçit töreni bu?"

Cassandra kaşlarını çattı yanaklarındaki kırmızı kalpler donuk bir şekilde parladı. "Siyasi geçit töreni bu, hiçbir şey bilmez misin sen?" Cassandra bir adamın havaya kalkmış kolu ve bir kadının şapkası arasında oluşan küçük tünelden siyasi geçit törenine bakıyordu. Bir sokak lambasının dibinde durduğumuzda tünelin içini görmeye boyumuz yetiyordu. Annem yanımızdan ayrılmadı. Direğe Cassandra'nın kollarının hemen altından kendi kollarımı sararak tutundum. Zordu ama en azından sokağı sürekli görebiliyorduk. Küçük tünelden ağzı açık şarkı söyleyen bir adam, yeşil gözkapakları olan bir kadın, trompetli bir adam, gayda çalıp marakas sallayan bir çocuk gördüm.

"Ga-lán, Ga-lán!" Annem bizi omuzlarımızdan sarstı. "Galán diyeceksiniz! Galán! Chula! Cassandra!"

Tünelimize baktık ama kolu havadaki adam yukarı aşağı zıpladığında ve kadın şapkasını çıkarıp salladığında tünel açılıp kapanıyordu. Beyaz bir kamyon vardı, derken, küçük tünelimizde birkaç uzun saniye boyunca kamyon kasasındaki etten kemikten Galán belirdi. Bana doğru bakıyormuş gibi görünüyordu. Saçları statik elektrik yüklenmiş gibi tepeye dikilmişti. Lacivert takım elbisesi ve kırmızı kravatıyla gülümsedi, elini kaldırıp salladı. Ve aynı hızla kayboldu. *Galán Presidente* yazılı uzun pankartlar ile takım elbiseli zıplayan adamlar peşinden gittiler. Demin ne gördüğümüzü düşünecek vakit bile bulamadan insanlar dalga dalga üstümüze kapandılar ve Cassandra'yla kalabalığın içinde sürüklendik.

"Chula! Chula!"

Kalabalık beni güçlü bir akıntı gibi alıp götürdü. "Yardım et! Cassandra!"

Ailemden ayrı düştüğümü gören genç bir adam, "Hey! Hey!" diye bağırdı. Kimse dinlemedi, adam yerinde kalmak için uğraştı ama yine de daha ileriye taşındık. "Cassandra!" diye haykırdım. Adam nereye gittiğimi gördü ve, "Tamam, tırman bakayım, hazır mısın?" dedi, sonra beni fırlattı, havadaydım, insanların kafalarının üzerinde sürükleniyordum. Herkes rahatsız oldu, beni birbirlerinin üstüne ittiler, en sonunda büyük beyaz bir pankartın üzerine kondum ve Cassandra'ya yaklaşana kadar tırmalanıp sıçratılarak üstünde ilerledim. Kendimi insanların üzerine ata ata nihayet Cassandra'nın kucağına düştüm. Cassandra ve annem hâlâ sokak lambasına sarılı duruyorlardı. Aynı sokak lambası olup olmadığını çıkaramadım. Baktığımda genç adam gitmişti. Annem kollarını Cassandra'nın kollarına geçirdi ve sakın bırakmamasını bağırdı, birlikte kalabalığın içine girdik ve kendimizi kalabalığın hareketine bıraktık. Bu şekilde kalabalığın arkasına ilerledik, insanların burada ayakta duracak kadar yeri vardı. Tam da zamanında varmıştık çünkü o sırada Galán'ı sahnede anons ettiler.

"İşte orada, anne!" Sahnenin önüne yürüyordu, kalabalığı selamlamak için iki kolunu da havaya kaldırmıştı, o sırada podyumda bir adam konuşuyordu: "İşte hepimizin beklediği adam, Señor Luis Carlos Gal..." Pat pat pat silah sesleri duyuldu, kendimi uçarcasına yere attım. Kaldırımda bir çatlak olduğunu fark ettim. Çığlık atıyordum ama her şey geriden geliyordu sanki, kafamda tek bir düşünce vardı: *Ölecek miyim?* Kelimeler yaylım ateşinin üstünde süründüler, ağır çekimde gibiydi, bağıran yüz insanın sesini bastırdılar ve yere düştüğümde her şey tekrar hız kazandı ve net duyduğum tek bir sesin şunu dediğini duydum: "*Lo mataron! Lo mataron! Hijueputa, lo mataron!*"*

Başka silah sesi olmadı, herkes feryat edip kaçıyordu. Şişe

* (İsp.) Onu öldürdüler! Onu öldürdüler! Orospu çocukları onu öldürdüler! *–ybn*

ve bayrak çöpleriyle dolu zemine tutunarak anneme bağırdım. Koşacak oldum ama ayağım takıldı, elim birinin çizmesinin altında kaldı. Çığlık attım, sonra annem belirdi, bir anda beni kazağımın yakasından çekiverdi, bacaklarım yere sürtündü, sonra Cassandra'yla beraber annemin kucağındaydım, elim külçe gibi sarkmıştı, canım çok yanıyordu. "Dios mío," dedi, annem tekrar tekrar. "Dios mío, Dios mío, Dios mío, Dios mío."

Cassandra ağlıyordu, insanlar duvarların üstünden atlıyor, sokaklarda koşuyor, arabaların üstüne tırmanıyordu, derken annem bizi şoför kapısından içeri soktu ve arabayla gitmeye başladık. Kadınlarla erkekler arabanın çatısına tırmanıp kaçmaya çalışıyorlardı. Annem korna çala çala insanların arasına sürdü. Kulaklarımı tıkadım ama elim hareket ettirince çok acıdı, Cassandra beni kendine çekti.

"Çekil!" diye bağırdı annem. Arabayı kaldırıma sürdü, sonra köşeyi döndük, caddede kimse yoktu. Annem nefes nefese kalmıştı, son sürat Soacha'dan dışarı sürdü arabayı. Cassandra ve ben birbirimize sımsıkı tutunarak oturduk.

Zaman geçtikçe dağları göremediğimi fark ettim ama orada olduklarını biliyordum. Zifiri karanlıkta gidiyorduk. Hiç konuşmadık. Annemin sessizliği ürkütücüydü. Ara sıra ters yönden gelen araçların farları arabamızı aydınlatıyor, o zamanlar annemle Cassandra'yı görebiliyordum. Annemin şakakları ve dudağının üstü terden parlıyordu, gözleri tetikteydi, dört dönüyordu. Cassandra'nın rujdan kalpleri solmuş, bütün yüzü bulaşan rujla hafif kızarmıştı. Görünmez bir araçla seyahat ediyormuşuz gibi hissettim. Göremediğimiz bir dağı tam gaz tırmanan, karanlıkta süzülen ruhlardık âdeta.

Galán ölmüş olabilirdi. Onu vurmuş olabilirlerdi. Canlı kurtulmuş olabilirdi. Ruhu şimdi seyahat ediyor olabilirdi.

Karanlık boşluğun içinde uzaklarda bir çift araba farı belirdi, sonra sağa kayıp tekrar kayboldu. Virajlı yolda gittiğimizi böyle anladım.

Annem bir süre sonra farları yakmayı akıl etti. Artık deminki kadar ürkütücü değildi, o yüzden, "Elim acıyor," dedim. Cassandra, "Anne, Chula'nın kolu burkulmuş galiba," dedi. Annem, "*Mierda*," diye küfredip ardından, "Cassandra, Chula'nın elini sabit tut," diye ekledi.

Tekrar sessizliğe gömüldük. Annemin farları yolun sarı floresan çizgilerini aydınlattı. Çizgiler dalgalıydı, Tanrı'nın görünmez eli tarafından hiçliğe çiziliyor gibilerdi, sanki Tanrı sıkılmıştı da fosforlu kalemle tepeler çizgiler çiziyordu.

Annem radyoyu açtı, Galán'ın vurulduğunu, hastanede yaşam savaşı verdiğini o zaman duyduk. Spikerin sözleriydi bunlar: *Galán hastanede yaşam savaşı veriyor.*

Elim için hastaneye gidiyoruz sanıyordum ama annem evimizin önündeki araç yoluna çekti arabayı. Motoru kapatmadı, kıpırdamadan oturmaya devam etti. Sonra öne kapaklandı. Ağlıyordu. "Anne, iyi misin?" Annem asla, hiçbir şeye ağlamazdı. Ben ne yapacağımı bilemedim ama Cassandra, "Tamam, anne. Derin bir nefes al," dedi. Annem nefes almayı denedi, arabanın farları evimizin zemin katını uğursuzca aydınlatıyordu. Bu yeni bir şeydi, Cassandra'nın annemi teselli etmesi, sanki annem çocukmuş, tam tersi değilmiş gibi. Orada ne kadar oturduk bilmiyorum fakat birden Petrona çıkageldi.

Onu gördüğümüze çok şaşırdım, çünkü onu otobüs durağına bırakmamış mıydık? Petrona kapıda elini gözlerine siper etti. Sonra koşup kapımı açtı. "Señora? Niñas? Ne oldu?" İşte o sırada koluma bir acı dalgası yayıldı ve kolum nabız gibi atmaya başladı. "Acıyor mu, niña?" Beni içeri götürdü. Oturma odası aydınlıktı. Petrona parmaklarımı kımıldatmamı istedi ama yapamadım. Denediğimizde ölecektim az daha, üstelik kıpırdamadılar bile. Zonklayan kolumun acısıyla her şey tuhaftı, derken spikerin gerçekdışı sözlerini duydum gene: *Yaşam savaşı veriyor.* Petrona bacaklarıma bakmak için elbisemi kaldırdı. Uy-

luğumda koyu yeşil bir çürük vardı, içten içe çürüyordum sanki. Ayak parmaklarımı kıpırdatabiliyordum. *Yaşam savaşı veriyor, içten içe çürüyor.* Petrona çiğ patates dilimleriyle geri geldi ve dilimleri çürüğün üstüne koyup etrafına plastik sardı. Dışarıda Cassandra anneme hastaneye gitmem gerektiğini, kolumun burkulmadığını, kırıldığını söylüyordu. Annem telaşla oturma odasına dalıp yanıma diz çöktü. "Kolum kırılmadı!" diye bağırdım Petrona'ya doğru, Petrona öyle olduğunu söylüyordu. Annem bana aspirin ve su verdi, bizi tekrar arabaya götürecekti ki Petrona anahtarları annemin elinden kaptı.

Şaşkın bir sessizlik içinde öylece dikildik.

Annemin anahtarlığı (bir ametist taşı ve altın bir çiçek) Petrona'nın yumruğundan sarkıyordu. Petrona gözlerini anneminkilerden ayırmadı. "Señora, beni bağışlayın ama doğru dürüst düşünemiyorsunuz." Ağzımı kapattım. Tarih boyunca kimse böyle bir şey yapmaya cesaret etmemişti. Petrona'yı savunmak için anneme döndüm, daha gencecik olduğunu, işinde iyi olduğunu, annemi bir daha asla sorgulamayacağına yemin edebileceğini söyleyecektim ama anneme döndüğüm anda onun Petrona'nın önünde tıpkı arada bir gittiğimiz kiliselerdeki azizlerin önünde yaptığı gibi ellerini kenetlediğini gördüm; dua edermiş gibi, hatta gözleri yaşarmıştı.

Petrona arabanın anahtarlarını şöminenin üzerine koydu. Bizimle hastaneye geleceğini söyledi ve taksi çağırmak için arkasını döndü. Numarayı çevirmesini izlerken Petrona'nın neden evimizde olduğunu merak ettim. Gözlerimi yere indirince annemin ev terliklerini giydiğini fark ettim.

Acil serviste annem bir dakika bile yanımdan ayrılmadı. Petrona bekleme odasında Cassandra'yla birlikteydi. Doktor kolumun burkulduğunu söyledi. Koluma büyük ıslak bir bandaj sararken kıpırdamamamı söyledi. Kolum bir bulutun içinde sıkışıp kalmış gibi hissettim. *Yaşam savaşı veriyor, içten içe çürüyor.*

"İyi misin Chula, *mi cielo*?"* Evet dercesine başımı salladım. Bir süre sonra annem, "Galán öldü," dedi. Ertesi güne kadar kesin öğrenemeyecek olsak da annemin haklı olduğunu biliyordum. Kolum bir bulutun içinde sıkışıp kalmış gibi hissettim. *Yaşam savaşı veriyor, içten içe çürüyor.* Annem bana sıkı sıkı sarıldı, Galán'ın sahnenin tepesinden el salladığı ânı, o esnada hayatının son anlarını yaşadığını düşündüm. El sallayarak veda ediyordu.

* (İsp.) Canım. *–yhn*

9.
PAÑUELİTOS BLANCOS*

Silah sesleri ürkütücüydü. Ama asıl korkunç olan, mermilerin size doğru gelip gelmediğini bilmemenizdi. Bilmemek; silah
90 sesini korkutucu yapan buydu. Ateş edilme sesini duyar, sonra nereye vuracağını görmek için beklerdiniz. Galán'ın platformda önce adını haykırarak onu sevgiyle karşılayan bir insan kalabalığı, ardından yerde yatmış ölürken tam tersini, kaçışan insanları gördüğünü düşündüm.

Anneme her saniye kan koktuğumu söylemeyi düşündüm, ama her saniye sessiz kaldım. Annem ülkede Olağanüstü Hâl ilan edildiğini söyledi. Televizyondaki herkes Pablo Escobar'a *Beyin* diyordu. Cassandra, bunun Galán'ın öldürülmesi emrini Pablo Escobar'ın verdiği anlamına geldiğini söyledi. Birinin nasıl uyanıp öldürme emri verdiğini anlayamıyordum, bu yüzden Pablo Escobar'ın televizyonda gösterdikleri fotoğrafını inceledim: siyah beyaz gülümsemesi, hafif birbirine yakın gözleri, Hawaii gömleğinin kolalı ve geniş yakası. Hâli tavrına bakınca bir partide, fotoğraf kabininde olduğuna inanırdınız oysa aslında bir karakoldaydı ve *Medellín Hapishanesi Adli Bölümü*

* (İsp.) Beyaz Mendiller

yazılı sayıların bulunduğu bir plaket tutuyordu. Galán'ı Pablo Escobar'ın bizzat kendisinin mi vurduğunu merak ettim. Haberlerde Pablo Escobar'ın radyoya gönderdiği bir kaset oynatıldı ancak konuşan o değil adamlarından biriydi: "Mücadelemiz artık kanlıdır. Suçlu iadesine tabi tutulan her birimiz için on yargıç ölür."

Cassandra da suçlu iadesinin ne olduğunu bilmiyordu. Ölü kolumu dürttüm. Acı, bir yankı gibi belli belirsizdi. Cassandra'ya kafamın karıştığını söyledim, bana gayet basit olduğunu söyledi: Pablo Escobar Uyuşturucu Kralıydı.

Televizyonda, mavi üniformalı Kolombiya polisi tarlalara, silahlara, uçaklara, yatlara, çiftliklere ve Pablo Escobar'ın malikânesinin içindeki her şeye el koydu, gerçi Pablo Escobar orada değildi.

Cassandra sırtüstü yatıp gözlerini kapattı. "Yani başından beri *tam* nerede yaşadığını bildiklerini mi söylüyorsun? Bir hükümet nasıl bu kadar aptal olabilir?"

Pablo Escobar'ın malikânesi lunapark gibiydi, içinde zürafalar, filler, tavus kuşları, devekuşları, antiloplar, aslanlar, lüks arabalar, altın musluklar vardı. Muhabirler bunun tarihin en büyük narkotik baskını olduğunu söylediler. Koltuğumda kıpırdandım. O kadarını biliyordum, tıpkı los Paras dendiğinde *los Paramilitares*'in kısaltması olduğunu, los Narcos dendiğinde *los Narcotraficantes*'in kısaltması olduğunu ve los Narcos dendiğinde asıl bahsedilen kişinin Pablo Escobar olduğunu bildiğim gibi. Pablo Escobar, kelimelerin Kral Midas'ı gibiydi. Dokunduğu her şeyde kelime değişiyordu. Narko'nun peşinden kısa çizgi geliyordu: narko-paramiliter, narko-savaş, narko-avukat, narko-milletvekili, narko-mülk, narko-terörizm, narko-para. Petrona televizyonu kapattı.

Babamın bana verdiği atlası almak için odama gittim. Yatağımın üstünde diz çökerek oturdum ve Kolombiya haritasını açtım. Gözlerimi kapatıp odaklandım. *Parmağımı tuttuğum yerde*

Pablo Escobar saklanıyor. Pablo Escobar'ın Pasto, Buenaventura ve Valledupar'da saklandığını öğrendim. Ama sonra parmağım hep Bogotá'ya yakın şehirlere gitti: Suba, Chía, Anapoima, Usme, Zipaquirá.

Babam telefonda anneme bağırıyordu: "Seni Galán'ın cenazesine gitmekten men ediyorum! Alma! Beni duyuyor musun? Kızları okuldan alıp da gideyim deme sakın!"

Cassandra'ya ve bana karşı çok iyiydi. Kulağıma mırıldandı: "Minik elin nasıl oldu, küçük bebeğim benim?" Babam yerel telefon şirketine gitmiş olmasına rağmen bağlantı kötüydü ve sesi çatallı geliyordu. Bir babam tam cümlelerle konuşurken diğer ses cılızdı ve tuhaf şeyler yankılanıyordu: *el*, *bebek*.

"Fena değil."

Babam güldü. "Aman da ne kadar da güzel küçük bir askermiş benim kızım."

"... *güzel*," diye fısıldadı ikinci baba.

"Baba, Galán öleceğini biliyor muydu?"

Babam havayı içine çekti ama ikinci baba sessizdi. "Bilmiyorum, Chula. Sanırım böyle bir olasılığın olduğunu biliyordu." Telefon hattında cızırtı oldu ve ikinci baba "Olasılığın" diye tekrarladı, ardından ilk babam, "Hepimiz *bir gün* ölmek zorundayız," dedi.

Kolumdaki askıya baktım. Babam annemle tekrar konuşmak istedi ama ilk seferki gibi ona bağırmadı. Herhalde benim hakkımda konuşuyorlardı, çünkü annem katıldığını belli eden kısa homurtu sesleri çıkarıp göz ucuyla bana bakıyordu. Telefonu kapatınca sırtımı sıvazladı, cenazeye gideceğini ve Cassandra'yı da götüreceğini söyledi ama beni götürmeyecekti. Çünkü kolumun burkulduğunu ve daha da kötüleşmesini istemediğini söyledi ama yatak odamızdayken Cassandra asıl travma geçirdiğim için götürmediğini söyledi. "Travma *geçirmedim* ben, *travma* geçirmedim!" Annemin yanına koştum. "Anne, onu vurduklarında oradaydım! Gidip veda etmeliyim!"

"Vedanı ister burada et, ister orada, fark etmez, Chula."

"Madem fark etmiyor, sen niye gidiyorsun?"

Annem dilini şaklattı. "Chula."

"Sen neden gidiyorsun, neden gidiyorsun, neden gidiyorsun?"

Cassandra ve annem dışarı sıvıştılar. Motorun çalışma sesini duydum sadece, sonra da arabanın uzaklaşmasını. Dolap kapaklarını tekmeledim, derken Petrona geldi. Beni kucağında mutfağa taşıdı ve gözlerime havluya sarılı buz koydu. Geride bırakılmanın kesin bir ihanet olduğunu söyledim, o da evet, öyle, dedi, gözlerim şişmiş gibi geldi. Gözyaşlarımın sıcağı ile buzun soğuğunun karıştığını ve tenimi ıslattığını hissettim.

"Ağlama artık, niña." Petrona buzu çekip gözlerime baktı. "Mühim olan benim burada olmam. Öyle değil mi? Ben seni bırakmam." Petrona'nın kehribar gözlerinde gri noktacıklar vardı. Beni kendine bastırdı, ben de evet dercesine başımı salladım. Buzu yanağıma tuttum.

Annemle Cassandra'nın bana ihanet etmek için ne gibi bir sebepleri olabileceğini merak ettim. Belki de söylediğim bir şey yüzündendi. Cassandra'ya, "Yarasa suratlı! Yarasa suratlı!" demiştim. Anneme, "Hayır anne, Barbie oynayamazsın, *nasıl* oynanacağını bilmezsin," demiştim. Cassandra'ya, "Annem *saçımı* hep daha iyi örüyor, görüyor musun?" demiştim. Anneme, "Anne, hiç uğraşma. *Petrona* gibi sıcak çikolata yapamazsın sen," demiştim.

Kendimi daha iyi hissetmeye başladım. Petrona sadece benim için karamelli turta yapıyordu. Bir tavada şekeri yakıyor, rengini ve kıvamını koyulaştırıyordu. Hava vanilya gibi kokuyordu. Petrona karışımı buzdolabına koyduktan sonra ona cenaze alayını benimle birlikte annemin televizyonunda izleyip izleyemeyeceğini sordum. Buzdolabından gelen sarı ışık kapıyı kapatana kadar yüzünü aydınlattı. Çenesini sıktı. Elini tutup

merdivenlerden yukarı çektiğimde itiraz etmedi.

Annemin yatağına birlikte oturduk. Televizyonda bayrak örtülü tabutun Bogotá'nın ana meydanına nasıl ilerlediğini gördüm. Güzel bir çiçek aranjmanıyla süslenmişti. Bazı açılardan cenazeyi evden izlemek daha iyiydi, çünkü böyle bir sürü gözün varmış gibi oluyordu, kimisi tepede dönüyordu, kimisi kalabalığın üzerinde geziyor, sürekli tabutun etrafındaki hareketi takip ediyordu. Tabutun bir kara delik gibi olduğunu, kara deliğin ağzının Galán olduğunu ve boğazında büyük gizemin yattığını düşünmeye başladım: durmuş bir kalp, çürüyen bir beden. Galán'ın Arafın Kutsal Ruhlarından biri olup olmayacağını merak ettim. Günahkâr birine benzemiyordu ama böyle şeyler asla bilinmezdi. Şu deyişteki gibiydi: Gördüğümüz yüzlerdir, kalpleri tanımayız. Belki de o şimdiden sonsuz Kutsal Ruhlar alayında mahallemizde bir yerlerde yürüyordu.

Ekranda sokaklar bir şeyler sallayan insanlarla doluydu, beyaz mendiller, beyaz gömlekler, kırmızı plastik sopalı Kolombiya bayrakları. Galán'ın yüzü posterlere, el ilanlarına, kumaşlara basılmıştı. Dört bir yanda yüzü titreşiyordu. Annemin odasının penceresinde de yüzü vardı.

Petrona tabutu taşıyan adamların kim olduğunu bilmiyordu ama önemli birilerine benziyorlardı. Yanlarında yürüyen şık askerler vardı. Askerler sert hareketlerle uygun adım yürüyorlardı. Şapkalarında altın bir nokta vardı. Silahlı polisler kalabalığı yerinde tutuyor, ancak insanların tabutun arkasından gelen siyah limuzine kırmızı ve beyaz karanfiller atmalarına müsaade ediyorlardı. Çiçekler arabanın tavanına ve kaputuna düştü. Petrona arabada muhtemelen Galán'ın ailesinin olduğunu söyledi, insanlar debelenirken orada oturuyorlardı. Petrona'ya arabada oturmak yerine yürümelerinin iyi olabileceğini söyledim ama daha yeni yakınlarını kaybetmişlerdi. "Ben olsam annem yeni ölmüşken yürümek istemezdim."

"Ama seçim şansın var, niña," dedi Petrona.

Televizyonda annemle Cassandra'yı arıyordum ama bir sürü küçük surat vardı. Ağaçlardan, elektrik direklerinden, pencerelerden sarkan, kalabalığın içinde kaynayan binlerce insan, ağlayan erkekler, sloganlar atan kadınlar vardı. "Kimin seçim şansı yok *ki*?" Gözlerimi televizyondan ayıramıyordum. Kalabalığın her yanında insanlar beyaz mendilleri havada çırpıyorlardı. Kanat gibi çırpınan beyaz kumaştan bir okyanustu âdeta. İnsanlar, "*Se vive, se siente, Galán está presente*!"* diye slogan atıyorlar ve şık askerlerin beyaz eldivenli elleri tabutun yanında sert hareketlerle aşağı yukarı hareket ediyordu.

Derken kapı çaldı. "Ben bakarım!" Yerden fırladım, koridordan koşup merdivenlerden aşağı indim. Kapıda genç bir adam vardı. Kısa, afro saçları ve çıkık elmacıkkemikleri vardı. Gözleri ve kulakları küçüktü ama dudakları iri ve kahverengiydi. "Merhaba," dedi. "Annen evde mi?" Ben cevap vermeyince gülümseyip kaşlarını kaldırdı. "Halı tamiri için geldim." Başımı iki yana salladım ve ona baktım. Kot pantolonundaki yıpranmış deliklerden dizleri görünüyordu. Halıcı değildi. O kadarı belliydi. Çok gençti, alet edevatı yoktu, spor çantası bile yoktu. İçeri girmesine izin vermeyecektim ama Petrona arkamdan kapı kolunu tuttu ve annemin ona halıyı ölçmeye birinin uğrayacağını söylediğini söyledi. Tebessümünü belli etmemek için dudaklarını büzerek halıcı adamı süzdü. Petrona adamı içeri aldı. Kenara çekilmedim ama adam bastırdı. Pazen gömleğinin ucunu yakaladım, paspası işaret ederek onu geri çektim. "Çizmelerini siler misin? Halıyı mahvedersin yoksa." Burun delikleri genişledi. Çenesini sıkıp çizmelerini sildi. Sert bir ifadesi vardı. Sonra gülümsedi.

"Oturma odasında mı otursun?" diye sordu Petrona ama genç adam cevap vermedi, kendini beğenmiş bir yürüyüşle eve girdi. Halının hangi kısmını tamir edeceğini bilmiyordum ama içeri girince oturma ve yemek odalarını dolaştı ve küçük göz-

* (İsp.) Yaşıyor, hissediyor, Galán başkan! *–ybn*

lerini her şeyin üzerinde gezdirdi: ışıklar, tablolar, mobilyalar, teşhir şövalelerindeki küçük tabaklar; aslına bakılırsa halı hariç her şeye baktı. Mutfağa, avluya, Petrona'nın odasına girip çıktı. Etkilenmiş görünüyordu ama bir anda ifadesi değişti. "Burası balık konservesi gibi sıkış tepiş."

"Oturacaksan..." diye ısrar edecek oldu Petrona ama genç adam merdivenleri incelemeye dalmıştı. Eğildi. Halı kaplı basamaklardaki kilimi görünce kahkaha attı. "*Halı* üstünde *bir halı* daha." Petrona elinin içine hafifçe kıkırdadı. Halıcı adam üçüncü basamakta çömeldi, parmağını kilimi yerinde tutan altın rengi çubuk boyunca gezdirdi, sonra ucundan tutup hızla çekti. Yumruğunun arasından tutup gülümseyerek bize gösterdi. Basamağa oturdu, cebinden bir bıçak çıkarttı, eserinin üstüne eğildi, metali kazıdı. Bir süre sonra tatmin olmuş bir görüntüyle ayağa kalkıp bana gösterdi. "Hurda bu, baksana." Çubuğu bıçağıyla kazıdığında altın tozun sıyrılıp çıktığını gördüm. Eğri çubuğu yerine koyarken alaycı bir gülümseme vardı yüzünde. Ardından zıplayarak basamakları çıktı. Petrona'yla birbirimize baktık, sonra peşine düştük. Merdivenlerin başında, duvarda asılı bir tabloyu kaldırmış, kasa ararmış gibi arkasına bakıyordu. Hâline bakıp dudak büktüm, o da eğilip burası kendi eviymiş de bizi ağırlıyormuş gibi eliyle bizi buyur etti. Petrona kaşlarını çattı, önünden geçerken boğazını temizledi. Petrona geçerken adam elini kaldırıp dalgınlıkla arkasını okşadı, babamın arada anneme yaptığı gibi. Kafam öyle karıştı ki olduğum yerde kalakaldım, az önce gördüklerimi düşündüm: kot pantolonun deliklerinden görünen dizler, halı çubuğu, Petrona'yı okşayan eli. Başımı kaldırdığımda annemin odasından sesler geldiğini duydum ve ne olduğuna bakmak için koştum. Tavan arası merdivenlerinin yarısında duran Petrona'yı geçtim ve annemin odasına daldım, halıcı adam eğilmiş annemin yatağının altına bakıyordu.

Ellerimi kavuşturdum. "Sen *aslında* kimsin?"

Sesi boğuk çıktı. "Söyledim ya, küçük kız. Halıcıyım işte."

"Mezuran olmadan nasıl ölçüyorsun halıyı?"

"Ölçü almakta bir ömürlük tecrübem olduğu için mezuraya *ihtiyacım* yok."

"Madem gerçekten halıcısın, neden hizmetçimizin poposunu elliyorsun?

Annemin yatağının altındaki karanlığın içine doğru kıkır kıkır güldü. "*Hizmetçinizin* poposunu ellemedim." Konuşurken yüzüme çok yakındı. "Ee? Tehdit mi ediyorsun beni? Küçük kız?"

Petrona koşarak odaya girdi, halıcı adam ile benim arama girdi ve tek koluyla adamı geri tuttu. "Yanlış görmüşsündür, niña! Normal normal yanından geçtim. Yabancının birine elletir miyim kendimi hiç?" Halıcı adama döndü. Kıs kıs gülerek elini havada savurdu. "Aklın alıyor mu?" Halıcı adam hemen yatışıverdi, sonra Petrona, "Bence gitme vaktin geldi," dedi. Adam omuz silkti, ölçü almayı zaten bitirdiğini söyledi.

Koyu karamel rengi gözlerini üstüme dikti.

Petrona anneme halıcı adamı anlatacağını, adamın kesin kovulacağını, o yüzden olanları unutmamı söyledi. Evet dercesine başımı salladım. Annemle Cassandra eve döndüklerinde ikisiyle de konuşmadım. Cassandra bana cenaze alayını anlatmak istedi ama bilmek istemiyordum. Yatağıma oturup surat astım ve bandajlı koluma sarındım. Annemin camdaki Galán posterlerini yırtarak çıkardığını duyabiliyordum.

Geceleyin annem yataklarımızın yanında çömelip bize mahalle dışına çıkmamızın yasak olduğunu söyledi. Cassandra'yla benim artık Elisario'nun kapısından çıkıp caddeyi geçmemizin ve bakkala gidip şeker ile milkshake almamızın da yasak olduğu anlamına geliyordu bu. Nereden bombalı araba, nereden motosikletli adamlar çıkacağını asla bilemezsiniz, dedi annem. Pablo Escobar hedeflerini motosikletli adamlara öldürtüyordu. Her

gün alakasız kişiler bu yüzen ölüyordu. Annem üzgün görünüyordu ama kızgındım, o yüzden ona üzülemeyecektim.

"Ne zamana kadar?" diye sordu Cassandra. Sesi karanlıkta asılı kaldı. Ayışığı yatağının ucuna düşmüştü, battaniyesinin altından ayaklarının kıpırdadığını gördüm.

"Adı batasıca Escobar bulunana kadar," dedi annem.

Dudağımı ısırdım, kızgın kalamamıştım yine. "Babama diyecek miyiz?"

Elleriyle çarşaflarımızı düzeltti, yataklarımızın arasına bağdaş kurup oturdu. "Eve geliyor. Sizin tatile ihtiyacınız olduğuna karar verdik. Güzel olmaz mı? Abuela'yı ziyaret edip tatili orada geçireceğiz!" Annem ikimizin göğsüne birer elini koydu. "Duydum ki Abuela'nın yavru tavşanları varmış."

"Ne diyorsun, anne?" dedi Cassandra. "Son dönem daha yeni başladı."

Annem güldü. "Müdürle konuştum. Dönemi atlamak için izin verdi. Ama dönüşte telafi ödevi yapmanız gerekecek. Gidebilirsiniz yani."

"Ama arkadaşlarım ne olacak, anne? Öylece gitmemi mi istiyorsun? Her şeyden geri kalacağım!"

"Büyü artık, Cassandra. Her şey seninle ilgili değil. Aileyiz biz. Birbirimizle ilgilenmemiz icap ediyor."

"Tam da bekleneceği gibi, ne zaman bir şey olsa Abuela'ya koşuyorsun."

"Petrona ne olacak peki?" diye sordum. "O ne yapacak?"

"Kendi evine gidecek, Chula. Onun da kendi ailesi var, biliyorsun. Hadi uyuyun şimdi. Dinlenmenizi istiyorum."

Gözkapaklarım ağırlaştı. Petrona'nın ailesini gözümde canlandırmaya çalıştım ama tek yapabildiğim, bir baba ile annenin önünde dizili hepsi küçük çocuklar hayal etmek oldu, hepsinin suratı Petrona gibiydi. Annem Petrona'nın ailesinin on iki kişiden oluştuğunu söylemişti, yani Petrona on bire bölünmüştü. On bir tane Petrona'nın yerleri paspasladığını, on bir tane

Petrona'nın uzun tahta kaşıkla tencere karıştırdığını hayal ettim, evde hiçbir şey yoktu, çünkü kaybedecek bir şeyleri yoktu.

Annemin göğsümdeki elinin ağırlığı rahatlatıcıydı. Yeşil damarları ayışığının altında kabarıyordu. Zihnimin uyuşup ağırlaştığını hissettim. Ölmek istemiyordum. Azıcık kötü şansa bakardı ölmek. Annemin damarları ve damarlarının hatları havada yükseldi, yeşil dallar gibi süzüldü, sonra yeşil bir denizin dalgalarına dönüştüler, kayıp bir gemi dalgaların içinde batıp çıkıyor, dört bir yandan, karınları güneşin altında parlayan köpekbalıkları saldırıyordu. Havada asılı duruyorlardı, gri kuyruklarından deniz suyu damlıyordu. Dudakları hüzünle aşağı bükülmüş, anlaşılmaz şeyler mırıldanmak üzere aralanmıştı.

PETRONA

Gorrión'un Santiago'ların evindeki tavrına bozulmuştum ama vücudunun yakınlığı nefesimi kesmişti. *Benden nefret etme,* cielito,* *bazen korumacılığım tutuyor. Sana düzgün davrandıklarından emin olmak istedim.* Ona kızgın kalamadım. Birkaç güne doğum günüm olduğunu söylememiştim ama Gorrión bilirmiş gibi elimi tutup dudaklarına götürdü. *Petrona, bu kadar güzel olmaya nasıl dayanabiliyorsun?*

100

Gorrión'la beraber Tepeler'e doğru tırmanırken spor pabuçlarıma baktım. *Bunlar küçük Ramón'u hayatta tutabilecekken tutmayan kızın ayakkabıları.* İyi biri değildim ben, Ramón'u düşündükten sonra Gorrión'u düşündüm, gözkapaklarının ağır ağır gözlerini örtüşünü. Gözkapakları gece gibi, gözünün akı ayışığı gibi. Gorrión'u zihnimde gayet net gördüm. Ramón'un gözkapaklarının gözlerini nasıl örttüğünü hatırlayamıyordum.

Gorrión adalet istiyordu. *Neden bazı bedenler diğerlerinden daha değerli sence?* Benden her açıdan nasıl faydalanıldığını görmemi istiyordu. Bende olmayıp da Santiago'larda olan şeyleri sıralamak hoşuna gidiyordu. Onu dinledim.

Tepeler'in zirvesinde, küçük Ramón'un cesedinin bulundu-

* (İsp.) Tatlım. *–ybn*

ğu çocuk parkından uzak durduk. Gorrión beni patikadan aşağı indirip kuzey ucuna götürdü, burada birkaç ağaç vardı, bir taşın üstüne oturduk. Kuşlar cıvıldadılar ve Gorrión dudaklarıma baktı. Gorrión'un her şeyi yok etme gücü vardı. Onu tattığımda dünyada geriye kalan iki şey dudaklarındaki kum tanesi ve belimdeki kaslı eliydi.

Küçük Aurora beni idare etti. Birkaç adım ötede kuyunun yanında oturdu. Ne yaptığımızı duymadı. Gorrión beni tir tir titretti ve içimde bir gelecek olasılığıyla dolup taşarak al yanaklarla geri döndüm.

Daha sonra Küçük Aurora kardeşi için ağladı. Kızımı teselli ettim. Señora Alma'nın kızlarına söylediklerini ben de ona söyledim. *Ecelin gelmişse gelmiştir*, gerçi bu bizim için doğru değildi. Daha fazla para kazansaydım, evime ekmek ve gazozdan başka bir şey alabilseydim Ramón'u güvende tutabilirdim. Omzuma astığım sopayla su taşıdım, kulübemize geri dönerken, Ramón'un ölmesinin adaletsizlik olup olmadığını ve şayet öyleyse, o zaman kimin suçlu olduğunu merak ettim.

Tepeler'de sır tutamazdım. Biri anneme Gorrión'la birlikte olduğumu söylemişti, kulübemize girdiğimde annem tencerelerimizi, plastik tabak çanaklarımızı üstüme fırlattı. *Ne cüretle Petrona, kardeşinin öldüğünü unuttun mu? Öldü! Kardeşin öldü! Seni görmek istemiyorum, defol, yüzüne bakamıyorum bile.*

10.
GÜVENLİ YOLLAR

Abuela María'yı ziyarete giderken yol talimatları için gazeteye bakmamız gerekti. Başlıkta büyük ve kalın harflerle "Tatil
102 Dönemi İçin Güvenli Yollar" yazıyordu ama babam haritayı yırtınca geriye okunaksız yarım harfler kaldı. Harfler kuşa benzeyen Kolombiya haritasının üzerine süslü bir şekilde yayılmıştı. Arabada babam güvenli yolların olmasının nedeninin Pablo Escobar'la adamları ya da kendilerine verdikleri adla *los Extraditables* olduğunu söyledi. Pablo Escobar'ın bir grubu olduğunu bilmiyordum. Babama enstrüman çalıp çalmadıklarını sordum ama babam onların *öyle* bir grup olmadığını söyledi: daha ziyade basına mektup yazıyor, radyoya yazılı bildiri gönderiyor ve araba bombalarıyla adam kaçırma olaylarını üstleniyorlardı. Babam Los Extraditables'in korktuğu tek şeyin, kimsenin kendi dillerini konuşmadığı ve köpekler gibi ölmeye bırakılacakları ABD'de hapse girmek olduğunu söyledi. Babam bir de sloganları olduğunu ekledi: *ABD'de bir hapishanede olmaktansa Kolombiya'da mezarda olmayı tercih ederiz.*

Cassandra kulaklığın tekini kulağına takmış, diğerini elinde tutuyordu, kısık sesli rock müzik geliyordu kulaklıktan.

Pablo Escobar'ın narko-paramiliterlerin başkanı olduğunu açıkladı –bana– *sanki bilmiyormuşum gibi*.

"Evet ama onun *baron* olduğunu biliyor muydun?" diye sordum.

"Evet ama *sen* onun bir yargıç katili olduğunu biliyor muydun?" Diyecek lafım kalmamıştı, Cassandra konuştuktan çok sonra kaşlarını kaldırarak başını salladığında susmak zorunda kaldım.

Bogotá'dan çıkan yol, cumbalı pencereleri ve mermer yüzeyleri olan binaların arasından tırmanıyor, ardından yağmur sularının çayırlarda birikip gökyüzünü yansıttığı Suba'nın soğuk bozkırından kıvrılarak geçiyordu. Vadilerde otlayan inekler ve atlar vardı.

"Bu ülkenin tarihinde şimdiye dek güvenli yollar haritası basan tek bir gazete olmamıştır. Tek *bir* tane bile," dedi babam. Onu dikiz aynasından görebiliyordum. O sabah erken saatlerde babam anneme petrol tesisinden böyle aceleyle ayrıldığı için kovulup kovulmadığını bilmediğini ancak ücretli izin günü olduğunu ve gerekirse iş arayabileceğini söylemişti. Şimdi rahat görünüyordu. Parmaklarını fırça bıyıklarının arasında gezdirdi. Babamın işsiz kalıp kalmadığını bilmediğim için endişelendim; sonra Petrona'nın annemin terliklerini giydiğini hatırladım. Başka fark eden olmuş mu sormak için ön koltukların arasına doğru eğildim. Ağzımı açtım ama o sırada Petrona'yı kovdurabileceğimi fark ettim. Herkes bana baktı. "Petrona'ya Noel hediyesi aldık mı?"

Babam anneme baktı.

"Ah, hayır, unuttuk!" dedi annem. "Ona güzel bir parfüm alalım ama. Eminim hoşuna gider."

Petrona'nın yaptığını gördüğüm şeyleri anlatmamakta haklı olduğumu düşünerek arkama yaslandım. Ne de olsa Petrona arabanın farlarının neden yandığına ve eve giren birileri olup olmadığına bakmak için bahçeye çıkacakken son dakikada an-

nemin terliklerini ayağına geçirmiş olabilirdi. Ama neden evimizdeydi?

Babam, "Petrona gibi bir kız parfümü ne yapacak ki?" dedi.

Annem gözlerini devirdi. "Bir şeyden anladığın yok, Antonio."

Her halükârda Petrona kolumu düzeltmiş ve annemle Cassandra gitmişken Galán'ın cenazesi boyunca benimle kalmıştı. Aileme Petrona'yı anlatmam onu haksız yere yargılamalarına neden olurdu sadece.

Sonuç olarak, burkulan kolum sayesinde gördüğüm ilgiden memnundum. Benimle konuşma şekilleri hoşuma gidiyordu, yumuşak yumuşak konuşuyorlardı, kırılabilirmişim gibi. Soacha'da olanlardan dolayı okulda da dikkatleri üzerime çektim. Hikâyemin iki versiyonu vardı. Öğretmenlere anlattığım versiyon önemli detayları geçiştirip duymak istediklerini düşündüğüm şeyle sona eriyordu: "İşte o an hayatın gerçekten ne kadar kırılgan olduğunu anladım." Okuduğumuz hikâyelerde öğretmenlerin vurguladığı türden saçma sapan şeylerdi, bizden okuma ödevi yazmamız istendiğinde, alıntı yapıldığında en yüksek notu aldıran aynı saçmalıktı.

Anlattığım diğer versiyon kısık sesli ve enerjikti, iki kelimeden birinde vurgu vardı: "*Silah seslerine* kadar *grup merengue müziği* çaldı." Çocuk parkının yanında ağaçların altında etrafımı saran sınıf arkadaşlarıma anlattığım haliydi bu. "*Haberlerde* bunu *vermediler* ama *Pablo Escobar* oradaydı, *kanlı canlı. Yüzünün* kendi *makineli tüfeğinin ateşiyle* aydınlandığını gördüm." Üst sınıflardan çocuklar dinlemeye geldiler. Tanımadığım kızlar bana şeker aldılar ve farklı farklı sınıf arkadaşlarım kolum sargılı olduğu için benim yerime not tutmaya gönüllü oldular. Cassandra ve ben gitmeden evvel son gün müdür herkes toplandığında bizi aradan seçip diploma verdi. Üstünde *Cesaret* yazıyordu, altında mavi mürekkepli kalemle kadının kıvrımlı im-

zası vardı. Hep bir ağızdan milli marşı söyledik ama en yüksek sesle söyleyen ben oldum.

Anlattığım hikâyenin her iki versiyonu da yalandı, çünkü muhtemelen gerçeği anlatmak daha zordu. Gerçek neydi? Korkunç bir şey olmuştu. Bir adam öldürülmüştü.

Belki o kadar da zor değildi.

"La Violencia* zamanında güvenli yollar *vardı*, biliyorsun," dedi babam. Annem siyah şapkasını yüzüne geçirdi ve Bogotá'nın üzerinde bulunduğu koca dağdan aşağı indik. Yol düzleştiğinde hava o kadar sıcaktı ki nefes alamayacaktık neredeyse. Babama klimayı açması için yalvardık ama babam klimayla araba kullanmak daha pahalıya patlıyor, diye bağırdı. Camları indirdik, rüzgâr kulaklarıma vurdu. Babam gergindi.

Bir yandan arabayı sürüyor, bir yandan küçük gazete haritasına bakıp kendi kendine güzergâhı mırıldanıyordu. Alt dudağı bıyıklarından ayrıldı ve kahve lekeli alt dişlerini ortaya çıkardı; sonra babam yola baktı. Rüzgâr haritayı parmaklarının arasında salladı.

Annem rüyadan uyanır gibi uyandı. Geniş şapkasının kenarını kaldırdı ve babamı inceledi. Sonra kırmızı ojeli küçük ayaklarını ön panele dayayıp arkasına yaslandı, "Antonio, ya kenara çek ya da gözünü yoldan ayırma," dedi.

Babam haritayı annemin eline itti, "Kenara çekemem Alma, kafanı kullan az!" Ama Annem yardım etmedi. Torpido gözünü açtı. Kapı ceplerini, ardından ön koltukların arkasındaki cepleri yokladı. Babam bağırıyordu. Annem oturduğu koltuğunun altını aradı, derken muzaffer bir edayla elinde rulo şeffaf bantla doğruldu. Haritayı direksiyonun üzerine ön cama bantladı. Babam başını iki yana sallayıp nefes verdi. Arkasına yaslanıp müziği açtı, bu esnada annem kırmızı ojesini çıkardı, her şeyin yoluna girdiğini görünce ben de koltuğa uzanıp uykuya daldım, rüzgâr yüzüme sıcak sıcak çarpıyordu.

İki günlük yolculuğumuz boyunca küçük haritanın köşeleri

* (İsp.) Şiddet. *–ybn*

sarardı ve rüzgârla hışırdadı. Yol kenarında duraklama yerlerinde haritayı incelemek için sürücü koltuğuna oturdum. Siyah beyaz basılmıştı. Gerillaların yaşadığı bölgeler siyaha boyanmıştı ve göğüslerinde tüfek asılı farklı büyüklükteki adamların hâkimiyeti altındaydı. Adamların güneş gözlükleri vardı ve başlarına bere takmışlardı. Bogotá'nın hemen dışında, ülkenin göbeğinde iki küçük adam, Cúcuta'nın yanındaysa orta boy bir adam vardı. Amazon ormanlarında ve Pasifik Okyanusu kıyılarında daha büyük adamlar silahlarına sarılmışlardı.

Parmağımı doğu yamacının yukarısında Bogotá'dan Cúcuta'ya giden güvenli yolda gezdirdim ve yol üzerindeki kasabaları yüksek sesle okudum: *Chía, Tunja, Paipa, Málaga, Pamplona*. Bu yol doğu karayoluydu. Etrafında küçük yollar kısa çizgilerle bozulmuştu. Çizgiler tehlikeyi temsil ediyordu. Haritanın hemen altındaki açıklamada "Bilmediğiniz bir yola asla girmeyin. Gerillalar arabanızı pusuya düşürebilir. Lütfen sevdiklerinize iyi bakın" yazıyordu.

Cassandra tırnaklarını yiyordu. Onu kaçırmaya çalışırlarsa gerillaları alt edebileceğini söyledi. Ne de olsa sınıfının birincisiydi. Mühim biri edasıyla başını sallayınca siyah saçları çikolata omuzlarına döküldü, yeniden koltuğuna yerleşti. "Tarih öğretmenim çoğu gerillanın dördüncü sınıftan sonrasını okumadığını söylüyor, oysa *ben* beşinci sınıftayım." Beyaz spor ayakkabıları vinil koltuğa değip gıcırdadı, uyluk kasları seğiriyordu.

Pencereden dışarı bakmak için dönerken gözlerim kocaman açıldı. *Ben* üçüncü sınıftaydım.

Babam yüzümdeki korku ifadesini görmüş olmalı çünkü yardımcı olmak istiyorsam genellikle gerilla paravanı olan barikatlar için gözümü dört açabileceğimi söyledi. Onlar bizi görmeden ben onları görürsem kaçabileceğimizi düşünerek başımı salladım. Önümüzde uzanan dolambaçlı, kıvrımlı yolları gözümle taradım, virajlara geldiğimizde palmiye ağaçları ile dev kayaların ardında nelerin gizlendiğini görmek için boynumu uzatıp baktım.

"Bir şey olsa bile," dedi babam, "babanız gerillaları alt edebilir. Yoksa size çıplak ellerimle boa yılanı öldürdüğüm günü anlatmadım mı ben? Ha, *chicas*? Çok küçüktünüz, hatırlamazsınız."

Başımızı evet dercesine salladık ama babam hikâyeyi yine de anlattı.

Çalılığın arasına sürünen yılanı gördüğünde annem, Cassandra ve ben onun beş adım arkasındaydık. Babam yılanı kuyruğundan tutup çıkarmış ve ağaca doğru savurmuştu.

Anneme göre babamın yılanı gördüğü doğruydu, ancak öldüren yürüyüş rehberiydi. Tüfekle ateş etmişti hatta. Babamın tek yaptığı yılan öldükten sonra kafasını bir palayla kesmek olmuştu. *Her ihtimale karşı*, demişti.

İkisinin de söylemediği şey, babamın yılanın gövdesini bir ağaç dalına asıp Cassandra'yla bana elimizle sıktırmasıydı. Hikâyenin gerçekten hatırladığım tek kısmı buydu: yılanın tırtıklı, sert derisi, ten rengi halkalardan ve koyu kahverengi elmaslardan oluşan deseni, sıktığımızda yaş hamurla dolu bir torba gibi sıcaklığı ama elimizi çektiğimizde derinin eski halini almasının ürkünçlüğü.

Geceleri arabanın kasetçalarında art arda Diomedes Díaz şarkıları çaldı. Diomedes Díaz, akordeon, piyano, tumba ve bir koro eşliğinde "My First White Hair", "The Soul of an Accordion", "Womanizing", "The Cow and the Bull", "You Are the Queen" ve "The Fault Was Yours" şarkılarını söyledi. Arabada Diomedes Díaz'ı seven tek kişi babamdı. Annemin dönüştüğü kadın-yılanla başa çıkabilmek içinde kasetçalar aracılığıyla da olsa bir erkeğin desteğine ihtiyacı olduğunu söyledi.

Arabanın arkasında arada bir barikatlara bakındım ama gri, düzenli şehirden çıkış yolunda, sisle kaplı dağlardan geçerken, ırmakları ve puslu yataklarda sallanan ıslak otlarıyla yol kenarındaki yamaçlara, kuru rüzgârlı ve sarı otlu ovalara, Abuela'nın El Salado, Tuzlu Yer, Cúcuta'daki evine varana dek karışımıza bir tane bile barikat çıkmadı.

11.
EL SALADO

Abuela'nın evi, toprak yolun sonunda iki dünya arasında bir geçit gibi duruyordu: Evinin arkasında ormanlık tepeler yük-

seliyordu, önündeyse kerpiç evlerle derme çatma araba tamircilerinin sıralandığı zikzak çizerek ilerleyen toprak yol vardı. Yol boyunca plastik sandalyelere oturmuş El Salado halkı, passız, yağmurdan ve güneşten parlayan, şehir plakası taşıyan arabamıza dikmişti gözlerini. Abuela'nın evinin önüne çektiğimizde köşede satranç oynayan adamlar donakaldılar. Biz arabadan inince adamlar ayağa kalktılar. Babam el salladı, adamlar buna karşılık gerilen kaslarını esnettiler. Üstümden şıpır şıpır ter damlıyordu, sıcaktan fenalık geçirmek üzereydim. Abuela'nın kapısını tekmeledim. Annem kendi alçak ökçeli ayakkabılarını düzeltmek için eğildi ve, "Gecekondu mahallesi giderek saygınlaşıyor, değil mi? Bir gün buralar hep apartman olacak!" dedi. Cassandra iğneleyici bir şey diyecekmiş gibi kaşlarını kaldırdı ama sonra sustu. Muhtemelen çok sıcaklamış ve yorgundu. Babam adamlara bakıyordu.

Gecekondu mahallesi aslında geçen yıl geldiğimizden beri değişmemişti ama anneme değişmiş gibi gelmesinin sebebi bel-

ki de El Salado'nun, insanların barakalarda oturduğu zamanları hatırlamasıydı. El Salado'nun adının şansla bir ilgisi yoktu, yakınlarda bir tuz madeni olduğu için bu adı almıştı. Orada olduğunu bilmezdi kimse ancak babamın söylediğine göre yeraltı tünelleri yüzünden bazı sokaklar çöküyordu.

Annemin ailesi El Salado'ya ilk yerleşenlerdendi. Paramiliterler yüzünden hemen kuzeydeki tarım arazilerini terk etmek zorunda kalmışlardı. Abuela paramiliterlerden nefret ediyordu. Yok yere verimli toprakları yakmışlardı. Ayrıca cesetleri bulunmasın diye yollardaki asfaltın altına gömdüklerini görmüştü. Annem Abuela'nın katırlarını ağlayarak yüklediğini ve ailesinin boş bir arazi bulana kadar güneye yürüdüğünü anlattı. Abuela ve Abuelo bildiklerini yaptılar, bir araziyi temizlediler, tohum ektiler, bambudan baraka yaptılar. Tavuk beslemeye ve yiyecek aramaya başladılar. Posta, elektrik ya da su yoktu ama annem kendisinin, sanki dünyadaki tek insanlar onlarmış gibi, bir macera gibi hissettiğini söyledi. Sonra daha fazla insan geldi. Yeni gelenlerden bazıları suçluydu ancak çoğunluğu yerinden edilmiş ailelerdi.

Bana göre El Salado'nun kendine has bir güzelliği vardı. Dökülmüş boya, kerpiç evler, insanların ekip biçtikleri arazi. Dışarı çıkmama izin verilmiyordu ama ilgimi çekmiyordu zaten. Abuela'nın yanındaki bina genelevdi ve toprak yol boyunca etrafı keserek bakan adamlar vardı, ayrıca annem beni fahişe sanabileceklerini söyledi. Bir keresinde adamın teki Cassandra'yı yerde yavru kuş olduğunu söyleyip çalılığın arkasına çekmeye çalışmış ama Cassandra aptal olmadığından babama seslenmiş, adam da koşarak kaçmıştı.

Genelevin önünde boyayla yapılmış bir işaret vardı. Soluk bir elyazısıyla *Food and Dine* yazıyordu ama binada kapı yoktu, sadece yukarı doğru açılan bir garaj kapısı vardı. Cassandra'yla bir seferinde asker yeşili ciplere doğru koşturan sarı saçlı ve stiletto ayakkabılı kadınlar gördük. "*Onlar fahişe*," diye fısıldadı Cassan-

dra. Yılbaşı gecesiydi, babam havai fişek patlatıyor ve sokaktaki herkes dans ediyordu. Kadınlar cipe binip yüzleri seçilmeyen adamların kollarının arasına yerleştiler, arkamızda duran Abuela, "Kadıncağızların bahtı kara, başka bir şey değil," dedi.

Abuela'nın kapısında kilidin metalik çıkırtısını duydum, sonra kapı açıldı ve titreyip sırıtan Abuela karşımdaydı. "*Mis niñas*," dedi, bizi bağrına bastırırken. Abuela tıknaz bir kadındı, narin görünümlüydü ama vücudu kaslı ve güçlüydü. Başlarımızı okşadı, sonra tüm vücudu titreyerek annemle babamın yanına gitti, ellerini onlara uzattı. Cassandra omzuma dokunup başıyla Abuela'nın açık kapısını işaret etti. Birlikte çok az ses çıkararak ve teker teker geri adımlar attık. Babam kolunu anneme dolamıştı. Parmaklarıyla sayıyordu: "... güvensizlik, vergiler ve mahalledeki değişiklikler." Cassandra'yla ben son geri adımımızı atarak Abuela'nın evine girince daireler çizerek koştuk, uluduk ve güldük.

110 Annem bağırdı: "Cassandra! Chula! Canavara mı dönüştünüz hemen? Abuela'nın eşyalarına dokunmayın!"

"Köpekleri de bahçeye salmayın sakın!" diye seslendi Abuela. "Tavuklarımı öldürecekler!" Babamın devam ettiğini, seri ve istikrarlı tenor sesine Abuela'nın hırıltılı, yavaş sesinin eşlik ettiğini duyduk.

Abuela evinin ön odasında dükkân işletiyordu. Evin gerisine açılan koridora perde asmıştı, böylece yaşam alanı dükkândan görülemeyecekti. Abuela'nın dükkânı her yeni yılda değişirdi. Yılın başında ürünler indirimli olarak satılır, yenileri alınır, düzenlenir ve fiyatlandırılırdı. Biraz etrafı incelemek istedim ama Cassandra tavşan yavrularını aramak istedi. Perdeden geçerek ana odaya girdik, mutfağın yanından geçtik ve dışarı, bahçeye çıktık.

Abuela'nın bahçesi orman gibiydi. Bir açıklıkla bir patika vardı, aşırı büyümüş ağaçlarla çalıların üzerinden geçmek için ağaç köklerinin üstüne basmak zorunda kaldık. Sivrisinekler

tepemizi sardı, ısırmalarından tenim yanmaya başlayınca içeri koştum. Abuela'nın köpekleri havlayarak çevremde zıpladılar. Sivrisineklerin Cassandra'yı canlı canlı yemelerinden korktum ama sonra ortalıkta kimsenin olmadığını fark ettim, rahatça içeriyi karıştırabilirdim.

Abuela'nın evinin her tarafı senelerce hapsolmuş hava gibi kokuyordu, halbuki her yerde açık kapılar ve pencereler vardı. Ana odanın duvarları, iki eski yağlıboya resim dışında çıplaktı. Resimlerin biri Abuelo'nın, diğeri Abuela'nındı. Abuelo hakkında konuşmamız yasaktı, çünkü Abuela'yı başka bir kadın uğruna terk etmişti ama portresini incelememe kimse engel olamazdı. Saçları siyahtı ve yüksek beyaz bir yaka takıyordu. Yakışıklıydı ama benim asıl inanamadığım Abuela'nın bir zamanlar çok güzel olmasıydı. Yanaklarında allık vardı, saçlarının uçları yukarı kıvrıktı ve boynundaki inci düğmeleri iliklenmiş mor bir bluz giymişti. Abuela'nın yüzünü şimdiki haliyle kıyaslamak insanı dehşete düşürüyordu. Yüzü zamanla kırışmış, çiçekbozuğuyla kaplanmıştı, gözleri sert ve düz bakıyordu. Abuela'nın sallanan sandalyesinden portreleri izleyebilirdiniz. Abuela öğleden sonraları burada otururdu. Annem, Abuela'nın orada sadece Abuelo'ya ve uğruna terk edildiği kadına küfretmek için oturduğunu ve gençliğini çaldıkları için onları suçladığını söyledi. Ayrıca Abuela'nın şişmiş ayakları ağrırken tablolara bakmayı sevdiğini de söyledi, böylece Abuelo'ya daha büyük tiksintiyle bakabiliyordu. Cassandra Abuelo'nun başka bir ailesi olduğunu anlattı bana ama bu benim için hiçbir zaman önem taşımadı, çünkü hiç sahip olmadığım bir şeyi özleyecek değildim.

Annem geçenlerde bana Petrona'nın babasının gecekondu mahallesinde onlarla birlikte yaşamadığını söylemişti. Belki Petrona'nın babası da ailesini terk etmişti. Tam sallanan sandalyeye kendimi bırakmak üzereyken babam, annem, Cassandra ve Abuela odaya girdiler.

Abuela parmağını salladı. "Oraya oturma sakın." Annem beni yanına çekti ve bileğimi bırakmadı. Cassandra dilini çıkardı. Kapalı kapılarla dolu bir koridorda yürüdük. Abuela beş çocuğunun her birine bir oda olmak üzere kerpiçten tuğlaları döşeye döşeye burayı kendisi inşa etmişti. Annemin sandaletleri beton zemine şıpıdak şıpıdak çarptı, arkamızdan gelen babamın iki valizimizi sürüyerek gelirken çıkardığı ses koridorda yankılandı. Abuela nihayetinde, satın aldığı için olmasa bile, bir yerde yirmi yıldan fazla yaşarsanız otomatikman sizin sayıldığı için, en azından devlet soru sormadığı için arazinin sahibi olmuştu.

Annem solumdaki bir odayı işaret etti. "Şu odada bir adam öldü." Abuela önden yürüdü, denge sağlamak için ellerini duvarlara sürüyordu. Annemizin en sevdiği eğlencelerinden biri Cassandra ve benim ödümüzü koparmaktı. Babama göre bunun nedeni annemin genç yaşta anne olması ve genç annelerin asla büyümemesiydi. Annem bize hayalet hikâyeleri anlatmaya başladığında babam sık sık, "*Anne* gibi davran, Alma!" derdi ama bu sefer sessiz kaldı. Arkama baktım, kendi düşüncelerine dalmış görünüyordu. "Yabancı biri," diye devam etti annem. "Bir ay önce gecenin bir yarısı sığınmak için gelmiş. Gezginin biriymiş. Sabaha ölmüş."

Annemin gösterdiği odanın kapısı açıktı. Eski mobilyalar ve bir hastane yatağı vardı içeride. Cassandra bana sokuldu, ben de anneme sokuldum, korkudan kızarıp bozarmıştık. Abuela koridorun sonunda durdu, annemin eski odasının kapısını açık tuttu. Çocukluğundan kalma bazı mobilyalar hâlâ duruyordu.

"Alma, burası olur mu?"

Abuela Cassandra ile bana kendi odalarımızı gösterdi ama biz ölü yabancı tehlikesi içinde uyumak istemedik. Annemin eski odasında büyük bir yatak vardı, tepedeki tel çemberden bir ağ örtü asılmıştı üzerine. Sivrisinekler içindi. Tavan vantilatörü sinekliği döndürüyordu. Odada pencere yoktu, köşede eski

mavi bir masa duruyordu. Biz uyurken vantilatör düşerse her kesi biçerek öldürebileceği geldi aklıma. Cenazede siyah peçe takar, kilisenin kaidesinde dururdum. Arkamda Abuela'nın ve ailemin kalıntılarını içeren dört tabut gölgede dururken ben gelenleri bir elimle kabul ederdim –tavan vantilatörünün parçaladığı diğer elim siyah tüle sarılı hâlde küçük bir tabutun içinde yatardı. Tabutun üstünde *Burada hayatta kalan cesur Chula Santiago'nun eli yatıyor* yazardı, Petrona bana beyaz bir gül verirdi ve sonra birlikte siyah bir limuzinle uzaklaşırdık.

Yatak odasında babam yüksek sesle nefes verdi. Bavullarımızı dik oturttu ve sırt çantalarımızı yere koydu, "Evet, işimizi görür," dedi.

Abuela'da kendimi aşırı mutlu hissettim. Yanana kadar güneşin altında oturdum, sonra Abuela'nın banyosuna koşarak üzerime kova kova soğuk su döktüm. Abuela'nın banyosundaki duş aslında bir duş değildi, köşede fayanslar giderin etrafında eğim yapıyordu, bir de suyla dolu yüksek mavi bir fıçı vardı. Suyun yarattığı ilk şokla nefesim kesiliyordu. Böyle bir şeyin neden bana mutluluk verdiğini söylemek zor. Belki sıcaktan sonra soğuğun yakıcı hissindendi, belki nefes almak için ağzımı açtığımda kapıldığım kaygıyla karışık sevinç hissindendi, belki fazlasıyla canlı olma hissindendi, belki de endişe ettiğim şeyler karşısında hislerimin kısa devre etme şekliydi bu: Esrik Ağacın meyvesinden yiyen Petrona, Hawaii gömleğiyle gülümseyen Pablo Escobar, podyumda kanlar içinde kalan Galán. Günlerim türlü hislerle doluydu: sıcak, soğuk, boğulma, nefes alma.

Cassandra ve benim Abuela'nın dükkânına girmemize izin verilmiyordu ama biz bakmak için oturma odasındaki perdeyi kaldırıyorduk arada. Tavandan sarkan tek ampulün altında Abuela'nın müşteriden para aldığını, tabureye oturduğunu, mallarını düzenlediğini, yerleri süpürdüğünü görürdük. Cassandra'ya Petrona'nın Abuela'nın dükkânını görmek iste-

yeceğinden emin olduğumu söyledim, Cassandra bana bakıp gözlerini kırpıştırdı. "Bana ne Chula, kendine bir uğraş bul."

Abuela'da kendimizi asi hissettik. Sınıf arkadaşlarımız memlekette final sınavlarına girerlerken biz tatildeydik, incecik mayolarımızı giymiş, yabancının öldüğü odanın önünde durmak için birbirimize meydan okuyorduk. Günler geçtikçe odanın önünde durduğumuz saniyeler uzayıp tam bir dakikayı buldu. Cassandra birinin nefes aldığını duyduğunu söyledi. Bazen kirli hastane yatağının üzerinde uçan gözler görüyordu. Gördüğü gözler yeşil renkliydi.

Abuela'ya her geldiğimizde olduğu gibi annemin kız kardeşi *Tía* Inés, kocası Ramiro ve kuzenlerimiz Tica ile Memo ziyarete geldiler. Tía Inés birkaç blok ötede oturuyordu ama neden bilmem evine hiç gitmedik. Ya Abuela'nınkinden daha kötü bir yerdeydi ya da Tía Inés bizi hiç davet etmemişti. Cassandra davet etmediği için olduğunu düşünüyordu çünkü (yıllarca kız kardeş kavgaları sırasında kulak misafiri olduğu ipuçları ve hakaretlerden) bir adamın bir zamanlar Tía Inés'i hamile bıraktığını ve babamın bu adamı bir işe tavsiye etmeyi kabul etmediğini çıkarmıştı. Adama ne olmuştu? Bebek neredeydi? İkimiz de bilmiyorduk. Kesin bildiğimiz tek şey, annem ile Tía Inés bir araya geldiğinde ortamın gerginleştiğiydi. "Giydiğin o sandaletler ne Inés, öyle, seni alışverişe çıkarayım mı?" "İki çocuk annesi değil misin sen, Alma? Hanımefendiler gibi bluz giymeye başlamanın vakti geldi. Yirmi yaşında değilsin artık."

Cassandra ve ben küçük kuzenlerimizi dışarı sürükledik. Tica ile Memo bizden birer yaş küçüklerdi, o yüzden kovalamaca oynadık. Memo hep ebe kalıyordu çünkü onu kolayca geride bırakıyorduk. Bize yetişene kadar öyle çok zamanımız oldu ki ağaçlara tırmandık. Memo Tica'nın kalınca bir dalına çıktığı ağacın altında durdu ve aşağı inmesini, bacağında kene olduğunu söyledi. Kurnazlığına hayran olduğumu göstermek için Memo'ya sırıttım ama Tica aşağı indiğinde Memo bir mum

yaktı ve alevi Tica'nın derisine tuttu, Cassandra'yla ikimiz küçük böceğin sürünerek dışarı çıkmasını dehşet içinde izledik.

Abuela'nın bahçesinde Tió Ramiro ile babamın erkekliği tuttu, küçük bir ateş için mükemmel koşulları yaratacakları çukurun etrafında sumo güreşçileri gibi çömeldiler, Tía Inés Cassandra'yla bana ellerimizi hamile göbeğine koymamıza izin verdi. Süngerimsiydi ve içinde yılanbalığı gibi hareket eden bir şey vardı. Kibarlığımızı bozmadık, yüzümüze zoraki bir sırıtış kondurduk ama sonra onun "yaşam mucizesi"nden uzak durduk.

Mango ağacının altına oturduk. Ateş gürül gürül yanınca babam radyoda bir *cumbia** kanalı buldu. Yetişkinler dans ettiler. Gözlüklerini havada tuttular, kalçalarını iki yana sallayarak aguardiente'lerini döndürdüler. Abuela ayaklarını yavaşça sürüdü ve yüzünü aya doğru kaldırdı. Başım aşağı düşmeye, oynamaya başladı, kâh uyur kâh uyanırken daireler çizen ayaklardan, flütün hipnotize edici sesinden, Abuela'nın gülümseyen yüzünden parçalar yakaladım.

Tica ile Memo hafta sonları yatıya kalıp Cassandra ve benimle annemin eski odasında uyuyorlardı. Genelde en son uyanan ben olurdum ama bir sabah Tica'yı kenara ittim, ölecekmişim gibi hissetmiştim kendimi. Kolum öyle yanıyordu ki bandajı açmak zorunda kaldım. Son bandaj da çıktığında midem bulandı: Kolumun derisi zombi kolu gibi kaygan ve yeşildi. Birilerine göstermek için koştum ama sonra başım döndü ve oturma odasında tavan vantilatörünün altında ter içinde oturdum. Biri radyoyu açık bırakmıştı.

"Üç başkan adayının suikastları Pablo Escobar avını hızlandırdı. Bu esnada Los Extraditables silah bırakacağına dair bir bildiri yayınladı." Şaşkınlıktan nefesim kesildi, o sırada babam içeri girdi.

---

* Kolombiya'da bir müzik türü ve halk dansı. *–yhn*

"Chula, ne yapıyorsun?"

"Baba, ölüyorum." Yere düştüm ve yanağımı soğuk fayansa dayadım. Alev alev yanıyordum. Babam koluma baktı ve bana kolumun altı üstü morardığını, ölmediğimi söyledi. Sıcak hava dalgası olduğunu, dediği her şeyi yapmam gerektiğini ekledi. "Tamam ama suikast nedir?" diye sordum.

"Ne?"

"Los Extraditables silah mı bırakıyor?"

"Chula..." Babam kollarını kaldırdı, yürüyüp gitti. Tica, Memo, Cassandra ve beni bir araya topladı, günü buz emerek ve kâğıttan yelpaze katlayarak geçirdik. Mayolarımızı giydik, ıslandık ve doğrudan vantilatörün önünde durduk. Kendimizi anında daha iyi hissettik. Cassandra'yla ben, Tica ve Memo'yla vantilatörün vızıltısı arasında konuştuk. Vantilatör sayesinde seslerimiz yabancı seslere dönüştü. Şarkı söyledik: "*Arroz con leche me quiero casar ... Con una señorita de la capital.*"*

Saat geç olduğunda uyumadan bir kez daha ıslanmak için banyo sırasına girdik. Boynumdan aşağı ter damlaları süzülüyordu. Abuela'nın oturma odası vantilatörünün tam altındaki kanepede sıramı bekledim. Canım sıkıldığı için telefonu alıp evi aradım. Seyahate çıktığımızda hep ararım evi, kimsenin açmayacağını bildiğim için para tutmayacağını bilirdim. Abuela'nın oturma odasında karanlıkta oturup Bogotá'nın serinliğini, cereyanlı merdivenleri, karanlık koridoru, mutfağı, buzdolabındaki buzlu portakallı gazoz kutularını hayal ederek telefonun uzun uzun çalmasını dinledim.

"Alo?"

Doğruldum. Petrona'ydı açan. Ama Petrona'nın evinde telefon yoktu.

"Alo?" dedi Petrona tekrar, sonra bir başkasına, "Bir şey söylemiyorlar. Kapatayım mı?"

"Hayır, bekle. Bağlantı kötüdür belki." Bu sonuncusunu belli

---

* (İsp.) Sütlü pirinç evlenmek istiyorum... Başkentten bir hanımefendiyle. *–yhn*

belirsiz duydum, sanki bir teneke kutudan geliyormuş gibi ama bir erkek sesi olduğunu çıkarabildim.

Boğazımı temizledim. "Petrona, sen misin?"

Sessizlik oldu, sonra, "Niña? Niña..." "Kapat, kapat şimdi," dedi çocuk arkadan ama Petrona'nın sesi onunkini bastırdı: "Aman Tanrım, Chula! Senden haber almak çok güzel! Seni çok özledim! Yanında kimse var mı? Neden aradın?"

Odaya baktım. Abuela'nın siyah Labrador'u ayağımın dibinde kuyruğunu yere vuruyordu ama ana odada kimse yoktu. Koridorun sonundaki mutfakta annemle Abuela'nın Tica ve Memo'yu yatmaya hazırladığını duyabiliyordum. "Hayır, yanımda kimse yok ama..."

"Chula, beni dinle. Tehlikedeyim. Yani saklanıyorum. Ama kimseye söyleyemezsin çünkü gidecek yerim yok."

"Yani birinin senin peşinde olduğunu mu söylüyorsun?"

"Kimseye söyleme sakın. Niña? Ablana bile. Yemin eder misin? Annene bile olmaz." Ahize kulağımda ısındı. Petrona sesini alçalttı: "Tehlikedeyim derken ciddiyim. Kanımın eline bulaşmasını istemezsin. Değil mi? Niña?"

Bu sözleri duyunca ağzıma safra geldi. "Ama şimdi iyi misin?"

"Annenin hayatı üzerine yemin et. Niña? Kendi güvenliğin için. Sana daha fazlasını söyleyemem ama sen bir şey demediğin sürece güvende olacağım."

Annemin hayatı üzerine yemin ettim. Petrona telefon hattını meşgul tutmaması gerektiği için kapatmak zorunda olduğunu söyledi ve ben de birinin hayatı üzerine yemin etmenin ne kadar ciddi bir şey olduğunu düşünerek telefonu yerine koydum. Petrona'nın kaçtığının ne olabileceğini merak ettim; sonra arkadan konuşan adamın sıradan biri değil de Petrona'nın halıyı ölçecek bahanesiyle evimize getirdiği adam olabileceği aklıma geldi. Belki Petrona'nın erkek arkadaşıydı ama Petrona neden erkek arkadaş olarak kendisine böyle kaba birini seçmişti? Bir kere yemin edilince bozulmayacağını biliyordum, anne-

lerin yıldırım çarparak ölme hikâyeleri vardı. Petrona'ya verdiğim sözün ağırlığının bir çapa gibi içime oturduğunu hissettim. Omuzlarımı geriye esnettim ama ağırlık hâlâ yerli yerindeydi. Nefes almakta güçlük çekmeye başladım, derken annem gelip banyoda yıkanma sıramın geldiğini söyledi. Yüzüme baktı. "İyi misin, mi cielo?"

"Çok sıcakladım," diye yalan söyledim. Annemin ölmesini istemiyordum. Petrona'nın kanının elime bulaşmasını da istemiyordum. Annem elinin tersiyle alnıma dokunurken yıkanınca daha iyi hissedeceğimi söyledi. Beni Abuela'nın banyosunda yalnız bıraktı, fıçı neredeyse boş görünse de üzerime iki kova soğuk su döktüm.

Nefesim normalde döndü, rahatlamış bir şekilde fayansların üzerine oturdum. Gözlerimi kapattım, vücudumda akan kan için şükrettim, annemin hayatı için şükrettim, Petrona'nın kanının vücudunda aktığını hayal ettim ve hepimizin bir şekilde birleştiğini hissettim, Petrona'nın hayatında ters giden her neyse bana ihtiyacı vardı ve ben ona yardım edecektim.

PETRONA

Annem beni kovunca Gorrión'u aradım. Tepelerde dört döndüm. Nerede yaşadığını bilmiyordum. Kimse bilmiyordu. Çocuk parkına gittim. Toprak sahada futbol oynayan çocuklara Gorrión'u sorduğumda cevap vermediler. Gidecek yerim yoktu. Küçük Ramón'un bulunduğu çalılığa baktım. Yanıma ufak bir oğlan geldi. *Kim olduğunu biliyorsun, değil mi?* Yanakları toz içindeydi. Sokakta uyuyordu herhalde. Yüzümü görüp beni başkasıyla karıştırdığını söylemesini bekledim. Ama o, *Sen Petrona'sın, değil mi?* diye sordu. Gözlerim açıldı. *Korkunç bir şey. Ramón'u diyorum. Adım Julián.* Yere tükürüp ellerini kirli kotunun ceplerine soktu. İstinat duvarına dikti gözlerini. *Kimlere bulaştığını biliyorsun, değil mi?* dedi. *Kimi kastediyorsun?* demek istedim. Nihayet Julián parmağıyla şakağına dokundu ve *Sen bil de*, dedi. Yokuş aşağı indi sonra. Yüksek sesle ıslık öttürdü, ardından üç bacaklı bir köpek Ramón'un bulunduğu çalılıktan koşarak geldi.

Bekle! diye seslendim. *Ramón'u mu diyorsun yoksa Gorrión'u mu?* Çöp gibi atıldığı yerde Ramón'un adını duyunca içim ürperdi, çocukla köpeğin toz kaldırarak toprak patikada koşmalarını izledim, derken Julián durup *Hava kararınca geri gel, o zaman görürsün onu!* diye bağırdı.

Bir an için şaşırıp Ramón'un hava karardığında canlandığını hayal ettim, onu burada görebiliyordum ama hemen sonra elimi ısırdım. Encapotado'lar hava kararınca çocuk parkında buluşup toplantı yaptıkları dağa çıkıyorlardı. Tepeler'de hepimiz bilirdik bunu, çünkü şarkı söylediklerini duyardık, hep de emekçi sınıfının şarkısını söylerlerdi ve sesleri dağda yankılanırdı. Encapotado'lardan kendini sakınmak istiyorsan hava kararınca çocuk parkına gelmeyecektin, ayrıca Julián'ın Gorrión'u kastettiğini anlamıştım: *Hava kararınca geri gel, o zaman görürsün Gorrión'u.* Bir kez daha kaybolmuş, yalnız kalmıştım, küçükleri güvende ve okulda tutmanın, küçük Aurora'yı çoktan yürümeye koyulduğum yoldan uzak tutmanın çaresini tek başıma bulmak zorundaydım.

12.
ŞEYTAN-RÜZGÂRI

Abuela ertesi gün su fıçılarının musluğunu açınca bir damla bile su akmadı. Yalnızca Tica ile Memo uyanıktı, o yüzden Abuela ellerinden tuttu ve yürüyerek bakkala gidip sipariş verecekleri- 121
ni söyledi. Annem beni uyandırdı, Abuela, Tica ve Memo'nun bir-iki saate döneceklerini söyledi. Beni serinlemem için bahçedeki çimento tankına götürdü. Tank dikdörtgen şeklindeydi ve boynuma kadar geliyordu. Tankın içine omuzlarım hizasında daldım. İçi yağmur suyu ve Abuela'nın turuncu balıklarıyla doluydu. Kuraklıktan önce Abuela bunu çamaşır teknesi yerine kullanıyordu (bir yanında çimentodan dökülme çamaşır tahtası vardı) ama şimdi çamaşırlarını ırmakta yıkıyordu.

Annem çamaşır tahtasına oturdu, başımdan aşağı mavi maşrapayla su dökerken bana rüyasını anlattı ama onu dinlemiyordum. Turuncu balıkları izliyordum Kollarımın altından vın diye geçiyorlardı. Mayomun pembe gövdesinin etrafında daireler çiziyorlardı. Küçük jelatin fareler gibi etrafımda toplaşıyorlar, derime hafifçe vurup kaçışıyorlardı. Yerde karıncalar parke taşlarının üzerinde iki otobanda gidiyorlardı: Abuela'nın mutfağına doğru doğuya, kırıntıları taşıyarak batıya. Parke taş-

ları Abuela'nın ormana dönmüş bahçesine gidiyor, ilerisinde görebildiğim metal kapıysa Cúcuta'nın ormanlık tepelerine açılıyordu. Uzaklarda, tepelerde gök gürlüyordu ama daha erkendi.

Derin bir nefes alıp suyun altına girdim. Sırtımı yuvarladım, annemin bacaklarının yanından geçip çamaşır tahtasının altındaki boşluğa yürüdüm. Bütün duvarlara dokunabilsem de eğimli yere dokunamıyordum. Çamaşır tahtasının altını ellerimle ittirirsem ayak parmaklarım yetişmiyordu. Işık sadece huzmeler hâlinde annemin bacaklarının yanından geliyor, balıklar orada kuyruklarını ileri geri sallayıp yüzgeçlerini açıp kapatarak yeşil loş ışık huzmelerinin arasından yüzüyorlardı.

Bacaklarımı topladım ve sırtımı hafifçe çamaşır tahtasının altına vurdum. Çok sihirli, çok yalnız bir duyguydu.

Göz-merkeziydim ben.

Kalbimin vuruşlarını güm güm kulağımda duyuyordum, eski, süzülen bir ses gibi.

Gözlerimi açtığımda annemin bacakları kaybolmuştu. Balıklar da kaçışmıştı. Yukarı çıkıp nefes almak için ağzımı açtım ve annemin parke taşlarının üstünden bahçenin arkasına koştuğunu gördüm, mavi maşrapa elinde boş boş sallanıyordu.

O gün tam anlamıyla neler olduğunu, seneler sonra Abuela tüm hikâyeyi anlatana dek öğrenemedik. Abuela her şeyin yavaş yavaş yürümesiyle başladığını söyledi, Tica ile Memo yürürken ellerini tutmuş, ona destek olmuşlardı.

Annem bir seferinde Cassandra ile beni patikadan götürmüştü. Gür ağaçlı, hayvan sesleriyle dolu cangıl gibi bir yerdi. Hava içi geçmiş mango kokuyordu. Patika sararmış ağaçlarla çatlamış toprağın olduğu vadiye gidiyor, ormandan sonra vızır vızır arabaların geçtiği bir otoyolla orantısız tabelasında *Arabastos* yazan bir bakkala açılıyordu. Abuela senelerce bu patikayı kullanmıştı ve bildiği kadarıyla güvenliydi.

Abuela'nın hatırladığı kadarıyla olanlar şöyleydi: Bakkalın yolunu yarılamışlardı, önlerinde patika güneşle aydınlanıyordu, sonra gölge oluyor, sonra yine güneş geliyordu. Bacağında bir sivrisinek ısırığı hissetti Abuela. Kuşlardan gaklama, ıslık ve gıdaklama sesleri geldi. Sonra başka bir ses. "Duydun mu?" dedi Memo. Göremedikleri şeyin sesi onlara yaklaştı. Gitgide yakınlarına geldi, tam tepelerine. Helikopterler. Üstlerindeki ağaç dallarının aralarında. İkisi sallanarak görüş alanına girdi. İniş kızakları yanıp sönüyor, palmiye yapraklarını gevşek diller gibi savuruyordu. Hava ağaçların içinde gürledi, Abuela'nın elbisesi rüzgârdan uçuştu.

Abuela Tica ile Memo'nun helikopterleri parmaklarıyla takip etmelerini, gökyüzünden çizgiler ve yaylar çizmelerini izledi. Çocukların gülmesi iyi bir şeydi. Helikopterler ağaçlık zirvede gözden kaybolunca Abuela ormanın bu köşesinde neden helikopter olduğunu merak etti ama bir şey gelmedi aklına. Sonra helikopterler arkalarında belirdi. Rüzgârın sesi sağır ediciydi, uzakta, patikanın kıvrım yaptığı yerde bir grup gerilla çalıların arasından fırladı. Abuela helikopterlerin bu adamlarla kadınlar için geldiğini anladı ve olduğu yerde donakaldı. Kamuflajlı ilk adama baktı, üzerine doğru geliyordu, makineli tüfeğini göğsüne dayamıştı, ağzının kırmızısı yüzüne boyalı koyu yeşilin arasında göze çarpıyordu. Adam onu gördü ama sonra yüzünü kaldırdı, makineli tüfeğinin ağzında kıvılcımlar çaktı. Gerilla Abuela'ya, *Önümden Çekil!* diye ve başka şeyler bağırdı ama Abuela'nın korkudan aklı durmuştu. Tica'yla Memo'nun elbisesini çekiştirdiklerini hissetti, sonra aklı başına geldi ve anne sevgisinin gizli kilidinden aldığı güç ve esneklikle Tica ve Memo'yu kaptığı gibi kendini dikenli bir çalının arkasına attı. Tica ve Memo'nun üstüne kapaklandı ve toprağın üstünde onları sıkı sıkı tuttu. Helikopterler patikanın üstünde dört döndüler, ateş açtılar, rüzgâr Abuela'yı yere bastırıyor, otlar suratına kırbaç gibi çarpıyor, Tica ile Memo hıçkırıklar

içinde ağlayarak kulaklarını örtüyorlardı. Abuela dikenli çalının arkasından ömrünce unutmayacağı sesler duydu: makineli tüfeklerin patlaması, helikopterler, askerlerin bağırması. Etraflarına düşen kıvılcımlar tozu havaya kaldırıyor, toprak ateşleri yutuyordu. Abuela ağladı, iyi olmaları, yollarının kötülükten arınması, sağ salim eve dönmeleri için Meryem Ana'ya dua etti. Sonra yüzünü yere eğdi.

Bağrışlar ve ağır silah sesleri dindikten ve ormanın sıklaştığı doğu yönünde kaybolduktan sonra bile Abuela hareket edemedi. Toprağın ıslak kokusunu içine çekti. Abuela yerde Tica ve Memo'nun ağlamalarını dinledi. Ağlamalarının arasında hâlâ esen rüzgârı, silah seslerini, sanki göğsünün ortasından geliyormuş gibi çığlıkları duyuyordu. Memo'nun sızlanmasıyla zaman geçti. Sonra Abuela vurulup vurulmadıklarını bilmeden, Tica ile Memo'nun vücutlarını kan bulmak için yokladı. Abuela Memo'nun kanaması olduğunu sandı. O sıvının kan olduğunu düşündü. Ama çektiğinde eli temizdi, koklayınca, Memo'nun kırmızı şortunun kasıklarından yere damlayanın çiş olduğunu anladı. Tica başparmağını emerek ağlıyor, nefes almak için ağzını açıyordu.

Abuela bir şekilde bacaklarını düzeltti, ayağa kalktı ve çalının arkasından çıktı. Etrafta cesetlerin olacağından emindi ama orman boştu. Dizlerinin üzerine çöktü ve Meryem Ana'ya minnetle yakardı ama kendi sesinin tizliğinden irkildi. Vücutlarına kaktüs dikenleri batmıştı. Tica kırmızı çizgilere, içlerindeki çiy gibi kan damlalarına bakıp çığlık attı. Abuela önce kız torununun, sonra da erkek torununun üstündeki dikenleri topladı.

Eve giderken ortalığa sessizlik hâkimdi. Bir araya toplanıp tek bir varlık gibi yürüdüler. En küçük seste irkilip etraflarına baktılar, çalıların ardından askerlerin gözlerinin akının üstlerine hücum ettiğini hissettiler.

Abuela'nın evinin dışında yalnız palmiye ağaçları rüzgârla sallanıyordu.

Abuela gökyüzüne doğru kükreyen şeylerin sesinin ancak onlar içeri girince kesildiğini söyledi.

Abuela'nın bahçesinin arkasında bir anlığına kulaklarım duymaz, nefes alamaz hâlde durdum. Abuela'nın sırtı hırçın deniz gibi kabarıp alçalıyordu, Tica'yla Memo kan içindelerdi. Annem kollarını üçüne dolamıştı, Abuela, "Ay, Alma, Alma. Bize ateş ettiler, Alma!" diyordu.

Annemin sesi Abuela'nın omzuna yaslandığı yerden boğuk çıkıyordu. "Ama kim, anne? Kim ateş etti size?"

"Gerillalar!" diye bağırdı Abuela. "*Dios Santo*!" Dua mırıldanırken Abuela'nın sesi gitgide kısıldı; sonra tekrar duyulur oldu, sonra tekrar kesildi, ardından boğulurcasına ettiği feryatların arasında belirdi.

Çimenlerin üzerinde annemin ayaklarının yanında maşrapa yan yatmış duruyordu.

Pembe mayomdan sular damlıyor, yerdeki kuru yaprakların üzerine pıt pıt düşüyordu.

Annem gözlerini kaldırdı. "Chula," dedi. "Cassandra'yı bul. Tía Inés'i arayın. Inés' söyleyin gelsin. Koş çabuk."

Arkamı dönüp belli belirsiz gördüğüm çiçeklerin, sebze tarhlarının arasından koştum: Tica'nın ve Memo'nun ağlamalarından, ahenkli, giderek azalan seslerinden uzağa. Baş vermiş marulların, şifalı otların, domateslerin, karahindibaların yanından, direğe tünemiş serbest gezen horozun yanından, ürküp gulu gulu öterek çalılığın içine koşan yaşlı hindinin yanından geçtim.

Parke taşlı yolun üstünde koştum ve Cassandra'yı orada, Abuela'nın evinin köşesinde çömelmiş, mavi tebeşirle duvara tepeler, nehirler çizerken buldum. Yanına geldiğimde ayağa kalktı, beni omuzlarımdan tuttu.

"Chula, ne oldu?"

Soluklandım. "Cassandra," dedim. "çabuk. Tía Inés'i ara. Abuela, Tica ve Memo'nun kanaması var."

"Ne?" Cassandra beni sarstı. "Ne oldu?"

"Vurulmuşlar," dedi. "Çabuk, Tía Inés'e söyle gelsin."

"Yaşıyorlar mı?"

Evet dercesine başımı salladım ve eve koşan Cassandra'nın peşinden gittim. Oturma odasında çevirmeli telefon her rakamla çevrilip yavaş yavaş geri çözüldü.

"Tía Inés. Abuela'nın evine gel. Bir şey oldu," dedi Cassandra.

Cassandra'nın kulağına yasladığı ahizeden yüksek sesli bir itiraz geldi.

"Tía, gel işte."

Cam kenarında bekledik. Cassandra dudağını ısırıyordu. "Çok mu kötü?" diye sordu ama ona söylemeyeyim diye başını iki yana sallayıp kulaklarını örttü. Parmaklarında tebeşirden mavi lekeler kalmıştı. Annem Abuela, Tica ve Memo ile içeri girince onlara koştuk, yere yığıldılar. Memo kollarımın arasında hırıltılı nefesler alıyordu, Tica yüzünü Cassandra'nın omzuna gömdü. Memo'nun gözyaşları ve tükürüğü kolumdan aşağı aktı ama ben Tica'yı izlerken heyecanla dolmuştum. Çenesi yerinden çıkmış gibi açılmıştı ağzı. Cassandra feryat figan ağlayan Tica'yı kucaklamıştı, üzüntüyle yüzünü kaldırdı, kendi kucağının içine doğru ağlayan Abuela'ya dikti gözlerini.

Helikopterlerden iki sene evvel, Tío Pieto gömüldükten ve tabutunun üstüne toprak atıldıktan sonra, babam Abuela María'nın yaşlılıktan dolayı artık ağlayamadığını söylemişti. Cenazede Abuela elinde sarı karanfiller tutmuş, hüzünlü dualar mırıldanmıştı. Siyah peçesinin artından bana bakmıştı. Dudaklarının kenarını oynatıp gülümsemeye çalışmıştı.

***

"Anlat, anne, dene," dedi annem Abuela'ya. Abuela derin nefesler alıyor, ince, büzüşük dudaklarının arasından ağır ağır veriyordu. Elleri ağzının önünde tir tir titriyordu.

Usulca söze girdi: "Arabastos'a benimle gelsinler diye yanıma aldım onları."

Sonra yüzü asıldı. Kısa, kırlaşmış kıvırcık saçlı başını iki yana salladı, nefes alarak ağlamaya başladı. Buruşuk elleriyle yüzünü kapadı.

Tío Pieto'nun cenazesinde babam demişti ki insanlar yaşlanınca artık ağlayamazlarmış çünkü ömür boyu kesintili de olsa kâh sevinçten kâh üzüntüden sürekli ağlamışlardır. Babam demişti ki yaşlıların gözyaşı pınarları kuru olurmuş.

"Tanrı aşkına, anne, sakinleş artık," dedi annem. Abuela'nın ellerini sallıyordu. "Çocuklar da sarsılıyor." Üstdudağımı ısırdım ve Memo'nun pantolonuna baktım. Üstü ıslaktı. O manzarayla çiş kokusunu birleştirdim.

"Ağaçların arasından çıktılar," dedi Abuela. Derin bir nefes aldı. "Gerillalara ateş eden bir helikopter vardı. Çalılığın arkasına saklandık."

Sonra sesi çatallandı, tiz bir sesle, "Alma, keşke almasaydım yanıma çocukları, Alma!"

O esnada ön kapının açıldığını duyduk, Tía Inés koşarak perdenin arasından geçti ve çocuklarını göğsüne bastırdı. "Ne oldu?" Yüzlerini inceledi, elleriyle üstlerini başlarını yokladı. Hızlı hızlı sarstı çocukları, "Ne oldu size?" Tica'yla Memo hıçkırıklar içinde kıvrandılar ama cevap veremediler.

"Inés, canlarını yakıyorsun," dedi annem.

Tía Inés ellerini çekti. Tica'yla Memo'nun derisinde annelerinin tırnaklarının kırmızı izleri kalmıştı ama ikisi de Tía Inés'e yanaşmak için can atıyorlardı.

"Abuela'yla Arabastos'a giderlerken," dedi annem, "gerillalarının çapraz ateşinin arasında kalmışlar."

Abuela ağlayacakmış gibi yüzünü buruşturarak, "*Hija*," dedi ama Tía Inés dişlerini gösterdi. "Nasıl yaptın, anne? Onca dedikodu varken?" Abuela sessiz kaldı. Tía Inés Tica'yla Memo'yu kucakladı. "Sizinle konuşmak istemiyorum. Hiçbirinizle." Tía Inés ağır adımlarla dışarı çıktı, Tica'yla Memo bacaklarını annelerinin hamile karınlarına dolayıp usul usul hıçkırdılar. Ev kapısının kapandığını duyduk, bir süre sonra Tica'yla Memo'nun ağlamaları duyulmaz oldu.

"Anne..."

Annem Abuela'nın kalkmasına yardımcı oldu. "Şimdi olmaz, Chula."

"Cassandra..."

Cassandra yerden destek alıp kalktı. "Chula, sessiz ol."

Yerde oturmaya devam ettim. Annemin Tía Inés'in numarasını çevirmesini izledim. Büyük arbede çıkmış gibiydi, Tío Ramiro arkadan bağırıyor, Tica ile Memo ağlıyorlardı, sonra Tía Inés'in açık açık nasıl olup da yalnızca *kendi* çocuklarının Arabastos'a götürüldüklerini, anneminkilerin neden götürülmediğini sorduğunu duydum. Ardından hattın kesildiğini belirten ses duyuldu. Annem babamın özgeçmişlerini göndermekte olduğu dükkânı aradı ve babamın hemen dönmesi için not bıraktı. Tica'nın yüzü gözümün önünden gitmiyordu. Gözlerimi sildim.

Tica, Abuela ve Memo'nun oturduğu betonda üç kan lekesi vardı. Kendime baktım. Omuzlarımın karamel derisinde ablamın bastırdığı mavi tebeşirli parmaklarının izi kalmıştı.

PETRONA

Julián'ın anlattıkları yüzünden Gorrión'u defalarca sorguladım ama Gorrión gerillalarla bir ilgisi olmadığına yeminler etti, olsa olsa *encapotado*'lara sempati beslediğini ama bunun da suç olmadığını söyledi. Ona bağırdım, Ramón'un bu yüzden öldüğünü bilmiyor mu diye sordum, Gorrión da Ramón'un Tepeler'de sayısız masum çocuğu vuran Kolombiya ordusu yüzünden öldüğünü söyledi. *Kafan karışmasın, Petrona*. Gorrión'un yanında aklım başımdan gidiyor, her şey tersyüz oluyordu ama konu küçük Ramón olunca kafam karışmazdı. *Ramón'u paramiliterler öldürdü! Yoksa neden polisi aramak zorunda kalalım! Ordu öldürmüş olsaydı en baştan orada hazır bulunurlar, her zamanki gibi* guerrillero *ölümünü üstlenirdi.*

Bu gerçekten adım gibi emindim ama Gorrión'un sözleri eşiğimden içeri giren toprak gibiydi, her yeri tozla kaplamıştı. *Petrona, bir düşün. Ramón'un ne kadar vakti oldu, bir ülkenin kendi ordusu masum sivillere ateş ederken hele? Ramón ailesini korumuyor muydu? Küçük Ramón erkek kardeşlerinin kaybettiği arkadaşı gibi kolayca vurulabileceklerini düşünmemiş miydi?*

Ama böyle değil, dedim. Bu şekilde değil, demek istemiştim, Ramón'un hâlâ hayatta olduğu farklı bir şekilde ama öf-

kem uçup gitti ve kemiklerim kaybettiğimin acısıyla sızlamaya başladı. *Korktuğun nedir, Petrona? Sana guerrillero olmadığımı söyledim.* Çenem titredi, Gorrión dizlerinin üstüne çöktü, onun hayatı olduğumu söyledi, neden beni incitecek bir şey yapsındı? Gorrión sonra tek sevdiklerim dediği annesiyle benim hayatımız üzerine yemin etti: Arada sır dinlemek için toplantılara gitmek hoşuna gidiyordu. *Böyle değil*, diye tekrarladım kafamın içinden, arada yüksek sesle, sonunda her şey akıp gitti içimden, hiç duygu falan kalmadı, tepki kalmadı, korku kalmadı. Alacakaranlıkta Tepeler kadar boştum.

Gorrión'un bana sıcak çikolata almasına izin verdim. Annemin beni evden kovduğunu biliyordu. Fincanımdan tüten sıcak buharı üfledi, yudumlamam için ağzımın önünde tuttu. Otobüse benimle binip çalıştığım eve gelebileceğini söyledi, annem sakinleşene kadar orada kalabilirdim belki. *Sana anahtar vermişlerdi, değil mi?* Gorrión kendisi için çalıştığım kadının sı-
130 kıntımı bilse bana mutlaka evinde kalmamı tekli edeceğini söyledi. Sıcak çikolata dilimde tatlı tatlı gezindi. *Evlendiğimizde bu sıkıntılardan eser kalmayacak, sırf sen ve ben olacağız, sen eve bakacaksın, ben işe gideceğim, akşamları yemeğimizi yiyip birlikte yaşlanacağız, abuelo olacağız ikimiz, meydana gidip güvercinleri besleyeceğiz ve gençleri yerden yere vuracağız.* Gorrión sırıtıyordu, havaya bakıp bütün bu dediklerini hayal ediyordu, sıcak tatlıdan bir yudum daha aldım, elini sıktım, gözlerim yaşardı. *Kız kardeşim de mi?*

Evet, kız kardeşin de, Petrona. Güldü, şimdi gözlerime bakıyordu. *Sen nasıl istersen, öyle.*

Onun eşliğinde Santiago'ların evine giderken kendimi küçücük, zapzayıf hissettim. Kendimi incecik bir kâğıt yaprak gibi hissettiğimi fark etmiş olmalı çünkü otobüsten inerken bana yardım etti, parktaki çamların yanındaki bir delikten güvenlikli mahalleye emekleyerek girerken elimi tutup beni çekti. Santiago'ların kapısını açarken çenesini omzuma yasladı. Işığı yak-

madık. Mutfağa girdik, Gorrión'la orada öylece dikildik. Evin sessiz hali çok hoştu, yalnızca mezarlıklarda hissettiğim kadar huzurlu ve sakin. Mezarlıkların gerçekten huzurlu tek yer olması ne tuhaf. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum, Gorrión yaklaştı, sesi kulağımdaydı: *Geceyi seninle geçireyim.* Olmaz, dedim. Yavru köpek gibi mızmızlandı, boynuma buseler kondurdu, aklımı dağıtmak için güzel bir yoldu, mezarlık sessizliğini andıran huzura güzel bir eklentiydi, sonra odama geçtik, çarşaf kanımla azıcık lekelendi, sonra uyuduk ve gözlerimi kapamamla açmam arasında yalnızca bir an geçti.

Evde çok fazla alan vardı. Gorrión bana *telenovela*'larda erkeklerin kadınlara baktığı gibi bakıyordu. Gitmesini istemediğimi biliyordum. Işık boş merdivenlere düştü. Kilerde yemek vardı. Sıcak su kayıp duygusuyla dolu kemiklerimi gevşetti. İkimiz vardık, yalnızdık, hiç olmadığımız kadar. Gorrión bana baktı ve gözlerini nereye dikse bir şeylerin aydınlandığını hissettim. Annem ne yaptığımı bilseydi beni öldürürdü. Dükkâna ona iletmeleri için Santiago'larda olduğumu ve benden evlerine bakmamı istediklerini söyledim. Yeterince yiyecek alabilmeleri için tatil ücretimi evde bırakmıştım.

Burada Gorrión vücuduma hayranlık besliyordu.

Gorrión radyonun düğmesini çevirdi. Hafif bir müzik geldi. Bir beyefendi gibi elimi öperek beni kendi etrafında döndürdü. Santiago'larda umursamaz biriydim. Ailesi tatile çıkmış, erkek arkadaşını eve almış on dört yaşında bir genç olduğumu hayal etmek hoşuma gidiyordu. Gorrión'la kanepede boylu boyunca uzandık. Ellerimizi başımızın arkasına koyduk. Gorrión ayaklarıma masaj yaptı. Dondurucudan dondurulmuş bezelye alıp poşeti başıma koydu. Bana *Reina** dedi.

Yemek hazırladığımız anlarda Santiagoları düşündüm. Suçluluk hissettim. Bana nazik davranmışlardı. Küçük Chula

* (İsp.) Kraliçe. *–ybn*

ve Cassandra'yı gitgide daha çok seviyordum. Ancak Gorrión, bizim gibi insanlardan para alan bir sistem olduğunu söyledi, böylece benim gibi insanların aile fertlerini toprağa verecek parası bile olmuyordu. Ramón'un bahsinin bu şekilde geçmesi beni üzdü ama sonra bir kutu içindeki küçük Ramón'u farklı bir kutudaki bir yabancının üstünde düşündüm ve Santiago'ların pirinç ve fasulyelerini aldım. Onların bol bol vardı, benimse hiç yoktu.

Günlerce çok iyi uyudum, Gorrión ve ben o tek kişilik yatakta sıkıştık. Ama bazen rüyamda Santiagoların bahçesinde olduğumu görüyordum. Ellerimle dizlerimin üzerinde duruyordum, Chula da yüksek bir yerden bana bakıyordu. Elini uzatıyor ama ellerimiz birbirine değmiyordu. İlk başta endişeli görünüyordu, sonra benden korktuğunu anladım. Rüyanın ne hakkında olduğunu çözemedim bir türlü.

Gorrión bir yere gizlenmiş para buldu, dışarı sıvışıp donmuş

tavukla mahalleye geri döndü. Mutfağa girip bol yağ ve soğanla pişirdik tavuğu. Odamda oturup elimizle yedik. Çok mesuttuk. Gorrión bana tepsiyle bir bardak su getirdi, beni ağlattı. Sırf mutluluktan değildi ağlamam, gerçeklerin mutluluğuma yetişmiş olmasındandı. Küçük Aurora evin bütün temizliğini yapıyor, yemek pişiriyor, annemle, astımıyla, oğlanlarla ilgileniyordu. Gorrión yanımda çömeldi, sevgi sözcükleri söyledi. *Reina. Preciosa. Mi princesa. Ağlama. Seni seviyorum. Aurora seni arasın. Her şey yoluna girecek.* Dükkâna not bıraktık ve Aurora'nın aramasını bekledik.

Bir kereliğine normal olmak istiyorum, neden olamıyorum?

Şişşt, şişşt, dedi Gorrión. *Bir yolunu bulacağız.* Güzel boynuna sığındım, sonra telefon çaldı, yüzümü sildim, derin bir nefes aldım, bu sefer kim diye merak ettim, küçük Aurora mı yoksa Chula mı, kimin için mutluymuş gibi davranmam gerekecekti?

13.
AKŞAM YEMEĞİNDE ATEŞ YERSEN

Abuela evin içinde ayaklarını sürüyerek dolaşıyor, günlük işlerini ağırbaşlı bir sorumluluk duygusuyla yerine getiriyordu. Ev onun robotik elleri ve başından giden aklıyla işliyordu. Sabahları su ısıtıcısını öttürüyordu, tavan pervanelerini vınlatıyordu, öğleden sonra patatesleri tencerenin içinde tıkırdatıp tıslatıyordu, çarşafları değiştiriyor, yerleri tozdan arındırıyordu. Günün kalanını dükkânındaki taburesinde, müşterilerinin alacak verecek defterini sıkıca tutup elinde kalemle boş boş kapıya bakarak geçiriyordu. Feri kaçmış donuk gözleri ıssız ay yüzeyi gibiydi. Yüzü morluklar içinde ve şişti. Kendisine hitap edildiğinde aynı dört atasözünü tekrarlıyordu. *Daha çok yiyeceğiz ve daha az yiyeceğiz. Akşam yemeğinde ateş yersen kahvaltıda su içersin. Zamana bırakılanı zaman alır götürür. Ölümden başka her şeyin çaresi vardır.* Geceleri odasına çekiliyor, yatağına uzanıyor, yemek yemeden uyuyordu.

Tica ve Memo'dan haber almadık. Tía Inés kuzenlerimin çapraz ateşte kalmalarına öyle kızmıştı ki bizimle görüşmüyordu. Cassandra Tía Inés'in olanlar yüzünden bizi de suçluyor olabileceğini söyledi. Annemle babam Abuela'nın çürükleri hak-

kında fısıldaşıyor ama onu muayene etmek istediklerine Abuela kendini çekiyordu. Kaç sefer onu doktora götürmeye çalıştırlar ama Abuela çığlıklar atarak saklandı. Herkes Abuela'yla konuşmaya çalışıyor ama o aynı şeyleri söyleyip duruyordu: *Daha çok yiyeceğiz ve daha az yiyeceğiz. Akşam yemeğinde ateş yersen kahvaltıda su içersin. Zamana bırakılanı zaman alır götürür. Ölümden başka her şeyin çaresi vardır.*

Cassandra'yla ikimiz annemle babamı gözetledik. Gizli gizli konuşmak için banyoya gidiyorlardı. Banyoda duvarın tepesine içeri esinti girsin diye oyuklar açılmıştı. Mutfakta o oyukların yanına gelecek şekilde masanın üstüne çıktık, annemle babamın korkunç şeyler konuştuklarını işittik: Abuela'nın artık bir yük olduğunu, muayene olmamak için inat etmesinin ölümüne yol açacağını, Abuela'nın kurban olmakla kalmayıp, kurbanlıktan *hoşlanan* biri olduğunu. "Kutusundaki parası gitmiş. Paramiliterlere verdi bence," dedi annem. Babam sessiz kaldı. Sonra, "Paramiliterlerden nefret ettiğini sanırdım," dedi. Annem cıkcık yaptı. "Eh, şimdi gerillalardan *daha çok* nefret ediyor." Babam içini çekti. "Bu konuda yapabileceğimiz bir şey yok galiba."

Kimse Cassandra ve benimle ilgilenmiyordu. Abuela'nın evi kaptansız bir gemiye dönmüştü. Bazı yerlerini yeniden dekore ettik. Vazoları oynattık, dantel örtülerini düzelttik, küçük azizlerinin tozlarını aldık. Mango ağaçlarına tırmandık ve dallarında oturup meyvelerini yedik. Cassandra helikopterlerin geldiği gün ona Tica, Memo ve Abuela'nın vurulduklarını söylediğim için tam bir budala olduğumu söyledi. Vurulmakla ateş edilmesinin farklı şeyler olduğunu açıkladı. Vurulduğunda içinden kurşun geçerdi. Sana sadece *ateş edilmiş* olması şanslı olduğun anlamına gelirdi.

Maytap dolu bir kutu bulduk ve kimse kutlamadığı için kendi kendimize Noel kutlamaya karar verdik. Maytapları ot gibi toprağa gömüp yaktık, yerden ateş ve elektrik kıvılcımları saçıldı. Bittiğinde sopalar parlak kırmızı ışıldadılar, uzun ince

köz gibi. Eğilip yakından baktık, sıcak metali parmaklarının arasına aldım ve canım yansa da çekmedim. "Chula!" Cassandra elime vurdu.

Çubuktan geriye başparmağımla işaret parmaklarımda koyu kırmızı bir yanık kaldı, ağlamaya başladım. Annemi bulamadık, o yüzden Cassandra Abuela'nın aloe bitkisinden büyükçe bir parça kopardı ve yanığıma sürdü. Oturma odasında sessizce oturduk, Cassandra kullandığı parçanın salgısı tükendikçe parmağıma yeni bir parça aloe koydu.

Abuela'ya olanlar yüzünden kendimi suçlu hissediyordum. Tía Inés'in Cassandra'yla beni bir şekilde suçlu bulması beni üzmüştü. Öyleydik belki de. Bunu düşünmeye dayanamıyordum o yüzden Petrona'nın içinde bulunduğu tehlikeyle ilgili hikâyeler uydurdum kafamdan. Belki de Petrona'nın babası bir uyuşturucu baronunu soymuştu. Belki uyuşturucu baronunun elmas tasmalı çitaları vardı. Petrona'nın babası çitalardan birini çalıp sırra kadem basmıştı ve ailesinin hiçbir şeyden haberi yokken evlerini çitalar sarmıştı. Petrona içlerinde zeki olanlarıydı, o yüzden ailesine ahşap bir merdivenden küçük meşaleler yaptırmıştı. Aile yanan meşaleleri tutarak dışarı çıkınca hayvanlar tıslayıp uzaklaşmıştı. Herkes farklı bir yöne kaçmıştı ve Petrona'yla ailesi o günden beri saklanıyordu.

Babam oturma odasına gelip Cassandra'yla beni fark bile etmeden oturdu. Kulağına ufak bir radyo tuttu. "...pazarlık yapılıyor olabilir. Uyuşturucu baronunun teslimine dair ayrıntılar netleşmedi..." Sonra babam yerdeki aloe parçalarını gördü, Cassandra ve benimle göz göze gelince de radyoyu kapadı. "Ne halt oldu burada?"

Gözlerim yaşardı. "Baba, lütfen radyoyu aç. Pablo Escobar hakkında mıydı haber?" Babam istediğimi yapmadı, karnımın dibinde keskin bir sancı hissettim, sonra sanki bir vana boşaldı ve ağlamamın ardı arkası kesilmedi. Yüzüm kızarana kadar ağladım da ağladım, annem yanımda çömeldi, alnıma ıslak havlu

koydu, "Ne yaptın kıza?" diye sordu babama, "Hiçbir şey, Madre, birden ağlamaya başladı." Babam beni yatağa taşıdı, gözyaşım kalmayana, artık sadece sesim kalana dek hıçkırdım.

Cassandra yanımda oturdu, travmalarıma bağlı olduğunu söyledi; annem ile babamın öyle dediklerini duymuştu. "Ayrıca sana hayrına bakacak bir psikolog bulacaklarmış."

"Hayrına ne demek?"

"Feci, feci, feci," demekle yetindi Cassandra.

Psikoloğa görünmek en son isteyeceğim şeydi. Okulda psikolog gibi biri vardı, müdürün yetkisi altında herkesin yılda bir kez görünmesi gerekiyordu, ama bu kadın bir danışmandı, ondan sonra da bir rahiple görüşmek zorundaydınız. Galán öldükten sonra danışmanla konuşmak zorunda kaldım. Blokları farklı şekillerde düzenlememi, mürekkep lekelerine bakmamı ve ailemin çizimlerini yapmamı istedi. Bütün süreç çok rahatsız ediciydi.

Doğrulup yanaklarımı kuruladım. Saçlarımı kulağımın arkasına atıp burnumu sildim. "İyiyim, gördün mü?"

Cassandra bakışlarını indirdi. Gözlerini kıstı. "Olabilir. Göreceğiz. Gözüm üstünde olacak."

Ayağa kalkıp gerindim. Hayrına çalışan psikoloğa gitmemek için kayıtsız davranmak zorundaydım. Bir dahaki sefere Pablo Escobar konusu açıldığında benim için hiçbir anlamı yokmuş gibi davranacaktım.

Cassandra'yla oynamaya devam ederken Petrona ve çita trajedisi aklımın bir köşesinde kaldı. Cassandra'yla toplara vurduk, birbirimizi kovaladık, kola şişelerini duvarda kırdık ama başıma kötü bir şey gelmediği için artan bir suçluluk hissediyordum. Bu duygu tenime, ciğerlerime işledi ve ne oluyor dememe kalmadan gecenin bir yarısında uyanıp ev numaramızı çevirip Petrona'nın sesini duymak istedim. Telefonu açtığında Petrona'ya Abuela ve helikopterlerden bahsetmek, çitaları sormak istedim ama onun yerine *Calamar* adlı telenovela'daki son

gelişmeleri sordum. *Calamar*, pusulaların işe yaramadığı, limanda gemilerin battığı, sağda solda serapların göründüğü ve gelen herkesin bir alt benlik geliştirdiği Consolación de Chiriguay adlı bir köy hakkındaydı. İngiliz Kaptan Longfellow hazine, yardımcısı Alejandro ise kayıp kız kardeşini arıyordu. Alejandro gözlük ve takım elbise giyiyordu ama alnına bandana taktığında Capitán Olvido adında bir korsanla savaşan süper kahraman el Guajiro olarak biliniyordu. Capitán Olvido da hazinenin peşindeydi, korsan kıyafetleri giymediği ve nazik bir ihtiyar olduğu zamanlarda Artemio olarak biliniyordu. Hepsi birden kıvırcık saçlı, kendini beğenmiş bir kadın olan Claramanta'nın sevgisini kazanmak için savaşıyordu.

"Claramanta Alejandro'ya kızdı ve ata binip gitti. Kadın tam bir eşek, çünkü biliyorsun, niña, onlar birbirleri için yaratılmış. Sonra Capitán Longfellow az kalsın sihirli madalyonu bulacaktı ama bulamadı. Başka ne oldu, dur düşüneyim..."

Herkes uyurken Petrona'nın sesini duymak güzeldi. Ben koltukta uzanırken Abuela'nın evi sessiz ve karanlıktı, Petrona'nın kıkırdaması kulağımı dolduruyordu. Onu keşfeden ben olduğum için mutluydum, çünkü onu başka kimse anlayamazdı. Petrona'nın *Calamar* hakkında konuşmasını dinlerken saklandığı için yaşadığı gerginliği hissedebiliyordum. Bana söylediği şeylerin arkasında o his oradaydı: "Claramanta'nın neden Alejandro ve el Guajiro'nun aynı kişi olduğunu görmediğini anlamıyorum, ne dersin, niña?" Ama belki de ben hayal ediyordum.

Her gece aradım Petrona'yı. Bir gece Petrona *Calamar*'ın bir bölümünü kaçırmıştı. "Yiyeceğim bitti ve biliyorsun, niña, komşuların beni görmesine izin veremem, yoksa annene burada kaldığımı söyleyebilirler, bu yüzden gece çok geç dışarı çıkmak zorunda kaldım, sonra bakkal açılıncaya kadar saatlerce bekledim, konserve ve pirinç aldım. Bu kadarla da bitmedi, tekrar havanın kararmasını beklemek ve bekçilerin yanından gizlice sıvışarak eve girmek zorunda kaldım. Bu yüzden son bölümü

kaçırdım. Ama belki hafta sonu o bölümü tekrar yayınlarlar, ben de sana kaçırdığımız kadarını anlatabilirim."

Bir an sessiz kaldık, ardından Petrona, "Sırrımı sakladığın için sağ ol, niña. Ne yapardım bilmiyorum eğer..."

"Önemli değil, güvende olmana sevindim." Bana teşekkür ettiğinde, sanki bundan utanıyormuşum gibi, Petrona'nın sözünü kestim hep ama sorumluluk almanın, Petrona'ya bir şekilde göz kulak olmanın, sadece benim bildiğim şeyleri bilmenin tadını da çıkardım.

Bir zamanlar hep sessiz kalan Petrona'nın bana söylediği kelime sayısında öyle bir şey vardı ki Abuela'nın gölgeler arasında oturmasından nefret etmeme neden oluyordu. Petrona'ya sesini kaybettiren aynı hastalık şimdi Abuela'da kök salmıştı. Büyüyü baştan bozmam gerekiyordu ve artık yılmıştım çünkü ben daha bir çocuktum, ayrıca neden hiçbir yetişkin işe yarar bir şey yapmıyordu? Abuela kendi hastalığını çözebilir, diye akıl yürüttüm. Ama o sessizliğin kendisini ele geçirmesine izin verdi. Belki gerçekten de annemle babamın dediği gibi, kurban olmaktan hoşlanan bir kurbandı o. Abuela o kadar yoktu ki sebze kadar ederi vardı. Dudağım öfkeyle büzüldü. Beni durduracak kimse de olmayınca yırtık pırtık perdenin arasından Abuela'nın dükkânına geçtim. Abuela'nın satmaya çalıştığı eski şeylerin hepsinden ayrı ayrı nefret ettim: yığılı defterlerden, siyah ve kırmızı kalemlerden, sabunlardan, bilyelerden, silgilerden, kalemtıraşlardan, kurşunkalemlerden, tütsülerden, hijyenik kadın pedlerinden, kolonyadan, şampuandan, saç kreminden, beyaz ve siyah ayakkabı bağcıklarından, beyaz iplik makaralarından, Meryem Ana'nın kırışık imgelerine sarılı mumlardan, mısır unundan, yumurtalardan. Üzerinde ŞANS yazan renkli camlı şişeyi elimin içinde sakladım. Sonra kırmızı kalemler (tavuk kümesine gömdüm), kolonya şişeleri (tuvalete döktüm), siyah ayakkabı bağcıkları (ağacın tepesine attım), mısır unu (çamura

buladım) ve şampuan (tavukların yemine karıştırdım) çaldım. Abuela tek kelime etmedi.

Şans şişesini tuttum sadece. Ellerimde çevirdim, Şans parmak uçlarımda çalkalandı. Babama şişeyi kalmaya ilk geldiğimiz zaman aldığımı söyledim, o da şişe için Abuela'ya para ödemesi gerektiğini söyledi. Bana bağırmayınca boynuma takabilmem için etrafına bir ip bağlamasını rica ettim. Sonra evde çekmeceleri karıştırıp çalacak başka şeyler aradım ama eski çerçöpten başka bir şey yoktu: sepya renkli haritalar, eski notlar, kararmış madeni paralar. Ben hareket ettikçe küçük şişe ileri geri sallandı, göğsüme çarptı.

Annem bana insanın şansının doğduğu yıla, aya, güne ve saate bağlı olduğunu açıkladı, şişelerle bir alakası yoktu yani. Kimisi şanslı bir yıldızın altında doğmuştur, dedi. Hesap makinesinde bir sürü rakama, ardından eşittir işaretine bastı. Şans ekranda yanıp sönen sayıya bağlıydı. Bunun numeroloji, yani *sayıların bilimi* olduğunu söyledi. Annem Abuela'nın sayılarını toplayamadı çünkü Abuela bilmiyordu. Abuela, Chocó'da muz ağacı tarlasında okuma yazma bilmeyen bir annenin çocuğu olarak dünyaya gelmişti. Ben kendi sayılarımı ezberlemiştim. Dört, üç ve dörttü benimkiler. Toplamları on birdi. Şanslı bir sayıydı, diğerleri gibi daha fazla bölünerek bir ve bir toplanmıyordu. Cassandra bana Petrona'nın sayılarını hesaplamamda yardım etti. Üç, üç ve yediydi onunkiler. Sona kalan sayı dörttü ama ikimiz de bunun ne anlama geldiğini bilmiyorduk.

Cassandra'yla beraber gecenin bir yarısı Abuela'nın çatısına tırmandık. Cassandra bana yıldızları saymam için meydan okudu. Yıldızları saymak yasaktı, çünkü Abuela'nın dediğine göre doğum yıldızını sayarsan yıldız senin üstünde hak iddia eder ve ölürdün. Çok fazla yıldız vardı, hangisine ait olduğunu bilmenin yolu yoktu. Tanıdık görünen takımyıldızları hep es geçtim, çünkü *ya doğruysa?* Abuela anneme yıldızlara yazılı bazı şeyler öğretmiş ama diğerleri şansına bağlıymış. Abuela yıldızları

okumayı annesinden öğrenmiş, o da Sikuani kabilesinde dokumacı olan büyük-büyükannesinden. Ama Abuela'nın gözleri artık bulutluydu, o yüzden yıldızlar ona rehberlik edemezdi, zaten Abuela'nın sebzeden farkı yoktu.

Parmağımla gece göğünde yanıp sönen yıldızları saydım, *bir, iki, üç, dört.* Neden vicdan azabı çekiyordum? *On dört, on beş.* Her saniye sızlıyordu vicdanım... Ama neden? *Yirmi altı, yirmi yedi.*

Petrona telefona hep çabuk cevap veriyordu; hangi odada uyuyordu acaba? İç avlunun ötesindeki kendi odasında uyuyor olsa telefonun o açana kadar üç-dört sefer çalması gerekirdi. Oysa telefonu annemin açacağı hızda açıyordu. Belki de oturma odasındaki kanepede uyuyordu. *Elli.* Yıldızları saymanın en iyi yolunun bir takımyıldızdakileri sayıp sonra benzer takımyıldızları alıp yaklaşık sayısını tahmin etmek olduğunu söyledim Cassandra'ya. Cassandra kendi yönteminin daha iyi olduğunu
140 söyledi: Yanıp sönen ışıklara bakıp bir sayı atıyordun. "Mesela," dedi ve kollarını iki yana açtı. "Gökyüzündeki yıldızların toplam sayısı... *bir milyar kere bir milyar.*"

Yıldızları saydığımızın ertesi sabahı her şey daha kötüye gitti. Cassandra yardım edin diye bağırdı, dışarı koştuğumuzda Abuela'nın bütün tavuklarının öldüğünü ve onlarca sineğin etrafta vızıldadığını gördük. Karasinekler gagaların içine doğru kayboluyor ve geri çıkmıyorlardı. Tavuklarınn gagalarından beyaz köpükler sızmıştı. Kaçmak zorunda kaldım. Patikada kustum. Annem gelip saçımı tuttu. Mutfakta temizlenmeme yardım etti, ellerim tir tir titriyordu. Tavuklara ne olduğunu bilip bilmediğimi sorduğunda ona evet dedim, Cassandra'yla gece geç vakte kadar yıldızları saydığımızı söyledim. Tavukların doğum yıldızlarını saymış olmalıyız, dedim.

Annem şaşkınlıkla kaşlarını kaldırdı, sonra düşünceli bir edayla geri indirdi, işte o zaman ona vicdan azabı çektiğimi ve sebe-

binin de helikopterlerin geldiği gün Abuela'nın yanına beni değil Tica'yla Memo'yu alması olduğunu düşündüğümü söyledim.

Annem bana sarıldı, kulağıma böyle hissetmemem gerektiğini, tam helikopterlerin geldiği esnada Abuela, Tica ve Memo'nun orada olmalarının alınlarında yazılı olduğunu, Abuela'nın yıldızlarında bunu okuduğunu söyledi. Anneme benim yıldızlarımda ne okuduğunu sordum ama annem asla sorma dedi. Bazı şeylerin bilinmemesi daha iyiydi.

Babam Abuela için yeni tavuk almaya gitmişti, annemse Abuela nerede oturuyorsa oraya bir sandalye çekiyordu: dükkân, bahçe, yatak odası, mutfak. Anneme vicdan azabı çektiğimi söylemek kendimi daha iyi hissetmemi sağladı, bu yüzden Cassandra'ya başka bir şey söylemeye karar verdim. Onu derin düşüncelere dalmış hâlde bir karınca yuvası deliğinin üzerine gevşettiği yumruğunun arasındaki kumları bırakırken buldum. Kulları olan karıncaların başına büyük bir felaket getiren bir bebek tanrı gibiydi. Önüne oturdum, "Annem ve sen Galán'ın cenazesindeyken Petrona'nın erkek arkadaşıyla tanıştım," diye yumurtlayıverdim.

Sözlerim Cassandra'nın yumruğunu tamamen gevşetmesine neden oldu ve karınca yuvası toprağın içine gömülüverdi. "Ne?"

"Doğru diyorum. Bir çeşit halı müfettişi olduğunu söyleyerek beni kandırmaya çalıştılar ama *ben* dünkü bebek değilim."

"Chula, ne diyorsun?" Başını iki yana salladı. "Ne demek istiyorsun? Petrona'nın bir yabancının evimize girmesine izin verdiğini mi söylüyorsun?" Aşağı baktım ve Cassandra'nın büyük çığı sırasında dışarıda olan karıncaların şimdi girişi aramak için tepeciklerine çılgınca üşüştüklerini gördüm.

"Cassandra, yabancı *değildi* diyorum. Aslında adam aynı Romeo, Petrona da Juliet gibi, gizlice buluşabiliyorlar sadece, çok romantik değil mi?"

"Adam ona *not* iletti mi?" Cassandra not iletmek konusunda takıntılıydı. Okulunda gizlice notlar verdiğini bildiğim Camilo

adında bir çocuk vardı. Bir keresinde okul çantasına bakmış ve bir sürü not bulmuştum ama *Senden hoşlanıyorum* ya da *Seni özledim* yazmıyordu; onun yerine kuyruklu yıldızlar ve büyük doğal afetler hakkında çizimler yapılmıştı, her seferinde bir öğretmen boğuluyor ya da korkunç bir şekilde can veriyordu. Yalan attım, Cassandra'ya Petrona'nın erkek arkadaşının ona bir not *verdiğini,* ayrıca tekrar bunun Romeo ve Juliet'e benzediğini söyledim; Cassandra gözleri kapalı başını salladı, anladığı manasına geliyordu bu.

Romeo ve Juliet en sevdiğimiz oyundu. Babamın evde video kaseti vardı ve Cassandra'yla ben ne zaman ağlamak istesek oynatırdık. İkimiz ağlamayı *severdik,* kibar kibar ağlamayı değil, gözyaşlarımızı sicim gibi akıtarak, bağırarak, ağzımız bir karış açık ağlamayı severdik. Patlamış mısır ve mendil kutusuyla yerde battaniyelerin üzerinde koyun koyuna otururduk. Rahip bana göre tam bir mosquita muerta'ydı, her sahneye çıkışında vızıltı sesi çıkarır, Cassandra'yı güldürürdüm. Rahip muhtemelen Romeo ve Juliet'i bilerek öldürmüştü, öyle bir insandı o. Capulet'lere ve Montague'lere komşunuzu kendinizden daha çok sevme konusunda boş bir ahlak dersi vermek için her şeyi o planladıysa şaşırmazdım.

Geceleyin annem ve babam yatakta fısıldaşıyorlardı. Cassandra ile benim uyuduğumuzu sanıyorlardı, oysa biz yatağın ayakucunda uyanık yatıyorduk. Babamın naneli ayaklarının kokusunu alabiliyordum. Annem ayağını sallıyordu.

Gerillaların ilerlediğini duydum. Birkaç gün içinde paramiliterler de gitmiş olacak. Gitmemiz lazım.

Gidemeyiz, Abuela'ya kim bakacak?

Annen kendine bakabilir. Annenden önce kızlarımız var, Alma.

Ben doğum yapmadan önce de bir annem vardı, *Antonio. Neden onu yanımızda Bogotá'ya götüremiyoruz?*

Gitmek istemiyor işte, ne yapabiliriz ki?

Karanlıkta babamın yan tarafına döndüğünü hissettim, ardından fısıldaşmalar kesildi. Başka bir şey olması ihtimaline karşı uyanık kalmaya çalıştım ama annemin sallanan ayağı uykumu getirdi. Abuela'nın çığlığını duyup doğrulduğumda sadece bir saniye geçmiş gibi hissettim. Odasına koşup ışığı açtık ve Abuela'nın bir battaniyeye sarılı hâlde yerde yuvarlandığını gördük. Annem kendini kaybetmiş gibiydi. "Ne var anne? Ne oldu? Rüya mı gördün?" Abuela'nın çıplak sırtını gördük.

Geceliğinin açık arkasından derisinin, sanki etten kemikten bir oklu kirpiymiş gibi, kaktüs dikenlerinden oluşan sivri uçlu bir pelerinle kaplandığını gördük. Babam bağırarak aguardiente getireceğini söyledi, Abuela inliyor, yerde sürünüyordu. Dikenler kalçalarında da vardı ve ben dışarı kaçtım.

Tuvalete gidip ne var ne yok çıkardım, korku, su, yemek, safra, pişmanlık, sonra alnımı fayansa dayayarak yattım. Bir saat boyunca Abuela'nın ağlamasını dinledik, ardından doktor geldi, beyaz önlük, siyah çanta, derken Abuela'nın kapısı kapandı. Ortalık sessizliğe büründü, babam doktorun muhtemelen Abuela'ya onu uyutacak bir iğne yaptığını söyledi.

Doktor dışarı çıkınca babama Abuela'nın çapraz ateşte kaldığı günden bu yana muhtemelen şokta olduğunu söyledi; o yüzden bu güne kadar hiçbir şey hissedememişti.

"Ama anlamıyorum," dedi Cassandra.

Doktor saatine baktı. "Zihin akıl almaz şeyler yapabilir."

Hepimiz sessizdik, sonra babam doktorla baş başa konuştu. Doktor gidince annem tüm teyzelerle dayıları aradı. Herkes yardım etmek istedi, telefonda, *İyi olmuş! Bu size bir şey yapmadan evvel düşünmeyi öğretir bari!* diye bağıran Tía Inés hariç.

Tía Carmen komşu kasaba La Playa'dan geldi. Tía Carmen boşanmıştı, çocuklarını bir komşuya bırakmayı becermiş ama yanında sürekli havlayan köpeğini getirmişti. Bir saatlik araba mesafesiydi onun için, biz ne olduğunu anlamadan köpeği ayaklarımızın dibinde havlayıp zıplamaya, Tía Carmen de

Cassandra ve benimle tatlı tatlı konuşmaya başladı. "*Amorcitos*!* Cassandra, kaç tane sevgilin var bakalım? Birden fazla var de. Birden fazla mum yakacaksın ki biri söndüğünden elinde başka kalmış olsun, değil mi?" Taralı saçı başının üç santim üstünde duruyordu. "Chula, duydun mu? Mühim konu bu. Okul nasıl, cielitos? Karnelerinizde baştan sonra *Aferin* istiyorum." Sesini kıstı. "Abuela nasıl?" Abuela'ya ağrı kesici verilmişti, gezi gemisinde olduğuna inanıyordu, halbuki ömründe okyanus görmüşlüğü yoktu. Abuela'nın odasına girmiyordum inatla ama Tía Carmen beni zorla soktu. Karanlık odaya girerken kollarımı sıkı sıkı tuttu. "Yüzünü görmek Abuela'ya iyi gelir," dedi, oysa Abuela'nın gözlerinin şişip kapandığını görebiliyordum. Çarşafların altında vücudunun tamamı şişmişti. Annem bir çanak su içinde havlu sıkıp Abuela'nın alnına koymuştu.

Kimse ne diyeceğini bilmediğinden babam havadan sudan konuşmaya başladı. "Futbol maçını izleyen oldu mu?" Ellerini pantolonuna sildi, neden sorduğunu bilmediğini söyledi, maçın iptal edildiğini şimdi hatırlamıştı, nasıl unutabilmişti, Pablo Escobar uçakta bomba patlatmıştı, uçak ve ceset parçaları Soacha adlı bir şehrin tepesine yağmıştı, maç da burada oynanacaktı. "Evet, maç iptal edildi," diye tekrarladı, Tía Carmen dudağını büzdü ve, "Antonio, ne yeri ne zamanı," dedi.

Soacha'nın Galán'ın vurulduğu yer olduğunu düşündüm, içimden yine ağlamak geldi, sonra hayrına bakan psikologdan kaçınmam gerektiğini hatırladım, bu yüzden duygularım yüzümden okunmamalıydı. Kaşlarımı gevşettim, saniyeleri saymaya odaklandım. Altmış saniye saydım, tekrar başladım. Üçüncü sayışımda Abuela yataktan bir anda fırlayıp elini uzattı. Belki bir saniyelik bir andı ama gözüm takıldı kaldı, Abuela'nın kolu sıyrıklarla kaplıydı, havası kaçmış memeleri karnına sarkmıştı. Yastığının üstüne geri düştü, uyuyordu. Doktor zihnin akıl almaz şeyler yapabildiğini söylerken kastettiği buydu her-

* (İsp.) Canlarım. *–ybn*

halde: Petrona'nın Esrik Ağacın meyvesinden yiyip çarşaflarının arasına çorba kâsesi koyduğunu sanması, Abuela'nın doktorun ilaçlarını alıp kendisini gezi gemisinde sanması. Belki de akıl almaz olan hayal ettikleri şeylerin bedenlerin çektiği acıya kıyasla ne kadar hoş olduğuydu.

Gözlerimi yumdum ve kimse fark etmesin diye usul usul ağladım. Kendimi çok yorgun hissediyordum. Abuela'nın hayal ettiği okyanusu düşündüm, belki su durgun ve berraktı, bildiği su gibi, gemisi rahatça yol alıyordu, cam yüzeyde kayıp giden masadaki bir buz küpü gibi, çevresinde tuhaf hayvanlarla uzun yılanlar dört dönüyordu. *Tavukları zehirledim.* Yüksek sesle mi söylemiştim? Etrafıma baktım. Herkes bana bakıyordu. Bedenim kendi kendine konuşabiliyor muydu? Annem gözlerini kısıp bana baktı. "Chula, tekrar söyle bakayım." O sessizlik yüz kızartıcıydı ama sonra konuşmaya başladım, "Bilmiyordum? Nasıl bilecektim?", annem saçımdan tuttuğu gibi beni yatak odasından dışarı sürükleyip duvara fırlattı. "Aklını mı yitirdin sen?"

Kurtulmak için çığlık attım, Cassandra yardımıma koştu ama annem ikimizi saçlarımızdan sürükleyip oturma odasından geçirdi. "Anne, bırak!" diye Cassandra isyan etti. "Ne yapıyorsun? Tavukları ben öldürmedim! Bırak beni!" Annem bizi Abuela'nın banyosuna soktu, Cassandra'yla duvara yapıştık, annem kova kova soğuk su attı üzerimize. Ağladık, duşun köşesine sıkıştık, soğuktan bağırdık. Başımı ellerimin arasına aldım.

PETRONA

Aurora iyi olduklarını, annemin öfkesinin dinmediğini, o yüzden gelmememi söyledi. Ailemi kontrol etmek istiyordum. Gorrión otobüs biletine yetecek paramız olmadığını söyledi.

Oturma odasındaki kanepede koyun koyuna oturduk. *Seni neyin neşelendireceğini biliyorum*, dedi. *Arkadaşları davet etsek ya?* Santiago'lara saygısızlık olur, dedim. Santiago'ları daha çok düşünür olmuştum. Chula'nın yüksek bir yerden bana baktığını rüyamda daha sık görüyordum. Bazen otlara yapıştırılmış gibi oluyordum, bazense yanan kayalara. Bir rüyamda Señora'nın bana kalkmamı söyleyen sesini duydum.

Bir saatçik sadece, dedi Gorrión, *arkadaşlarımı müstakbel eşimle tanıştırmak istiyorum.* Bana müstakbel eşim dediği için izin verdim.

Leticia'yı davet ettik, o da Gorrión'un tanıdığı, benim görmediğim bazı adamlar getirdi yanında. Parkın yanındaki çitlerdeki delikten içeri sıvışmalarına yardım etti Leticia. Kapüşonlu sweatshirt'lerle temiz kot pantolonlar giymişlerdi, mahalleli çocukları andırıyorlardı böyle. Señora'nın yatak odasındaki perdeleri aralayıp içeri girsinler diye el sallarken yandaki kadının duşu çalıştırdığını duydum.

Leticia'yı gördüğüme sevinmiştim. Beni adamlarla tanıştırdı, kendisinin de yeni tanıştığı adamlarla. Hepsini tek tek gösterdi: *la Pulga, la Uña, el Alacrán. Doğru oldu mu?* Adamlar kapüşonlarını indirip ağırbaşlı ve samimi bir tavırla tokalaşmak için ellerini uzatınca isimleriyle dalga geçemedim: Pire, Tırnak, Akrep. Sinekkaydı tıraşlı, parfüm kokulu adamlara gülümsedim. Hiç kıpırdamadan sırıttılar, onlara oturacak yer göstermemi beklediklerini fark ettim. *Lütfen keyfinize bakın*, deyiverdim, ardından Gorrión üçüne tek tek sarıldı, birlikte oturdular. Adamların önünde gerilmiştim, çay demleyip Señora'nın yaptığı gibi tabağa krakarleri dizmek için mutfağa giderken Leticia'yı yanımda götürdüm. Leticia mutfakta çenesini göğsüne indirip gülümsedi. *Siz ikiniz yoksa?..* Ona dirsek attım. *Leticia!* Kaşlarını oynattı. Kıkırdadım ve yaptığımızı itiraf ettim. *Peki sen...?* Gözlerimi yumup güldüm. *Demek oldu!* dedi otuz iki dişini göstere göstere sırıtarak. Ansızın dudağını ısırdı: *Para konusunu ne yapıyorsunuz?* Duraksadım. Yanağıma elini koydu. *Şu zarf işinden yine yapmak istersen haber ver bana.* Çenemi başparmağı ve işaretparmağının arasında sıktı. *Çok güzelsin, Petrona. Gorrión'la senin adına çok mutluyum.*

Erkeklere katılmak üzere oturma odasına gittik. Yiyecek içecek dolu tepsiyi taşıyordum ama sonra alelacele oturmak zorunda kaldım çünkü domino oynarken ulurcasına bağırıyorlardı ve ortalıkta açık bira şişeleri vardı, ellerimle dizlerimin üzerinde yere atıldım, seslerini kısmalarını rica ettim, bira dökülen yerdeki köpüklü lekeye elbisemi batırdım, adı la Pulga olan karamel rengi gözlerini açıp kıs kıs güldü: *Ay paisan, yenilmez olduğumuzu bilmemeli.*

14.
MISIR KRALİÇESİ KLEOPATRA

Noel arifesinde olmamıza rağmen annem ve babam eşyalarımızı topladılar, bize Abuela'ya Tía Carmen'in bakacağını ve
148 Bogotá'ya dönmek için yola çıkacağımızı söylediler. Cassandra bağırıyordu, derken annem bir tabak kırdı, o hengâme arasında Petrona'yı uyarmak için telefona koştum. Hat açıldı. "Eve geliyoruz." Telefonu kapatıp bahçeye koştum. Tía Carmen beni parfümlü kollarının arasına alarak zorla Abuela'nın odasına götürdü. Abuela'nın bilinci açılıp kapanıyordu ama Tía Carmen yine de onu beslememiz gerektiğini söyledi. Yanında durup Abuela'nın Tía Carmen'in uzattığı kaşığı çenesinin arasında kıstırmasını izledim. Çorba Abuela'nın önüne aktı. Diğer seferlerde kaşığı ağzına sokmasına izin verdi.

Bir gün annem Abuela'nın gençliğinde dişlerinin beyaz ve eksiksiz olduğunu söylemişti ama Abuelo gidince Abuela dişlerini sıkmış sıkmış, sonunda bir geyiğinki kadar kısa ve düz kalmışlar.

Annem içeri gelip kulağıma, "Veda et hadi. Gidiyoruz," dedi.

Pencereden gelen ışıkla aydınlanan dar yatağa yaklaştım. Abuela'nın üstündeki duvarda bir haç asılıydı. Abuela uyuyor

muydu, emin olamadım ama aralıklarından gözlerinin parladığını görebiliyordum. Merkezinde irislerinin koyu küreleri vardı. Kollarımı Abuela'ya dolayarak başımı göğsüne yasladım. Öyle ufak tefekti ki. "Çok üzgünüm, Abuela." Sonra annem Cassandra'yla içeri geldi, Cassandra Abuela'nın ellerini tuttu ve annem Abuela'nın kulağına bir şey fısıldadı. Biraz sonra Abuela yüzünü buruşturdu.

Dışarı çıktığımızda Tía Carmen bize endişelenmememizi, Abuela'ya kendisinin bakacağını söyledi ama, "*Her zaman* olduğu gibi," demekten de geri kalmadı. Köpeği kapıda havlıyordu, annem ona bakmadı, sonra hepimiz arabaya bindik. Arka koltuktan kollarını göğsünde kavuşturan Tía Carmen'in arkasında ormanlık tepeler uzarken küçülmesini izledim. Böylece Abuela'yı terk ettik. El Salado'nun toprak yolunda erkekler elektrik direğine yaslanmış, kadınlar toprak yola kirli paspas suyu döküyor, çocuklar rengârenk flamaların etrafında zikzaklar çiziyor, herkes bayram gecesine hazırlanıyordu. Babam gergin görünmüyordu. Bunun tehlikede olmadığımız anlamına geldiğini biliyordum. Belki Abuela iyileşirdi. Sonra toprak yoldan Bogotá'ya geri gitmediğimizi, gecekondu mahallesinin daha da derinlerine indiğimizi fark ettim. "Nereye gidiyoruz?" Annem sessizdi, babam cevap verdi, "Tía Inés'i görmeye. Bir dakika kalacağız sadece."

Arabamızı bir yokuşun dibine park edip yukarı çıktık. Babam siyah bir çöp poşeti taşıyordu. Tía Inés'in bir tepede yaşadığını asla tahmin edemezdim. Yol dikti ve yere metal parçaları saçılmıştı. Kadınlar çömelmiş, plastik leğenlerde çamaşır çitiliyorlardı. Sonra çit gibi görünen bir sıra mısıra denk geldik, ortada küçük ahşap bir bahçe kapısı vardı. Kapı mandal yardımıyla açılıyordu. Babam kapıyı açınca Tía Inés'in evinin eşiğinde durduğunu gördüm. Karnı kendinden önde duruyordu. Ağırlıktan öne doğru düşüyor gibiydi. Kapıdan geçmemizi izledi, sonra ellerini beline dayayarak dönüp içeri girdi.

Tía Inés'in evi küçüktü, içeri girdiğinizde ne var ne yok her

şeyi görebiliyordunuz. Oturma odasında metal katlanır sandalyelerle ortada beton zeminin üzerinde küçük bir hasır kilim vardı. İki gözlü ocağı olan bir mutfak, onun yanında iki adet kırık dökük yatak odası kapısı vardı: biri Tica ile Memo için, diğeri Tía Inés ile Tío Ramiro için.

İçeri girmekten korktum. Cassandra da benim gibi hissetmiş olmalı çünkü bana bakıp elini uzattı. Eve beraber girdik ve babam Tía Inés için dışarıdan bir sallanan sandalye getirirken yere oturduk. Tío Ramiro ortalıkta görünmüyordu. Annem, "*Cómo estás*,* Inés?" dedi. Tía Inés cevap vermedi, başımızı kaldırdığımızda Tica ile Memo yatak odalarının kapısında duruyorlardı.

Birlikte kapıya yaslandılar, nefes aldılar, Tica'nın saçları düğüm düğümdü, Memo'nun bacakları sanki düşmüş de üstünü temizlemeye zahmet etmemiş gibi kirle kaplıydı. Farklı görünüyorlardı ama tam ne olduğunu çıkaramıyordum. Daha zayıf olmalarından ve artık çocuk gibi görünmediklerinden başka. Petrona'nın da kendi yaşını değil, daha büyük gösterdiğini anımsattılar bana.

Sanki yüzlerinin arkasından çizilmiş gibilerdi.

Babam, "Tica, Memo! Bakın, size hediye getirdik," dedi. Taşıdığı siyah poşeti açtı ve Memo ile Tica, Cassandra'yla benim yanıma, hasır kilimin üzerine oturdular. Ensemdeki tüyler diken diken oldu. Memo hediyesini çabucak açtı. İçinden oyuncak roket çıktı. Ayağa kalktı, oturma odasının sandalyeleri arasında mekik dokuyarak roketi hayali hava yollarında uçururken bir anlığına eski Memo'ya benzedi. Tica hediyesini evirdi çevirdi. Beyaz kurdeleyi çekmeden önce parmaklarıyla ovuşturdu. Onun hediyesi ahşap bir fildi. Fili göz hizasına kaldırdı ve parmağını elbisesinin sırtında gezdirdi. Tica, filin bacaklarını menteşeli eklemlerinden salladı, babam ona çubuklara bağlı ipleri çekerek fili kendi başına hareket ettirebileceğini söyledi.

Çubuğu oynatıp filin bacaklarını tek tek kaldırtırken, "Bu

* (İsp.) Nasılsın? *–yhn*

bir kukla," dedi. Fil topukları üstünde lap lap yürüyüp eklemli hortumunu kaldırınca Tica neşeyle cıvıldadı. Babam dudaklarıyla borazan sesi çıkardı. Tica'ya filin kulaklarını ileri geri nasıl oynatacağını gösterdi, ardından Tica filin bacağını nasıl kaldıracağını kendi başına öğrendi. Bacak kalkıp eklem yerinde sallandı, bir süre sonra indi.

Babam Tica'nın bu işe yeteneği olduğunu söyledi. "Tica, ben çocukken oyuncaklarımı kendim yapardım. Tahtadan oyardım hep. Kuklalar yapar, ailem için gösteriler düzenlerdim."

"Sahiden mi, Tío?" dedi Tica.

Tica yerde zıplatırken tahta fili izledim. Sonra fil büküldü ve kafa üstü durdu. Bakışlarımı kaldırımca Tica'nın gözlerinin akını gördüm. Tavana bakıyordu. Yukarıdan bir uçak geçiyordu. Tica ayağa kalkıp Memo'yu yakaladı, ikisi köşeye koşup başlarını kapadılar.

Tía Inés, "Günlerdir böyleler," dedi, sonra, "Size bunların sadece uçak olduğunu *söyledim*, hiç dinlemiyor musunuz beni?"

Tica bir mağaradan çıkarcasına kara düşüncelerinden sıyrıldı ve Memo'yu tutan elini gevşetti. Annesinin yüzüne odaklandı. Utanmıştı, Memo ise gülmeye çalıştı. Tía Inés dışarı çıktı.

Annem onları kucağına oturttu. "Anneniz çok stres altında ama hiçbiri sizin suçunuz değil, tamam mı?" Annem Memo'nun çenesine dokundu, Memo başını aşağı yukarı salladı. "Yakında bir kardeşiniz olacak, sizin hem ona hem annenize bakmanız gerekecek." Cassandra'nın bakışları benim üstümden Tica ve Memo'ya sarılan anneme döndü ve babam ağzını eliyle kapatıp annemin yanındaki sandalyesine kendini bıraktı.

Annem Tica'nın yanağını okşadı. "Eline bakayım." Tica'nın elini bastırarak açtı, başparmağını Tica'nın parmaklarına bastırarak çizgileri belirginleştirdi. "Burada senin çok güzel olacağın yazıyor."

Memo nereye baktığını anlamak için anneme doğru eğildi. "Nerede yazıyor?"

"Tam burada. Bu parmağın altındaki şu küçük çizgi."

Tica elini geri çekti, annemin gösterdiği parmağı tutup işaret ettiği çizgiyi bastırarak ovuşturdu.

"Kleopatra kadar güzel olacağını söylüyor."

Tica annemin kucağında likralı şortunu çekiştirdi ve, "Onun kim olduğunu bilmiyorum, Tía," dedi.

"Mısır kraliçesi Kleopatra, Tica. Çok güzel bir kadındı, saç kesimi aynı seninki gibiydi."

Tica şaşkın şaşkın baktığı eline yüzünü iyice yaklaştırdı. Sonra başını kaldırıp anneme baktı. "Başka ne diyor, Tía?"

Annem tekrar Tica'nın elini tuttu ve başparmağını Tica'nın uzun serçe ve yüzükparmaklarına dolayıp geri bastırdı. Güldü. "Burada üç kez evleneceğin yazıyor. Son evliliğinde bir bebeğin olacak."

Annemin Tica'nın elinde bunları gerçekten görüp görmediğini bilmiyordum ama Tica'ya bu sözleri söylemesinin çok nazik bir davranış olduğunu düşündüm, ne de olsa Tica'nın üzerindeki etkisini görebiliyordum. Morali düzelmişti.

Annemle Tía Inés biz ayrılmadan önce uzun uzun sohbet ettiler. Bizden yana döndüklerinde Tía Inés bizi arabaya kadar götürmeyi teklif etti, belki de barışmışlardı.

Her şeyin düzeleceğini söyleyebilirdim. Bunu biliyordum çünkü Tica biz gidene dek gizli gizli sırıttı, yürürken başını hep dik tuttu. Sırıtırken ne dişlerini gösterdi ne de gözlerini kırıştırdı. Muhteşem bir gülümsemeydi. Yokuş aşağı yürürken Tica havada süzülüyor gibiydi. Babam, annem, Cassandra ve ben arabaya binip içerinin sıcak havasını dışarı atmak için camları indirirken Tica annesinin elbisesini çekiştirdi ve bir anda duyduklarının hepsi ağzından dökülüverdi; Kleopatra ile, şu güzel Kleopatra ile, Mısır Kraliçesi Kleopatra ile aynı saç kesimine sahip olduğu, kendisinin, Tica'nın *tıpkı* onun kadar güzel olacağını ve üç kez evleneceğini ama tek bir bebeği olacağını bir bir anlattı, sonra Tica gözlerini yumdu, içini çekti ve hayaller kurarken göz kapakları kapandı.

15.
TANRI'NIN BAŞPARMAĞI

Bogotá'ya dönüş yolunda Cassandra'yla ben arabanın arkasında geriye yatık koltuklara uzandık, ayaklarımızı bagajdaki valizlerin arasına sıkıştırdık, yol boyunca ağzımızı bıçak açmadı. 153
Cassandra bir iple oynuyor, ipi bükerek çeşitli şekiller oluşturuyordu: bir çay fincanı, bir tavuk ayağı, bir ilmik. Cassandra'nın tekrar tekrar yaptığı figürler bir hikâye –Abuela'nın küveti, tavuklar, Tica ile Memo– anlatıyordu ama kendisinin bunu fark ettiğini sanmıyorum. Gözlerimi dinlendirmek için kapattım ve arabamız bizi kayarcasına ileri taşırken Petrona arkasını temizlemeyi becerebilecek mi diye merak ettim. Umarım foyası ortaya çıkmazdı. *İyi ki hizmetçi*, diye geçirdim içimden, sonra bunun ne kadar kaba olduğunu fark edip kaşlarımı çattım. Kabalığımı telafi etmek adına içinde bulunduğu tehlikenin geçmesini içtenlikle diledim. Sonra Tica ve Kleopatra'yı düşündüm ve gökyüzünün kararıp hilalin belirmesini izledim.

Abuela hilalin Tanrı'nın Tırnağı olduğunu söylemişti. Baktığınızda hangi parmak olduğunu ya da beyaz uçlu hilalin ele mi yoksa ayağa mı ait olduğunu anlayamazdınız.

Oysa ben sağ elin başparmağı olduğuna emindim.

Tanrı'nın hilali arabamızın üzerinde büyürken zaman da akıp geçti, hilal büyülü, ışıltılı gecenin boşluğunda asılı duruyordu.

Araba hareket ettikçe Tanrı'nın tırnağı yavaş yavaş bir ileri bir geri kaydı. Arka camın siyah yatay çizgileri boyunca aşağı kaydı ve gri bir bulut kümesinin arkasında kayboldu.

Ertesi gece gri bulutlar kabardı ve yağmur yağdı, ortada ay yoktu, düşünmeden edemedim, acaba...

PETRONA

Gorrión Tepeler durağından beş blok önce otobüsten indi ki kimse bizi beraber görmesin. Kulübede küçük Aurora ateş yakıyordu. Ön kapı vazifesi gören perdenin orada durup Aurora'nın gazeteleri kıvırmasını izledim. Gazeteleri yaktı ve odunun alev almaası için gereken tek şey buymuş gibi üfledi. Bazen kömür almaya paramız yeter ve Aurora ateşi yakmakta hiç zorluk çekmezdi. Annemin gözlerini üzerimde hissettim ama ondan yana bakmadım. Ufaklıklar geldi. *Petrona! Özledik seni!* Küçük Aurora'nın yanına çömeldim ve ona odunu nasıl yığacağını gösterdim. Ateşi gece geç saatlere kadar yanık tuttuk, annem ya uyuyor ya da uyuyor numarası yapıyordu. Yanımda bir poşet mısırla bir parça tereyağı getirmiştim, miniklerim mısırları ateşe tutabilsinler diye içlerine bıçaklar sapladım. Bir Noel Arifesi ikramı. *Petrona bir ayı kadar uzun! Petrona sokak lombası gibi ince!* Ufaklıklar altın koçanları çevirirken böyle aptalca şeyler söylüyorlardı; alevlerin içinde Gorrión'un düşük kapaklı gözlerini hayal ettim.

Anneme bir koçan mısır verdim, alıp teşekkür etti, sanırım kendince, azıcık da olsa beni affetti.

Ne yaptığımı soran gözleri beni delip geçti. Kulübemizin arkasındaki açık hava duşunda da gözler bana çevriliydi. Ahşabın ince boşluklarından giren ışık birisi hızla geçmiş gibi ansızın yanıp söndü, kara gözlerin parıltısını hissettim ve kovayı serbest bırakan ipi çektim ki yüzümdeki köpükleri yıkayabileyim, hemen üstümü giyip çıktım ama dışarıda kimse yoktu. Otların arasında *chicharra*'lar,* ağaçlarda kuşlar ötüyordu.

Tepeler'in iki blok doğusundaki küçük kilisedeki gözler ok gibi. Günahlarımın kefareti için bir mum yaktım: *On dört yaşında*, diye düşündüklerinden emindim, *şimdiden dört küçük çocuğu var*. Nasıl açıklayabilirdim onlara? *Annem astım hastası, kiliseye gelemiyor ki, aptallar.*

Geçit törenini takip ettiğimiz sokağın sütunlarından flamalar sarkıyordu. Trompet ve akordeonlar vardı, dağıtılan mumları tuttuk elimizde. Annem için ceplerimize fazladan mum koyduk. Rahibelerle dolu bir kamyon vardı. Rahibeler kamyon kasasından paketli hediyeler dağıttılar. Her birimiz bir şeyler aldık: Küçük Aurora yeni bir oyuncak bebek, oğlanlara bir itfaiye aracı ve küçük kapıları açılan ufak arabalarla bir araya getirildiğinde rampa oluşturan plastik parçalar. Benim payıma oyuncak ayı düştü. Anneme de fazladan bir hediye aldım, evde açtığında hediyenin bir eşarp olduğunu gördük. Odamızda küçük kola şişelerine takılı mumlar yanıyordu. Yumuşak sesle konuştuk, bir şey yapmadan önce izin istedik ve annem bize gülümsedi, *Boyacá'da yaşadığımız zamanlar gibi tıpkı.*

Doğruydu, Boyacá'da böyle bir huzurumuz vardı, orada da chicharra'lar vardı. Sağlıktan parlardık, mumlarımızla güçlenirdik ama Boyacá'da havanın bozuk süt gibi ekşimeye başladığını fark etmedik, ya şimdi de aynısı oluyorduysa? Parmaklarımı havada salladım. *Öyle deme anne.* Korkmuştum; kardeşlerim, *Ne oldu, Petrona, ne oldu?* diye sordular. Ama açıklayamadım.

* (İsp.) Ağustosböcekleri. *–yhn*

***

O evde seninle kaldığımı söylemeyecek misin? diye sormuştu Gorrión otobüste dönüş yolunda. Güldüm. *Hayır, neden böyle bir şey yapayım?* Gorrión elimi okşadı, tatlı ve endişeliydi. *Ya öğrenirlerse, mi cielo?* Koltuğumda kıpırdandım. *Evden kovulduğumu söylerim, benimle olduğunu söylemem.* Elimi öptü. *Güzel.* Bakışlarını çevirdi ve ekledi: *Çünkü sen de biliyorsun, encapotado'lar sinirlenirler, benim gibi insanlar, onların kim olduklarını bilen insanlar, çünkü sana söylediğim gibi dinlemeye gidiyorum, arkadaşça ve sakince gidip ne söylediklerini dinliyorum –e ncapotado'lar benim gibi insanların adı bilinince sinirlenirler.*

16.
BÜYÜK ŞEBEKE KESİNTİSİ

Petrona'nın evimizde kaldığına dair delil bulamadım. Her şeyi kafamdan mı uydurmuştum acaba? Anneme Petrona'nın ne zaman döneceğini sordum, bilmediğini söyledi. Gözlerimi yere dikip Petrona iyi mi değil mi öğrenmek istesem arayacak imkânım olmadığını düşündüm, annem beni sarsıp bir hizmetçi yüzünden drama yaratmamamı söyledi.

Babam Bogotá'dan üç saatlik araba mesafesinde yer alan San Juan de Rioseco'daki bir petrol tesisinde müdür olarak işe alındı. İki haftada bir hafta sonu eve geliyordu, böylece annem bir kez daha kadınlar saltanatımızın hükümdarı oldu. Cassandra annemi tavan arasını yatak odasına çevirmeye ikna etti ve ben eski odamızda yalnız kaldım. Cassandra olmayınca bir garip geldi, otel odası gibi ferah ve temizdi.

Yeni okul yılı başladı, Petrona'yı aklımdan çıkaramıyordum: Yaralanmış mıydı, erkek arkadaşı ona iyi davranıyor muydu, ne yiyip ne içiyordu, saçları uzamış mıydı?

Ocak ayında Abuela'nın evinde yaşadığımız kuraklık Bogotá'ya geldi.

Kuraklık yağmur bulutlarını Kolombiya'dan Meksika ve Teksas'a taşıyan sıcak ve kuru havayla kendini gösterdi. Meksika ve Teksas'ı sel götürdü. Televizyonda ormanlar yangınlarla kavuruluyor, kırsal kesim kuruyup mumyalaşıyor, ırmaklar buhar tütüyor ve artlarında balık kılçıklarıyla hayvan kabukları kalıyordu ve ülkedeki su rezervleri buharlaşıp sığ havuzlara dönüyordu. Kendi bahçemizde otlar ayaklarımızın altında kuru kuru çıtırdıyordu, Esrik Ağaç bile hiç çiçek vermedi.

Annem içme suyumuzu istihkaka bağladı. Bir litrelik plastik şişelerimizi doldurup kırmızı dik çizgiler çizerek yanlarına bitişik el yazısıyla *Sabah, Öğlen, Akşam* yazdı. İşi bitince markete gittik, annem orada çalışanlarla pazarlık yaptı. El altından para verdi. Sonra raflarda hiç su şişesi olmamasına, sadece TÜKENDİ yazılı ikiye katlı bir kâğıt olmasına rağmen çalışanlar bize on iki litrelik su bidonu getirdiler. Bidonu siyah çöp poşetine sakladılar. Annem poşeti aldı ve ağırlığını taşıyabilmek için göğsüne bastırdı. İki yanından öyle sıkı tuttu ki plastikten çıtırdama sesi geldi. Alışveriş yapan birkaç kişi sesi tanımış gibi başlarını döndürdüler, siyah çöp poşetine dik dik bakıp sonra gözlerini anneme çevirdiler.

Marketten doğruca eve gittik, annem biraz hız yaptı, arada dikiz aynasını kontrol ediyor, arka koltuktaki suya bakıyordu, dolandırıcıydık sanki.

Yalnızlıktan da olabilir ama büyük ihtimalle su toplamanın yarattığı ekstra işten olacak, annem Petrona'yı arayıp evimize taşınmasını istedi ve ona daha yüksek ücret teklif etti.

Annem daha önce hiçbir kızdan evimize taşınmasını istememişti.

Petrona ilk gün olduğu gibi geldi, üstünde uzun bir elbiseyle bahçe kapısında durup evimize baktı. Annemin penceresinden, dantel perdelerinin arasından annemin Petrona'nın elini tutup beraber eve yürümelerini izledim. Annem ve Petrona cama tıklattığımda tam aşağıdalardı. Annem yürümeye devam etti ama

Petrona adım atarken yukarı baktı. Elini gözlerine siper etti, yüzü gölgelendi. Sonra annemin yanına koştu. Petrona'ya el sallarken elimin tersi hâlâ perdeye sürtünüp duruyordu, derken gittiğini fark ettim.

Petrona'yla arkadaş olduğumuzu kimse bilmiyordu, o yüzden nasıl davranacağımı bilemedim. Petrona'ya selam bile vermeyen, bir yandan da Petrona hiç gitmemiş gibi davranan Cassandra'yı izledim.

"Petrona, battaniyeyi uzatır mısın?"

"Petrona, bana su getirir misin?" Susamamıştım ama bir şey demem gerekliydi. Petrona üstümüze battaniye örttü, sonra bana bardağı uzatırken göz kırptı. Saçı hâlâ kısaydı, saçını düzeltip kulağının arkasına attı. Birbirimize hafifçe sırıttık. Petrona artık tehlikedeymiş gibi görünmüyordu. Canlı pembemsi cildini, sağlıklı kilosunu fark edince sırıtışım tebessüme döndü. Petrona'yla baş başa konuşmak için zaman bulmalıydım ama şimdi herkes izliyordu, o yüzden gazeteye döndüm.

Cassandra'yla ikimiz gazetenin ön sayfasına basılmış Bogotá'nın renkli şemasını inceliyorduk, şehirdeki elektrik ve su kesintisi takvimi için farklı renkler atanmıştı şemada. Gazetedekiler kesintilere *apagón* yani *büyük şebeke kesintisi* diyorlardı.

Şemada şehir çizgilerle ayrılmıştı, yamuklara, dikdörtgenlere, karelere bölünmüştü. Harita yanındaki renk anahtarında mavi bölgelerdeki mahallerde altı saatlik apagón yaşanacakken kırmızı bölgelerde on saatlik apagón olacağını yazıyordu. Bizim mahallemiz sarı bölgedeydi, yani günde sekiz saat apagón yapılacaktı.

Apagón'un bize normal karartma zamanlarındaki gibi karnaval hissi vereceğini sanmıştım ama eğlenceli bir yanı olmadığı gibi çok iş çıkarıyordu. Petrona hafta sonları eve gidince annemin cumartesi ve pazar günleri suyu bizim yardımımızla alması gerekiyordu. Kısıtlı saatlerde verilen su tüm hane halkını elinde tenekeler, şişeler, kovalar ve taslarla elimizden geldiğince

çok su doldurmak için lavaboların, duşların, sokak çeşmelerinin başına topluyordu.

Hafta içi su başında yaşanan koşuşturma Petrona'yla yalnız kalmak için zaman bulmamı zorlaştırıyordu. Sabahın beşinde, evdeki bütün musluklardan akan ve sert plastiklerle tenekelere boşalan suyun sesiyle uyandım. Su sesi büyük bir şelaleden akıyormuş gibi çınlıyordu. Yatakta gözlerimi ovuşturup esneyerek sesin geldiği yöne baktım. Annemle Petrona'nın banyolar arasında gidip gelmelerini, mutfaktan ve çamaşır odasından su depolamak için merdivenlerden inip çıkmalarını dinledim. Akan suyun sesi rüyalarıma girdi. Uzun gövdeli denizkızlarının ağaçlara sarılıp beni çağırdıkları sulak alanlar düşledim. Kolları mavi ve yılan gibi uzundu. Adımı söylediler: "Chu-u-u-u-la-a-a." Sesleri, ağaçlara ve gökyüzüne karşı kalın çamurun üzerinde yankılandı.

Duşta büyük turuncu bir leğen peydahlandı, her sabah apagón'dan önce toplanıyordu. Leğenin içinde krem rengi bir kahve fincanı aheste bir tekne gibi batıp çıkıyordu. Fayansların üzerine oturup başımdan aşağı soğuk suyu döktüm, nefesim kesildi, ürperdim, Abuela'da olduğu gibiydi aynı. Bazı günler duş alıyormuş gibi yaptım ve suyu giderden akıttım. Heyecan verici bir pişmanlık duydum. Annem bize su kalsın diye duş almayı hepten bıraktı, gerçi sebebinin bu olmadığını söylemek hoşuna gidiyordu.

"Çünkü ben kediler gibi banyo yapmayı seviyorum." Ellerini çekine çekine suya soktu, çabucak suratına, ardından koltuk altlarına sürdü. Gülümsedi. Yüzü suyla parlamış, dudağının üstünde küçük damlalar kalmıştı.

Tuvaletin yanında dışkımızın üstüne dökmek için kovayla su tutuyorduk. Her seferinde dökmeye yetecek su olmuyordu, o yüzden gün sonunda bütün ailenin dışkısı klozette birikiyordu. En pis dışkımızı sona saklamaya çalışıyorduk ama bazen bundan kaçınamıyorduk, o zaman da burnumuzu tıkıyor ve, "Acilse girin sadece," diyerek utanç içinde banyodan çıkıyorduk.

Petrona hâlâ arkadaş olduğumuzu bilsin diye onun için küçük şeyler yapıyordum. "Bak, Petrona, okulda dünyanın en güzel taşını buldum ve sana getirdim." Ona çiçekler, güzel kurdeleler, elmalar hediye ediyorum, ta ki annemin şüphelendiğini düşünene dek. Sonra anneme hediyeler almaya başladım ve Petrona'nın yastığının altına şifreli alfabeyle yazılı notlar sıkıştırdım. Notlarım cevapsız kaldı, sonra Petrona'nun okumakta zorlandığı dank etti kafama. Ona ev telefonumuzun etrafında kalplerle çizdiğim bir resim yaptım, bu seferkini anladı. Yastığımın altında aynı notu arkasında kendi çizimiyle buldum: Telefon kordonuyla birleşmiş iki kalp.

Ben Petrona'yla iletişim kurmakla, annemle Cassandra ise apagón'la öyle meşguldük ki iki haftada bir eve gelen babam aklımızdan çıkıyordu. Koridorda karşımıza çıkınca şaşırdık. "Aa!" dedik, "Gelmişsin!" dedik. "Ne zaman geldin?"

Babam artık müdür olduğu için işinin bazı avantajları olduğunu söyledi. Eve ikinci bir televizyon getirdi, oturma odasına kurduk, sonra kafesteki bir kaplanın örtüsünü açan bir sihirbaz gibi karton bir kutu açtı babam. İçinden bilgisayar çıktı, siyah ekranı apagón yüzünden öyle siyah kaldı. Babamla Cassandra birkaç saat Cassandra'nın tavan arası odasında fener ışığında bilgisayarı kurmakla uğraştılar.

Televizyonları açık bıraktık ki elektrik geldiğinde hemen anlayalım. Spikerlerin sesleri ve reklam müzikleri apagón'un başlayıp bittiği saatleri mimliyordu. Evdeki televizyonlar açıldığı anda babam ve Cassandra bilgisayarı açmak için neşeyle tavan arasına koştular. Annem ile Petrona su depolarken babam ve Cassandra ekranın karşısında kurulup sırayla bir tavuğu karşıdan karşıya geçirdiler. "Şuna bak, şu teknolojiye bak!" diye bağırıp duruyorlardı.

Cassandra vaktinin çoğunu Noel ışıklarıyla süslediği, baş köşeyi bilgisayarın kapladığı yeni odasında geçiriyordu. Babam ona diskette oyunlar aldı, Cassandra elektrik varken hep onları

oynadı, pikselden bir adamı duvarlarında yarasalarla meşaleler asılı labirent kalede yönlendirdi.

Cassandra oynarken ben de Petrona'yı ziyaret ettim. Odasına gidip yatağında yanına oturdum, dergi sayfalarını çevirmesini izledim. Çok konuşmadık. Derginin sayfalarının arasında gelen, kaldırılarak açılan parfüm örneklerini kokladık. İnce beyaz mankenlerin fillere bindiği, küçük Afrikalı çocukların rehberlik ettiği moda çekimlerine baktık. Sırrımızdan bahsetmedim. Mühim olmadığını düşündüm. Petrona artık evimizde kalıyordu, fark etmezdi zaten. Annem duyma menzilinde gibiydi, o yüzden Petrona'ya yaşadığı tehlikeyi soramadım. Bir defterin sayfalarında sos oynadık ve ben Petrona'nın porselen gibi tenini hayran hayran izledim.

Apagón'lar sırasında babam evdeyken okumalarına devam etti. Oturma odasındaki kanepeye gömülüp el feneriyle gazete okuyordu. Okurken ince gazete kâğıtlarını etrafına atıp bir çeşit battaniye oluşturuyordu, ne zaman kıpırdasa sayfalar hışırdıyordu.

Annem Petrona'ya benim eski ders kitaplarımdan ders vermeye başladı. Yemek masasına otururlardı: Annem ders kitabını işaret eder, Petrona kalemi saçında döndürürdü. Masanın yanında yerden tavana aynalar vardı, biri annemin arkasında, biri de annemin solunda Petrona'nın arkasındaydı. Aykırılıkları ortaya çıkarmak için baktım. Petrona aynı görünüyordu ama annemin gözlerinden biri aynada daha büyük görünüyordu. Masanın üzerinde küçük, sönük bir avize asılıydı. Masanın altında bir köşede eski bir Sikuani halısı seriliydi.

İki haftada bir babamın evde olmadığı zamanlarda annem partiler verirdi. Güzel elbiseli kadınlar ile takım elbiseli erkekler oturma odamızda oturup kanasta oynar, içki içip gülerlerdi. Petrona'nın parti yiyecekleri hazırlaması, masaları atıştırmalık ve içecekle donatması gerekirdi. Ev mum ışığıyla ısınırdı. An-

nemin kız arkadaşları beni koltuk altlarımdan havaya kaldırır, "Bu güzel suratla ne yapacaksın, mi cielo?" derlerdi. Nefeslerinde sigara ve konyağın tatlı ve ekşi kokusu olurdu. "Beni dinle, preciosa, çok kalp kır ve asla evlenme. Aklından çıkarma bunu."

Bazen büyük bir parti olmaz, annem kanepede tek bir adamla otururdu. Adam anneme uzun uzun fısıldayarak bir hikâye anlatır, annem sigarasını elinde tutar ama içmez, gülümserdi. Her yerde mum ışıkları titreşirdi.

17.
LAS HERMANAS CALLE*

Petrona hayatlarımızın merkezine yerleşmeden önce *vacaciones largas*'ımız** şanlı ağustos ayıyla başlar eylüle kadar sürerdi. Annem ve Petrona kuraklık sürecini idare ettiler. Cassandra ile ben Isa ve Lala'yla buluşabiliyorduk. Isa ve Lala apagón'ların komşuları rahatsız etmek için eşsiz zamanlar olduğuna karar verdiler ve bize Rin Rin Corre Corre*** adlı bir oyundan bahsettiler. Bu oyunda komşuların zilini çalıyor, birisinin kapıya geldiğini duyana dek parmağımızı uzun uzun bastırıyor, sonra kaçıyorduk. Evin içindekiler kızınca oyun daha eğlenceli bir hâl alıyordu. Bilmediğimizi sanıyorlardı ama herkes beşinci çalışta kapının yanında çömeldiğinde, karanlığın içinde, ellerinde fenerlerle hazır beklediklerine emin olabilirdiniz. Lala'yı işte bu sırada gönderirdik çünkü ses çıkarmadan yürümeyi en iyi beceren oydu. Isa, Cassandra ve ben park etmiş bir arabanın arkasına çömelirdik. Uzun süre hiçbir şey duymazdık, sonra kapı zili sesi sessizliği bozardı. Lala'nın seri ayak seslerini, ardından

* (İsp.) Sokağın kızları. *–ybn*
** (İsp.) Geniş tatil. *–ybn*
*** (İsp.) Çal çal koş koş. *–ybn*

kapıyı açan kişinin sesini duyardık. "Serseriler! İyi ailelerin huzurunu bozmaktan başka yapacak işiniz yok mu sizin?"

Kıkırdayıp ellerimizin içine gülerdik.

Isa ile Lala'nın annesi bize mahalle bekçilerinin dördümüze *Las Hermanas Calle* lakabını taktığını söyledi. Hep sokakta oyun oynadığımız için mi, diye sordum, anneleri, evet, dedi, ama Las Hermanas Calle aynı zamanda iki kız kardeşin kendilerine yanlış yapan erkeklerden intikam almak için şarkı söylediği bir müzik grubuydu. "Dinlemek ister misin?" Şarkı başladı:

*Si no me querés, te corto la cara**
Con una cuchilla de esas de afeitar...

Öğrenmesi kolaydı. İhanet eden adamın yüzünü jiletle kesmek hafiften komikti ama düğün gününde bıçaklamak, göbek deliğini sökmek ve annesini öldürmek histerikti artık. Lakabımıza yakışmak için avazımız çıktığınca şarkılar söyleyerek karanlık sokaklarda gezdik. Zar zor yürüyebiliyor, birbirimize sarılıp gülerek şarkı söylüyorduk.

Oligark'ın konağına gittik. Komşu evlerin çatıları tepelere benzerken onun evinin çatısı aynı bir dağa benziyordu. Oligark'ın evinin tepesinde, dönüp duran, bir köşede kaybolan ve sonrakinde yeniden beliren sarı bir ışık vardı. Önce ışığın Arafın Kutsal Ruhu olduğunu düşündük ama sonra mum tutan bir kişi olduğunu ve çatıyı çepeçevre saran balkonda volta attığını gördüm. Nefesim kesildi. "Oligark bu."

Işık Oligark'ın yüzünde ürkütücü bir şekilde parladı. Solgun görünüyordu, türlü türlü gölge yüzünü çarpıtıyordu. Yaşlı mı genç mi anlayamadım. Kaldırımda oturup mum ışığından oluşan kürenin evin içinde hareket etmesini izledik. Kadının yalnız yaşadığını tahmin ettik. Bir ya da iki sefer, Oligark

---

* (İsp.) Eğer beni sevmiyorsan, yüzünü keserim o jiletlerden biriyle. *–yhn*

mumunu masaya koyup önüne geçtiğinde profilini gördüm. Şimdi oradaydı, pelerini andıran uzunca bir şey giymiş iri yarı bir kadın pencerenin yanında duruyordu. Dışarı mı bakıyordu yoksa içeri mi? Kestiremedim. Cassandra kadının saçının alev almamasının bir mucize olduğunu söyledi, sonra ışıklar geri geldi. Sokağın üzerindeki ani ışık bizi kör etti. Isa'nın dengesini sağlamak için elini bir arabaya uzattığını gördüm, tekrar eve bakabildiğimde kadın gitmişti. Birbirimize baktık, sonra Lala, "Kaçın!" dedi. Kendi bloğumuza doğru hiç durmadan koştuk, Isa ve Lala evlerine gitmek için yanımızdan ayrıldılar ve Cassandra ile ben sağ salim bir şekilde evimize girene kadar durmaksızın koştuk.

Annem bizi alışveriş merkezine götürdü. Kırmızı pabuçlu kız öldüğünden beri Cassandra ve ben alışveriş merkezine gitmemiştik. "Ama Pablo Escobar halka açık yerlerde bomba patlatıyor! Ölelim mi istiyorsun?" dedi Cassandra. Annem hapiste yaşamanın ölmekten beter olduğunu söyleyip dönüş sinyali verdi ve evde hapis kalmaya devam etmek istiyorsa seve seve kabul edeceğini ekledi. Konuşmamızı bekledi ama ikimiz de tek söz etmedik.

Cassandra'nın dediklerine bakınca alışveriş merkezinin boş olacağın sanmıştım, oysa otopark girişinde uzun bir araba kuyruğu vardı. Ölmekten korkmayan bütün bu insanlara hayran oldum, gerçi herkes sıkkın ve başkaldırımızın kahramanvari tabiatından bihaber görünüyordu. Girişe vardığımızda bir güvenlik memuru silahını tekerleklerimize yöneltti, bir diğeri arabamızın altına ayna tutup bomba aradı. İçeri girince Cassandra'yla dosdoğru paten sahasına koştuk. Paten kiralayıp çalan şarkılara eşlik ederek parke pistte kaydık. Cassandra buna disko müziği dendiğini söyledi. Patenlerini düzeltmek için durunca iki oğlan da etrafında dönerek durdular. Sahanın alçak duvarına yaslandılar ve hangi okula gittiğini sordular. Soruş şekilleri beni rahatsız etti, o yüzden annemi bulmaya gittim.

Onu bir masada kahve içerken buldum, yanında bir adam oturuyordu.

"Seni görmek çok güzel," dedi adam.

"Kendimi özgür hissediyorum, bu hava..." dedi annem.

Beni görünce milkshake almam için para verdi. Döndüğümde yalnızdı. "Adam nereye gitti?"

"Hangi adam? Buraya gel, mi cielo. Yanıma otur, Chula. Kayamayan çocuklarla dalga geçelim." Adamın kim olduğunu bilmiyordum ama şaşırmadım. Annem iflah olmaz bir flörtözdü. Onun flörtleri babamla sayısız kavgaya konu olur, kavgalar hep annemin egzotik bir kuş görülmesinin kendi suçu olmadığını söylemesiyle sona ererdi. Suçlanacak biri varsa o da babamdı, çünkü onun kim olduğunu bilmesine rağmen onunla evlenmişti. Annem polislerle, garsonlarla ve partilerdeki erkeklerle flört ederdi. Ama eve dönmek üzere alışveriş merkezinden çıkarken annem ciddiydi. Her zaman yaptığı gibi yoldaki bisikletlilere yol vermek için arabayı yavaşlatmadı ve nefes nefese kalmış adamların yanından geçerken kasları hakkında yorum yapmadı.

Alışveriş merkezinde gördüğüm adam ertesi gün kendi doğum gününü kutlamak için evimize geldi. Annem satın aldığı pastanın üzerine mum dikti, Petrona bile bizimle beraber "Mutlu Yıllar" şarkısını söyledi. Şarkının sonunda "Daha nicelerine" dememiz gereken yerde Cassandra, "Daha gelmesene" diyerek bitirdi şarkıyı, şoke ediciydi. Petrona'nın utançtan yüzü kızardı, herkes gülüp geçti ama ben sessiz kaldım, kafam karışmıştı. Adam annemin hediyesini açınca Cassandra üzüldü, anneme bu yabancı adama babamın kravatın aynısından neden verdiğini sordu. Sonra gözyaşlarına boğuldu ve merdivenlerden yukarı koştu, adamsa yüzünü kapattı. Utandığını sanmıştım ancak gülümsediğini gördüm. Annem Cassandra'nın peşinden gidip "Aynısı değil, göstereyim," diye seslendi. Sonra adam gitti.

Annem kucağında iki kravatla oturma odasında oturdu ve,

"Bunlar aynı *değil* ki. Farklılar," dedi. Ama yemek odasındaki masadan Petrona ve ben ikisinin tıpatıp aynı olduklarını görebiliyorduk; ikisi de mavi ve ikisi de altın kare desenliydi.

Petrona, "Adam gitti, Señora," dedi. "Pastayı kaldırayım mı?"

"At gitsin, sokak köpeklerine ver, umurumda değil."

"Cassandra neden üzüldü?" diye sordum Petrona'ya.

Petrona plastik kapağı pastanın üzerine kapatırken, "Kimse mükemmel değil," dedi. O zamanlar Cassandra'nın mükemmel olmadığını kastettiğini düşünmüştüm ama şimdi anlıyorum ki annemden bahsediyormuş.

Cassandra'nın, doğum gününü kutlamaya gelen adama üzüldüğü belliydi. Karanlık mahallemizde, kırıp dökecek bir şeyler aramasından, hazırlıksız kapı zillerini çalmasından ve sonra Oligark'ın evinin önünde Isa ve Lala'ya, ikimizin birlikte yürüyüp eve el feneri tutacağımızı söylemesinden belliydi. Yapmayacağımı söyledim ama Cassandra bana, "Tam bir tavuksun," dedi. *Tavuk*. Sevmediğim bir kelimeydi bu. Tozunu silkelermiş gibi uyluklarıma vurdum. "Korkmuyorum işte."

Isa ve Lala geride kalıp gözcülük yapacaklarını söylediler. Cassandra'yla ikimiz ilerlerken Oligark'ın evinin silueti gözümün önünde sallandı. Ayaklarımın altında hışırdayan otları hissettim ve duydum. Sonra zemin değişti ama Cassandra, "Dikkatli ol, burası bir bahçe," diye fısıldayana dek ne olduğunu bilmiyordum. Cassandra iki kolunu kaldırmış, denge kurmaya ve bitkilere basmamaya çalışarak yürürken onun gömleğine tutundum. Yukarı baktım ama artık gökyüzünü zar zor seçebiliyordum. Tamamen evin karanlık gölgesinin altındaydık. Eve vardığımızda Cassandra aniden durdu.

"Pencere nerede?"

"Şurada galiba," dedi Cassandra. "Bana tutunmaya devam et." Evin çevresini dolaştık, elimi gri görünen duvarın üzerinde sürterken duvarın sert bir malzemeden olduğunu fark ettim.

Cassandra, "Burada bir şey var," dedi. Elimi tutup duvardaki karanlık bir noktaya koydu. Elimi üstünde gezdirince ahşap olduğunu anladım. Elimi yukarı kaydırdığımda bir dizi tahta çıta vardı. "Pencere panjuru," dedim. "Evet," dedi Cassandra. "Kolu da burada." Panjurun açılma sesini duydum. Yaklaştım ve parmaklarımı pencerenin çerçevelediği karanlığa bastırdım. Parmaklarım cama değdi.

"Tamam, şimdi içeri ışık tut."

"Ben mi tutacağım? Niye benmiş? Sen yap Cassandra, sen daha büyüksün."

"Hayır, sen yap, sen daha küçüksün."

Kemer kopçamdan sarkan el fenerimi tutup çözdüm, kaldırıp pencereye dayadım. El fenerinin plastiği pencereye vurdu. "Şişşt," dedi Cassandra.

"Ee, sen yap o zaman Cassandra, sen daha büyüksün." Kalbim güm güm atıyordu.

"Bebeklik yapma, yak gitsin işte."

Düğmeye basarken gözlerimi yumdum. Işık yandığında Oligark'ın tam orada pencerede olacağından, hırlayarak bakacağından, bizi ve suratımıza ışık tutup kim olduğumuzu görmeyi bekliyor olacağından korkuyordum.

Cassandra içini çekti. "Vay be."

Gözlerimi açtım. El fenerimin ışığı oturma odasına düşüyordu. İçerisi müze gibiydi. Oda genişti, her yana eski tablolar, tekli berjerler, güzel masalar ve el fenerimden gelen ışığı elmas gibi geri yansıtan çok sayıda kristal biblo serpiştirilmişti.

Lala'nın ıslık çaldığını duyduk.

"Ne istiyor *bu kız*?" diye sordum. Cassandra bileğimden yakaladı, "Söndür şunu, söndür," diyerek beni çimenlerin üzerinden sürükledi. Düğmeyi bulmak için çabaladım. Tıklayarak kapattığımda Oligark'ın arkamızdan, belki de ön kapısından, "Kim var orada?" diye seslendiğini duyduk.

El fenerinin ışığının çimenleri yaladığını gördüm, işte o zaman koşmaya başladık. Düşmemiş olmamız bir mucize. Isa ile Lala'yı kaybetmiştik ama iki ev ötede bir saklanma yeri bulduk. Çam ağaçlarının arasına girdik ve bir kapıya rastladık. Kapıya tırmanırsak, en büyük evin belli belirsiz siluetini ve Oligark'ın ön bahçesinde bir ileri bir geri süzülen, köşeleri ve çalıların arkasını aydınlatan el fenerini görebilirdik.

Cassandra nefes nefeseydi. "Bizi asla bulamayacak."

"Sence bizi gördü mü?"

"Hayır."

Eve dönerken epey çaba harcamamız gerekti, el fenerlerimizi yakacak kadar kendimizi güvende hissedebilmemiz için birkaç blok geçmek zorunda kaldık. Döndüğümüzde Isa ile Lala bizim evin önündeki kaldırımda bekliyorlardı. "Ne oldu?"

"Sizi gördü mü?"

"İyi misiniz?"

Isa ile Lala'ya gördüğümüz her şeyi anlattık. Cassandra filmlerdeki gibi önüne ayı postu serili bir şömine ve her masanın altında kırmızı bir halı gördüğünü anlattı. Ben de ışığı bize geri yansıtan süslü şeyleri –uzun saplı bardaklarla dolu dolabı, bir avizenin kürelerini, altın lambalardan sarkan süslemeleri, içinde çiçek olmayan ince vazoları– ve ışık huzmesinin altında ışıldayan tüm bu nesnelerin nasıl olup da tüm odanın mücevherlerle donatılmış gibi görünmesini sağladığını anlattım.

Lala, "Büyük olasılıkla mücevherlerle donatılmıştır zaten," dedi.

"Evi anlattığınız yeter, Oligark'ı gördünüz mü?" diye sordu Isa.

Hayır demek üzereydim ama Cassandra evet dedi.

"Kolye yerine kurumuş bir kurbağa takıyordu."

"O kadarla da kalmıyor," dedim, "karanlıkta bile kurbağanın gözleri yeşil yeşil parlıyordu."

Bunu söyler söylemez bisikletli bir mahalle bekçisi fener ışığımızın yarattığı daireye girdi. Bize yan gözle bakarak yavaş ya-

vaş geçiyordu. Tanıdığım bir bekçi değildi, bu yüzden kibarlık edip iyi akşamlar dedim, bekçi aynı yoldan geri döndü. Bisikletiyle çevremizde turladı.

"Uzun süredir burada mısınız, kızlar?" Şapkası saç çizgisinden geriye itilmişti, iri bir burnu ve burnuna yaraşan büyük bir âdemelması olan soluk yüzlü bir adamdı. Etrafımızda dolanırken bisikleti takur tukur ses çıkarıyordu.

"Burası benim evim," dedi Cassandra. "Annem parti veriyor, biz de dışarı hava almaya çıktık." Dönüp evimize baktım ve neşeli sohbeti, yumuşak müziği ilk kez fark ettim. Anneme bir haller olmuştu.

"Ne oldu ki? Sorun nedir?" diye sordu Isa.

Bekçi bisikletini durdurdu. "Bir hanımın evinin etrafında gizlice dolaşan serseriler hakkında telefon aldık. Tanımadığınız veya daha önce etrafta görmediğiniz çeteler veya gençler gördünüz mü?"

Yüzüne bakıyordum, burnunun ortasında bir şişlik fark ettim, bekçi baktığımı fark edince Cassandra'ya döndüm. "Buradan koşarak geçen birini gördüğünü söylememiş miydin sen?"

Bekçi Cassandra'ya bakmak için döndü.

Cassandra kekeleyerek, "Küçükler miydi, büyükler miydi seçemedim ama evet, koşan üç erkek gördüm. O tarafa gittiler," dedi ve parkı işaret etti.

Bekçi düşünceli bir edayla o yöne baktı ve ayağını pedalına koydu. "Siz kızlar eve gidin ve içeride kalın, tamam mı? Bu gece başka hava almaya çıkmayın." Bize göz kırpıp gitti.

Bekçi gider gitmez Lala iki eliyle ağzını kapattı. "Of, ucuz atlattık."

Isa bana dirsek attı. "İlla selam vermek zorunda mıydın, Chula?"

Cassandra, "Gördün mü? Bizden şüphelenmedi bile," dedi.

18.
TEPELER

Okul yeniden başlamıştı ve Cassandra'yla ben sürekli yorgunduk, derken hükümet Pablo Escobar'ın hapse atıldığını duyurdu. Cassandra çığlık atarak bir aşağı bir yukarı zıplıyordu, annem omzumu sarstı. "Chula, anladın mı? Sinemaya gidebiliriz artık! Canımızın istediği yere gidebiliriz, üstelik havaya uçmaktan korkmamıza da gerek yok!" Annemin sonradan beni psikoloğa götürmek için sebep olarak kullanabileceği hiçbir duygu gösteremezdim. "Öyle mi?"

Cassandra merdivenlerden koşarak aşağı indi, sonra dışarıda tezahürat yapmaya başladı, blokta bir aşağı bir yukarı koşarken bağırış sesi yükselip alçalıyordu. Annem beni incelediği için olduğum yerde kıpırtısız kaldım. Gözlerini yüzüme dikmiş, tartıp biçiyordu. Mümkün olduğunca doğal görünmeye çalıştım, sanki fotoğraf için poz veriyormuşum gibi. Bir süre sonra annem boğazını temizledi ve Petrona'ya Pablo Escobar'ın hapse atılmasını kutlamak için izin vereceğini açıkladı. Petrona'yı eve götürecekti. Ben de gelmek ister miydim? Evet, dedim, annem de, güzel diye karşılık verdi, hoş, istemeseydim de beni zorlardı. Cassandra evde kaldı.

Arabada Petrona'yla birlikte arkada oturdum, Petrona'nın sırt çantası ve eşyaları ise ön yolcu koltuğuna kondu. Uzakta çöl kumu gibi turuncu görünen dağlara doğru sürdük arabayı. Petrona oturmadan yukarı çekmesini gerektiren dar bir kot pantolonla sürekli göbek deliğinin üzerinden aşağı indirdiği kısa siyah bir gömlek giymişti. Dudakları parlak kırmızı, gözkapakları maviydi. Petrona'yı daha önce hiç sokak kıyafetleriyle görmemiştim. Başımı omzuna yasladım ve benim gözlerimi de kendininkiler gibi maviye boyar mı, diye sordum ama annem mikroplar hakkında bir şeyler söyledi ve başkalarının makyaj malzemesini değil, yalnız kendi makyaj malzememizi kullanmamız gerektiğini, istersem benim için sonra alacağını söyledi.

Petrona'dan uzaklaştım ve çenemi cama dayadım, altımızdan gri bir bulanıklık içinde hızla geçen sokağı izledim. Sonra radyoda Pablo Escobar adını duydum. Pablo Escobar'ın, suçlu iadesini anayasaya aykırı hâle getirmeleri için Meclis'e şantaj yaptığına dair söylentilerin yanı sıra, teslim olduğundan itibaren nerede olduğuyla ilgili şüpheli bir atmosfer yaratıldığını söylüyordu muhabir. Pablo Escobar iadeyi yasadışı hale getiren kanun çıktığı anda teslim olmuştu. Muhabir kimilerinin Escobar'ın Hükümet Sarayı'nda olduğuna inandıklarını söyleyerek şu soruyu sordu: Başkan *aslında* kim? Petrona pembe sakızıyla balon şişiriyordu.

Annem geçen arabaları işaret edip herkesin gülümsediğine dikkat çekti. İnsanların Pablo Escobar'ın hapse girmesinden dolayı mutlu olduğunu söyledi, ardından Petrona'ya yaşadığı yerdeki insanların kutlama yapıp yapmayacağını sordu. "Tepeler'de mi? Hayır, Señora Alma. Benim geldiğim yerdekiler el Patrón'u seviyor."

Daha önce kimsenin Pablo Escobar'a böyle dediğini duymamıştım. Gözlerimi sokağa çevirdim, birilerinin onu gerçekten nasıl sevebileceğini hayal bile edemiyordum. Trafik ışıklarındayken otoyollar arasındaki yeşil tepede birlikte oturan

insanları izledim. Bir aile, *Gerillalar Bizi Yerimizden Etti. Eşimi ve üç çocuğumu kaybettim. Açım. İşsizim. Yardım edin,* yazan bir tabelanın etrafına toplanmıştı. Rüzgâr adamın kartonunu dalgalandırdı. İki çocuk ayaklarının dibinde durup geçen arabalara bakıyordu.

Sonra döndük ve annem caddeden aşağı sürdü, ansızın buranın kırmızı pabuçlu kızın bomba yüzünden öldüğü yer olduğunu anladım. Annem yanlışlıkla sapmış olmalıydı, çünkü boğazını temizledi ve hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Bomba patlayalı bir seneden fazla geçmişti, buna rağmen kırmızı pabuçlu ölü kızın bacağını cadde boyunca aradım. Televizyonda gördüğüm kaldırımdaki alev alev yanan krateri aradım ama kaldırım temizdi ve hızlı hızlı yürüyen, sohbet eden, gülen insanlarla doluydu.

Sonra vitrinlerin ve binaların duvarları tozlu ve siyah görünmeye başladı. Kalbim hızla atıyordu. Yayaların arkasında, sarı şapkalı inşaat işçilerinin durduğu, büyük iş makinelerinin yeri kırdığı geniş bir alan sarı bantla çevrilmişti.

Patlamanın merkezinin neresi olduğu belliydi. Bina harabeye dönmüştü, ön duvarları ve tavanının yarısı yoktu. Yarısı sokağa yarısı kaldırıma açılan krater kapkaraydı. Annem korna çaldı. Önünde trafik durmuştu. Tekrar binaya döndüm. Kraterin ortasında beyaz gül yığını vardı. Arabamız tekrar ilerlemeye başladı, dizlerimin üstünde durup arka pencereden uzakta küçülen gül piramidini izledim, kızın aklından son düşüncelerinin tam da burada geçmiş olması gerektiğini düşündüm. Ben yan camdan şaşkınlık içinde bakarken duvarlarla dükkânların rengi kömür karasından kemik beyazına dönmeye başladı. Bloklar ilerledikçe evlerin ve binaların renkleri daha neşeli olmaya başladı: güneş sarısı, papağan yeşili, flamingo pembesi. İçlerinde yüksek masaların arkasında güvenlik görevlilerinin oturduğu uzun binalar vardı. Sonra kaldırımın pürüzsüz gri yüzeyi kayboldu, ağaçlar kayboldu, yerine toz kalkan toprak

yol geldi. Annem dikiz aynasında benimle göz göze gelmekten kaçınıyordu.

Yolun bir tarafında çocuklar, başlarında sepet taşıyan annelerin arkasında sırayla yalınayak yürüyordu. Birer birer başlarını çevirdiler, eşyalarını yola bırakıp arabamızın peşinden koştular. Öyle çoklardı ki annem yavaşlamak zorunda kaldı. Çocukların ve annelerin sıska ellerini camlarımıza dayayıp yumruklarını cama vurmalarını izledim, ağızları seçemediğim kelimelerin etrafında şekilleniyordu.

"Anne, para mı istiyorlar? Para versene," dedim.

Petrona öne eğilerek, "Vermeyin, Señora Alma," dedi. "Arabaları böyle soyuyorlar. Daha önce gördüm. Bu yüzden çok kalabalıklar." Koltuğun başlığına yaslandı ve camdan dışarı bakmak için döndü. "Eminim onlar anneleri bile değildir."

Annem dikiz aynasından Petrona'ya bakıp başını aşağı yukarı salladı, saçları ve gözleri de başıyla beraber sallandılar. Bakışlarını yola çevirerek sanki çocuklarla anneleri yokmuş gibi yoldan ayırmadı. Çenesini yukarıda tuttu, arabayı öne sürdü, yavaşça kalabalığın arasından ilerlemeye başladı. Onun arkasında ellerini kitap gibi açık tutmuş, sessizce yalvaran bir anne görebiliyordum.

Pencerem tıklatıldı. Dönünce etrafı bir sürü oğlanla çevrili benim yaşımda bir çocuk gördüm ama sadece yaşıtım çocuğun gözlerinin içine baktım, en sıkı bastıran oydu, yanaklarında kir lekeleri vardı. Bir terden ve kirden yol yol leke olmuş eline, bir de bana baktı. Elini pencereye bastırdı, gözlerinin feri kaçmıştı.

"Niña," dedi Petrona, "üzülme, bu çocukların içleri kötü artık." Bir elini omzuma koydu ve önüne baktı. Gözkapakları çelik mavisi parladı.

Arabamız, bir ormanın içinden geçiyormuş gibi, çocuk ve anne kalabalığının arasından yavaşça kaydı ve sonra annem hızlandı.

Turuncu dağlara yaklaşıyorduk. Asfalt yol yeniden altımızda

belirdi. Gargoyle'lar ve aslanlarla bezeli, büyük daireleri, balkonları ve demir parmaklıkları olan yüksek binaların ortasındaydık. Bir sapağa saptık, yol yeni binaların arkasında kıvrıldı ve tepe bizi binaların teras bahçelerini görebilecek kadar daha yukarı çıkardı.

"Söylesene, nereden gideceğim?" dedi annem.

"Gelince söylerim. Yaklaştık," dedi Petrona.

Yeni binaların karşısında turuncu dağ vardı. Orada hurda ahşap, teneke ve reklam tabelalarından yapılma, üst üste konmuş gibi görünen barakalar yamaca tırmanıyorlardı. Barakalar dağa merdiven çıkar gibi çıkıyordu. Tek tük ev de vardı ancak kaba inşaat aşamasında kalmış gibi görünüyorlardı: dökülen beton zemin, gerçek kapıları veya pencereleri olmayan kapı ve pencere çerçeveleri, içeriden sarkan battaniyeler. Her yer turuncu tozla kaplıydı ve barakalarla evler gün batımı gibi toprağa karışıyordu.

"*Aquí*," dedi Petrona. "Yaşadığım yer burası."

Galiba, güzel el yapımı toprak evleri, küçük arsalarda yetişen mısırları ve kamışlarıyla Abuela'nınki gibi bir gecekondu mahallesi bekliyordum. Ama gördüğüm şey, içinde yaşayan insanlarla birlikte şehir kalıntılarından oluşan bir dağdı. Uyanıp Pepsi logolarını ve eski kontrplakları görmenin nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye çalıştım, komşularınızla arasındaki duvarlar kâğıt kadar inceydi.

Petrona kapısını açtı, hafifçe sırtımı sıvazlayıp indi, eşyalarını toplamak için arabanın arkasından ön tarafa dolandı. Ben de annemin yanındaki koltuğa oturmaya hazır hâlde kapıdan çıktım ama onun yerine gövdesi arabanın içine doğru belinden bükülmüş, izin için fazladan para almaktan konuşan Petrona'nın arkasında beklemek zorunda kaldım. Beklerken Petrona'nın evinin hangisi olduğunu tahmin edip edemeyeceğimi görmek için arabanın üzerinden dağa baktım ama orada, çok uzakta değil, tam da gözlerimi çevirdiğim yerde, bir barakaya yaslan-

mış sigara içen, Petrona'nın halıcı olduğunu söylediği, evimizde kaldığından ve Petrona'nın erkek arkadaşı olduğundan şüphelendiğim afro saçlı genç adamı gördüm.

"*Hasta luego*, Petrona," dedi annem. "İyi tatiller!"

Petrona arabadan indiğinde gülümsüyordu ama çok geçmeden yüzündeki gülümseme silindi. O da genç adamı görmüş olmalıydı, çünkü annem o sırada tırnaklarını inceliyor ve dikkat bile etmiyor olmasına rağmen, annem beni görmesin diye hemen döndü ve arabanın kapısının önünü vücuduyla kapattı. Beni bileğimden tutup yüzüme baktı. Onun halıcı olmadığını zaten bildiğimi anlamamıştı. Dağdan aşağı küçük taşlar yuvarlandı, baktığımızda Petrona'nın erkek arkadaşı bize bir işaret veriyordu: Elini bir silah gibi tuttu, bizi nişan alarak üç kez *bam, bam, bam* kelimelerini söyledi. Petrona'ya baktığımda yüzü solmuş, çenesi titriyordu.

Korktuğunu görmek beni şaşırttı. Sevdiği ve onu seven kişi
 değil miydi bu? Ona dikkatlice baktım, ihanet etmek gibi bir niyetim olmadığını belli etmeye çalıştım.

Annem yolcu koltuğuna doğru eğildi. "Geliyor musun?"

"Evet. Geliyorum," dedim kekeleyerek ve arabaya bindim. Petrona'ya bakmadan ön koltuğa oturduğumda annem gülümsedi. Petrona arabamızın etrafından dolaşana kadar bekledik ve birlikte Petrona'nın sürünerek ve kayalara tutunarak yamaçtan çıkışını, ardından dağın ortasındaki barakaların arasından dimdik tırmanışını izledik. Barakaların yanından geçti ama el sallamak için arkasını dönmedi.

PETRONA

Doğru dürüst yıkanmayı biliyor musun, küçük kız?

Sabun ve suyla, değil mi?

La Pulga, Uña ve Alacran onlarla oynadığımı düşündüklerinde Küçük Aurora'ma bunları demişlerdi. Küçük Aurora'mla bu şekilde, tüfekleri neredeyse yüzünü sıyıracak yakınlıkta konuşabileceklerini görmemi istediler.

Onlara bakmadım. Ellerime baktım. Santiago'larda çok medeni görünüyorlardı; yanlış değerlendirmişim meğer. Mısırın kabuklarını çıkardım. Dökülen yaprakları dinledim. Korktuğunuzda bir şey olur. Aklınız gider ama vücudunuz onu takip etmez. Bana böyle oldu. Ansızın, kulübemizde, öyle biçare oturmuyordum.

Babamın Boyacá'daki çiftliğinin vadilerindeyim. Küçük bir kızım. Ağaçlar uğulduyor. Mangrovlar, mango ağaçları ve kahve bitkileri. Çömeliyorum. Bir kuş yuvası buldum. Uçmayı öğreniyorlar. Biri düşerse anne onu bırakır ama ben kurtarırım.

Bir sopa çıtırtısı duyuyorum. Kuşlar sus pus oluyor.

Daha ben dönmeden, bir adam üzerime abanıyor, elini ağzıma kapatıyor. Isırıyorum. Toprak tadı alıyorum. Bağırıyorum:

Baba, Baba, buradalar! Kafama sert, metal bir şeyle vuruyor. Düşünüyorum, *babam, annem, erkek kardeşlerim, kız kardeşim.*

Uyanıyorum, hava çoktan kararmış. Gökyüzü yıldızlı, chicharra'lar cır cır ötüyor. Chicharra'lar çok gürültücü. Ağaçların tepelerini görüyorum. Dışarıdayım. Havada yanık kokusu var. Oturuyorum ve kardeşim Umberto'nun yanımda başını bir ağacın gövdesine üst üste vurduğunu görüyorum.

Ayağa kalkıp onu durdurmaya çalışıyorum ama biri beni tutuyor. Beni tutan annem. Annemin arkasında diğer erkek kardeşlerim ile kız kardeşim var. Hepimiz toprağın üzerinde oturuyoruz, neden döşeklerimiz olmadığını merak ediyorum. Küçük kardeşlerimden bazıları ağlıyor. Ağabeyim Umberto hâlâ başını vuruyor.

Annem, *Hepsini götürdüler, Petro*, diyor.

Kimin eksik olduğunu görmek için etrafa bakıyorum. Gözlerim uyum sağlıyor. Gözlerimin uyum sağlaması ve kaybolanın babam, en büyük ağabeyim Tobias ve ikinci en büyüğümüz Ricardo olduğunu görmek korkunç. Gözlerim acıyor. *Kim götürdü onları?* diyorum ama biliyorum aslında. Kimsenin söylemesine gerek yok, kimse de söylemiyor. Küçükler –küçük Ramón, Fernandito, Bernardo, Patricio, Aurora– hepsi bir ağızdan ağlıyor. Umberto etrafımızdaki ağaçlara avuç dolusu toprak atıyor. Umberto'dan bir yaş küçük olan Uriel, metanet ya da şok içinde geceye bakıyor. Ailemi götürenlerin paramiliterler olduğunu biliyorum. Çiftliğimize her gün gelip babamı taciz eden paramiliterler.

Annemin hırıltısı başlıyor. *Uzan anne, uzan hadi*, diyoruz ona. Ne yapacağımızı bilmiyoruz. O kadar aptalız ki onu yapraklarla havalandırıyoruz. Paramiliterler evimizi yaktığında evin dumanının bir ruh taşıdığını, annemizin bu yüzden hırıldadığını söylüyor Umberto. Annem ruhu yuttu, hırıltı ondan. Bana Petro diyor. Ailemden birinin bana Petro dediği son gece bu.

***

Nasıl yıkanacağını bildiğine emin misin? Gösterelim mi sana?

Tüfekler Aurora'nın ağzının hemen yanında havada uçuşuyordu ve ben bununla ne demek istendiğini gayet iyi biliyordum, onlar da bildiğimi biliyorlardı. Küçük Aurora'nın hiçbir fikri yoktu. Bunların hepsi benim için bir gösteriydi. Gözlerimi kaldırmazsam belki şiddetlerini geciktirebilirdim. Böylece bakışlarımı toprağa diktim ve böylece aklım tekrar gitti.

Şimdi, bağımlı olmadan öncesinde Fernandito'nun gözlerine bakıyorum. Fernandito bana, küçük Ramón'un bir zamanlar yaptığı gibi evin erkeği olduğunu söylüyor. Hangi kelimeleri söyleyeceğimi düşünmeye çalışıyorum. *Bana güven. Size bakabilirim.* Fernandito bana kendisinin kuvvetli olduğunu ve adam öldüreceğini söylüyor. On iki yaşında, zamanını sopa ve taş toplayarak, o sopa ve taşlarla AK-47, pala ve el bombalarıymış gibi oynayarak geçiriyor. Asker, polis, gerilla, paramiliter olacağını söylüyor. Onun için fark etmez. Fernandito tutkal koklamayı keşfettiğinde rahatlıyorum.

Anneme, *Öbür türlüdense daha iyi,* diyorum. Annem yüzümü tokatlıyor. Nefes nefese bir köşeye çöküyor, kazandığım parayı mumlara harcıyor. Meryem Ana için bir mum, ölü ya da diri babam, Tobias ve Ricardo için birer mum ve öldüğünü bildiğimiz küçük Ramón için bir mum yakıyor. *Sevgili Eş Diana Martínez*'in altında yatan Küçük Ramón.

Bir gün Fernandito ortadan kayboluyor. Geri döndüğünde artık bir bağımlı. Küçük Bernardo, sonra Patricio onunla birlikte kayboluyorlar.

Sonra kulübede sadece annem, Aurora ve ben kalıyoruz. *Öbür türlüdense daha iyi*, diye düşünmeden edemiyorum. Annem beni suçluyor ve ben daha on beş yaşında olduğumu açıklamaya çalışıyorum. *Neden her şey bana kalıyor? Neden büyükler yardım etmiyor? Umberto'dan isteyin! Uriel'den isteyin!*

Annem hırıldıyor. Kesik nefesler arasında, *Nasıl –bu kadar– işe yaramaz olabilirsin?* diyor.

Annem, Umberto ile Uriel'in iyi evlatlar olduğunu düşünüyor. Evlendiler ve bizi unuttular. Kamyon sürüyorlar ve anneme küçükler on sekizine gelirse onlara birer kamyon ayarlayacaklarına söz veriyorlar. Onları on sekiz yaşlarına getirmek benim görevim.

Rahatla. Pulga Aurora'nın saçını kavradı. Alacrán üzerime atlayıp yüzümü toprağa dayadı. Uña'ysa ellerimden düşen mısır koçanını alıp yemeye başladı.

Sadece kulaklarının arkasını kontrol etmek istiyorum, diye devam etti Pulga, Aurora'nın boynuna soluyarak. *Bakalım kendini nasıl temiz tutacağını biliyor mu?*

Yere tükürdüm. Gorrión'la söylediği kadar yakınlarsa Gorrión onların geleceğini biliyor olmalıydı. İzin vermişti. Aptal Petrona, diye düşündüm. Aptal Petrona, oyuncak gibi oynadılar seninle.

Sonra Pulga, Aurora'nın kulağını üstünden tutup aşağı kıvırdı, Aurora kıvrandı ama kaçamadı.

Dilini Aurora'nın kulağının arkasındaki oyuğa indirince *Hayır!* diye bağırdım, *Dur!* Küçük Aurora ağladı. Pulga onu yere fırlattı.

Evet, temizmiş.

Sonra uzaklaştılar, bizi toprağın içinde titrerken bıraktılar. Kulaklarımı kapattım ama yine de annemin bana, *Düzelt bu işi, Petrona. Düzelt bu işi*, diyen sesini duydum.

19.
SİYAH VE MAVİ

Babam gece geç saatte eve geldi ama yine de Pablo Escobar'ın hapiste olmasını kutlamak üzere ailece dışarı çıktık. Güzel kıyafetler giydik, annem ruj sürdü ve sonra şehrin elektriği kesik olmayan bir bölgesinde restorana gittik. Önüme dumanı tüten bir tabak makarna, üstüne çay ve bir dilim çikolatalı kek geldi ama tek düşünebildiğim, Petrona'nın kendi erkek arkadaşından neden korktuğuydu? Petrona'nın erkek arkadaşı neden ikimizi de tehdit etmişti? Hafta sonu bu iki soruyu düşünerek geçti ve babamın pazar günü evden ayrılmasıyla kapının çalması bir oldu. Neyi unuttuğunu görmek için kapıya koştum. "Ne oldu baba?"

Ama gözlerimi kaldırdığımda karşımda Petrona vardı, kapının eşiğinde duruyordu, sol gözü şişip kapanmıştı, ağzının kenarındaki yarık deri de şişmişti. Gözlerim sessiz bir şaşkınlık içinde fal taşı gibi açıldı. Şişmiş gözünün derisinin nasıl siyah, gri ve kırmızı tonlarında gerildiğini ama daha da kötüsü, gözkapağının genişleyen etinin nasıl büyüdüğünü ve sadece gözünün yarığını değil, kirpiklerini de yuttuğunu fark ettim. Kirpiklerinin uçları bile görünmüyordu.

Annem arkadan koştu ve kolunu Petrona'ya doladı, onu içeri buyur etti. Bana, "Kapıyı kapat," dedi ve Petrona'yı oturma odasına oturttu. "Petrona, Dios mio, ne oldu?"

Mutfağa patates dilimleriyle streç film almaya gittim çünkü Galán'ın vurulduğu gece Petrona benim için böyle yapmıştı. Mutfakta Petrona'nın erkek arkadaşının elini silah gibi doğrulttuğu ânı düşündüm, sonra ellerini yumruk yapıp Petrona'ya vurduğunu hayal ettim. Petrona onu terk mi etmişti? Titrek elimle bir patatesi tuttum, nefes aldım ve elimi sabitleyip altı dilime böldüm.

Döndüğümde Petrona gülümsemeye çalışıyordu ama dudağını ağzının kenarındaki çürüğe bastırınca irkildi, "Gerçekten, kimse yapmadı, Señora. Otobüsten inerken düştüm." Tırnaklarının uçlarıyla yarayı hafifçe tuttu.

Annemin kaşları kalktı. "Böyle bir çürük ha, Petrona? Bu çürüğü anca bir erkeğin yumruğu yapabilir."

"Doğru söylüyorum, Señora, düştüm." Petrona tek gözüyle bana baktı, sonra tekrar anneme baktı. "İznimi burada geçirebilir miyim? Evde bana bakacak kimse yok."

Annem gözlerini kırpmadan ona baktı. "Elbette." Basamaklarda oturan Cassandra'ya döndü ve üst kattan yara bandı getirmesini istedi. Cassandra'nın ne zamandır tırabzana sarılı hâlde, dişlerini göstere göstere orada oturduğunu bilmiyordum. Cassandra burnunu çekerek sessizce merdivenlerden yukarı çıktı, o gittiğinde annem Cassandra'nın kandan korktuğunu açıkladı, kimsenin bir yerinin kanamadığını söyleme zahmetine bile girmedim. Bunun yerine, "Hangi otobüsteydin?" diye sordum.

"Ne?"

"Otobüsten düştüğünü söylemiştin. Hangi otobüsteydin? İzinde olduğuna göre buraya gelmiyordun, o hâlde nereye gidiyordun?"

Petrona bir an düşündü. "Bir işim vardı." Sonra Cassandra döndü ve annem Petrona'nın yaralarına bakma zamanının gel-

diğini söyledi. Annem Petrona'yı tekrar kanepeye yatırdı, ardından üçümüz bir gezegenin yörüngesindeki aylar gibi onun etrafında döndük. Gözünün üzerine bastırmamaya dikkat ederek bir patates dilimi koydum. Annem patatesin üzerine bir parça plastik koydu, sonra Cassandra ve annem patates yerinde sabit dursun diye üstünü bantladılar. Ellerim titriyordu. Ama Petrona'nın kemik kıvrımını takip eden ince ve narin kaşını izlerken tekrar nefes alabildim. Daha sonra saç çizgisinin kıvrımını gözlerimle takip ettim ve kafa derisinin hayatımda gördüğüm en beyaz şey olduğunu fark ettim. Saçları, yeni duş almış gibi kabarık ve nemliydi, giydiği gömlek üstüne üç beden büyük erkek gömleğiydi, devrik yakası ütülenmişti.

Gidip yukarıdan oksijenli su getirmem gerekti. Petrona yüzünü geri eğdi, annem bana oksijenli sudan Petrona'nın dudağına döktürdü, Cassandra da damlayan sıvıya pamukla tampon yaptı. Ben olsam bağırırdım, Petrona bağırmadı. Hiç ses çıkarmadı. Ama canının acıdığını biliyordum çünkü gözlerinin altındaki küçük kaslar gerildi. Ağzının kenarındaki siyah-gri renkli balon gibi kabaran morluk, derinin yarıldığı ve kanın kuruduğu, sıvının köpürdüğü yerler dışında oksijen suyunun altında parlak görünüyordu. Bittiğinde Petrona parmaklarımı bulup sıktı. Diğer elimle patatesi yerinde tuttum. Annem ve Cassandra, patatesi Petrona'nın yiyebileceği şekilde tuttular. Petrona yeme taklidi yapmak zorunda kaldı. Alt çenesi küçücük yarım daireler çizdi, sonra kenetlendi. Annem ile Cassandra patatesi sıkı sıkı tutarken Petrona ağzını açıp kapamaya devam etti, yavaş yavaş, sonra hızlı hızlı, açıp kaparken pembe dili ve beyaz dişleri ortaya çıktı. Konuşuyormuş gibi görünüyordu ama sesi kısılmıştı, sanki Petrona bize gerçekte neler olduğunu anlatıyordu ama hiçbirimiz duyamıyorduk.

İşimizi bitirdiğimiz esnada elektrik geldi. Televizyonla iki radyonun üst kattan bangır bangır sesleri duyuldu. Annemle Cassandra cihazları kapatmak için koştular, bir da-

kikalığına gitmiş olmalarına rağmen Petrona bana döndü ve parmaklarımı yumruğunun içinde sıktı. "Chula, sanırım annenle beni bıraktığınızda birini gördüğünü sandın ama bence yanlış gördün."

Elimi çekmeye çalıştım. "Kimseye söylemeyecektim ki."

"Kötü şeyler olmasını istemezsin, değil mi Chula?" Parmaklarımı kanepenin koltuğuna bastırdı ve beni kendine yaklaştırdı.

"Gözün gibi mi?"

"Aynen gözüm gibi."

"Sana söylemiştim, bir şey demeyeceğim," diye kekeledim. Petrona parmaklarımı bıraktı. Yanağımı okşadı. "İşte benim uslu kızım." Petrona arkasına yaslandı ve uzattığı eliyle dizimi okşadı. Parmaklarıma masaj yaptım. Petrona ona vuran bir adamı koruyorsa bu onu terk etmediği anlamına mı geliyordu? Tabii vuran o adam olmayabilirdi. Yaklaşan bir tehlikeye karşı onu uyarmak için elini silah gibi bize doğrultmuş olabilirdi. Bu durumda, onu neden koruduğu açıklanabilirdi. Petrona'ya sarılmak istedim ama ondan korktum, yüzü şişmiş ve siyahtı, bir gözü tamamen etinin altına gömülüydü. Görünüşünden iğrenmek kabalıktı bu yüzden Petrona'nın koluna yaslanıp ona sokuldum.

Annem ve Cassandra geri geldiklerinde doğruldum. Düşmesinler diye Petrona'nın çenesindeki ve gözündeki patates dilimlerini kıpırdattık, sonra Petrona'yı odasına yatırdılar.

Petrona'nın erkek arkadaşı meselesi beni gecelerce uyutmadı. Eğer ona vurduysa, belki de paraya ihtiyacı olduğundan ve Petrona'nın işini kaybetme ihtimali olabilecek en kötü şey olduğundandı. Tenekeden yapılmış barakaları düşündüm. Petrona ve ailesinin gerçek duvarlar inşa etmeye güçleri yetmiyorsa erkek arkadaşı onun parasının ne kadarını alıyor olabilirdi? Şayet adam masumsa Petrona'nın biz Abuela'dayken saklandığı tehlike sonunda onu yakalamış demekti. Ama Petrona birisini kendini dövmeye kışkırtacak ne yapmış olabilirdi? Bir ya da iki

kez yataktan kalktım, Petrona'nın odasına inip ona sormayı düşündüm ama parmaklarımı kanepenin üstünde nasıl büktüğünü hatırladım. Sonra annemin kapısının tokmağını tuttum ama anneme anlatırsam Petrona kovulurdu. Cassandra'nın kapalı kapısının önüne oturdum. Ama ona da anlatmayacaktım çünkü gider anneme söylerdi, o zaman Petrona'nın kovulmasının ya da daha kötüsünün sebebi ben olurdum.

Cassandra'yla ikimiz artık güneş doğmadan okula gitmek zorundaydık çünkü okulda elektrik yoktu ve gündüz saatlerinden en iyi şekilde yararlanmamız gerekiyordu. Okul otobüsünü beklemek için bu kadar erken ya da geç dışarıda olmak çok yanlış geliyordu. Okulda sabah derslerinde kestiriyordum. Sonra tekrar eve dönme vakti geliyordu.

Her gece annem, Cassandra ve ben Petrona'nın morlukları için sargılarına yeni patates dilimleri koyuyor ve her gece morluklarının nasıl değiştiğini görüyorduk. Bir gün yüzünün aralarında canlı yeşil ve mor tonlar bulunan, koyu şarap kırmızısı ve sarı renge döndüğünü keşfettik. Neredeyse güzel görünüyordu, havai fişek gibi.

Hepimiz Petrona için üzülmüştük. Ertesi hafta sonu babam eve gelirken dondurucuya koyabileceğimiz yumuşak buz torbalarından getirdi, torbaları şişik yüzüne koyması için Petrona'ya verdik. Cassandra ve ben Petrona rahat etsin diye yastıkları topladık, sonra kapı kapı dolaşıp eski dergiler istedik. Bir seferinde biz alkolle pamuğu kaldırırken annem ayağa kalktı, aklına bir fikir gelmişti. "Petrona, sen kaç yaşındasın?" Petrona on beş yaşına yeni girdiğini söyledi, annem mükemmel dedi. Petrona'ya İlk Komünyon'u vermeli ve onun için İlk Komünyon partisi düzenlemeliydik. Petrona'nın ağzı açık kaldı. Annem Petrona'nın bunu hep istediğini söyledi; Petrona bunu kendisi demişti. Petrona, "Yok, Señora, cidden yük olmak istemem," dedi. Annem eliyle geçiştirdi, sorun olmadığını söylerken odadan çıkıyordu bile, oturma odasına gidip telefon

numarasını çevirdi. Neler olduğunu sormak için Cassandra'ya döndüm ama Cassandra parmağını dudaklarına koydu, annemin birine merhaba dediğini ve bağışlanmış gelinliklerden bir adet istediğini duyduk.

Şaşkınlıkla Petrona'ya döndüm. "Bir saniye, evleniyor musun yoksa?" Bana söylemediği için kırılmıştım.

Cassandra kıkırdayarak Petrona'nın yatağına döndü. "Petrona mı! Evlenmek mi!"

Petrona utanarak kaşlarını çattı ve eliyle yüzünü sakladı. Annemin yüksek sesle ahizeye, "*Biliyorum, on beş* yaşında," dediğini duyduk.

"Yani *evlenmiyor* musun?"

Bunun üzerine Cassandra isteriye kapıldı, gülüp bacaklarını savurarak bir o yana bir bu yana yuvarlandı. Annemin şöyle dediğini duyduk: "Beyaz elbise de olur; iyi bir amaç için tamamen." Petrona anlaşılan kendisi için İlk Komünyon partisi düzenlendiğini söyledi. "Ya," dedim. Petrona'nın dizini battaniyelerin üzerine hafifçe okşadım ve ona endişelenmemesini söyledim: "Bir parça gofret yutup azıcık şarap içiyorsun sadece, bir olayı yok, üstelik hediye de veriliyor."

Geceleyin annemle ben çorapları toplarken Cassandra son çekilen iki fotoğrafımızın albümde neden olmadığını sordu. Annemin yatağının ucunda oturmuş, sayfaları çeviriyordu.

"Orada yoklar mı?" Omzunun üzerinden baktım. Doğru diyordu. Fotoğrafların bir zamanlar durduğu küçük dikdörtgen alanlar bembeyaz dururken sayfanın geri kalanı koyu bir tonda sararmıştı. Onlara ne olduğunu bilmiyorduk. Hiçbirimiz almamıştık. Albümlerin saklandığı çekmeceye bakıp boşta duran fotoğraf bulamayınca annem haç çıkardı ve ruhların bizi korkuttuğunu söyledi. Oysa ben Petrona'nın kendini yalnız hissettiğinde bakmak için fotoğrafları yanında götürdüğünden emindim.

***

Ertesi hafta Petrona'nın gözlerinin etrafındaki şişiklik inmeye başladı ve Petrona'nın kirpikleri yavaş yavaş yeniden ortaya çıktı, derken her şeyi içine alan tembel bir timsah gözü oluştu. Sonra iki gözü hemen hemen aynı boyuta geldiler ve çarpıcı renkleri zeytin hareli kahverengiye döndü. Petrona'nın görünüşündeki bu değişikliği, onunla tekrar arkadaş olmanın güvenli olduğunun bir işareti olarak yorumladım. Sonraki gece Petrona'nın neyin peşinde olduğunu görmek için parmak ucunda aşağı indim ve sallanan mutfak kapısından geçtim. Petrona'nın perdesinde televizyondan geldiği belli olan ışığın yanıp söndüğünü görünce şaşırdım. Elektrikler kesikti, kafam öyle karıştı ki Petrona'nın odasının kapı tokmağını çevirirken bir an bile düşünmedim. Petrona yatağında oturuyordu, kucağında gördüğüm en küçük televizyon vardı, yüzüne mavi ışığı düşmüştü.

Ânında gözlerini kaldırdı ve televizyon kapandı. Televizyonunun cızırtısını duyduğumda solgun ve bükülmüş dudakları öyle kalakaldı.

"Benim, ben," dedim.

Petrona nefes verdi. "Chula, *madre de Dios*, az daha kalp krizi geçirecektim!"

Televizyonu aydınlanarak geri açıldı. Petrona gözlerini kıstı ve elini bana doğru uzattı. "Gel izle, Chula." Yatağında yanına uzandım. "Bak," dedi. Ekranın yan tarafındaki iki düğmeye basarak kanalları değiştirdi; sonra bana pillerin nereye konduğunu göstermek için küçük aleti ters çevirdi.

Petrona'nın battaniyesinin altına girip aramızdaki küçük televizyona sarıldık ve Petrona izlemeye başladığı yeni telenovela'yı anlattı. Adı *Escalona*'ydı ve şeytanla akordeon düellosu yapıp kazanan bir *vallenato** bestekârının gerçek hikâyesiydi. Ama asıl hikâye Escalona'nın çapkınlığıydı. Ek-

* Vadide doğdu anlamına gelen sözcük, Karayiplerden Kolombiya'ya ulaşmış bir halk müziği türüdür. *–ybn*

randa Brezilyalı dolgun bir sarışına serenat yapıyor, dizlerinin üzerinde ona şarkı söylüyordu. Sonraki sahnede, sıska, koca burunlu bir kadının peşinden, dar arnavutkaldırımlı sokaklarda koşuyor, derken elini yakalayıp öpüyordu. Jenerik akarken Petrona, "Erkekler çok aptallar. Büyüdüğüm kasabada, Boyacá'da Escalona gibi biri vardı. Tam bir hayvandı."

Petrona'nın nereli olduğunu hiç bilmiyordum. Boyacá hakkında bildiklerimi yokladım. Bogotá'nın hemen yanındaki eyaletti. Güvenli yol haritasını hatırlamaya çalıştım. Cúcuta'ya giderken Boyacá'dan geçmiştik. Bereli ve güneş gözlüklü çok sayıda küçük adam görmüştüm sanırım.

"Ona ne oldu?" diye sordum.

"Gitti. Ona ne olduğunu bilmiyorum. Evimizi ateşe verdiler, biz de kaçtık," dedi.

"Evinizi kim ateşe verdi?"

Petrona gerildi ve istediğinden fazla konuşmuş gibi pencereye baktı.

"İçinde bulunduğun tehlike bu muydu?"

Küçük televizyonda bir komedi programı başladı. Kadın kılığına girmiş erkekler otobüs durağında çiçek satıyorlardı. Petrona'nın bu konuda daha fazla bir şey söylemeyeceğini sezdim. "Petrona, annemin doğum gününü kutlamak için getirdiği adam kimdi?"

Petrona dudaklarını sıktı. Yüzü ekrandan gelen ışıkla renk değiştirdi. "Bence sadece bir arkadaşıydı ama belki de daha fazlasıdır."

Daha fazlasının ne anlama gelebileceğini düşünerek oturdum. Aile bireyleri daha fazlaydı. Erkek arkadaşlar daha fazlaydı. İşte o zaman Cassandra'nın neden kızdığını anladım. Petrona televizyonu kapattı. "Hadi Chula, yatma vakti." Beni karanlıkta merdivenlere götürdü ve sonra başımın üstünden öptü. Birkaç saniye beline sarıldım, sonra bıraktım.

***

Annemin Petrona'ya aldığı elbise *boşanmış* birinden geliyordu. Petrona'nın bu konuda ne hissettiğinden emin değildim ama kumaş beyazın güzel bir tonuydu, satenimsi bir dokusu ve serin bir hissiyatı vardı. Annem dikiş makinesini yemek masasına kurdu ama dikiş için kullandığı kumaş ve aletler birinci katın çoğunu kapladılar. Bütün cumartesi oturma odasının ortasında birlikte dikildiler, annem Petrona'nın etrafına esnek bant sararak Petrona'ya emirler verdi: *Kollar yukarı, Karın içeri, Dik dur.*

Işıklar açılıp kapanırken annem elbisenin dikişlerini söktü. Petrona'nın ölçüsüne göre dikilmesi gerektiğini söyledi. Gündüz saatlerinde Petrona eteğe girip çıkar, kopuk kolları dener, duvağı takar, elbisenin göğüs kısmını kaldırırken annem kısa konuşmalar yaptı.

"Bir çocuk sana ilgi duyduğunda mutlaka gücü elinde tut. Erkekler gücünü almak isteyecektir, onların işi budur, sakın ola izin verme, *senin* işin de bu."

Şöyle dedi:

"Âşık olduğunda şehvete kapılırsın. Şayet şehvete kapıldıysan kendini tatmin et, sonra da uzaklaş. Kendini sana adadığından emin olana dek asla onun hatırı için bir şey yapma. Ancak o zaman ona iyi davranabilirsin ama dikkatli ol. Kendini tamamen teslim etme. *Kimseye* borcun olmasın, hele de birlikte olduğun adama. *Bu sayede* gücün elinde kalacak."

Annemin Cassandra ve bana yıllardır söylediği şeylerin aynısıydı ama Petrona kendinden geçmiş gibi dikkatle dinledi. "Ya sıkışıp kaldıysan?"

Annem etek parçasını Petrona'nın beline doladı ve dudaklarının arasından aldığı iğnelerle tutturdu. İğnelerin renkli başları vardı, menekşe, turkuaz, kırmızı. Annem işine bakmak için bir adım geri attı. Etek Petrona'nın belinden bir çan gibi düştü. "O zaman onu bırakırsın."

"Ama sıkışıp kaldıysan..."

Annem eteği kabarttı. "Aptal olmayı seçersen bu kendi hatan olur, Petrona."

Elektriğin kesik olmadığı saatlerde Cassandra bir program indirdi ve bilgisayarda bir e-posta hesabı kurdu. Okuldaki arkadaşlarına tek cümlelik e-postalar yazıp gönderdi (Ödevini yaptın mı? Yarın ne giyiyorsun?) ve cevap gelene kadar gelen kutusunu yenileyerek oturdu. Alt katta annem gıcırdayan taburesinde oturup dikiş makinesinin pedalına bastı. Gözleri iğnenin inip kalkmasına dalmıştı, boşanmış kadının beyaz kumaşı makinesinin *taka-taka-taka*'sının eşliğinde güzelce buruşuyordu. Elbise neredeyse bitmişti. Petrona eteğe girip çıkabiliyordu, geriye kalan tek şey annemin eteği gövdeye, gövdeyi kollara dikmesi ve son dokunuş olarak arkadaki fermuarı takmasıydı.

Gece geç saatlerde odasına baktığımda Petrona derin derin uyuyordu. Saatin tik taklarını duydum ama nefesini duymadım. Gözlerim alışana kadar bekledim ve yatağının kara kütlesini, duvarın koyu grisini, vücudunun yumrusunu görmeye başladım.

"Petrona," diye fısıldadım ama cevap vermedi.

Oturma odasına gidip babamın radyosunu dinledim. Haberlerde duyduğum monoton ve profesyonel ses yatıştırıcıydı. Radyo spikeri, *Pablo Escobar için yoğun bir hafta oldu*, dedi. Koltuğa uzanıp ellerimi başımın altına koydum ve gözlerimi kapattım. *Bir senatörün kaçırılması haberinin üstünden çok geçmeden Bogotá'da zengin bir mahalleye yönelik bomba tehdidi alındı. 850 ton dinamit taşıyan...* Çok geçmeden derin bir uykuya daldım.

Petrona'nın Komümyon'u için yakınlardaki bir kiliseden ders alması gerekti, öğrendiği şeyleri anlata anlata bitiremiyordu, *Konfirmasyon*'un ayrıntıları gibi. Cassandra'yla neden bahsettiğini hiç anlamadık. Sarı mum ışığının Petrona'nın yüzünde titreşmesini, yanağına düşen burnunun sivri gölgesinin uzayıp kısalmasını izledim. Sonunda sordum: Neyin konfirmasyonunu alacaksın? Petrona bilmediğimizi duyunca

çok şaşırdı. Muhtemelen bizim de Konfirmasyon aldığımızı söyledi, çünkü onsuz İlk Komünyon yapılmazdı. Konfirmasyon sırasında bir *Başpiskopos* tarafından kutsanmış kutsal yağ ile *yağlandığımızı* açıkladı.

"Vay canına," dedi Cassandra.

"Vay canına," dedim ben de.

Başpiskoposların ne yaptığını bilmiyordum ama o güzel şapkaları hakkında her şeyi biliyordum. Çünkü her yıl Roma'dan canlı yayınlanan Kutsal Hafta'yı izlerdim. Çünkü televizyonda Isa'lı filmler dışında tek bu olurdu. Başpiskoposlar sivri uçlu şapkaları ve normalde bir çobanın kullanabileceği gibi duran asaları olan kişilerdi ama onların asaları *altından* yapılmıştı.

Yatak odamda Cassandra'ya, "Beni yağlasana," dedim, annemin özel vücut kremini aldı, beni ayışığının altına oturtup saçlarımı yağladı.

"Bu sırada bir şeyler söylemen gerektiğine eminim."

"Biliyorum." Saçımı çekti. "Söylemek üzereydim zaten."

Ellerini kremden ağırlaşan saçlarıma koydu ve, "*Dominus, dominus, anno domini!*"* diye haykırdı.

İliklerime kadar ürperdim, içim çekilir gibi oldu, nefes aldım. Cassandra ellerini bıraktı. "Tamam, şimdi sen beni yağla."

Petrona'nın Konfirmasyonunda koro Latince ilahi söyledi, Peder aynı eski hikâyeleri monoton sesiyle tekrar etti, sonra tütsü dumanı kubbeli tavanda birikti, Konfirmasyonu yapılacak çocuklar işte o zaman öne çağrıldılar ve Peder kollarını açıp tüm ruhlardan çocuklara sahip olmalarını istedi. Ruhların kimisi Bilgelik ve Zekâ Ruhu gibi iyiyken Kutsal Korku Ruhu gibi kimisi şüpheliydi. Peder karanlık ritüeli mühürlemek için parmaklarını altın bir kadehe daldırdıktan sonra her çocuğun alnına haç şeklinde kutsal yağ sürüp her birine *Pax tecum*** derken gözlerim kocaman açıldı.

---

* (Lat.) Efendimiz, efendimiz, efendimizin yılı! *–ybn*

** (Lat.) Huzur seninle olsun. *–ybn*

Eve gittiğimizde Peder'in Petrona'ya çağırdığı ruhların onu nasıl değiştirdiğini görmek için dikkat kesildim. Fark ettiğim şey, Petrona'nın dakikalarca uzaklara bakması oldu. Aklından neler geçtiğini sorduğumda yanıt vermesi zaman alıyordu. Yüzündeki endişe çizgileri bir şekilde morarmış cildinin derinliklerine işliyor gibiydi. Sonunda bana ne düşündüğünü söylediğinde dedikleri çok saçma oluyordu: "Annene çamaşır sabunu almasını söylemem gerektiğini düşünüyorum" veya "Hiç, duvardaki şu lekeyi fark ettim de."

Bir gün deneyimi sonucunda değiştiğini hissedip hissetmediğini doğrudan sordum. "Evet! *Anlaşılıyor mu*?"

Anlaşıldığını söylediğimde çok heyecanlandı.

"Sanki..." dedi. "Sanki ışıktan yapılmışım gibi."

Başımı eğdim. Belki de doğruydu. Ara ara Petrona bana daha yaşlı görünmeye başlamıştı. Elbisedendi belki de. Petrona elbiseyi giyip nefes aldığında memeleri olduğunu fark ettim. Etkileyiciydi. Yakanın altı beyaz dantelle kaplıydı ama göğüs kısmındaki saten kumaş kalp şeklinde kesilmişti. Petrona şaşırtıcı derecede huzurlu ve sakindi. Ama sonra koridorda Petrona'ya rastladım, elinde ısırık izleri olduğunu gördüm. Belli ki kendini ısırmıştı, ona baktığımda içine yerleşen Bilgelik Ruhu değil de Kutsal Korkunun Ruhuymuş gibi görünüyordu.

Kutsal Korkunun Ruhunu her yerde görmeye başladım. Rüyalarımda, eve su getirmeyen borularda, bana Pablo Escobar'ı gösteren televizyonda yaşıyordu. Evimizi terk eden elektriğin kalın sesinde – televizyonun cızırtısında, duvarlardan, zeminlerden ve tavanlardan geçen voltajın vızıltısında– yaşıyordu, alçalıyor, çözülüyor, sessizliğe dönüşüyordu. Elektrik kesildikten sonraki sessizlik içinde yaşıyordu: bir köpeğin havlamasında, bir çekirgenin şarkısında, Esrik Ağacın yapraklarını hışırdatarak esen uğultulu rüzgârda. Eli kulağında bekleyen bir hissiyatta, evimize doğru yavaşça süzülen bir tür karanlık kanat açıklığında yaşıyordu.

Petrona'nın Konfirmasyonundan sonra Komünyon gününü beklediğimiz günlerde her şeyde bir ahenksizlik vardı, sanki Kutsal Korkunun Ruhu evimizin etrafında dolaşıp ortalığı kasıp kavuruyormuş gibi her şey çetrefilli ve yanlış anlamalara gebeydi. Ruh, annemi takıntılı hale getirdi. Karanlıkta Petrona'nın dirseklerinin kuru olduğunu fark etti. "Petrona, buraya gel, krem lazım sana."

Babamsa daha nazikti, sanki kulağını yere dayamış, yaklaşan bir treni algılamaya çalışırmış gibi söylediğimiz her söze kulak kabartıyordu. Öte yandan bir pervasızlık vardı üstünde, gereksiz riskler alıyordu. Evdeyken çok hızlı araba kullanıyordı ve genellikle onu korkutan şeylerden korkmaz olmuştu. Sözgelimi San Juan de Rioseco'daki tesisinin girişinde birinin duvara sprey boyayla *Şu anda FARC bölgesine giriyorsunuz* yazdığını öğrendik. Babam uydurma diye geçiştirmişti yazıyı.

Babam Cassandra'yla bana güldü. "Şuna bak, işçilerim kadar korkaksınız." Bize, gerilla ya da paramiliter gruplarla gerçek bağı olmayan, bu grupları taklit edip insanları kaçırarak ve haraç keserek geçimini sağlayan adi suçlular diye bir şey olduğunu söyledi. Babam San Juan de Rioseco'dakilerin böyle suçlular olduğundan emindi, çünkü militarize grupların olağan işaretleri, yani rasgele cinayetler, tecavüz, uyuşturucu ekmeye zorlanan köylüler, topraklarından atılan insanlar yoktu.

Babam tüm bunları işçilerine de açıkladı ama onlar saf insanlardı ve şimdi FARC'ın petrol tesisinin civarında devriye gezdiğini gördüklerini iddia ediyorlardı. "*Gerillalar şunu yapmış, gerillalar bunu yapmış*, diye duyuyorlar, sonra bir şey görüp hemen sonuca varıyorlar. Buna *telkin gücü* denir. Bu koşullar altında insan zihninin neler neler uydurduğuna şaşırırsınız. Bakın, *sözde* gerillaları gördüklerinde ben de oradaydım. Hepimiz sondaj kulesinin yanında duruyorduk. Sonra petrol tesisinin sis çökmüş uç tarafında yürüyen bir grup adam gördük. Şimdi, *insanüstü görüş gücü*ne sahip işçiler olmadık ayrıntılar gördüler,

neymiş, adamlar makineli tüfek taşıyorlarmış, ağızlarına koyu renk bandanalar takmışlar, türlü türlü ayrıntı. Yani, *telkin gücü* değil midir bu? Ama ben zihni berrak, kandırılmaya meyilli olmayan, iki gözü de sonuna kadar açık bir adam olduğum için siste yürürken gördüğümüz adamların gerilla falan olmadıklarını rahatlıkla söyleyebilirim." Babam etki yaratmak için bir an bekleyip sonra ekledi: "Bence onlar hayaletlerdi."

Babam San Juan de Rioseco kasaba halkının kendi gördüklerinin tarifine uyan bir hayalet grubu gördüğünü söyledi. Hayalet görmenin geçmişi bir grup Fransisken keşişin şifalı bitki aramak için dağlara girdiği ve bir daha kendilerinden haber alınamadığı 1800'lere kadar uzanıyordu. Bazen Fransisken hayaletleri cübbeleri içinde bir bardak su isterler ve suyu yeterince hızlı vermezseniz size iskelet sırıtışlarını gösterirlerdi. Bazen eğilmiş, bir çocukla konuşurken görülürlerdi. Ancak Fransisken rahipleri oldukları için, babamın dediği gibi *gecenin kadınları* dışında kimse onlardan gerçekten korkmuyordu, çünkü Fransisken rahipler genellikle bu kadınların iş için evden çıkmaya çalışırken ayakkabılarını ve cüzdanlarını saklarlardı. Fransisken hayaletlerinin kulağa çok hoş geldiğini düşündüğümü söyledim. Belki babama göz kulak olurlardı. Cassandra ona dikkatli olmasını söyledi.

Babamın cumartesi günü gitmesi gerekti. Petrona'nın Komünyonunu kaçıracaktı. Annem arabaya ihtiyacımız olduğunu söylediği için babam onu alması için Emilio'yu çağırdı. Emilio geldiğinde akşam olmuştu bile. Yemek masasına oturup dumanı tüten bir fincan kahvesine süt karıştırdı, beş kez saat yönünde, iki kez saat yönünün tersine. Meşgul olduğunu görünce Cassandra'yla ben taksisini keşfetmeye gittik. Vinil koltuklar bir koku senfonisiydi âdeta, sigara, kolonya ve ispirto gibi keskin bir şey. Küçük sürgülü kapısı olan pencere de oradaydı. Cassandra'yla ikimiz Emilio'nun koltuklarının üstünde sürünüp radyoyla oynadık ve parasını saydık. Taksilerin dünyada

hiçbir yere benzemez bir havası vardı. Bagaj bile bambaşka bir dünya gibi görünüyordu. Sırayla bagaja girip birbirimizi içeri kapattık. Karanlık oyukta stepnenin kıvrımı böğrüme battı. Orada ses çıkarmadan yattım, nefes almakta güçlük çekene dek. Sonra bagaj kapağına tekme attım.

Cassandra'nın monoton sesi boğuk çıkıyordu: "Seni duyamıyorum, Chula. Ne dedin?" Daha sert tekmeleyip çığlık attım. Nefesimi tuttum, sakinleşmeye çalıştım ama boğulacak gibi hissediyordum kendimi; sonra bagaj kapısı yavaşça ve şıpırtıyı andıran bir sesle açıldı. Gökyüzünün alacakaranlık mavisini ve Cassandra'nın siluetini gördüm.

Babam gidince annem yolumuzu aydınlatmak için fenerinin ışığıyla zikzaklar çizerek yukarı çıktı. Ertesi günkü Petrona'nın Komünyonu için bazı şeyleri gözden geçirmemiz gerektiğini, kiliseden sonra Petrona'nın evine gideceğimizi söyledi, bu da yürüyüş kıyafetleri giymemiz gerektiği anlamına geliyordu. "Ama bu özel bir durum," dedi Cassandra, annemin yatak odasına girerken. "Güzel bir şeyler giymeyecek miyiz?" Annem Cassandra'yı duymazdan geldi, ayrıca saçlarımızı sımsıkı topuz yapmamız gerektiğini söyledi. Anneme saçımı daha güzel durduğu için atkuyruğu yapıp yapamayacağımı sordum, annem olur dedi, eğer bir suçluya beni saçımdan yakaladığı gibi çalının arkasına çekme fırsatı vermek istiyorsam öyle yaparmışım. "Gecekondu mahallesine gidiyoruz," diye ekledi annem sert bir sesle. "İkiniz de kot pantolon, eski tişört ve spor ayakkabı giyeceksiniz, ayrıca saçınızı da sımsıkı topuz yapacaksınız, anlaşıldı mı?"

Beraber, "Evet, anne," dedik. Odama gidip yatağıma yattım. Geceleyin rüyamda arkamdan uzun atkuyruğu şeklinde gelen saçımı, havadan bir bıçağın saçıma doğru indiğini gördüm, parça parça kopan saçlarım koştuğum yerleri işaretliyordu.

PETRONA

Ailemi korumak için dizlerimin tozunu aldım. Saçımı fırçaladım. Çocuk parkına doğru yürüdüm, çalıların yanından geçtim, ateşin etrafında toplandıklarını bildiğim tanıdık adamları bulmak için dağa tırmandım. Onlara ihanet etmek gibi bir niyetim olmadığını göstermek için teslim oldum. Ateşin sesini bastırarak konuştum. *Bu işi düzeltebilirim.*

Bana var gücünle vur, dedim.

Aile dövüldüğümü görürse hafta sonları kalmama izin verirler, böylece her saniye yanında olurum, küçük kızın tek söz etmemesini sağlarım, dedim.

Yapacağım, istediğiniz gibi teslim edeceğim, dedim.

Gorrión ateşin gölgesinden çıkıp kolunu bana doladı. Diğerlerine seslendi: Gördünüz mü? *Benim Petro'm tepeden tırnağa bir devrimci.*

Kendimi onların bir parçası olarak görmüyordum. Gorrión elini omzuma koyduğunda, doğru şeyi yaptığımı söylediğinde fark etmedim bile. Tek düşünebildiğim, bana Petro demesiydi. Ailemin bana Petro dediği geçmişte girdaba düşmüş gibi döndüm, Umberto'nun kafasını ağaca vurduğu o son gecede; derken Gorrión önüme bir çay kaşığı barut koyuverdi. *Yut, cesaret verir.*

Tabutundaki Küçük Ramón geldi aklıma, elleri barut kokuyordu, ona da mı barut yutturduklarını merak ettim. Gorrión'dan da Santiago'lardan da bana neler olduğunu görmedikleri için nefret ettim, beni bu serbest düşüşten çekip kurtaracak kimse yoktu, tozu ağzıma attım, sonra Gorrión yutabilmem için bir şişe aguardiente verdi. Kolunu omzumdan çekti ve tekrar ateşin gölgelerine yürüdü, çok korkuyordum, adamlar kurt sürüsü gibi üzerime çullanırken, elimde kalan tek şeye tutundum: Takma adıma, önceki zamanlardan kalana, Petro, kulakta ne de hoş çınlıyordu.

20.
ELBİSE VE DUVAK

Petrona'nın Komünyonu, Konfirmasyonu kadar heyecan verici değildi; rahip hiç ruh çağırmadı, genel olarak epey yavandı. İlk Komünyonlarını alan çocuklar (erkekler solda, kızlar sağda) sıkkın görünüyor, kolalı, bir daha asla giyilmeyecek kıyafetlerini çekiştirip duruyorlardı. Petrona kızların arasında en uzunuydu. Her birinin elinde ayin boyunca yarısına kadar yanan uzun beyaz bir mum vardı. Uyanık kalmaya çabalıyordum. Gözümü bir saniyeliğine kapatmıştım ki cemaatin gür sesiyle, *Deo gratias** demesiyle irkildim. Ayağa fırladım. Komünyon çocuklarının olduğu sıralar boştu. Annem dik dik bakıp beni koltuğuma çekti. Cassandra sırıtıyordu. Sunakta sıraya girip diz çökmüş Komünyon çocuklarını gördüm. Peşine yardımcılığını yapan çocuğu takmış olan Peder cübbesinin kollarını karo zeminde sürüyerek yürüdü, dönüp eğildi ve bir kâseden kutsal gofret aldı, her çocuğun diline birer tane koydu, ardından bir altın kadehi eğip her çocuğa bir yudum içirdi.

Bitince tüm cemaat ayağa kalkıp alkışladı.

Dışarıda Annem Petrona'ya çiçek verdi. Petrona'nın yanak-

* (Lat.) Tanrıya şükür. *–ybn*

ları al al oldu, koltuk altları terden lekelenmişti. Yaşlı bir kadın rimel lekesini ovuşturarak yaklaştı. Sade siyah bir elbise giymişti, yaşlı kadının geçmesine izin vermek için kenara çekilirken muhtemelen külotlu çorabının sıkı lastiğinin belinde bıraktığı izi fark ettim. Karın yağı lastiğin altından ve üstünden fırlamıştı. Petrona kolunu kadına doladı.

"Señora Alma, kızlar, bu benim annem, Doña Lucía."

Gözlerim kocaman açıldı, yanaklarımın kızardığını hissettim. Petrona'nın annesinin orada olacağını bilmiyordum, ya beni uyurken görmüşse? Petrona'nın annesi annemle tokalaştı. "Bana Lucía diyebilirsin, hakkında çok şey duydum."

"Nerede oturuyordun, Doña Lucía?" deyiverdim, önlerde veya arkalara yakın oturuyorsa beni görmesine imkân olmayacağını düşündüm. Başımı okşadı. "Bu yaşta ne çok soruları oluyor."

Annem bizi arabayla Petrona'nın evine götürdü. Doña Lucía ön koltuğa oturdu. Annemle ikisi bir şeyler konuşuyorlardı ama Cassandra camını indirdiği için ne dediklerini duyamadım. Arka koltukta Petrona'nın elbisesi ile Cassandra'nın arasında sıkışıp kalmıştım. Petrona'nın uzun eteği parlak beyaz bir bulut gibi kabarmıştı, diğer taraftan da rüzgârın saldırısına uğruyordum. Petrona kabarık eteğini kucakladı. "Evimi göreceksin, heyecanlı mısın?" Başımı evet dercesine salladım. Petrona beyaz duvağının arkasından sırıttı. Beyaz duvağı küçük, beyaz, yapma çiçeklerle bezeliydi ve kısa kesilmiş düz saçlarına tokalarla tutturulmuş tacından kat kat aşağı iniyordu.

Gecekondu mahallesine beklediğimden daha hızlı vardık, annem yavaşlarken Cassandra camını indirdi. Petrona'nın camının dışında turuncu dağ leke gibi görünüyordu. "Nereye park edeyim?"

"Her yer olur," diye yanıtladı Doña Lucía. Annemin tereddüt ettiğini görünce, "Kaygılanmana gerek yok. Mahalleliyle bizzat görüştüm. Endişelenecek bir şey yok."

Annem başını tamam dercesine salladı ama endişelendiğinde yaptığı gibi dudaklarını büzdü. Bir palmiye ağacının altındaki çöp bidonlarının yanına park ettik. Dışarı çıktığımda yüzüme serin hava çarptı. Buraya gelmeyi dört gözle bekliyordum ama şimdi de bir an önce gidelim istiyordum. Tepe ıssız görünüyordu, etrafta kimse yokmuş gibi değil de, pusuda bekleyen biri varmış gibi. Petrona'nın erkek arkadaşını görürüm diye gözlerimle dağı taradım. Afro saçlarıyla kolaylıkla gözüme çarpardı. Tehdit şayet ondan geliyorsa ona göre strateji kurabilirdik. Ama tehdit ondan gelmiyorsa neye bakacağımı bile bilmiyordum.

Annem, Petrona ve ailesi için getirdiğimiz yiyeceklerle kullanılmış mutfak eşyalarının durduğu kutuyu bulmak için arabanın bagajını eşeledi. Petrona dantel ve suni ipekten bulutunun içinde boğuşuyordu, Cassandra'yla beraber eldivenli ellerinden tutup çektik. Sonra Petrona dümdüz durdu, Doña Lucía elbisesinin eteğiyle uğraşırken annem de başındaki tacı tuttu. Petrona çan şeklindeki beyaz elbisesinin içinde güzel göründüğünü bilerek gülümseyerek dikildi.

Cassandra Petrona'nın ayakkabılarına baktı. Ayakkabıları eskiydi, aşınmıştı, topuklarıyla burunlarında kahverengi çizikler vardı. Petrona kıpırdandı ve ayakkabılarının burunları geri çekilip elbisesinin çanının altında kayboldu.

Hepimiz yüksek tepeye bakmak için döndük. Ortadan geçen patika üzerinde çöreklenmiş turuncu hava esintiyle dönüp duruyordu. Patikadan sağa ve sola uzanan daha ince yollar vardı. O yolların nereye gittiklerini merak ettim. Yukarılarda, tepeyi kesen yatay bir yolda, binicisiyle birlikte ilerleyen bir at vardı. Yürüyen biriyse atı yönlendiriyordu. Ata binen kişinin kadın mı erkek mi olduğunu anlayamadım ama yürüyen kişi çocuk gibi görünüyordu.

Araba alarmının bip sesini duydum, annem yanıma geçip kutuyu kalçasına dayadı. Petrona eteğini toplayıp göğsüne bastırdı, sonra bizi bazı kayaların arasındaki bir açıklığa götüren

Doña Lucía'nın peşinden gittik. Doña Lucía alçak topuklu ayakkabı giyiyordu. İki adım arkasındaydım, tepeye giden toprak patikadan çıkarken yalpalamasını bekledim ama yalpalamadı. Kendinden emin ve hızlıydı. Etrafta kimsecikler yoktu. Doña Lucía ve Petrona ile birlikte olduğumuz sürece güvende olacağımızı tahmin etmiştim. Doña Lucía'nın külotlu çorabının ten rengi dokumasına baktım. Topukları ayakkabıları yüzünden kızarmıştı. Takip edilmediğimizden emin olmak için omzumun üzerinden baktım. Turuncu tepenin aşağı eğimi boştu. Hemen arkamdaki Petrona'nın elbisesinin bir kısmının elinden kurtulduğunu ve toprağa süründüğünü gördüm. Petrona'nın arkasında Cassandra vardı, onun arkasında da kalçasına dayadığı kutuyu taşıyan annem. Patika düzleşti, gözlerimi kaldırdığımda tepenin ilk terasında olduğumuzu gördüm, teras göz alabildiğine barakayla doluydu ama ileride de barakalar vardı, yokuş yukarı tırmanıyorlardı.

Nefes almak için durduk. Doña Lucía önden gidip birkaç şeyle ilgileneceğini söyledi. Biz cevap veremeden terasta hızlı adımlarla yürüdü ve sonraki yokuşu tırmanmaya başladı, var olmayan taşlara tutunarak, sanki merdiven çıkıyormuş gibi yukarı tırmandı. Çok geçmeden gözden kayboldu. Petrona sırtımı sıvazlayıp gülümsedi. "Burada güvendesin," dedi. "Dur, ben önden gideyim." Elbisesinin elinden kayan kuyruğu kumun ve taşların üzerinde sürüklendi.

Derin bir nefes alıp etrafa baktım ve rahatlamaya çalıştım. Barakaların rastgele parçalardan yapılması hoşuma gitmişti. Ahşap levhalar kapılara, kapılar duvarlara, paslı reklam tabelaları tavanlara, plastik brandalar pencerelere dönüştürülmüştü. Boşluklardan içerideki yaşamların anlık manzaralarını görebiliyordum. Yol yukarı kıvrılırken metalin paslandığı veya esintinin kapı ve pencere çerçevelerinde asılı çarşafları havalandırdığı yerlerde hamakta sallanmak için toprağı iten terlikli bir kadın ayağını, zeminde ateşin önüne çömelmiş bir adam, misket oy-

nayan çocuklar, annemin mutfak çekmecelerine sermek için kullandığı vinil kâğıtla kaplı bir şifonyer gördüm. "Chula," diye seslendi annem, "yanımdan ayrılma." Kutuyu düzeltti. Kâh iple kâh sicimle çivilere asılmış yahut duvarlara ve saksılara yaslanmış eksi püskü, harap bir sürü de haç gördüm.

Sonra Annem, Cassandra ve ben eğilip kayalara, ağaçlara tutunduk. Petrona, "Evim tam tepede," dedi. Yukarı baktım ama tepeyi göremedim. Ayaklarımı nereye koyacağımı, düşersem nereye tutunacağımı planlayarak yola odaklandım. Sopalarla tutturulmuş plastik bir muşambanın yanında bir kayaya yaslanmış çocukla karşılaştığımızda Petrona'nın evinin hurda metalden mi yoksa dökme çimentodan mı yapıldığını düşünüyordum. Çocuk kuru bir ot parçasını çiğniyordu. Baktım diye kıpırdandı ama asıl Petrona'nın elbisesini görünce ayağa fırladı ve bizi takip etmeye başladı. "Petrona! Bana söylemeden evleniyorsun demek, beni hiç mi seviyorsun?

Bana şöyle bir baktı, ardından anneme, sonra tekrar Petrona'ya döndü. "En azından çorap bağını çıkarmama izin ver, süslenip püslenmek sana çok yakışmış." Petrona'nın önce göğsüne sonra gözlerinin içine baktı. "Şuna bak, kat kat sarınmışsın." Petrona hırladı. Terliyordu. Griye dönen morluklarının makyajının altından benek benek belirmeye başladığını gördüm. Petrona adımlarını hızlandırdı. "*İlk Komünyon* elbisesi bu, Julián, ne kötü bir çocuksun."

"Yani?" Çocuk arkasından koşturdu. Derisini kaplayan koyu renkli bir toz tabakası olduğu için dişleri daha beyaz ve dili daha kırmızı görünüyordu. "Ben Komünyonumu alalı *yıllar* oluyor." Gözümün ucuyla ona baktım. Benden küçüktü; İlk Komünyonunu çoktan almış olmasına imkân yoktu. Dönüp anneme seslendi, "Kayınvalide! Bugün nasılsın? Petrona'nın arkadaşı mısın sen?" Annemin kutusuna baktı. "Ne taşıyorsun? Yardım lazım mı?"

Eteğini sıkı sıkı tutan Petrona döndü. "Señora için çalışıyo-

rum Julián ben, şimdi çek *git*." Elbisesinin eteği turuncu tozla kaplanmıştı ancak uçlara doğru kiremit renginden turuncuya, açıla açıla saten beyazına dönüşmesi güzel görünüyordu aslında.

"Bu ne acayiplik, Petrona, arkadaş olduğumuzu sanıyordum."

Petrona tırmanmaya devam etti. "Evine mi geliyorlar?" diye sordu. Sonra anneme fısıldadı: "Kayınvalide, aşağı inerken bana hoşça kal dersin, sí? Kabalık etme."

Annem alnını gömleğinin omzuna silerek, "Sí, sí," dedi. "Gelip bir merhaba derim."

"Kızların da mı? Söz mü?"

"Evet, evet, vedalaşırız."

Çocuk geride kaldı ve anneme gerçekten gidip ürkünç küçük çocuğa veda edecek miyiz diye sordum, annem güldü. "*Elbette hayır*, Chula. Gecekonduda oturan küçük oğlanlarla başa çıkmanın yolu istedikleri her şeye, evet ama sonra demek, bu arada da alıp başını gitmek. Doğru değil mi, Petrona?"

"Sí, doğru. La Señora *gerçekten* gecekondu mahallesinde büyüdü, değil mi?"

Zirveye ulaşınca durduk. Annem kutuyu yere koydu. Kazağımı mıncıkladım ve tenimde havayı hissetmek için kumaşını çektim. Sağ salim varınca üzerimden bir ağırlık kalktı. Yokuşun aşağısında küçük çocuk kıpırdamadan durmuş bize bakıyordu. Yanında üç bacaklı bir köpek kesik kesik nefes alıyordu. "İşte benim evim," dedi Petrona, hemen solumuzdaki barakaya doğru yürürken.

Petrona'nın barakası güzel ve sade inşa edilmişti. En soldaki duvar bir dizi kapıdan, sağdaki duvar ise uyumsuz tahta kalaslardan yapılmıştı. Yanında bir leylak çalısı vardı. Burada durup ileriye baktığımda bir dizi baraka ve küçük kuru bir arsadan dönüştürme futbol sahasını görebiliyordum. Sahanın arkasında, tepesine dikenli teller sarılı yüksek bir istinat duvarı vardı. Duvar yaklaşık altı metre boyunda ve düzgündü, belli ki gecekon-

dulular tırmanmamasın diye oraya dikilmişti. Duvarın üzerinden sol tarafta açık gökyüzüne yükselen varlıklı apartmanların tepelerini ve sağ tarafta ise heybetli bir dağ gördüm.

"İçeri gelin, Señora, ailem sizinle tanışmayı dört gözle bekliyor."

Annem, "Gelin kızlar," dedi ve Petrona'yla ikisi kapılardan bozma duvarla kalaslardan bozma duvar arasına gerili soluk renkli çiçekli perdenin arkasında gözden kayboldular. Evin kapısı bu perdeydi. Cassandra ve ben perdeye doğru yürüdük ama ikimiz de ileri gitmedik. Perdenin yanında çiviye asılı plastik bir süs vardı. Müneccimlerden biriydi sanırım. Türban takmıştı ve altın bir sandık taşıyordu. Plastik Müneccimin rengi solmuştu, ancak plastiğin içine göçtüğü yerlerde renk tonu koyulaşıyordu. Perdeyi tutan bir sicim vardı ve bu sicim bir direğe bağlıydı, elektrik kablolarını tutmak için yapılmış eski bir direğe benziyordu ama kabloları yoktu. Direk bütün barakayı taşıyor gibiydi.

Derken Cassandra beni itti ve içeri girdim. Pattadak girişime şaşıran Petrona'nın ailesi irkildi. Petrona'nın dokuz kardeşi olduğunu biliyordum ama içeride sadece iki erkek kardeşi ile küçük bir kız vardı, hayal kırıklığına uğradım, bir zamanlar hayal ettiğim gibi hepsi Petrona'nın yüzüne değil, farklı farklı yüzlere sahiplerdi. Cassandra yanımda kıs kıs güldü ve Doña Lucía Petrona'nın elini tuttu. Herkes gözlerini Petrona'ya dikti, Doña Lucía onu madalyalı resmi bir şahısmış gibi takdim etti: "Petrona'ma bakın, ne kadar da güzel! Kraliçeler gibi." Pencere yoktu ama çatının gümüş oluklu tenekeden şeffaf plastiğe geçtiği yerlerde boşluklar vardı, plastik de içeri ışık girmesini sağlıyordu. İçeride üç plastik masa, birkaç taş ve bir sürü taze çiçekle saksı bitkisi vardı. Doğrudan toprak zemine yerleştirilmiş iki şilte üzerinde arka köşede metal bir rüzgâr çanı çınlıyordu. Pille çalışan türden küçük bir vantilatör şiltelerin yanında dönüyor ve çarşafların üstünü su gibi dalgalandırıyordu. Şiltelerin karşı köşesinde yanan mumlar ve fotoğraflarla dolu bir sunak var-

dı. Bakmak istedim ama annem elini omzuma koydu. "Ben la Señora Alma, bunlar da kızlarım Cassandra ile Chula." Cassandra ve ben gülümsedik. El salladık. Petrona'nın erkek kardeşleriyle kız kardeşi gülümseyerek karşılık verdiler. Bir sınırdaymışız gibi mesafemizi koruduk, hiçbirimizin elinde vizesi yoktu. Bir süre sonra Doña Lucía oğullarına, "Hiç terbiye almadınız mı siz? Gelin de Señora Alma'ya yardım edin kutu için."

Petrona'nın kardeşlerinden biri kutuyu yerden kaldırırken "Ah, teşekkür ederim," dedi annem, "Açabileceğin güzel bir yere koy. Size birkaç tabak, mutfak malzemesi falan getirdim... Ha, bir de tavuk ve pasta aldık! Pastaya dikkat edin, üstte duruyor."

Petrona duvağını kaldırdı ve kız kardeşini omuzlarından tutarak yanımıza geldi. "Chula, Cassandra, kardeşimle tanışın."

Petrona'nın küçük kız kardeşi de aynı ablası gibi karamel renkli, badem biçimli gözlere sahipti ama saçları uzun, dağınık ve sarıydı.

"Ben Cassandra, bu da Chula, kaç yaşındasın?"

"On. Sen?"

Benden bir yaş büyüktü ama bunu belli etmek istemedim. "Adın ne?" dedim.

"Aurora."

Çatıya baktım. "İnsanın gümüş çatısı olması güzle bir şey olmalı, astronotmuşsun gibi." Dediğimin yanlış bir şey olduğunu anladım çünkü Aurora gözlerini kıstı, sonra başka yere baktı. "Hangi okula gidiyorsun?" Aurora bana bakmadı.

"Eğlenmek için ne yaparsın?" diye sordu Cassandra.

"Salıncakta sallanıyorum, arkadaşlarımı görüyorum, kertenkele avlamaya gidiyoruz."

"Kertenkele mi! Nerede yaşıyorlar?"

"Ayrıca perili bir yere gidiyoruz," dedi Cassandra'ya.

"Ah, perili yerlere bayılırız," dedi Cassandra. "Mahallemizde Arafın Kutsal Ruhlarının gerçekten görülebildiği bir yer var, ayrıca bir de cadılı ev var."

"Cidden mi?" Aurora dağınık altın sarısı saçlarını kulaklarının arkasına attı ve bir an düşündü. "Şey, biz buradaki perili yere mum götürdük, rüzgâr kıyamet kopmuş gibi esiyordu ama mum sönmedi."

Cassandra başını salladı. "Bu kesinlikle bir hayaletin işi."

Yere yığılı alüminyum kapların bulunduğu mutfak alanında Doña Lucía annemin getirdiği tabak, çatal, peçete ve bardak takımını inceledi.

Petrona pastayı kesti, annem, Doña Lucía'ya, "Getirdiğim tabakları kullanalım," dedi ama Doña Lucía annemin tabaklarını bir kenara itip, "Ben kendi tabaklarımı kullanmayı tercih ederim," diyerek dağınıklığın arasında tabak aradı. Annem hakaret edilmemiş gibi gülümsedi ve dikkatini Petrona'ya verdi. "Gazoz içsek mi?"

Cassandra, Aurora ve ben küçük kayaların üzerine oturduk, yetişkinler beton blokların üzerine, Petrona ise plastik bir sandalyeye oturdu. Petrona'nın kardeşlerinden birine yer kalmayınca o da yere oturup tabağındaki pastasını yedi. "Anlatsanıza," dedi bu kardeş anneme. "Petrona sizdeyken uslu mu?" Petrona'nın iki kardeşinin de burunları aynıydı. Belki de kaşları aynıydı. Hangisi olduğuna karar vermek zordu.

Yaşlı bir adam içeri girdiğinde ilk pastamı almak üzereydim. Siyah saçları arkaya taralı, soluk yüzlü bir adamdı, boynunda küçük bir ceset gibi yamru yumru ve buruşuk bir çanta asılıydı. Hırsız olduğunu düşünerek ayağa fırladım ama Aurora beni tekrar kayaya oturttu. "O benim Tío Mauricio'm. Evinden özel günler hariç hiç çıkmaz. İstediğin her şeyi Tío Mauricio'm ayarlayabilir, diyelim birinden hoşlanıyorsun ama o senden hoşlanmıyorsa."

"Ne demek o?"

Aurora gözlerini tabağına çevirdi ve pastayı didikledi. Yaşlı adam bana bakıyordu.

Annem, "Gerçekten sizi ziyarete geleceğimize inanmadın mı?" diyordu.

"Eh, şehirlilerin nasıl olduğunu bilirsiniz, mideleri hep alınlarındadır; ellerinden gelse bu dağa adım atmazlar."

Erkek kardeşlerden biri anneme, "Söylediklerinden daha güzelsin," dedi.

"Ben mi? Sen de geri kalmıyorsun!" Çocuklar güldüler, annem sözüne devam etti: "Ama dur hele. Yağmur yağdığında ne oluyor? Bu dağdan nasıl inip çıkıyorsunuz?"

Yaşlı adam bana yaklaşıp çömeldi. Ona bakmadım, nefesimi tuttum. Onun bir cadı olduğundan emindim. Hiçbir şey düşünmemeye çalıştım. Anneme baktım. Annem ayağını yere vuruyordu. Belki o da gitmek için benim kadar sabırsızlanıyordu.

"Bana elini verir misin?" dedi yaşlı adam.

Annem bana asla bir cadıya elimi vermememi söylemişti ama ben ceset şeklindeki kolyeye bakıyordum, ne yapacağımı bilemedim.

Petrona, "Gelmenize sevindim, Señora," diyordu. "Bütün komşular kıskançlıktan çatlıyordur şimdi. Geleceğinizi söylediğimde kimse bana inanmadı."

Yaşlı adam elime döndü, baktığımda avucumda bir salyangoz kabuğu vardı. Üstüne siyah tozlar yapışmıştı. "Bugün buldum, güzel değil mi?"

Gözlerimi kaldırdığımda annemin bakışlarıyla karşılaştım.

"Señora," dedi Petrona. "Bu Tío Mauricio. Seninle tanışmak istedi."

"Memnun oldum," dedi annem. Dudağının üstündeki küçük oyuk gerilmişti.

Yaşlı adam ayağa kalktı. Petrona, "Eğer bir derdin olursa," dedi, "Tío Mauricio hepimizin yardıma gittiği kişidir. Öyle değil mi, Tío?"

Annem önce bana sonra tekrar yaşlı adama baktı. "Ne gibi bir dert mesela?"

"Ne sorun olursa." Avuçlarını silkeledi. "Nişanım iyidir. Çatıdan iki kişiyi indirebilirim."

Annem hafifçe gülümsedi. "Eh, burada olacağını bilseydim ders alırdım; benim nişanım çok fenadır."

"Bu yüzden *bana* ihtiyacın var. Bana tek bir fotoğrafla yaşadıkları yer yeter, birine takip ettiriyorum, sonra onları iyice korkutuyoruz."

Petrona, "Amcam çok iyidir," dedi. "Kazandığı tüm parayı anneme düzgün bir ev almak için biriktiriyor. Bilirsiniz, tuğladan."

"Ya da diyelim biri arabana çarptı ama uğraşmak istemiyor," diye devam etti yaşlı adam. "Kolay iş. Arabayı indiririz, satar, ganimeti yarı yarıya paylaşırız."

Annem Petrona'ya döndü. "Ailende böyle faydalı birinin olması senin adına ne güzel Petrona. Benim ailemse tembel yılanlarla dolu, hele bir ablam var..."

Annem konuyu böyle değiştirdi. Salyangoz kabuğuyla ne yapacağımı bilmiyordum. Yere atamadım çünkü görürdü, ben de avucumda bastırdım. Belki kırılırdı. Aurora bana yaklaştı. "İlk Komünyonumu aldığımda Petrona'nınki gibi bir elbise giyeceğim ama arkamda iki metre kuyruğu olacak."

"Dünyanın *en iyi* elbisesi olur kesin." Dünyanın en kötü elbisesi olacağını, çünkü özellikle yaşadığı yer yüzünden kirleneceğini söylemek istedim ama yanlış bir şey demek istemedim. Kabuk derimi kesmeye başladı.

"O peri masalındaki gibi cam ayakkabılarım olacak."

"Külkedisi mi?"

"Hayır, o değil."

Doña Lucía, "Petrona, kalk, bize elbiseni tekrar göster," dedi. "Şöyle bir dön de herkes görsün. Cidden siz mi diktiniz, Señora Alma?"

"Evet," dedi annem. "Annem öğretmişti."

Ansızın annemin Cassandra'nın ve benim Komünyon elbiselerimizi bir mağazadan aldığını hatırlayıp gözlerimi kıstım. Petrona'yı dönerken kıskançlıkla izledim, sonra kendimden

utandım. Petrona sadece onun için yapılmış bir elbiseyi hak etmiyor muydu? Elimdeki salyangoz kabuğunu sıkarak bakışlarımı kaçırdım. Petrona'nın erkek kardeşleri alkışladılar, tekrar baktığımda duvak Petrona'nın omzunun üzerinden sarkıyordu ve eteği havayla dolmuştu. Aniden küçük bir çocuk perdenin arasından tökezleyerek içeri girdi, getirip kapıya bıraktığımız boş kutuya takılmıştı. Küçük çocuk dizlerinin üzerinde güldü ve ses çıkarmadan ellerini silkti. Sonra perdeden başka bir çocuk geldi, saçları gözlerinin üzerinde kıvrık kıvrıktı. Kapıda durdu. "Bu insanlar da kim?" Kimse konuşmadı, kulübe tutkal kokuverdi. Her şey bir anlığına hareketsiz kaldı, derken Petrona'nın erkek kardeşlerinden büyük olanı onlara koştu ve iki çocuk kaçıştılar, Doña Lucía Petrona'nın ağabeyine çocukların canlarını yakmasın diye bağırdı, sonra dışarıdan kıkırdama sesleri, ardından daha fazla bağırış duyduk. Sonra Petrona'nın öteki erkek kardeşi dışarı çıktı.

Doña Lucía, "Gecekondu mahallesinin kötü etkisi," dedi.

Annem az önce olanları anlamış gibi "Büyük oğulların neden yardım etmiyor?" dedi. "Yapabilecekleri bir şey yok mu?"

Doña Lucía omuz silkti. "Onların dertleri başlarından aşkın. Polis buraya gelmez. Encapotado'lar olmasaydı nerede olurduk bilmiyorum. Korkunç insanlar ama en azından çocuklarımızın uyuşturucu müptelası olmasını önlemeye çalışıyorlar." Bir an yere baktı, sonra, "Benim Fernandito'm o desgraciado'lardan, uyuşturucu bağımlılarından biriyle arkadaş oldu. Şimdi hâline bak. Diğer iki küçük kardeşini de yanında sürükledi. Tabii, çocuklar çok aptal. Ne yapabilirim ki? Kocamı ve en büyük iki oğlumu elimden almalarından ve bizim kaçmak zorunda kalmamızdan sonra kangren oldum, astıma yakalandım. Meryem Ana'ya mum yakıyorum işte."

Mumlarla dolu köşeyi işaret etti. Oturduğum yerden dört fotoğraf sayabildim. Hesaplamayı kafamdan yaptım: Doña Lucía, üç oğlunun tutkal bağımlısı olduğunu söylemişti, Petrona'nın

üç kardeşi şimdi buradaydı. Üç fotoğraf Petrona'nın kalan kardeşleri içindi ama dördüncü fotoğrafta kim vardı?

Petrona eldivenli ellerini ön kollarında gezdirdi, aklı başka yerdeydi. Dördüncü fotoğrafın babası olduğunu anladım. Petrona için üzüldüm. Küçük kardeşlerini düşündüm. Tutkalın insanları nasıl bağımlı hâle getirdiğini gerçekten anlamıyordum. Sokakta defalarca kesekâğıdından tutkal soluyan çocuklar görmüştüm. Bogotá'da onlardan çok vardı. Cam gibi, donuk gözlerle bakarlardı. Para dilenmek için caddenin köşelerine, alışveriş merkezlerinin ve restoranların kapılarının etrafına toplanırlardı. Perdeye baktım, dışarıda neler olduğuna kulak kabarttım.

Gitme vaktimiz gelince Petrona'nın ailesine veda ettik. Petrona'nın amcası kafasından hayali bir şapka çıkarıyormuş gibi yaptı, annem de bir eteğin hayali uçlarını tutarak eğiliyormuş gibi yaptı. Dışarıya çıkınca bizi bekleyen yokuşa bakmak için durduk. Petrona çabuk geçeceğini söyledi. Mahalledeki evlerin çatılarına baktım, bu açıdan görebildiğim kadarıyla gümüş ve şeffaf oluklu çatılar sabitlenmemişlerdi, üzerlerine tuğla yığınlarıyla ağırlık yapılmıştı. Gecekondu mahallesini elimle kapatıp dümdüz ileriye bakarsam manzara bildiğim Bogotá'ydı: taş döşeli sokakları, yüksek binaları ve sisle örülmüş süslü balkonları olan ferah, modern bir yer.

Petrona yolun çoğunda bizimle birlikte geri geldi. Elimi sıkı sıkı tuttu, eldiveninin danteli avucuma battı. Petrona'nın erkek arkadaşının nerede olduğunu merak ettim yine. Korkuyordum. "İyi vakit geçirdin mi, niña?" diye sordu Petrona.

"Evet." Petrona'nın turuncu toprağı süpüren elbisesinin ucuna baktım. Petrona durdu ve biz aşağı inerken nöbet tutacağını söyledi. Elimi elinden çekip ona sarıldım ve aşağı indim. Aşağıda arabamız hâlâ palmiyenin altındaydı. Arabanın yanına geldiğimizde arkamı dönüp baktım. Petrona hâlâ oradaydı, ilk barakaları gördüğümüz tepedeki terasta duruyordu. Uzun

turuncu tepe arkasında yükseliyordu, beyaz duvağı rüzgârla havalandı, eteğinin altı pas rengiydi. Birden kalmak istedim. "Chula," diye seslendi annem. "Acele et." Annemin yanına koşup arabaya bindim. Annem arabayı çalıştırıp vitese taktı. Sıktığı dişlerinin arasından benimle konuştuğunda araba henüz hareket etmemişti, "Petrona'nın amcası kötü bir adam. Göster bakayım. Ne verdi sana? Ne dedi sana?"

PETRONA

Komünyonumu alacağım gün gözümdeki morluk daha geçmemişti ama Señora Alma yeşil üstüne şeftali rengi makyajla kapattı. Kirpiklerim boyunca ince siyah kalem çekti, yanaklarıma

pembe toz allık sürdü ve beni güzelleştirdi. Kendimi prenses gibi hissettim, Chula ve Cassandra bana hizmet ediyor, ayağıma su getiriyor, eteğimi kabartıyor, duvağımla oynuyorlardı. Ömrümde hissetmediğim bir ferahlık, aydınlık vardı içimde. Ellerimi kavuşturdum, ayaklarımın üstünde kendimi öyle hafif, öyle dolu dolu hissediyordum ki. Ama arada beyaz, eldivenli elimin sürttüğü elbisemi göz ucuyla görüyor ve *Her şey ödünç. Gecekondu mahalleli bir kız işte*, diye geçiriyordum içimden. Rahip, iç ışığın ve huzurun hayatını başkaları için yaşamaktan geldiğini söyledi. Bu düşünceye tutunup sustum. Küçük Aurora'yı, şakaklarının yanında sarı bebek saçlarının hava kökleri gibi çıkmasını düşündüm.

Kilisede, İlk Komünyon'a katılan en büyük kızdım. Dokuz yaşındaki kızlar beni baştan aşağı süzdüler ve acımasızca kıkırdadılar. Rahibe baktım, kaç zaman evvel ölen babamı andım, beni bu kilisede bu güzel elbiseyle görmek nasıl da hoşuna giderdi, bana, *Gördün mü, Petro, namusuyla çalışan insan karşı-*

lığı daima alınır, derdi. Yanımdaki küçük kızın mum aleviyle kendi Komünyon mumumu yakarken babamın beyaz kaşlarını düşündüm. Kalın mı kalın, fırça gibiydi kaşları. Solumdaki kız mumunu yaksın diye kendi mumumu sola eğdim. Babam burada olsaydı biliyorum ki ona da yalan söylerdim.

Günlerim temizlik, yemek pişirme ve uyuyor numarası yapmakla geçti. Ne zaman eve gelsem Tepeler'deki kulübemizdeki şiltenin üstünde bir o yana bir bu yana döndüm. Santiago'larda kıyafetlerimi yatağımın üzerine yığdım, gerçek vücudum yerine geçecek sahte bir beden; zarfları saklarken iyi oluyordu, hızlı hızlı yürürken ve çitin oyuk kısmında dört ayak üzerinde ilerlerken iyi oluyordu, sokak ışıklarının ulaşmadığı karanlıkta dururken iyi oluyordu, hızla geçip bir gök gürültüsü gibi elimden çekip alan motosikletli adam yaklaştığında zarfı sokağa doğru tutarken iyi oluyordu.

İşim bitince geri dönüyor, sahte vücudu yere itiyordum, işini görmüştü ve işte oradaydı, yerde kirli bir çamaşır yığını. Sonra sadece ben kalıyordum, gerçek vücudumla yatağa tırmanıyordum, gözlerimi kapattığım anda uykuya dalıyordum, bu vücudum masummuş numarası yaparken iyi oluyordu.

Babama, *Evet, kendi alın terimle...* derdim, biliyordum.

Belki babam burada olsaydı böyle aptallık etmezdim, bana söylenen her şeye kanmazdım. Bu ruh hâline girdiğimde bana yardımı dokunan tek şey yüzüme bakmak için menteşeli küçük aynamı çıkarmak oluyordu. Kendimi azarlıyordum. *Gerçek bir* mentirosa*'nın* gözlerinin içine bakın.* İki gözüm. Gözbebekleri küçük. Señora'nın makyajı bir sihirbazlık hilesi. Yakından baktığımda kendi kendime yol açtığım morluğun gri izlerini hâlâ görebiliyordum. Makyajın arasından belli oluyordu. Ayağa kalktım. Sıraya girip gofreti yutma sırası bendeydi.

---

* (İsp.) Yalancı. *–ybn*

21.
KIRIK CAMLAR

Doğrulup battaniyeyi omuzlarıma aldığımda araba alarmı çalmaya başladı. Günlerden pazartesiydi. Okula geç kalamazdım, sene sonuna yaklaşmıştık ve finallerimiz vardı. Ama sonra battaniyenin üstünden cam kırıkları yuvarlanıp uyluklarımda toplandı.

Kırık pencere camından içeri soğuk rüzgâr esti. Hava kapkaraydı. Rüzgâr beraberinde duman kokusu ve mahallenin gürültüsünü taşıyordu. Çığlıklar, araba alarmları.

Kapı açıldı. Cassandra alelacele içeri daldı, yatağımın yanına diz çöktü, ellerini sallıyor, dehşet içinde, "Kan. Kan. Kan," diye tekrar ediyordu. Pembe gözlükleri kulaklarından çenesine sarkmıştı.

Annem bir saniye sonra içeri daldı. "Chula! Cassandra! İyi misiniz?"

Uzakta, boş araziyle otoyolun arkasında kara, yoğun bir duman tütüyordu. Avucumda diken gibi duran cam kırıklarına baktım. Bir tanesini çektim. Hafif bir acı hissettim, derken avucumda bir ıslaklık oldu, ürkütücü bir kırmızıya büründü, gül yaprağı gibi koyu bir kırmızı ama bir yandan da sıcaktı.

Gözlerimi Cassandra'dan anneme çevirdim, sonra pencere-

den dışarı baktım. Çerçevenin her yanından buz saçakları gibi cam kırıkları çıkmıştı. Kara duman göğü delip geçiyordu. Araziye baktım. İnekler neredeydi?

"*Este país de mierda!*"* Annem battaniyemi yana attı. İnekleri göremedim. Beni kucağına aldı, sonra koşmaya başladık. Tavanın altında, bir kapıdan içeri, banyoya koştuk. Hızlı hızlı nefes alıyordu, tuvalet oturup ağladım. Oksijenli su dizimde, ellerimin içinde, yüzümden aşağı köpürdü, annem bağırıyordu: "Hepsi babanın suçu. Buna nasıl izin verir?" Alnım zonkluyordu, inekleri merak ediyordum, kimsenin dediğini anlamıyordum o yüzden sadece seslerinin tizliğine kulak verdim, annem ve Cassandra konuşuyor, bağrışıyorlardı. Kalkacak oldum ama ayağa fırlayıp ellerini üzerime koydular. "Chula, otur aşağı! Neyin var senin?"

Sonra annem kırmızı mendilinin içine içine ağladı, ellerim titredi. Her şey renklerle titreşiyordu. Yatıyordum. Cassandra alnıma ıslak havlu koydu, annem bana bir bardak su verip pipetle içirdi. Çok yorgundum ama yine de Cassandra'ya, "İneklere ne oldu?" diye sordum, sonra yine uyuyakaldım.

Uyandığımda yalpalayarak koridoru geçtim. Gece olmuştu. Her yer karanlıktı. Annem ayakkabılarıyla yatağıma çıkmıştı, Cassandra fenerinin ışığını annemin ellerine tutuyordu. Annem pencereleri plastikle kaplıyordu. Ayakkabılarıma baktım, tozuyla kiriyle battaniyemin üstüne çökmüşlerdi, Petrona'nın ben yatağa yatmadan her şeyi yıkaması gerekeceğini düşündüm. Sonra Petrona'nın evinde olduğunu hatırladım. O turuncu tepenin ortasında duvağının rüzgârla havalandığını hatırladım. Avucumu kesen salyangoz kabuğunu hatırladım. Avucuma batan cam kırıklarını hatırladım.

Plastik pencerenin iki köşesinden bantlanmıştı ama aşağı tarafı yelken gibi havalanıyor, Cassandra'nın fener ışığını yakalıyordu.

"Anne, Chula'ya bak."

---

* (İsp.) Bu ülke boktan! *–ybn*

Karanlıktı, inekleri göremiyordum ama gecenin serin havası yüzüme iyi geldi, otoyoldan ulaşan trafik sesi de hoştu, sabit ve uğultulu.

"Ne yapıyorsun, mi cielo?" Annem hastaneye gitmek zorunda kalmadığım için ne kadar şanslı olduğumu söyleyerek beni yatağına geri taşıdı. Tek yaralanan bendim çünkü pencere kenarında uyuyordum.

"İnekleri gördün mü?"

"Ne ineği?" dedi annem. Alnıma elini koyup ateşime baktı, yanağımı kaşıyacak oldum ve gazlı bez yapıştırıldığını fark ettim, elimde de gazlı bez vardı.

Annem Petrona'nın amcasının eline koyduğu salyangoz kabuğunu evvelki gece koyduğu çantasından çıkardı. Yaralanma sebebimin salyangoz kabuğu olduğunu söylemesine gerek yoktu, böyle düşündüğü belliydi çünkü banyoda diz çöküp kabuğu çekiçle kırdı, alkole batırıp ateşe verdi. Kokusunu almak istemedim. Annemin battaniyesini burnuma çektim. Cassandra anneme abartmıyor musun, diye sordu ama annem işin içinde cadılar oldu mu abartı diye bir şey olmadığını söyledi. Yanan kabuktan geriye karonun üzerine kara bir leke kaldı.

Yatakta daha fazla kalmak istemedim. Tamamen uyanıktım. Annem Cassandra'nın yatağında onunla uyumama izin verdi. Tavan arasına çıktım, Cassandra uyuduğunda kalkıp tekme ve bacak açma çalıştım. Fenerimi bahçeye tuttum. En sonunda Cassandra'yı sarsıp uyandırdım. "Cassandra, ineklere ne olduğunu gördün mü?" Cassandra gözlerini açmadı, "Chula, uyuyorum," diye homurdandı.

"Uyanıp söylesen olmaz mı? Öldüler mi?"

Cassandra görmeden yere uzandı, eliyle halıyı yoklayarak gözlüklerini aradı. Sırtüstü geri uzanıp gözlüklerini taktı ama gözlerini kapalı tutmaya devam etti. "Ölmediler. Gördüm inekleri. Arazinin ucunda gizleniyorlar."

"Bir şey olmamış mı?" Kendimden geçtim. İnekler harika

hayvanlardı. Cassandra'nın yanına yatağa girdim. "İneklerin sekiz midesi olduğunu biliyor muydun? İnsanüstüler."

Cassandra kahkaha attı. "Onlar insan *değil*." Cassandra'ya kesiklerimi gösterdim.

"Dokunmak ister misin? Hiç acımıyor." Parmağını kolumdaki kesiğe bastırdı, sonra yüzünü ekşiterek hemen çekti.

"Ay, cılk yumurta gibi." İğrenmiş gibi dilini çıkardı.

"Cassandra. Üstüme cam patladığına inanabiliyor musun? Öyle üstüne cam patlayan herkes hayatta kalmaz."

"Chula, üstünde battaniye vardı."

"Ama herkes öyle hem uyuyup hem de araba bombası patlarsa diye battaniyeyi üstünde tutamaz, cam üstlerine patladığında da hayatta kalamazlar; sen kalamazdın mesela, sen hep battaniyeni yere atıyorsun."

"Ben cam yanında uyumuyorum."

"Cassandra, mesela bu gece bir adam çatıya tırmanıp uyurken bizi izlerse ne olur?"

"Ne salak sorular soruyorsun, Chula. Kimse çatımıza tırmanamaz, çok dik bir kere, görmüyor musun? Hem kim camdan senin çirkin suratını izlemek ister?"

Ona yastıkla vurdum, sonra konuşmadan yattık. "Acil durum çantalarımızı hepten unuttuk," dedim.

"Biliyorum," dedi Cassandra. "Ne komik unutmamız." Aylardır acil durum çantası toplamamıştık. Az sonra yine korkuya kapıldım, bir bomba daha olacakmış gibi. Dirseklerimin üzerinde doğruldum ve tavan arasına baktım. "Cassandra, sence güvende miyiz?"

"Evet," dedi esneyerek. "Gayet güvendeyiz. Ben seni korurum. Hadi uyu artık."

22.
RÜYA

Annem ertesi gün su toplamak için uyandığında musluklar açtı ama hiç su akmadı. Bize okul için hazırlanmamızı söyledi, sonra pijamalarıyla sokağa çıktı. Annem yokken Cassandra ile ben bomba patlayan yerde neler olduğunu görmek için yatağımın üstüne çıktık. Evden orayı görebileceğimiz tek yer yatağımdı. İç avlumuzun kapısının ötesinde, boş arazinin ilerisinde, orada yarı-duran yarı-durmayan binaların ortasında sıra sıra polis ve itfaiye araçlarıyla araçların yanıp sönen ışıkları vardı. İnce plastikten motor ve siren seslerinin yankılarını duyduk.

İneklerimi bir köşede gördüm. Beraber yatıyorlardı, kıpırtısız. Huzurlu görünüyorlardı. Onlara bakarken gülümsedim. Yemeleri için yeterince ot hep oluyordu ama acaba kim su veriyordu onlara? Yanlarına giden birini hiç görmemiştim. Bu durum inekleri daha da özel kılıyordu. Onlar *benim* ineklerimdi, Teresa ve Antonio, bu hayatta yoldaşlarımdı. Birkaç dakika sonra annem odaya girdi. Yanımıza çömeldi, bir komşudan duyduğuna göre geçen günkü araba bombası mahallemizi besleyen su borusunu patlatmış. Annem bombalanan yere baktı, bize gelmesi

gereken suyun muhtemelen oradaki caddeye taştığını söyledi. Arabayla gidip oradan su toplamakla akıllılık ederiz dedim ama Cassandra suyun kirlenmiş olacağını söyledi. Kabını doğruca kaynağın altına koyarsan kirlenmiş olmaz dedim. Kimse bunun iyi bir plan olduğunu kabul etmedi.

Annem su tedariki için devletin acil bir kamyon göndereceğini söyledi, yolunu gözlemek için tavan arasına çıktık. Üçümüz küçük pencereden dışarıya bakmak için farklı sandalyelere oturduk. Pervaza tutunup anneme Petrona çalışmaya gelecek mi diye sordum. Annem Petrona'nın İlk Komünyonu sebebiyle birkaç gün izin aldığını söyledi, ona Petrona'nın iyi olduğumu bilmesini istediğimi söyledim. Annem sırtımı sıvazladı, sonradan onu aramayı deneyebiliriz, dedi.

Kamyon gelip üç blok öteye, mahallenin giriş kapısına park etti. Devlet kamyonu olduğu şüphe götürmezdi. Beyaz renkliydi, arka tarafı arılarınki gibi yuvarlaktı, üzerine mavi renkle *Agua** yazısı basılmıştı. Bacak gibi uzun hortumlar takılıydı üstüne. Annem sandalyeden fırladı, Cassandra'yla su almaya gideceğini söyledi. Beni Cassandra'nın yatağına yatırdı ve suratımdaki gazlı bezi çıkardı. Kesiklerimin iltihaplanmadığını görünce Cassandra'yla beraber beş litrelik plastik şişelerle kovaları yüklenip çıktılar.

Onlar gidince hemen sandalyenin üstüne çıktım. Küçük pencereden onları gördüm, ellerinde kaplarla sokağa gidiyorlardı. Sonra bir saniye içinde blok boyunca aileler dışarı çıktılar, ev ev, sokak insan seliyle doldu. Ellerinde çiçek sulama kapları, kâseler, çanaklar, taslar, su tabancaları, geniş leğenler, çiçek vazoları, sürahiler sallanıyordu. Onlara yan sokaktan büyük bir kalabalık katıldı. Annem ile Cassandra'yı gözden kaybettim, sonra birisi koşmaya başladı.

İnsan seli ürkmüş bir sürü gibi su kamyonuna akın etti, ulaştıkların suyu ilk alan olmak için birbirlerini itekledi. Kamyon

---

* (İsp.) Su. *–ybn*

denizdeki bir gemi gibi çalkalandı. Yan basamaklarda duran tulumlu iki adam dengelerini kaybetmemek için tutundular. Adamlar hortumları kamyondan çıkardılar ve önlerine tutulan kaplara nişan alarak su sıktılar.

Kalabalığın arbedesini izlemek başımı döndürünce gidip uzanmak zorunda kaldım.

Annem ve Cassandra saatlerce dönmediler. Annemin ajandasını ve içinde Petrona için yazılmış telefon numarasını buldum. Ama aradığımda bir eczaneden açtılar.

"Aguilar Eczanesi, sizin için ne yapabilirim?"

İki gözüm kapalı uzanıyordum. "Petrona adlı bir kız tanıyor musunuz?"

"Onun için mesaj mı bırakmak istiyordunuz yoksa çağırtalım mı?"

Tek gözümü açtım, etkilenmiştim. "Çağırtalım." Eczanenin Petrona'nın çağrılarını alıyor olması komikti. Eczane gecekondu mahallesindeki herkesin telefonlarını alıyor mu diye sormayı düşündüm ama sonra vazgeçtim, "Señora Alma'dan telefonu olduğun söyleyin," diye ekledim.

Hafif bir küt sesi duydum, telefon tezgâha konmuş gibi. İnsanların boğuk sesleriyle kasa sesi geldi. Sersem gibiydim, uyuyacaktım az daha, derken Petrona'nın sesini duydum. "Alo? Señora Alma?"

"Sensin!" Doğruldum.

"Chula!" Petrona bir an sessiz kaldı. "Bu numarayı nereden buldun?"

"Petrona, dinle. Araba bombası koymuşlar ve benim camım patladı."

"Ne! iyi misin? Yaralandın mı? Sana kim bakıyor?"

"Kimse," dedim ona. "Bana kesinlikle kimse bakmıyor. Annem ile Cassandra su almaya çıktılar." Petrona'nın sesi endişeli çıkıyordu. Gülümsedim. Ölümle yeni yaşadığım teması bir başkasına geçirdiğimi bilince daha iyi hissettim kendimi. Petrona

kafamda geçen konuşmaya ortakmış gibi, "Ölümle burun buruna geldim," diye devam ettim yüksek sesle.

"Chula, annen ne zaman dönecek?"

"Bilmem, uykum var şimdi, sen bizi görmeye ne zaman geleceksin?"

"Çarşamba günü," dedi, ahizeyi kulağımdan çektim, "Tamam, bay bay, uyumaya gidiyorum şimdi," deyip telefonu kapadım.

Annemle Cassandra döndüklerinde bir günlük suyumuz olduğunu öğrendim. Cassandra içini çekti. "Boruları tamir etmeleri ne kadar sürer?" Annem dudağını ısırdı.

Annem San Juan de Rioseco'daki babamı arayıp ona olanları anlattı ve ne yapması gerektiğini sordu. Babam anneme bağırıyordu galiba. Duyduğum kadarıyla Bogotá'ya gelecekti, annemden markete gidip su satın almasını istedi. Benimle telefonda konuştu. "İyi mi..., mi...? "*İyi mi*" dedi ikinci babam. "İyiyim, baba." "Eve geliyor... Chula." "*Eve.*" Yine uyuyakaldım. Uyandığımda gece olmuştu, annem marketin korkunç olduğunu söyledi. Bölgedeki herkes susuz kalmıştı ve insanlar artık vahşileşiyordu. "Bu kadar alabildim sadece..." Masada 4 litrelik bir şişe vardı.

Tek başıma uyumaya korkuyordum, Cassandra yine onun odasına gelebileceğimi söyledi. Tavan arasında yatağına uzandık, Cassandra fenerinin ışığını yukarı tuttu. Tavandaki çatlakları gözümle takip ettim, o sırada Cassandra bana su kamyonunun durduğu kapıya vardıklarında annemden ayrı düştüğünü anlattı. "Ergenlik ayini gibiydi, olur ya hani?" Tavandaki çatlaklar küçük şimşekleri andırıyordu. Üç kola ayrılıyor sonra tekrar ayrılıyorlardı. "Artık farklı bir insanım," diye devam etti Cassandra. "Anladın mı? *Bir şey* yaşadım." Bekledi, sonra, "Nasıl olduğunu bilemezsin," dedi.

"Ne demekmiş o?" Ona döndüm. "Üstüme cam patladı yahu."

Cassandra ışığını kapadı. "Aynı şey değil."

Yatakta kaykıldı, gözlerim yavaş yavaş karanlığa alıştı, oda-

daki siluetleri görmeye başlıyordum. Kendi ışığımı yaktım ve duvardaki kirişi işaret ettim

"Cassandra..."

"Ne."

"Uykudan uyanınca aklıma bir şey geldi."

"Ne."

"Oligark mahallenin en zengin insanı ya hani?"

"Evet."

"İşte, ya bomba *onun* için konduysa? Televizyonda hep gerillaların şu şehir kulübüne, şu binaya sırf zenginler gidiyor diye bomba koyduklarını söylüyorlar. Ya bütün bunlar Oligark yüzünden olduysa?"

Cassandra bir an sessiz kaldı. Doğruldu sonra. "Chula, şimdiye kadar senden duyduğum en az aptalca şeydi."

"Sahi mi?"

Annem ertesi sabah uzak marketlerden su almak için erkenden çıktı, Cassandra ile ben Isa ve Lala'yı arayıp eve davet ettik. Onlar da araba bombası yüzünden okula gitmeyip evde kalıyorlardı. Ayrıca onların da evlerinin camı kırılmıştı ve patlayan cam ucu ucuna köpeklerini ıskalamıştı. Onlara yapacak işimiz olduğunu ve kendi içme sularını getirmelerini söyledik. Tavan arasında bebek mavisi çarşaflar ve oturma odasının yastıklarıyla çadır kurduk ve çarşafların arasından akvaryum misali sızan ışığın içinde oturup Oligark konusunda ne yapacağımızı konuştuk. Belli ki suç onundu.

"Hep aynı hikâye," dedi Isa.

"Zenginler daha da zenginleşiyor," dedi Lala.

"Haksızlık," diye araya girdi Cassandra.

"Hiçbirimize saygısı yok," dedi Isa.

"Cadı da ondan," dedim.

İkizler ve Cassandra bana baktılar. Patavatsızlık ettiğimin arkındaydım. Telafi etmek adına yanağımdaki kesiği göstermek

için gazlı bezi kaldırdım. Parmağımı yarıkta gezdirdim. "Burada onun yüzünden iz kalacak." Gazlı bezi geri yapıştırdım. Isa, "Oligark'tan Chula'nın yara izinin değerinde bir şey almalıyız."

"Evet," dedi Lala. "Göze göz." Üçü bana dönüp dikkatli dikkatli baktılar ama hiçbir fikrim yoktu. Kucağıma diktim gözlerimi.

Cassandra zihnimizi temizlememiz gerektiğini söyledi. Bizi ev turuna çıkarıp ev sineklerinin toplandığı yeri gösterdi. Sinek avlamak Cassandra'nın uydurduğu bir hobiydi, bize nasıl yapıldığını gösterdi. Mutfakta sinek yakalayana dek ellerimizi çırptık, sonra Cassandra sineği parmaklarının arasında tuttu. Çevresine toplandık. Cassandra annemin cımbızını alıp sineğin bir bacağını kopardı. Bacak yerden ot koparır gibi kolayca çıktı ama diğer bacaklar panik içinde deli gibi çırpındılar.

Bir gezegen gibi geriye yuvarlak bir şey kalana dek Cassandra bacakları kopardı.

Sinek parmaklarının arasında titreşip vızıldıyordu.

En son kafasını kopardı.

Cassandra'nın bu yeni yönüne baktım, her şeyden kopuk odaklanmasına, soğuk ve alaycı hâline.

İşi bitince bacakları ve kafayı sırayla pervaza dizdi, burada güneşin altında kuruyup gevrekleşeceklerini söyledi. Isa kanatları da koparabileceğimizi akıl etti. Kanatları güzel, gümüşi damarlıydı. Birkaç saat içinde pervaza yan yana otuz altı bacak, on iki kanat ve altı kafa dizdik. Hepsini güneşin altına yatırdık.

Annemin buzdolabına bıraktığı soğuk tavuk parçalarını kemirdik. Apagón başladığında annem daha gelmemişti, o yüzden doğruca Oligark'ın evine gitmeye karar verdik. Karanlıkta o tanıdık yolu ne alacağımızı düşünerek usulca yürüdük.

Sonra hafif bir ışık gördük.

Bütün mahalle zifiri karanlık içindeyken elektrik olduğunu görmek bizi hayrete düşürdü. Mavi aydınlatmalı yere koştuk, sonra sersem gibi olduğumuz yerde donakaldık. Tüm pencere-

lerinden elektrik ışığı geliyor, hatta bahçesine taşıyordu. Otların üzerinde rölantideki kamyon motoru gibi uğuldayan büyük bir makine vardı. Ayaklarımızı sarsıyor, kemiklerimizi titretiyordu. Cassandra bunun bir elektrik jeneratörü olduğunu söyledi. Yalnızca yüksek hâkimler ve büyükelçi gibi insanlarda vardı. Yaklaşmaya korktuk ama Isa içerisi aydınlık dışarısı karanlıksa Oligark'ın bizi göremeyeceğini, bunun bilimsel bir gerçek olduğunu söyledi. Oligark'ın muhtemelen bizi duyamayacağını da çünkü jeneratörün çok gürültülü olduğunu ekledi. Böylece evin yanına kadar gittik, Cassandra bir pencerenin küçük ahşap kapılarını açtı ve hepimiz içeri baktık. Oligark şöminenin yanında bir adamla öpüşüyordu. Ayı postunun üstüne oturmuşlardı, yanlarında şarap kadehleri ve üstüne bir sürü kablo takılı bir priz vardı: iki kablo ikiz yer lambalarına, bir kablo müzik setine, başka bir tanesi çay için su ısıtıcıya, bir diğeri kapalı televizyona gidiyordu. Oligark bir kadehi devirdi. Şarap ayı postuna döküldü, biraz da o güzelim pembe terliğine sıçradı. Dayanamayıp kahkaha attım.

Oligark'ın jeneratörüne döndük. Alacağımızın bu olduğunu birbirimize söylememize gerek kalmadı. Keskin benzin kokusunu içimize çektik ve düğmelerine basıp kollarını indirdik. Oyuntularının arasına toprak, taş, dal parçaları soktuk. Bahçeden çiçekler koparıp taşlar ve sopalarla birlikte yanlarına tıkıştırdık. Derken makinenin sesinin değiştiğini duyduk. Su ısıtıcı gibi ötüp sarsıldı, hemen kaçtık. Yüksek bir patlama sesi geldiğinde caddenin karşısında bir arabanın arkasındaydık. Oligark'ın evinin ışıkları titreşti ve anlık görüntüler arasında jeneratörden gri renkli bir koca duman bulutu yükseldiğini gördük.

Sonra sesler kesildi. Karanlıkta sırıttım. Havada bir şey yanıyormuş gibi bir koku vardı. Oligark'ın evinden ufak pat küt sesleri geldi, Oligark ve erkek arkadaşı muhtemelen dizlerini vuruyor, dirseklerini sıyırıyor, elleriyle çekmeceyi (muhtemelen mutfaktakini) yokluyorlardı. Parka kadar iki blok boyunca ulu-

yarak, sekerek, koştuk, gülmekten dizlerimizin üstüne çöktük. "Dersini almıştır!" Sırtüstü yatıp yıldızlara baktık.

Cassandra'yla eve döndüğümüzde annem hâlâ yoktu. Mum yaktık, akşam yemeği için mısır gevreği yiyip gazoz içtik. Şekerimiz yükselmiş hâlde küçük televizyonu aramak için Petrona'nın odasına gittik. Cassandra'nın kafası karışmıştı. "Ama o şeyler kaç *para*, haberin var mı, Chula? Okuldan bir arkadaşımın da var ama kız *süper* zengin. Anlıyor musun, Chula? Biz bile alamazken Petrona nasıl olup da almış?"

"Belki çalmıştır?" Yatağının altına fenerimle baktım ama hiçbir şey yoktu.

Cassandra dolabı açıp fenerini Petrona'nın giysi yığınının üstünde gezdirdi. "Rüyanda görmediğine emin misin?"

"Eminim. Gözümle gördüm."

Aklımıza gelebilecek her yere baktık ama küçük televizyondan iz yoktu. Günün heyecanı bir anda etkisini gösterdi. Yatma vakti gelmişti. Cassandra saate baktı ve sabahın dördü olduğunu söyledi.

Gözlerimi açtığımda tıkırtı sesleri geliyordu. Oda yabancı geldi: Tavan alçak, içerisi dardı. Bir dirseğimin üzerinde doğruldum ve diğer elimi gözlerime siper ettim. Banyo kapısı aralıktı, tavan penceresinden içeri parlak gün ışığı geliyordu. Pencerenin yarı şeffaf perdelerinden de ışık geliyordu. Petrona'nın odasında olduğumuzu hatırladım. Cassandra yanımda inleyip duvara döndü, Petrona'nın yastığını ellerinin arasına aldı, ben de kalkıp dışarı çıktım.

Mutfağın aydınlığı karşısında irkildim. Annem elinde birkaç şişe suyla tezgâhın orada duruyordu. "Şu sulara bak!" dedim. "Nereden aldın?" Annemin duştan ıslak kalan saçları bluzunun arkasına koyu izler bırakmıştı. "Yukarıdaki banyoda da su var mı?" Duş almak istiyordum.

Annem bana dik dik bakınca açıkladım. "Petrona'nın odasın-

da uyuyakalmışız çünkü..." Birden ona Oligark'ı da Petrona'nın televizyonunu da anlatamayacağım geldi aklıma. "Çünkü seni bekliyorduk. Çok geç oldu, çok yorulduk. Biliyorsun, çok uykun gelince..."

Annem arkasını dönüp yüzünü sildi.

"Anne?"

Döndüğünde kara kaşları çatılmıştı. Omuzlarımdan tuttu. "Chula, ben *iyi bir anne* miyim?"

Bir gözünün içine baktım, sonra diğerine. Evet dedim, beni bıraktı. Ocağın üzerine su koydu. Ansızın öfkelendi. Babam neden tüm sorumluluğu ona bırakıyordu? Altı üstü insandı kendisi de. Kim ondan ne bekleyebilirdi ki? Suya bir bardak pirinç attı.

Cassandra esneyerek geldi, su dolu kapları gördü. "Su almışsın! Bravo, anne." Bir kâse alıp kendine mısır gevreği koydu ve dışarı çıktı. Cassandra annemin sıktığı çenesini fark etmedi. Annemin ani hareketlerini fark etmedi. İç çekişlerini. Çarpan kapıları, şıngırdayan bulaşıkları ve mutfak eşyalarını. Annem kızgın kızgın bana baktı ve okul için hazırlanmamı söyledi.

Tartışmadım. Banyo yapmak için yukarı koştum ama banyolarda su yoktu. Okul üniformasını giyerken şaşkınlık içindeydim, annemin saçının neden ıslak olduğunu sormaya cesaret edemeyeceğimi düşünüyordum. Belki de *sormalıydım*. Eve neden bu kadar geç gelmişti, nerede duş almıştı, su nereden gelmişti? Dişlerimi fırçalamak için banyoya girdiğimde aynanın karşısında irkildim. Yansımam bana benzemiyordu, başka bir kıza benziyordu, yanağında şişkin kirli bir gazlı bez parçası, yüzünün yarısında kırmızı kanlı sıyrıklar olan biri. Bakmak için gazlı bezi kaldırdım, derin bir kesik vardı, derim iltihaplı ve mordu. Geri bantladım. Temiz bir bezle değiştirmek istedim ama nasıl yapacağımı bilmiyordum. Dişlerimi fırçalarken yüzüm ekşidi, tükürdüğümde köpük kandan pembeleşmişti.

Okulda ikinci teneffüste hemşirenin yanına gönderildim.

Kesiğim kanayıp bezden sızmıştı ve değiştirilmesi gerekiyordu. Hemşire yaramı temizledi, bana aspirin içirdi ve küçük ofisinde dinlenmeme izin verdi. Işığı kapatıp odadan çıktı. Hemen dışarıda öğretmenlerin müdürle hızlıca bir toplantı yaptıklarını işittim, okulda yine su olmadığını, herkesi eve göndermek zorunda kalacaklarını söylüyorlardı. Sevindim, çünkü finallere çalışmamıştım.

Eve otobüsle dönerken küçük çocuklar koltukların arasındaki koridorda bağıra bağıra koşuştular, kâğıtlar attılar, oğlanlar kızların saçını çekti, büyüklerse ön koltuklarda yüksek sesle şarkı söylediler. Şoför düzeni sağlayacağım derken az daha otobüsü çarpacaktı. Tek parça eve varabildiğim için mutluydum. Kendimi çok yorgun hissediyordum. Cassandra'yla beraber kaldırımda yürüdük. Ön kapıyı açtık. Üst kata çıktık. Petrona'ya bakındık ama yoktu, halbuki telefonda çarşamba günü geleceğini söylemişti bana. Cassandra'ya sordum, bugün günlerden çarşambaydı, değil mi? Sonra annemi bulduk. Yatakta oturmuştu, susuyordu, gözlerini açmış havaya bakıyordu.

"Anne?"

Bize baktı, neden böyle erken geldiğimizi sormadı. Onun yerine bizi oturttu, önemli bir şey söylemesi gerekiyordu.

Rüyasında geceymiş, dediğine göre, Petrona bir meydandaymış ve yabancı adamlar etrafını kuşatmışlar, adamlar dudaklarına viski şişelerini dayamış, bakır rengi sıvıyı eme eme içiyorlarmış. Sinekkuşları gibi. *Kim bu adamlar*, diye sormuş rüyasında annem Petrona'ya ama Petrona annemin bakışlarından kaçınmış. Adamlar dudaklarını gerip tuhaf tuhaf gülmüşler ama dudakları uzamaya devam etmiş, ta gözlerine kadar.

"Gözlerine kadar, cidden, canavar gibi," dedi annem. "Hiç abartmıyorum."

"Anne, altı üstü bir rüya," dedi Cassandra.

"Ama Petrona neden bakışlarımdan kaçındı?" diye devam etti annem. Rüyasını iki kere daha anlattı, bazı yerlerde

Cassandra ve ben orada değilmişiz gibi durakladı. Anneme Cassandra'nın dediği gibi altı üstü bir rüya olduğunu söyledim ama annem nihayet rüyanın bir uyarı niteliği taşıdığını söyledi. "O kız Petrona kimbilir kimlerle takılıyor, kimbilir neler yapıyor, beni duvara boyalı falan mı sanıyor bilmiyorum ama ne dümen çevirdiğini öğreneceğim."

Durumu berbat etmeden üstüme düşeni yapmaya çalıştım. "Anne, bence Petrona'nın korktuğu birisi var." Annem havaya bakıp gözlerini kıstı. "Anne, beni duydun mu?"

Annem bizi arabaya bindirdi, mahalledeki bütün bekçi kulübelerine gitti ve camdan dışarı sarktı. "Evimde çalışan Petrona'ya dikkat edin. Nereye gidiyor, işten sonra kiminle buluşuyor, bana haber verin." Bekçi kulübeleri Noel ışıklarıyla süslenmişti. Bekçiler evet dercesine başlarını salladılar. "Sí, Señora Alma."

Eve döndüğümüzde La Soltera saksılarımızın üstünden sarkmış, verandasında bekliyordu. Bizim verandada bir gül buketi vardı ve La Soltera sigarasının külünü üstüne silkti. "Görüştüğün adamdan geldi."

Annem çiçekleri aldı, plastik külahından külü silkeledi.

"Sen ne bileceksin, kocakarı?"

"Çoluğunun çocuğunun önünde, hiç mi utanman yok?" La Soltera annemin sevgililerinin olmasının rezillik olduğunu, çocuklarına bakmayacak kadar meşgul olduğunu, Kötü Anne olduğunu söyledi. La Soltera Cassandra'yla ben böyle ipsiz sapsız ortalıkla koşturunca annemin Kötü Anne olduğunu düşünmemenin güç olduğunu söyledi. "Şu küçüğe bak," diye devam etti La Soltera, sigarasıyla beni işaret edip. "Otobüsün altından mı çıktı?"

Annem saksılarının oradan meydan okudu, La Soltera'nın gözlerinin içine baktı. "Evet, öyle," dedi. "N'olmuş?"

"Sen o meraklı burnunu havasız, köhne evinde tut. *Vieja amargada*!"* Annem bir sigara yaktı, birkaç nefes çekti, sonra

* (İsp.) Yaşlı kocakarı! *–ybn*

sigarasını La Soltera'nın bahçesine attı. Annem La Soltera'nın bahçesini yakmak mı istedi, bilmiyordum ama yanarsa yangının bizim eve de sıçrayabileceği geldi aklıma. Uzun saksıların üstünden eğilip La Soltera'nın verandasına baktım. Kuru yapraklarla kaplıydı. Çaktırmadan eğilip çamların altına girdim ve La Soltera'nın bahçesine geçtim. Dumanına bakıp annemin sigarasını buldum ve söndürdüm. Ayakkabımı çektiğimde yanık sigaranın etrafındaki otlar karanlık bir aziz gibi bir haleyle kaplıydı.

Bütün öğleden sonra ve gece boyunca bekledik ama Petrona çalışmaya gelmedi, işte o zaman bir terslik olduğunu anladım.

PETRONA

Mum ışığında Aurora'ya, *Babamızı dinle*, diye fısıldadım. Aurora korkmuştu, aklımı yitirmişim gibi baktı bana: *Annemizi dinle mi demek istedin, Petrona? Babamız öldü.* Kolunu çekiştirdim. *Dediğimi yap.* Gözleri bir yere sığınıyormuş gibi parlıyordu, bakışları yeniydi, Pulga'nın kulağının arkasını yaladığı gün doğmuştu. Gözlerimi yakan gözyaşlarımı bastırdım. Onu yanıma çektim. Yanağımı kafasına sürttüm. *Bakma sen bana, ben yaşlı bir kadınım sadece.*

Aurora sessizdi. Yanındaki şiltede annem derin uykuya dalmıştı. Erkek kardeşlerim artık eve gelmiyorlardı ama yine de her zamanki gibi tek şilteyi üçümüz paylaşıyorduk. Aurora gerçekçi bir sesle, *Kaçacak mısın yoksa?* dedi.

Tabii ki hayır! Gülümsedim. *Ayrıca*, sesimi alçalttım, *bir dahaki sefere işten döndüğümde ilk yapacağım şey beton almak olacak ki doğru düzgün bir zeminimiz olsun. Güzel olmaz mı?* Aurora evet dercesine başını salladı. *Ama parasını nasıl karşılayacaksın?* Alnına bir öpücük kondurdum. *Sen o küçük kafanı bunlara takma! Hadi, annem uyanmadan tekrar uyu.* Küçük Aurora'nın şiltede annemin yanına kıvrılmasını bekledim, sonra mumlu şişeyi sunağa taşıyıp söndürdüm. Tepelerden aşağı indim. Güneş daha iki saat doğmazdı.

***

Bir zamanlar küçüktüm. Bir zamanlar tortop olup babamın kucağına sığardım. Yıldızlara bakarcasına beyaz bakımsız sakallarına bakardım. Daha o zamandan yaşlı bir adamdı. Babam yorulmak nedir bilmezdi. Toprağın üstüne eğilir, ıslıkla bir ezgi tuttururdu. O zamanlar yumurtamız ve etimiz boldu, ağaçların arasında, yabanda hayvanlar gezinirdi, tavuklar dibimizde gıdaklardı. Hikâyelerimiz boldu: Uriel'in sütü çalkalamak yerine içtiği zamanlar, küçük Ramón'un o mini mini hâliyle ağaçlara tırmandığı, dallarında uyuyakaldığı zamanlar, ırmaktan taş toplayıp balıkların uyuduğu yerde uyumak istiyorum diye yatağıma koyduğum zamanlar. Sonra gitti, babam, evimiz de onunla beraber gitti. Ama götürüldüğü günün ertesi, kendim gitmeye hazırlanırken onu gördüm. Zihnim bana oyun oynuyordu, babamı güneşin ışıldadığı bir tarlada sabahları taktığı hasır şapkasıyla, sırtı eğik, elleri toprağa uzanmış hâlde gördüm; sonra doğruldu, gözlerini kaldırırken şapkasının gölgesi yüzünden geçti ve elini havaya kaldırıp bana salladı. Işıkta yüzünü gördüm, ne kadar parlak, ne kadar sevgi doluydu. Uriel'in kolunu tuttum, *Bak.* Ama gözlerimi geri çevirdiğimde tarla yanıktı, çiftlik evinin yıkıntılarının yanında tüm çoraklığıyla duruyordu ve babam orada değildi. Çiftlik evimizin kara merdivenleri göğe yükseliyordu. Yolun kenarından yürüdük, bazen kamyonlar bizi aldılar. Ayaklarımız acıdı, derimiz kalınlaştı. Babamı merdivenlerin karardığı yerin yakınında elini toprağa uzatırken gördüğüm için paramiliterlerin onu öldürdüklerini düşündüm. Kucağında küçücük oturur, *Nasıl yemek yiyeceğiz?* diye sorardım mahsul az olunca. *Sen o küçük kafanı bunlara takma* derdi. *Ben bu yüzden varım. Sen git oyna, Petro, git oyna, git bana güzel bir taş bul.*

23.
PETRONA ADLI KIZ

Cassandra'yla beraber sıradan bir perşembe günüymüş gibi işimize baktık, ödevimizi çantamıza koyduk, dişimizi fırçaladık.
234 Evde parmak ucunda gezdik, en ufak seste sus pus olduk, annemin her sözüne kulak kesildik. Üniformalarımızı giyerken haddinden fazla özen gösterdik. Uzun mavi çoraplarımızı çekip tam dizimizin altında katladık, ayakkabılarımızın bağcıklarını bağladık, beyaz gömleklerimizi gri eteklerimizin içine soktuk, yakalarımıza ince mavi kravatlarımızı taktık, okul ceketlerimizi giydik ve okul armamızın tozunu aldık. Ama okula gitmek gibi bir niyetimiz yoktu. Cassandra Petrona'nın işe geleceğinden emindi, geldiğinde annem onu rüyası yüzünden sorguya çekecekti. Cassandra Petrona'nın ne diyeceğini merak ediyordu. Cassandra Petrona'nın ne derdi olduğunu öğrenmek istiyordu. Petrona'nın işe geleceğinden ben de emindim ama kan revan içinde, tehlikeden kaçarak bahçemize dalacaktı. Dediklerini hatırladım: *Kanımın eline bulaşmasını istemezsin, değil mi, niña?* Petrona'yı korumaya kararlıydım, Cassandra'dan, annemden, kimden olursa olsun.

Annemin banyosunda annemi sorularımla meşgul ettim,

Cassandra da okul çantalarımıza malzeme doldurarak evi dolandı. "Anne, sen hiç güzellik kraliçesi seçildin mi ?" Sesim sakin çıkıyordu, en azından annem gergin olduğumu anlamadı.

Aynanın önünde rimel sürüyordu. "Ben mi? Yo. Neden sordun?"

Boğazım kurudu. "Çok güzelsin de ondan."

Cassandra banyo kapısının yanından geçti, annemin odasını gözleriyle taradı.

"Köyümün en güzel kızıydım," dedi annem. Gözünü kocaman açtı ve rimelin boyalı fırçasını kirpiklerine sürdü.

Nefesimi tuttum. "Cidden en güzel kızı mıydın köyünün?"

"Evet!" Rimeli banyo tezgâhına bıraktı. "Erkeklerin hepsi benimle çıkmak için ölüp biterdi. Bana Cennet Kuşu derlerdi; çok seçiciydim. Senin de seçici olmayı öğrenmen gerek, Chula." Annem rimeli yine aldı. "Sana ilk çıkma teklif eden erkeğe evet deme sakın."

Kapıya yaklaştım. Belli bir açıdan bakınca Cassandra'nın bozukluk kavanozunu sırt çantama boşalttığını görebiliyordum. "Tamam, anne, demem."

Annem dudaklarına O şekli vermiş, kırmızı ruj sürüyordu. "Okulda bugün uslu ol, tamam mı?" Cassandra'ya başparmağımı göstererek işaret verdim, o da içeri girdi ve annemizi öpüp vedalaştık.

Dışarıda otobüsün bizi aldığı kapıya yürürken Bogotá'nın ne kadar tehlikeli olduğuna dair duyduğum hikâyeleri düşündüm. Pablo Escobar hapisteyken, motosikletli adamların veya araba bombalarının tehlikesi geçmişken bile insanlar buranın bir suç şehri olduğunu söylüyorlardı. Annemin arkadaşlarından birinin anlattığına göre halası ve kuzeni otobüsteyken bir adam kıza yüzüğünü vermesini fısıldamış. Yüzük çıkmayınca adam kızın parmağını kesmiş. Annemin arkadaşı kuzeninin çığlık atmadığını, elini ceketinin cebine sakladığını, çünkü adamın ses çıkarırsa onu annesini öldürmekle tehdit ettiğini söylemişti.

Kızın cebi kanla dolup kan dışarı sızmaya başladığında herkes ne olduğunu anlamış ama adam çoktan gitmiş. Deli saçması bir hikâyeydi, inanıp inanmadığımı bilmiyordum. Annemin bir arkadaşı bir seferinde Bogotá'da yürürken adamın tekinin rasgele bir kadının kulağındaki küpelere asılıp çektiğini söylediğinde inanmıştım. Kadının kulak memeleri ikiye ayrılmış. Adam ellerinde kanla ve kadının altın halka küpeleriyle kaçmış. Küpelerimi çıkarıp eteğimin cebine atmıştım.

Kapıya yaklaştığımızda bekçi bizi gördü, gazetesini katladı, ayağını indirdi ve gözlerini bize dikti. Annem bekçilere gözlerini bizden ayırmamaları için talimat vermişti. Dışarı sıvışmak kolay olmayacaktı ama belki de bu iyi bir şeydi. Belki de Cassandra'yla benim okula gitmemiz ve Petrona'nın her ne derdi varsa, bunu anneme bırakmamız en iyisiydi. Ama tabii kimse hikâyenin tamamını bilmiyordu. Petrona'ya yardım etmenin bana bağlı olduğunu düşündükçe kalbim güm güm güm atıyordu. Başka kimse yoktu. Gün ağarıyordu.

Cassandra ağzının ucuyla, "Son dakikaya kadar beklememiz gerekecek," dedi. Tam köşedeki komşu mahallenin kapısındaydık, bizim bloktaki bütün çocuklar orada otobüs bekliyorlardı.

"O ne demek?" diye sordum ben de ağzımın ucuyla.

Cassandra gözlerini devirdi. "Dediğimi yap sen. Şüphe uyandırmamaya çalış."

Cassandra otobüs beklerken hep yaptıklarımızı yapmaya zorladı beni. Kaldırımda aylak aylak bir aşağı bir yukarı dolaştık, ağzımıza hayali sigaralar getirdik ve beyaz nefesler verdik, nefesimiz soğuk havada tütüyordu ama içimden yapmak gelmiyordu. Aklım orda değildi, Petrona'nın ortaya çıkmasını bekliyordum, sürünerek, kanlar içinde çıkacağını hayal ediyordum. Başka özel okullardan çocuklar bize ıslık çaldılar, yani çoğunluğu Cassandra'ya. Bizim okulumuzdan altı, diğer okullardan sekiz çocuk daha vardı. Cassandra çocukları görmezden geliyormuş gibi yaptı ama kesinlikle farkındaydı. Burun

kemerinden aşağı kayan pembe gözlüklerini düzeltti ve kalçasını kapı boyunca salladı. Cassandra'nın dikkati dağıldığı için kenara çekilip kapıya yaslandım. Hem korktum hem de heyecanlandım. Birden keşke Isa ve Lala'nın otobüs durağı da köşemizde olsaydı, dedim. Yüzlerine bakmak istedim. Isa ve Lala'nın beni korkacak bir şey olmadığına, mahalleden kendi başımıza dışarı çıkmanın heyecan verici olacağına ikna edeceklerini biliyordum.

Cassandra ve ben mahalle dışına sadece annemle birlikte, okul otobüsüyle ya da mahallemizin karşısındaki caddede dükkânlardan şeker satın almak için çıkmıştık. Cassandra okul otobüsü güzergâhımızı ezberlemişti, bu yüzden etrafımızdaki tüm sokakları biliyordu ama asla daha ileri gitmemiştik. Nelerle karşılaşabileceğimizi kim bilebilirdi? Sokağın karşısındaki büyük yere baktım, yani şehre; sokağın geniş griliğini geçtikten sonra bir hırdavatçı, bir telefon kulübesi, boyanması gereken köhne bir bina, ağaçların yeşil tepeleri, daha fazla bina vardı. Bir çamın yanında durdum ve dalını parmaklarımın arasından geçirerek kendimce oyun oynadım. Otobüsümüz durduğunda bekçi hâlâ bizi izliyordu.

"Pekâlâ, yanımdan ayrılma," dedi Cassandra. Sıranın en arkasına gittik ve okulumuzun ilk öğrencileri binmeye başladığı anda geri çekilerek otobüsün arka tarafına koştuk. Orada, çömeldiğimizde Cassandra gözlerime baktı. "Zamanı geldi, hazır mısın?"

Başımı aşağı yukarı salladım. Hava hâlâ loştu. Heyecandan titredim.

"Şimdi!" Kalkmak üzere olan otobüsten koşarak uzaklaştık ve bir çöp bidonunun arkasına gizlendik. Toprağın üstünde çömelip bekledik. Otobüsün caddede gürültüyle ilerlemesini dinledik. Cassandra çöp bidonunun arkasından gizlice baktı. Gözkapakları kısıldı ve sırıttı. "Yine gazetesini okuyor." Ellerimizi çaktık, sonra Cassandra'nın peşine düştüm. Eğilerek koştuk,

kâh park etmiş bir arabanın, kâh sokak lambasının arkasına gizlendik. Derme çatma bir at arabasında çöp taşıyan bir çocuğun arkasında çömelerek koştuk, sonra caddenin karşısına geçebildik. Gitmemize izin verilen mağazaların –şekerci dükkânı, içki dükkânı– ötesine geçtik ve bir fırının arkasında nefes nefese bekledik. Dükkânların ilk sırası olan görünmez sınıra baktım. Çömeldiğimiz yerden, mahallemizin ne kadar büyük olduğunu ciddi ciddi görebildim. Mahalleyi çevreleyen çam ağaçları ve uzun demir çitler yaklaşık beş blok kadar devam ediyordu.

Cassandra bir yetişkinin bize neden okulda olmadığımızı sorması durumunda inandırıcı bir hikâyeye ihtiyacımız olduğunu söyledi. Bombalama olduğunu söylemeye karar verdik. Evet, araba bombası. Eve erken gönderilmiştik. Ayrıca travma geçirmiştik. Bir çocuğun başının omuzlarından kopup yere yuvarlandığını ve boynundan duvarlara kan sıçradığını görmüştük. Cassandra gözlerinin akını gösterdi. "Her şeyi abartıyorsun." Son kısmı eklemememi söyledi.

Cassandra ayağa kalkıp eteğini silkeledi ve çoraplarını çekti. "Şimdi ne olacak?" Cassandra, Petrona'nın büyük olasılıkla her zamanki saatinde, yani on birde geleceğini söyledi ama saat dokuzdan itibaren nöbet tutmamız gerekiyordu. Petrona geldiğinde birkaç adım gerisinden onu takip etmenin bir yolunu bulurduk. Annem Petrona'yı hemen sorguya çekerdi, bu yüzden evimize çabucak ama sessizce girmemiz ve konuşmalarını mümkün olduğunca dinlememiz gerekiyordu. Başımı tamam dercesine salladım, Petrona'yı sırlarını açığa vurmadan ve kapının arkasından dinlediğimizi fark ettirmeden nasıl koruyabileceğimi merak ediyordum.

Cassandra, "Sorun şu ki, gelmesine daha üç saat var. Şimdi sabahın altısı, alışveriş merkezi yediye kadar açılmıyor, pasajsa sekize kadar açılmıyor, bu yüzden bir saatimiz var," dedi.

"Ne yapalım?"

Cassandra, "Şuradan bir çörekle kahve alalım," dedi.

"Emin misin? Bu fırının kimin sahibi kim, onu bile bilmiyoruz,"" dedim.

"Altı üstü bir *fırın,* Chula."

Cassandra kol saatine baktı ve kapıyı iterek açtı, tepede çanlar şıngırdadı. Tezgâhın ardında yaşlı bir kadın görünce rahatlayarak nefesimi verdim. Siyah önlük giymiş hamur yoğuruyordu. "*Buenos días,*" diye seslendi, sonra gözlerini tekrar işine çevirdi. Köşede, bir çift tezgâhın üstünde el ele tutuşmuşlardı. Sırt çantamı indirmek için tam saplarından tutmuştum ki çiftin Petrona ve erkek arkadaşı olduğunu gördüm. Cassandra elini önüme koydu ve olduğumuz yerde kalakaldık. Erkek arkadaşını görünce kapıldığım panik Petrona'yı sağ salim görmekten duyduğum rahatlama hissini gölgede bıraktı. Neden yine burada, evimizin bu kadar yakınındaydı? Geri adım attık. Eğer gideceksek kapıyı tekrar açmamız gerekecekti. Çanlar yine çalacaktı. Ne yapmamız gerektiğini görmek için Cassandra'ya döndüm ama o Petrona'ya bakıyordu.

Petrona muhtemelen erkek arkadaşına ait olan tüvit bir ceket giymişti. Yerimde büzüldüm. Adam hatırladığımdan daha iriydi. Sırf boynu bile bacağımdan daha kaslıydı. Ancak Petrona'nın ellerini tutarken tatlı görünüyordu. Daha önce sokakta bana ıslık çalan ve annemin "Pedofil!" diye bağırdığı bir adamda gördüğüm türden bir erkek iştahıyla Petrona'nın yüzüne bakıyordu.

Oradan çıkmamız gerekliydi. Cassandra o adamın Petrona'nın erkek arkadaşı olduğunu ve elini silah gibi doğrultup Petrona'yla bana nişan aldığını bilmiyordu. Kapıya elimi uzattım. Kapı kolunu indirdim. Petrona çanların çaldığını duyunca kafasını kaldırıp baktı, taburesinden dönerek kalktı, nefesi kesilmişti, erkek arkadaşı da taburesinden kalktı. Cassandra önüme geçip görüşümü kapadı. "Bu kim?" Adam boks maçındaymış gibi Petrona'nın yanından kayarak bize doğru

geldi. Her şey berbat gidiyordu. "Okulumuzda bomba patladı," diye seslendim. Cassandra bana dirsek attı.

Petrona başını eğdi, yüzünde bir soru belirdi, sonra bize yaklaşırken sorusu ağzından döküldü: "Siz okulu mu *kırdınız*?"

Cassandra'nın yanından kaçamak bir bakış attım ve Petrona'nın erkek arkadaşının kahkahasını bastırıp gözlerini kaçırdığını gördüm. "Bu kim?" diye tekrarladı Cassandra.

"Adı Gorrión," dedi Petrona. Başını düzeltti. "Arkadaşım." Ellerini tüvit ceketin kalçalarına koydu, kollarındaki kumaş katlanmıştı. Ceketin omuzları onunla Gorrión'un vücutlarının farkını ortaya koyuyordu. Petrona'nın omuzlarının kıvrımından sonraki boşlukta ceket çıkıntı yapmıştı, kol yenleri ise bileklerinde toplanmış, ellerini gizliyordu.

"Petrona'nın erkek arkadaşı o," diye düzelttim.

Gorrión önce ciddiydi, sonra kıkırdamaya başladı. Ayak parmaklarının üstünde zıpladı. Kendini tutamayıp bir kez daha kıkırdadı. "Şoförü arayacağım." Petrona'nın yanağına bir öpücük kondurup yanımızdan geçti ve fırından çıktı. Kapıdaki çanlar çaldı. Petrona bir adım geri çekildi, benzi soldu, bir an bayılacak sandım. Onu tutmak için öne atıldım. "İyi misin?" Petrona yüzünü ovuşturdu, sonra elini ağzına götürdü. "Şoför kim?" diye sordu Cassandra.

Petrona elini gevşetti. Yüzünde ovuşturduğu yer kıpkırmızı olmuştu. Kollarını arkamıza koydu, şimdi sakindi.

"Gorrión'u işe götürecek kişi. Gelin, size kahve ve tatlı alayım."

Tezgâhta türlü türlü tatlıların durduğu bir vitrin vardı: klasik kruvasanlar, tartoletler, çörekler, ayrıca empanada'lar, pan de bono'lar, pan de queso'lar. İçerisi vanilya ve et kokuyordu. Tezgâhın ardındaki yaşlı kadın bana gülümsedi. Çenesinde beyaz kıvırcık bir kıl vardı, kır saçlarını siyah fileyle toplamıştı. Bir sütlü kahveyle pan de bono siparişi verdim. Yaşlı kadının

önlüğünün her tarafında unlu parmak izleri vardı. Kadına gülümsedim, sonra Cassandra elimi buldu, bileğimi sıkı sıkı tuttu. "Neden bu kadar erken saatte buradasın, Petrona?"

Petrona önündeki kahve fincanını aldı. Tekrar yerine bıraktı. Gülümsemeye çalıştı. *Gülümsedi*. Gözlerini yerden ayırmadı. "Siz niye okulu kırmaya karar verdiniz? Hele de bugün?"

Ses tonu, o resmiyet, hemen altında sezilen yalvaran ton beni ürküttü. "Başımıza kötü bir şey gelmesine izin vermezsin, değil mi, Petrona?" diye sordum. Petrona'nın gözlerinin yaşardığını gördüm ama hemen arkasını döndü sonra tezgâhın ardındaki kadın Cassandra'yla benim önüme iki büyük fincan sütlü kahve koyup "Sonuçlardan asla korkmayın, *niñitas*. En iyi dersi onlardan alırsınız, bilmiyor musunuz?" dedi. Önüme tek pan de bono'lu bir tabak koyup göz kırptı. "Aileniz öğrenecek, ceza verecekler, dersinizi alacaksınız ve bir daha asla okulu asmayacaksınız, anladınız mı? Bunda korkunç bir şey yok." Bıçağını aldı ve havuç doğramaya başladı.

Yaşlı kadına başımı sallayıp Petrona'ya döndüm ama bir şey dememe fırsat kalmadan çanlar çaldı ve Gorrión nefes nefese içeri daldı.

"Petrona," diye üsteledi Cassandra. "Neler *oluyor*?"

Gorrión kolunu Petrona'ya doladı. "Benimle kahve içiyor." Düz beyaz dişlerini göstere göstere gülümsedi. Petrona kolunun ağırlığı altında gergindi. Kadına dikti gözlerini.

Cassandra Gorrión'a öfkeli bir bakış attı. "Pardon da sen *kimdin*?"

"Petrona'nın erkek arkadaşıyım." Gorrión bana bir bakış attı. "Küçük cinin söylediği gibi."

Dik durdum. "*Cin* değilim ben."

"Genç adam, haberin yok mu, bir kadına çiçek yaprağıyla bile el süremezsin?" Yaşlı kadın kesme işini yarım bırakmış, konuşurken bıçağı Gorrión'a sallıyordu. "Dükkânımdan kovulmak istemiyorsan edebini bileceksin."

Gorrión hemen gülümsedi. "Dediğiniz gibi olsun, Señora. Babaları hakkında konuşmak için bir araya gelmiştik biz de. Daha yeni öldü, anlarsınız ya. O yüzden herkes gergin. Küçük canavarları evlerine götürsek iyi olur." Gorrión kotunun ön cebinden kırışık bir tomar para çıkardı. Üstüne bir miktar bozuk para attı, ahşap tezgâhın üzerine düşen bozuk paraların, hele de dönüp duran bir tanesinin sesi kulaklarımda yankılanıyor gibiydi. Babamın ne ilgisi vardı? Çenem titredi ve Cassandra bileğimi sıktı. Parmaklarının altında nabzımın attığını hissedebiliyordum.

Yaşlı kadın bıçağı indirdi. "Okulu astıklarını söylemiştin, şimdi de babaları mı öldü." Telefonu açtı. "Hangi hikâye doğrusu? Polisi arıyorum. Siz ikiniz gidin. Kızlar kalacak."

Yaşlı kadın konuştu: "Polis..."

Gorrión acele etmeden ayağa kalktı. Gülümsüyordu. Cassandra'yı ceketinin yakasından yakaladı. Cassandra'nın ayakları yerden havalandı.

"Polis, polis! Çabuk gelin. Hırsız var..."

Gorrión'a var gücümle tosladım, Cassandra da kavalkemiğine vurdu ve koşarak kaçmaya başladı, ben de peşinden koştum. Kapının üstündeki çanlar çalıyordu, Petrona'nın, "Gidelim, gidelim, çabuk buradan gidelim!" dediğini duydum. Geniş kaldırımda kapının yanında geçerken arkamdan çanların çaldığını, tabakların kırıldığını, yaşlı kadının bağırdığını ve bir şaplak sesi duydum. Arkama dönüp bakmaya cesaret edemedim. Cassandra sokağa doğru hızlandı. Sırt çantam çok ağırdı, içindeki bozuk paralar şıngırdıyordu. Arkama baktım, kimse yoktu, önüme döndüğümde Cassandra yok olmuştu. Etrafıma bakındım. Sokaklar boştu. Cassandra sağa mı dönmüştü sola mı? Sola döndüm, nefes nefese bir ara sokakta koştum. Bir binanın arkasından koşmaya devam ettim, sokağı geçtim, hem ağlıyor hem koşuyordum. Petrona ya da Gorrión'un her an arkamda belireceğinden emindim. Ufukta çam ağaçları ve mahallemin ka-

pısını arayarak etrafıma bakındım. *Sonuçlardan asla korkmayın, niñitas*, demişti yaşlı kadın. Böyle bir zamanda nasıl kaybolabilirdim? Bir çöp kutusunun arkasına çömeldim. Nefes alıyordum ama vermiyordum.

Kolumu ısırdım ve düşünmeye çalıştım. Fırından itibaren sadece üç dakika koşmuştum, Cassandra'yla benim oraya varmamız beş dakika sürmüştü, bu da mahallenin şu an bulunduğum yerden sekiz dakika mesafede olduğu anlamına geliyordu. Etrafımda heyula gibi yükselen binalar ve arabasız sokaklar vardı. Kaldırımlar bomboştu.

Belki saklanıp birini beklersem yardım isteyebilirdim. Gökyüzüne baktım. Yine nefes nefeseydim. Güneş yükseliyordu ve bulutlar altın rengindeydi. Aynı yerde, fırına bu kadar yakın kalırsam beni bulurlardı. Kalktım. Tekrar koşmaya başladım. Daha uzaklaşmam gerekiyordu, sonra saklanırdım. Keşke Cassandra gibi yolumu bilseydim. Koşarken ayaklarıma bakıyordum, midem kasılmıştı, odaklanmaya çalışıyor, hırıltılı nefesimi duymazdan geliyordum. Okul otobüsü güzergâhını hatırlamam gerekiyordu, sonra eve dönüş yolumu bulabilirdim. Bulanık gözlerle ayakkabılarımın sıkı kelebek düğümlerine baktım. Önce otobüs bizi alırdı. Sonra caddeden aşağı inip sola dönerdi. Otobüs üç blok dümdüz gider, sağa sapardı, burada başka bir kapılı mahallede olurdu. Otobüs penceresinden görebildiğim çimenlikle gökkuşağı renginde sallanma demirleri vardı. Ama ondan sonra ne vardı? O sırada hep çantamdan bir kitap çıkarır, bir saat sonra okulumuza varana kadar camdan dışarı bakmazdım. Koşarken etrafıma baktım. Gökkuşağı rengindeki sallanma demirlerini bulursam geri dönüş yolunu da bulabilirdim. Öksürük krizi geçirdim. Daha fazla koşamazdım. Ufka bakıp gözüme tanıdık gelen bir şey aradım.

Su kemerini gördüm. Su kemeri, yağmur suyunu tahliye etmek için sokaklar arasında dört metre derinliğe kadar uzanıyordu. Okul otobüsüyle giderken şehrin su kemerine kâh orada

kâh burada şöyle bir baktığım olurdu. Evimin yakınında aktığı bir yer olduğunu biliyordum. Ama doğru yol hangisiydi? Evimin yakınında biri su kemerinin duvarlarına sprey boyayla *Cuando te violen, relajate y disfruta** yazmıştı. Hatırladım, çünkü onu okul otobüsünün penceresinden, ardından annemin arabasından gördüğümde anneme sormuştum. Cümlenin bana çarpıcı gelen yanı tecavüze uğrarsan değil uğradığında denmesi ve ikinci kısmı –rahatlayıp tadını çıkar– söylediğimde annemin kahkahalarla başını geriye atışı olmuştu. Gülmesi bittikten sonra annem gözlerini üzerime dikti ve "Başına böyle bir şey gelirse tekme atıp kaçacaksın," dedi. O duvar yazısını bulabilirsem evin hangi tarafta olduğunu anlardım.

Dizlerimin üstüne çöküp su kemerinin açık hava eğimlerini aradım. *Tomás waz here*** yazısını okudum. Caddenin aşağısında, *Galán Asesinos**** yazıyordu. Diğer yöne doğru koşmak üzereyken yanımda bir araba acı bir fren sesiyle durdu, yolcu koltuğunda Petrona, direksiyonda tanımadığım bir adam vardı. Adam oturduğu yerden fırladı. Eşofmanını, siyah sakalını gördüm ve çantamı bırakıp kaçtım. Caddeye yaklaştım, sağ ciğerimde keskin bir his vardı, kendimi bir arabanın önüne atardım, birini durdurup bana yardım edin derdim. Ortalıkta hiç araba yoktu. Yine ağlıyordum. Arkama baktım ve Petrona'yı kırmızı ışıkta bekliyormuş gibi rölantideki arabanın yolcu koltuğunda otururken gördüm. Başı ellerinin arasındaydı. Bunu gerçekten yapıyor muydu?

Sakallı adam üzerime geliyordu. Tekrar ağlayarak koştum, parmaklarının sırtıma sürünmesi, kaldırımın görüş alanımda oynaması, ciğerlerimdeki keskin sancı. Uzakta, kaputunun üzerinde beyaz kehribar rengi ışığıyla bir taksi vardı. Taksiye bağırdım, taksicinin dikkatini çekmek için kollarımı salladım.

---

* (İsp.) Tecavüze uğradığında rahatlayıp tadını çıkar. *–yhn*

** (Bozuk İng.) Tomás buradaydı. *–yhn*

*** (İsp.) Galán'ın katilleri *–yhn*

Benden yana baktı, sonra arkasını döndü, sol sinyali yanıyordu. Sakallı adam beni geri çekti, düşüp kafamı vurdum. Kulaklarım çınlıyordu ama bilincim hâlâ yerindeydi. Kurtulmak için çırpındım. Yolun köşesinde kaybolan taksinin yanıp sönen kehribar rengi ışığını gördüm, sonra sakallı adam kolumu arkadan büktü, dermansız kaldım, acıdan çığlık attım.

İçimdeki her şey paramparça oldu, Petrona'nın gerçekten bana ihanet edeceğini anladım.

Adam beni bacağımdan sürükleyerek arabaya kadar götürdü. Asfaltın üstünde tenim acı acı yanıyordu ama bağırmam acımdan değildi, Petrona yüzündendi. "Bunu nasıl yapabilirsin? Bunu nasıl yapabilirsin?" Petrona şimdi ayakta duruyordu, arabanın dışında, kollarını karnının üstünde bağlamıştı, yüzü ufka dönüktü, öğürüyor, ağlıyor, titriyor, gözlerini kaçırıyordu. Yoldaki yarıklara tutunmaya çalıştım, otlara, taşlara ama nafileydi. Adam beni kaldırdı, derken arabanın bagajındaydım. Kapağı kapattı, bütün ışık kayboldu, sonra hareket ettik, yüksek sesli cumbia müziği çığlıklarımı bastırdı.

Hava karanlıktı, Cassandra'nın ayakta dururkenki profilini hatırladım. Cassandra'nın monoton sesiyle, *Seni duyamıyorum, Chula, ne dedin?* deyişini hatırladım. Her yerim yanıyordu: tenim, ciğerlerim, boğazım, gözlerimin arkası. Gözlerimi kapadığımda gördüğüm karanlıkla gözlerimi açtığımda gördüğüm karanlık aynıydı. Beni kaçıran aynı arabanın önünde yolcu koltuğunda Petrona oturuyordu. Havasız kalacakmışım gibi hissettim.

Sonra araba sola saptı, yirmi saniye düz gitmiştik. Sapışları hatırlayabilirsem kaçtığımda geri dönüş yolumu bulabilirdim. Kendimi çok yalnız hissettim, kayıp, keşfedilmemiş bir galaksi gibi. Bagajın sağ tarafında içeri aralıklı ışık veren bir çatlak vardı. Tekrar sola döndük. Sonra cumbia'nın sesiyle zar zor da olsa yanımızda başka bir araba olduğunu duydum, azıcık fren sesi, azıcık motor sesi. Var gücümle bagaja tekme attım, ışığın sızdığı çatlaktan bağırdım.

Varımı yoğumu çığlıklarıma harcadım. Ben bağırdıkça bir şeyler yerinden koptu, hiç dili olmayan şeylere ses verdim: annemin dudaklarının üzerindeki gergin oyuntuya, avucumdaki salyangoz kabuğuna, Petrona'nın gözünü ve kirpiklerini yutan şişmiş mutant derisine, Abuela'nın oklu kirpi sırtına. Kendimi kaybetmek üzereydim ki başka biri bağırdı. Sonra yüksek, uzun bir korna sesi duydum. Sonra bir başkasını. Sonra bir başkasını.

Önce sağa sonra sola döndük. Kafamı bagaja çarptım. Yokuş yukarı, kornadan uzağa hızlanıyorduk. Nefes alamıyordum. Odaklanmam lazımdı. Petrona hakkında yanılmıştım, anneme dönmem gerekiyordu. Bagaj kapağının kenarlarını yokladım. Bir çıkış yolu bulacaktım.

Yüzümdeki yaşları sildim. Annemin beni yetiştirdiği gibi davranacaktım. Bir silah bulma amacıyla etrafımı yokladım. Hiçbir şey yoktu. Parmaklarım her yerde geziniyordu. Çelik kanalın altında ince bir kablo buldum. Kilide kadar gidiyordu. Bir işe yarıyordu belli ki ama neye? Tutabilmek için küçük oyuğun içine parmaklarımı soktum. Kabloyu yakaladım, araba tekrar sağa hızlı bir dönüş yapınca her nasılsa bagaj kapağı açıldı. Derin bir nefes aldım ve Petrona ile şoför görmesinler diye kapağı inik tuttum. Güldüm. Kaçmayı başaracaktım.

Bagaj daha da karanlık oldu. Bir tünelden geçiyorduk. Araba fren yapınca bagaj kapağını itip açtım ve dışarı atladım. Dizimi sıyırdım, sonra tekrar ayağa kalkıp koştum. Tekerleklerin gıcırdadığını duydum, Petrona bağırdı, şoför bağırdı, ben kaçtım. Tünel boyunca koştum, merdivenlerden çıktım, sokağın aydınlığına kavuştum. Her şey bulanıklaştı, koşmaya devam ettim.

Bir karton kutunun yanında, bir binanın arkasındaydım. Nefesim hırıltılı çıkılıyordu, boğulacak gibiydim. Dizlerimin bağı gevşedi. Hâlâ ayaktaydım. Kutuya tutunarak eğildim. Ciğerlerim bal içiyordu. Nefesimi tuttum. Derken Petrona yanımdaydı, diz çökmüş ağlıyordu, bana çatallanmış sesiyle, "Chula, Chula, beni affet," diyordu. Konuşamadım. *Uzak dur benden*,

demeye çalışıyordum. Onu itmeye, ayağa kalkmaya ve koşmaya çalıştım ama her şey kararıyordu, Petrona, akmış maskarası, yanaklarında karalığı, hayale dönmüş kül rengi yüzü. "Chula, beni affet." Bir dükkân sahibi sokağı süpürüyor, bir diğeri kepenk kaldırıyor. Petrona bileğimi tutuyordu. "Sakin olmalısın Chula, lütfen sakin ol." Sokağın aşağısında biri bir zincirin kilidini açıyordu. Dizlerim kirli kaldırımda. "Chula, nefes al." Ellerim de kaldırımda, sokağın çatlakları, bir tutam çimen, boğulma, nefes alma. Galán podyumda kanlar içinde. Ayağımdan çıkan ayakkabım, annemin sigarası, ucu karanlık bir aziz gibi haleli. Sıcak, soğuk, boğulma, nefes alma. Cassandra'nın kaçtığını ve annemin bir yerlerde beni aradığını umuyordum. Yüzüm kaldırıma dönük, her şey kararıyor, Petrona'nın sesi, "Chula, sakin olmalısın, burada kalamayız, lütfen, Chula, sakin ol," ince, beyaz parmakları gözlerimin üzerinde titriyor, annem sanki uzaklaşan bir tren gibi sesiyle, "Gel, Petrona, sana odanı göstereyim," diyor.

24.
BOŞLUK ÜSTÜNE BOŞLUK

Tavan vantilatörü odanın tepesindeki havayı kesti, ışığı da keserek Petrona'nın yüzüne düştü. Petrona cebinden bir ayna çı-
248 kardı. Kısa saçlarını kabarttı. Aynanın arka yüzündeki parmakları titriyordu. Aynanın kapağını kapattı ve ellerini yüzünde gezdirdi. Bira ve yağ gibi kokan garip bir odada bir kanepedeydik. Petrona kapıya bakıyordu. Kımıldamamla beraber Petrona önümde diz çöktü ve saçımı kulaklarımın arkasına sıkıştırdı. "Uyanmışsın," diye fısıldadı, "artık her şey yoluna girecek."

"Neredeyiz?"

"Bir içki dükkânındayız. Sahibi bayıldığını görmüş. Şimdi taksi bekliyoruz." Sırt çantam yerdeydi. Su kemerinin orada bıraktığımı sanıyordum. Çantaya baktım, vantilatörün hareketiyle ışığın kesildiği bu karanlık odada ne kadar garip ve yersiz görünüyordu. Petrona her zamanki gibi uysal duruyordu. Biçimli kehribar rengi gözleri üzerimdeydi ama artık Petrona'nın herhangi bir tehlikeden saklanmadığını, tehlikenin ta kendisi olduğunu biliyordum.

"Gitmek istiyorum." Ayağa kalkmaya çalıştım.

Petrona beni kanepeye yatırdı. "Sessiz ol Chula, taksi gelene kadar dışarı çıkamayız – bizi görür."

Şoförü kastettiğini biliyordum. "Sana bir daha nasıl güvenebilirim?" diye sordum.

Gözlerine yumuşak, sonra sert, sonra tekrar yumuşak bir bakış yerleşti. Ağlayarak başını iki yana salladı. Sonra beyaz saçlı bir adam koşarak içeri girdi, bize taksinin dışarıda olduğunu söyledi, acele etmemizi, fark edilmeden ve kendisinin başını belaya sokmadan taksiye binmemizi söyledi. Petrona ile başka bir arabaya binmek istemediğim için kanepeye yapıştım. Ak saçlı adam beni kollarına alarak, "Çık dışarı, bela istemiyorum," dedi. Saçının tütün kokusu geldi burnuma, kapısında asılı bikinili kadınların olduğu bira posterlerini gördüm. Beni zorla taksiye bindirip kapıyı kapattı. Diğer taraftaki kapıya uzandım ama Petrona o kapıyı açıp yanıma oturdu ve şoföre evimin adresini söyledi, sonra taksi kapısına tutunup ağzını kapatarak ağladı. Dikiz aynasından şaşkına dönmüş taksiciye baktım, en azından herhangi bir komplonun parçası olmadığını anladım ve "lütfen" ve "acele edin" demeyi başardım, şoför gözlerimizi yola çevirdi ve neredeyse boş sokaklardan, yüksek binalardan, bir parktan, su kemerinden hızla geçtik, birkaç dakika sonra mahallenin kapısından giriyorduk ve Petrona ellerinin içine nefes alıp veriyordu.

Taksi mahallenin evimizin yanındaki kapısında durdu. Annem oradaydı, Cassandra da yanında duruyordu. Ben yokken korkudan yüzleri yaşlanmıştı. Şimdi bedenime dönüyordum, her şey yoluna girecekti çünkü evimizin önüne çekiyorduk arabayı, elimi kaldırıp kapı kolunu tuttum, sesimi geri kazanıyordum, "Cassandra! Anne!" diye bağırdım onlar taksiye koşarken. Ama annemin yüzü öfkeden yamulmuştu. Kapıyı açıp Petrona'yı taksiden yaka paça çıkardı, beni de koltuktan alıp yere fırlattı. "Ne yapıyordun onunla? Ne yapıyordun ha?" Annem saçımı ileri geri çekti. "Seni küçük aptal!"

"Señora, okulu kırmışlar, ben de..."

"Ben sana kızlarımı mahalleden çıkarmana ASLA izin vermedim." Annem onu sarstı. "Seni adi suçlu!" Annem ağlıyordu, eli geri çekildi ve Petrona'ya tokadı basıp yere yapıştırdı. Petrona ağlayarak yanağını tuttu, annem Cassandra ile beni saçlarımızdan tutup mahallenin içine soktu. "Sizi küçük aptallar!"

"Baba!" diye haykırdım. Evde olmasını istiyordum.

"Neden babana bağırıyorsun, ben buradayım! Ya *sen*!" Cassandra'ya döndü. "Kardeşini öyle terk etmek ha!"

"Ama geri koştum, anne, sana söylemeye koştum."

Taksi şoförünün söylendiğini duydum, dönüp baktığımda bekçi ona yaklaşıyordu. Petrona ağlayarak arkamızdan geldi. Biz yürürken annem saçlarımızı kavrayıp çekti, yumruğu kulaklarımızı sıyırıp geçiyordu. Gazap içinde Tanrı'ya yakardı. Saçlarımıza doladığı elleri göğe yükseldi, neden böyle aptal çocuklarla lanetlendiğini sordu. Cassandra'yla birbirimize sıkı sıkı tutunduk. Annem bağırdı da bağırdı ama onu ne dinleyebiliyordum ne de tekrar gelip bizi sarstığında hissedebiliyordum. Gözümün önünde ne var, göremiyordum. Eve girince annem bizi merdivenlerden yukarı itekleyerek çıkardı, ikimizi eski yatak odamıza sokup kapıyı kilitledi. Başım acıyor, yanaklarım yanıyordu. Annem Petrona'ya bağırır, Petrona anneme yalvarırken kâh ağladık kâh kapıdan dinledik.

PETRONA

Ona, *Kızını kurtardım, beni koru*, dedim. Parmaklarından yüzüklerini çıkarıp ceplerime koydu ve bana kaçmamı söyledi. Ellerime para sıkıştırdı ve gitmemi söyledi. *Gidecek yerim yok, ailemi tehdit ettiler, neler yaparlar kimbilir*, dedim. Şömine üstünden bir haç aldı, elime verdi. *Dua edeceğim*, dedi ve anladım ki başka bir kadının kızı için her şeyi riske atmıştım ve kimse benim için aynısını yapmazdı.

Hemen gidebileceğimi sandım. Beni gara götürecek otobüse bindim. Bilet alıp gidebileceğim kadar uzağa gidecektim. Daha çok para kazanmak için temizlik yapacak, evleri süpürecektim. Gorrión'la arama binlerce ama binlerce kilometre koyacaktım. Gorrión bana korkmamamı söylemişti, kızlar güzel bir apartman dairesinde tutulacaklardı, tatlı bir nine onlara yemek pişirecekti, en fazla bir hafta sürerdi, sonra serbest bırakılacaklardı. Sonra alnının ortasından vurulan bir kız çocuğundan haberdar oldum. Gorrión ailenin onları dinlemeyip polise haber verdiği için öldüğünü söyledi, o yüzden adamlar kızı vurmak zorunda kalmışlardı. *Anlıyorsun, değil mi?* demişti bana. *Adamlar ilkelerinden taviz veremezler.*

Gorrión'a yapmak istemediğimi söyledim, kızları getirmeyeceğimi, fikrimi değiştirdiğimi. Gorrión dilini şaklattı. *Petro. Aptallık etme. Ne diye dedin şimdi bunu? Bizim kim olduğumuzu biliyorsun, değil mi? Çok geç artık.*

Gidiyordum. Hareketli tekerlekleri olan bir araçtaydım ve yakında çok çok uzakta olacaktım. Küçük Ramón gibi sahile giderdim ben de. Sahilde biblo ve hindistancevizi satardım. Oralı kadınlar gibi saçımı bandanayla toplar ve kuzeye, Pasifik'e devam ederdim. Yeni adım, telenovela'daki gibi Claramanta olurdu. Okyanusu hiç görmemiştim. Belki de söyledikleri kadar güzeldi. Claramanta okyanus kenarında güneşlenirdi. Yuvarlak kabuklardan hindistancevizi suyu içerdi.

Yanıma küçük bir çocuk oturdu, koltukta yer açtım. Aurora'm kadardı. Küçük Aurora, ona ne olacak? Belki zamanla, para kazanmaya başladığımda ona isimsiz, içi para dolu zarflar gön-
 derirdim. Artık onun için yapabileceğim tek şey buydu. Yolda çalınmaması için parayı nasıl gizleyeceğim, bir sorun olacaktı. Yanımdaki küçük çocuk kucağında küçük bir şeker paketi açıyordu. Belki parayı bir çikolata paketinin içine koyabilirim. Postanelerde çalışanların her zarfı ışığa tuttuklarını ve içinde nakit para olduğunu gördüklerinde çaldıklarını söylemişlerdi ama çikolatadan şüphelenmezlerdi. Çocuğun kulakları kirliydi, tozla kaplıydı. En azından kokmuyordu. Belki parayı çikolata yerine oyuncakların içine saklayabilirdim. Belki Aurora bunu çözerdi, belki ona mektup yazmak isteyeceğimi bilirdi. İçine bakmayı düşünürdü. Küçük çocuk elini avucuna kaldırarak şekeri ağzına getirdi ve tam o sırada öndeki koltuğa biri oturdu. Öndeki adamın ensesinde Gorrión'un ensesindekiyle aynı yerde bir ben vardı. Aynı benlerle dolaşan kaç kişi vardı kimbilir. Küçük çocuk avucunu açtı, ona bakmak için döndüm. Bana bir öpücük üflermiş gibi avucuna üfledi ve yüzüme beyaz toz uçuştu. Ayağa

kalkmaya çalıştım, Gorrión'un benine sahip olmakla kalmayıp şimdi net bir şekilde görebildiğim için aynı zamanda yüzüne de sahip olan ön koltuktaki adam bana, *Otur, Petrona, otur*, diyordu ve ben de oturdum, düşündüm, ses de Gorrión'un sesi ve diğer ses, kafamın içindeki, hemen kalkıp kaçmamı söyleyen ses artık susmuştu. Kesilip gitmişti. Bu adam bana başka ne diyecek diye bekledim ve sonra zifiri karanlıkta yüzüyordum.

25.
SAĞANAK

"Cassandra?"

"Ne var?" Cassandra'nın gözleri kızarmıştı, bakışları şaşkındı. Başını yatak odasının kapısına yasladı.

"Ama beni geri getirdi."

Cassandra'nın burun delikleri genişledi, gözleri iyice kızarıp yaşardı, cevap vermeden önce birkaç saniye geçti. "Biliyorum."

Yüzümü halıya yaslayıp dinledim. Ev sessizliğe gömülmüştü. Petrona gitmişti. Kafamı halıya sürttüm. "Fikrini değiştirdi."

Sürünerek yatağıma girdik. Kimse temizlememişti. Kumlar tenime battı. Ev ürkütücü derecede sessizdi. Rüzgâr penceredeki plastiği dalgalandırdı ve ışık azaldı. Elektrikler kesikti, kararan odada bacaklarımın arkasındaki derinin yandığını hissettim. Kıpırdamadım. Cassandra, "Bize fırında kahve ısmarlamayı teklif ettiğinde peki? Erkek arkadaşı şoförü arayacağını söylemişti. Chula, hatırladın mı? *Bunun ne anlama geldiğini biliyordu.* Bizi orada tutacaktı, sonra..." Cassandra sözünü bitirmedi. Ardından, "O zaman bize kaçmamızı söyleyebilirdi. Bir şeyler uydurabilirdi. Ama yapmadı, Chula. Yapmadı."

"Beni geride bıraktın," diye araya girdim.

O anda neden Cassandra'yı üzmem gerektiğinden emin değildim. Onu suçlamıyordum aslında.

Cassandra, "Yardım çağırmak için koştum," diye açıkladı.

"Beni terk ettin," diye tekrarladım ve Cassandra'nın dizlerini göğsüne çekmiş, sessizce suçluluk duygusuna gömülerek oturmasına izin verdim. Gece olduğunda, uzaktan ağlama sesleri duyduk. Annemdi. Gözümü uyku tutmadı, Cassandra da uyuyamamıştı. Cassandra babamın muhtemelen eve dönüş yolunda olduğunu ve eve vardığında her şeyin düzeleceğini söyledi.

Birkaç saat sonra kapımız açıldı, babamızın geldiğini düşündük ama gelen annemdi, yanan mumlar, iki bardak portakal suyu ve mısır gevreği içeren kâseler dolu bir tepsi taşıyordu. Tepsiyi yere koydu. Parmaklarını tepsiden çekti ve, "Onu kovdum, ona ne olacağını bilmiyorum. Onun için endişelenemeyiz, artık kendimiz için endişelenmemiz gerekiyor."

"Ama anne," dedim. "Beni geri getirdi, bu önemsiz mi?"

Annemin gözlerinden nefreti okunuyordu. "Az daha sırra kadem basacaktın ve bana Petrona'nın seni geri getirmesi önemsiz mi diye soruyorsun?"

Annemin getirdiği kâseler alüminyum tepside öylece kaldı, kaşık sapları dışarı çıkmıştı, süt kar beyazıydı, şekerli buğday kırıntıları ve parçaları zaman geçtikçe yumuşayıp dağılıyordu.

Penceremin plastiğinde hafif bir tıkırtı duyduk. Sonra davul gibi vurmaya başladı. Sonra anladık. "Yağmur yağıyor."

Uzun zamandır yağmur görmemiştik, üçümüz de kalkıp aşağı indik. Kapıyı açtık ve el fenerlerimizle sokağa çıktık. Yağmur uzun gümüş çizgilerle yağıyordu. Sokakta başka insanlar da vardı, pijamalı bir adam şemsiyesinin altında yürüyor, şaşkınlıkla gülüyordu; küçük çocuklar yağmur botlarını giyerek koşuştular, ebeveynler gülümseyerek arkalarından baktılar.

Rüzgâr hızlandı ve ardından sağanak bastırdı. Ben verandada kaldım ama annem bahçeye çıktı. Onu siluet hâlinde, yüzünü göğe kaldırırken gördüm. Çatıya ve sokağa vuran yağmuru

dinledim. Petrona'yı düşündüm. Petrona düşüncesini kafamdan uzaklaştırdım. Esrik Ağacın kokusunu alabiliyordum, yağmurla beraber hemen canlandı, olgunlaşmış vanilya ve pekmezi andıran tatlı kokusunu yaydı, sonra bir gök gürültüsü oldu ve ışıkta annemi gördüm: Saçları ıslaktı, sırılsıklam sabahlığı üstüne yapışmıştı.

26.
SİSİN ÇÖKTÜĞÜ SAAT

Ertesi gün boyunca babamı bekledik. Gökten dolu yağıyordu. Kaldırımda, çatımızda sekip duruyordu. Kimsenin ne söylediğini duyamıyordum. Annem bağırarak babamın yolda olduğunu, artık sormayı kesmemi söyledi. Onun odasında tek başımayken eczaneden Petrona'yı aradım. "Aguilar Eczanesi," diye açtı tanıdık ses. Kapattım. Ya öldüğünü öğrenirsem? Dolu kürelerinin sıçradığı ve çimenlerin üzerinde yuvarlak mücevherler gibi parıldadığı ön bahçeyi inceledim. Televizyonu açtım. Anlamsız gürültünün beni ele geçirmesine izin verdim. Hava durumu sunucusu ekranı kaplıyordu, dolunun gümbürtüsünün arasında sesi kekeler gibi çıkıyordu.

"Bu nedir?" Annem bacaklarımın arkasındaki kırmızı, iltihaplı deriye dokunup acıdan beni irkiltti. Eliyle çenemi kavradı ve boynumu bükmeye zorladı. "Kafanı da mı çarptın? Ne oldu sana?"

Anneme sakallı adamı, kaldırımda tek bacağımdan beni sürüklemesini, beni giderek kararan kompartımanlara götürecek, en azından öyle olduğunu hayal ettiğim o arabanın bagajında süslü valizler gibi sarsıldığımı anlattığım düşündüm. İnsanı ya-

kaladıklarında ne olurdu? Hücreye mi atarlardı? Kelepçe takarlar mıydı? Yoksa daha çok floresan lambaların aydınlattığı, bir derginin, bir saatin ve bir resepsiyonistin olduğu hastane bekleme odası gibi bir yere mi götürürlerdi?

Anneme arabanın bagajından bahsedersem Petrona'yı asla affetmeyeceğini biliyordum ve Petrona'nın affedilmesi benim için önemliydi. "Beni taksiden çıkardığında bacaklarımın derisi sıyrıldı."

Annem çattığı kaşlarını gevşetti, elini ağzına kaldırdı, yapabildikleri karşısında şok olmuştu.

Annem bacak derimi duşta temizledi. Dokunduğu her yerde bacaklarım uzun çizgiler hâlinde yanıyordu. Annem dayanabilmem için derime üfledi. Cassandra elimi tuttu. Kendilerini suçlu hissettiklerini biliyordum. Bombalamadan beri ilk kez rahatladığımı hissettim. Petrona'yı böyle yüzüstü bırakmamız acı bir pastaydı ve ben o pastayı üçe bölmüştüm, belki şimdi katlanmak daha kolay olurdu.

Banyodan çıktığımızda televizyondaki bütün haberler Pablo Escobar'la ilgiliydi. Ekranın alt kısmında bir yazı akıyordu - *Son dakika haberi*: *Tarihin en büyük insan avı*. Dolu sesini bastırıp haberi duymak için sesi açtık. Bir muhabir, Pablo Escobar'ın kaçtığını, hükümetin ülkenin inanmasını istediği gibi yüksek güvenlikli bir hapishanede değil, yüksek güvenlikli bir konakta kaldığını söylüyordu.

"Serbest mi yani? Bogotá'ya gelebilir mi?"

"Chula, bir dakika, dinlemeye çalışıyorum," dedi annem.

Televizyondaki her kanalda özel programlar vardı: Muhabirler yüksek güvenlikli hapishanenin içinde duruyor, su yataklarını, jakuzileri, kaliteli halıları, mermer fayansları, saunayı, diskotekli barı, teleskopları, radyo ekipmanını ve çok sayıda silahı (el bombalarını, makineli tüfekleri, tabancaları, palaları) gösteriyordu. Escobar kartelleri hapishaneden yönetiyordu.

Sonunda kaçış detaylarını anlatan bir kanal bulduk. Hapis-

hanenin animasyonlu bir haritası vardı. Hapishane engebeli bir dağ yamacına konumlandırılmıştı. Küçük ordu adamları binayı kuşatmışlardı. Muhabir, hapishane gardiyanlarının hepsi Pablo Escobar'ın adamları olduğu için kaçışının kolay olduğunu söyledi. Birkaç rehinenin yakalanmasına yardım edip onları Kolombiya ordusunu uzak tutmak için kullanmışlardı. Muhabir, Pablo Escobar ve adamlarının sisin çöktüğü saatte kaçtıklarının düşünüldüğünü söyledi. Hapishaneyi çevreleyen taburların yanından görünmeden kayboldukları ve sonradan tepelerde bir yığın kadın giysisi bulunduğu için Pablo Escobar'la adamlarının kılık değiştirip dağlara çıktıkları, bir kadın grubu gibi bulutlara yürüdükleri düşünülüyordu.

Bacaklarımdaki çiziklerin üstüne oturamadığım için karnımın üstüne yattım. Haberler reklam arası verdiğinde Pablo Escobar'ın her şeyi dönüştürerek yürüdüğünü hayal ettim: Üstüne bastığı *narko-otlar*dı, saçının arasından geçen *narko-sis*ti, dağlara çöken *narko-sessizlik*ti.

Annem halledeceği işler olduğunu söyleyip kendisini telefonla Petrona'nın odasına kilitledi, biz de Cassandra'yla bahçeye çıktık. İnsanı taşa tutan doludan korunmak için şemsiyelerin altına saklandık ve yere plastik kaplar koyduk. Bir saat bekledik, sonra kaplarımızı alıp kaşıkla dolu yedik. Her kürede örümcek gibi beyaz izler vardı. Dolu tanelerinin tadı toprak ve cıva gibiydi.

Cassandra'yla beraber gevrek yiyip saatlerce televizyon izledik. Alacakaranlık bastırıp dolu da dinince annemi bulmaya gittik. Oturma odasında oturuyordu, telefon ayaklarının dibindeydi. Babamın trafik yüzünden gecikeceğini söyledi. Belki de heyelan olduğunu söyledi, şehre gelen virajlı uçurum yollarında olurdu arada, küçük taşlarla kayalar yağmurla gevşer ama sonra hava güneşliyken çöküp dağ yamacındaki yolları doldururlardı. Araba kazaları, hastaneler, zor durumda kadınlar, otostopçular geldi aklıma.

Sonra Cassandra, "Konuştuğunuzda tam olarak ne dedi, anne?" diye sordu.

Annem omuz silkti. "Hemen yola çıkacağını, çantasını alıp eve geleceğini söyledi."

Arka planda televizyonun sesi geliyordu: Pablo Escobar şunu yaptı, Pablo Escobar bunu yaptı. Kanepede annemin yanına sıkıştım. Gece oldu. Yine yağmur başladı. Yağmur çatımıza ve pencerelerimize çarpıyor, uğuldayan rüzgâr ön kapının altından içeri giriyordu. Annem ayağa kalkıp eşyaları bir masadan diğerine taşıyarak dolanırken uyukluyordum. Eğilip yerden bir şeyler alırken sabahlığı balon gibi havalanıyordu. Sözlüğü bir dolap çekmecesine bıraktı ve, "Arabası otoyolda bozuldu herhalde," dedi.

Annem elleriyle yüzünü ovuşturdu. İlk kez rengini fark ettim. Alnı beyazdı ama elmacıkkemikleriyle dudağının üstü mide bulandırıcı bir yeşil renge bürünmüştü. Babamın arabası-
260 nın bozulduğunu hayal etmeye çalıştım. Belki yolun ortasında bir çivi vardı. Arabanın yanından geçen farları yansıtan neon turuncu üçgenler yanıp sönerken babamın çapraz şekilli lastik levyesini çevirdiğini hayal ettim. Sonra babamın bir kazada arabasının ön camından fırladığını hayal ettim. Gözlerimi kaçırdım ama görüntü oradaydı. Kulaklarımın uçları karıncalandı.

"Git uyu," dedi annem. "Baban gelince uyandırırım seni."

"Beklemek istiyorum anne."

"İyi olduğundan eminim. Git, ben seni uyandırırım."

Tavan arasına gidip Cassandra'nın yanına yattım, rüyalarımızın dünyasına yağmurun pıtırtısı eşlik etti. Beklerken babamı düşünerek uyanık kalmaya çalıştım. Onu çatı katının kapısından geçerken görüp peşinden gittim. Koridorlarda ve aynalardan peşinden koştum, sonra rüya gördüğümü anladım. Bekleyiş rüyalarından başka bekleyiş rüyalarına uyandım.

Uyandığımda Cassandra yanımda yoktu. Annemin yatak odasına koştum ama babamın bavulunu görmedim ve yatak bo-

zulmamıştı. Alt katta odasında oturma annem sigara içiyordu ve televizyon, renkli çubuklarının karıncalı görüntüsünün üzerinden yüksek ve sürekli bir bip sesi çıkarıyordu.

"Anne," diyordu Cassandra omzundan sallayarak. "Anne, babam geldi mi?"

Annem gözlerini kıstı, kıstı, sonra yumdu. Sigarasını emiyordu, dumanı yuttu, sonra duman burun deliklerinden çatallanarak çıktı. Cassandra onu tekrar salladı.

Gözleri açıldı. "Ne oldu?"

"Babam aradı mı?"

"Saat kaç?"

"Yedi."

Oturup sigarasını kül tablasına koydu. Telefonu aldı, elinde tuttu. Telefon düğmeleri floresan yeşili yanıyordu, çevir sesinin tiz tınısı odayı doldurdu.

"Anne, neden çevirmiyorsun?"

"Düşünüyorum."

"Anne, çevirsene! Ne bekliyorsun?"

Ama annemin beti benzi solmuştu. Uzaklara dalarak ahizeyi yerine bıraktı, sonra ayağa kalktı, parmaklarıyla ensesini ovaladı, sonra duvara sırtını verip oturdu, yüzünü dizlerinin arasına sakladı.

"Merak etmeyin. Babanız iyi," dedi bir süre sonra. Sesi içimde yepyeni bir kaygı oluşturdu.

Polis Medellín'de Pablo Escobar'ın saklanma yerlerinden birini buldu. Muhabir tamamen giyinik hâlde duşta duruyordu, aklanmış parayla satın alınan dairede akan su olup olmadığını her nedense merak eden genç bir polisin duş musluğunu nasıl çevirdiğini gösteriyordu. Musluğu çevirince duşun duvarı kapı gibi açılmış ve hemen oracıkta, birkaç basamak aşağıda küçük bir daire bulunmuştu. Muhabir kameraya içeri girmesini işaret etti. Bir düğmeye bastı. Her şey darmadağındı. Bir yatak vardı.

"Polis daireyi ararken, tarihin en büyük insan avına konu olan şahsın huzur içinde uyuduğunu tahmin edebilirsiniz." Muhabir komodinin üzerine bırakılmış kahve fincanını kaldırdı. "Polis içeri ilk girdiğinde bu kahve hâlâ sıcaktı. Oda boştu ve polis çevreyi aramak için ayrıldı, ancak bilmiyorlardı ki," dedi muhabir, bir duvarda doğru yürüyüp kordonu çekerken, "saklanma yerinde başka bir saklanma yeri daha vardı." Duvarda küçük bir kapı açıldı ve dar bir boşluk ortaya çıktı. "Pablo Escobar muhtemelen burada oturmuş, kelimenin tam anlamıyla yetkililerden kıl payı uzakta, gizlice kaçmak için fırsat kolluyordu."

Telefon bütün gün çaldı ama annem odasına kapanıp kapıyı örtmüştü, o yüzden televizyonun başından ayrılmadım. Diğer kanallarda muhabirler Medellín polisini takip ediyorlardı. Normal görünümlü binaların önünde durdular ve aynı güncellemeleri yaptılar: "Bugün erken saatlerde Medellín polisi bu binayı ele geçirirken görüldü. Yetkililer Pablo Escobar'ın saklandığı yeri bulmaya çalışırken bölge Gizli Servis ajanlarıyla dolup taşıyor."

Geceleyin annem bir karadula dönüştü. Yatağın çarşafı çıkarılmıştı, yastıklar ve battaniyeler yerdeydi. Onu şiltede otururken buldum. Uyluklarının arasına sıkıştırdığı mumun alevi saçlarına saten parlaklığı veriyor, bükülmüş parmakları turuncu gölgeler yayıyordu. Elmacıkkemikleri ve alnı parlıyordu ama gözleri içe çökmüştü. Parmaklarıyla havayı örüyor, dualar mırıldanıyordu. Ona dokunduğumda vücudu kül gibi parmaklarımın altında parçalandı. Ağlayarak mumun yanına kıvrıldı.

Eğildi, uylukları üzerinde sallanıp uludu.

Acılı, kısık, gırtlaktan gelen bir ulumaydı. Tüm vücudumu yıkayıp geçti. Her şey korkunçtu. Ben de uludum. Gözlerim yaşlarla doldu ve her şeyi çift görmeye başladım: Annem dört eliyle yüzünü kapatarak, "Ne yapacağız Chula? Ne halt edeceğiz?"

Dizlerimin üzerine düştüm ve tenime batan şiltenin kucağında ağladım. "Neler oluyor anne?"

Bacaklarını tekmeledi. "Gerillalar onu yakalamışlar!"

"Ne istiyorlarsa ver o hâlde, anne, ne istiyorlarmış?"

"*Bilmiyorum*!" Annem saçını çekti. "Bilmiyorum! Arayıp ellerinde olduğunu söylediler sadece."

Cassandra koşarak geldi. Ne olduğunu anlayana kadar annemi sarstı. Sonra Annem ve Cassandra birlikte çığlık attılar, Cassandra, "Anne, bir şeyler yap!" diye, annem, "Yapamam!" diye bağırdı.

Gece geç saatlerde midemde keskin bir sancı vardı, yastığın altına sıkıştırdığım ellerim titriyordu. Annemin söylediğine göre petrol şirketi bir Amerikan şirketi olduğu için ve Amerikalılar teröristlerle pazarlık yapmadıkları için teröristlerle pazarlık yapmak istemiyorlarmış; ancak babamı geri almak için her şeyi yapacaklarmış. Bizim güvenli bir yere gitmemize yardım edeceklermiş. Yatağımda ani bir öfke nöbetiyle tekmeler savurdum, sesim boğazımda takıldı kaldı, sonra gözyaşlarım yanaklarımdan aşağı süzüldü.

Polis apartman dairesinde sobanın düğmesini çevirdi, bir merdiven ortaya çıkaracak şekilde fırın kayıp açılırken az daha düşüyordu. Bütün saklanma yerlerinden gizli tüneller komşu bir eve açılıyordu, bu da Medellín halkının Pablo Escobar'ı güvende tutmak için topluca işbirliği yaptığı anlamına geliyordu. Yine de kimse şaşırmış görünmüyordu, çünkü Pablo Escobar kendi halkı için ücretsiz evler inşa edip vermiş ve yoksullara yığınla para dağıtarak gecekondu mahallelerinde dolaşmıştı. Bu arada Pablo Escobar hükümetin aramayı sona erdirmesini istediği için ülkenin dört bir yanında halka açık yerlerde bomba yüklü arabaları patlatıyordu.

Gözlerimi dikip duvarlara baktım ve annemin yanına oturdum, telefondaki konuşmalarına kulak misafiri oldum. Bazen telefondaki sesler, annemin kulağında belli belirsiz yankılanan sesler resmi ve zarifti. Bir polis vardı, sonra Amerikan elçiliğinden biri, bir avukat. Bize Amerika'dan turist vizesi çıkarma planı

yapıyorlardı ama bunun ne işe yarayacağını anlamadım. Sormadım, çünkü diğer zamanlarda sesler kısa ve endişe vericiydi: "*Hijo de puta* elimizde, taşaklarını postayla size göndereceğiz." Annem sesleri küçük bir teybe kaydetmek için hoparlörü açmak zorunda kaldı. Telefonu kapattıklarında saati ve tarihi söyledi. Orada olduğumu fark etmemişti, yatağın yanında yerde oturuyordum, tıpkı Petrona'nın eskiden yaptığı gibi. Gerillalar sahip olduğumuz tüm parayı istediler. Annem tüm paramızı bir hesaba havale etti. Cassandra artık yoksul olduğumuzu söyledi ama hiçbir şey değişmiş gibi gelmiyordu bana. Hâlâ evimiz, arabamız, mutfakta yemeklerimiz ve bir dolap dolusu kıyafetimiz vardı.

Kaçırılanların asla dönmediklerine dair hikâyeler vardı. Parayı topluyor, fidyeyi ödüyor, istediklerini veriyordun ama kaçırılanlar asla dönmüyorlardı. Okulda aile fertleri kaçırılan çok sayıda çocuk vardı. Günlerce okula gelmezlerdi, sonra bir gün üzgün suratlarla, gözlerinin altında torbalarla ortaya çıkarlardı.

Bir keresinde müdür bir sınıf arkadaşımızın babasının cenazesine gidebilmemiz için otobüs ayarlamıştı. Kızın adı Laura'ydı. Onunla konuşmaya korkmuştu herkes. Cenazede Laura'ya kırmızı bir gül verip böyle durumlarda söylenecek sözleri söylemiştim. "*Mi más sentido pésame*,"* denirdi. Sonra baş eğilirdi. Sınıf arkadaşlarının hepsi ona eğilip "Başın sağ olun. Başın sağ olsun," diyerek bir gül verince sunakta duran Laura'nın kucağında bir demet çiçek birikmişti.

Televizyonda Pablo Escobar'ın kızından Pablo Escobar'a bir mesaj yayınladılar: "Seni çok özledim, baba. Sana Kolombiya'dan kucak dolusu öpücükler gönderiyorum!" Sesi çok neşeliydi. Belki de babası endişelenmesin diye ona iyimser görünmeye çalışıyordu ya da belki de artık bu duruma alışmıştı, babası sürekli polisten kaçıyordu.

Annem televizyonu kapattı ve Cassandra ile beni aşağıya sürükledi. "Benimle gelin, odasını temizleyeceğiz." Kim olduğunu

---

* (İsp.) Başınız sağolsun. *–ybn*

söylemesine gerek yoktu. Petrona'nın eşyalarına yaklaşmak istemesem de annemin sözünü dinledim. Sanki başka biri merdivenlerden iniyormuş gibi onun arkasından yürürken kendimi izledim, mutfaktan, iç avludan geçtik. "Odanın temizlenmesini istiyorum sadece," dedi annem hiç kimseye ve Petrona'nın kapısını açtı.

Annem büyük çöp torbalarını havaya fırlatıp açarken Petrona'nın odasındaki bir başkasıydı, bir başkası, eskiden onun penceresi olan pervazın üzerinde biriken tozu fark etti, eskiden onun olan yatağa bir başkası gözlerini dikti, Petrona'nın giysilerini tuttuğu boş raflara bir başkası baktı. Annem yatak takımlarını siyah plastik torbalara tıkıyordu. Annem eski çarşafları çıkarmak için şilteyi kaldırayım derken düşürüverdi. "*Jueputa!*" Sıçrayıp duvara yapıştı.

Ettiği küfür beni kendime getirdi. Annemin yanına gittim. "Ne oldu anne, fare mi çıktı?"

Çarşafın yarısı çıkmış şilteye sabitlendi gözleri. "Bana yardım et," dedi. Onun yönlendirmesiyle şilteyi duvara dayayana kadar yukarı ittik. Sonra annemin gördüğü şeyi gördük. Bir tüfek. Yaylı bazanın üzerinde duruyordu. Tahta saplı siyah uzun bir tüfek. Yaylı bazanın çiçek baskısının üstünde güçle titredi.

Annem elini ağzından çekti. "Tanrım," dedi. Sonra, "Babana söyleyemeyiz."

"Kimseye güvenemeyiz," diye ekledi ve tüfeği siyah çöp torbasına koydu. Bizi arabaya bindirip karakola götürdü ve tüfeği polise verdi. Annem bize polislerin tüfeğin dolu olduğunu söylediğini anlattı. Cassandra endişeli duruyordu. Gerginlikten her an kusacak gibiydim.

Petrona'nın evimizde yatağın altına gizlediği dolu bir tüfekle ne yapmayı planlandığı merak ettim. Belki geceleyin bize saldırmayı planlıyordu. Belki gerillalar evimizi talan edecek, o da onlara katılacaktı.

Belki Petrona bizi savunmayı planlıyordu.

Belki kendisini savunmayı planlıyordu.

27.
KURDUN AĞZI

Annem bizi sarsarak uyandırdığında sabahın erken saatleriydi. Cassandra'yla beni üstümüzde pijamalarla zorla arabaya bin-
266 dirdi. "Binin, binin." Hızla caddeleri aştı, kırmızı ışıklarda durmadan geçti, lastikleri gıcırdatarak köşelerden döndü. "Anne, nereye gidiyoruz? Bizi nereye götürüyorsun?" diye sorduk.

O küçük oğlanın kirli elini camıma dayadığı toprak yola varınca anca anladım. Şimdi ön camda her şey bir rüya gibi görünmeye başlayana kadar büyüyen turuncu tepeye doğru ilerliyorduk. Tepe farklı görünüyordu: Islak ve pas rengiydi, ayrıca havada yanık kokusu vardı. Yüzü erimiş bu tepede ne bulacaktık? Belki kulübesindeki şiltenin üzerinde parçalanmış Petrona'yı. Belki bir ağaca bağlanmış babamı. Belki ikisinden de bir iz bulmayacaktık, sadece bir hayvan leşi yakan Gorrión'u bulacaktık.

Annem, "Burada gerillalar var, o yüzden birazdan gideceğiz," dedi. Artık tepeye paralel gidiyorduk. "Anne, iyi düşün," dedi Cassandra. "Ya Petrona'nın erkek arkadaşı buradaysa?"

Petrona'nın erkek arkadaşı, bir kaya gibi iri, domuz kızartıyor.

Annem daha önce park ettiğimiz yerde durdu. Köklerinden sökülmüş ağaçlar ve suyla taşınmış molozlar yamaca saçılmıştı. Yolda da büyük kayalarla taşlar vardı. "Erkek arkadaşı, evet." Annem arabasının kapısını açtı. "Tanışmayı umduğum kişi ta kendisi."

Arabanın dışında durmuş, kol yenlerini yukarı sıvayarak ıslak yokuşu gözüyle tartan anneme baktık. "Aklını yitirdi," dedi Cassandra, ama bana o kadar da çılgınca gelmiyordu. Ben de cevap istiyordum. Arabadan çıktım. Yolun her tarafına dağılmış kırık tahtalar, plastik sandalyeler ve araba lastikleri vardı, hepsi tepenin zirvesinden aşağı akıyordu. Annem, Doña Lucía'nın bizi götürdüğü kayaların arasındaki açıklığı bulup tırmanmaya başladı. Onun peşinden gittim. Cassandra, "Anne, aptallık etme," diye bağırdı. Ayaklarımın altındaki çamur kayıyordu. Sonra arkamdan Cassandra'nın "Öf, her yer çamur," dediğini duydum.

O kadar ileri gitmemiştik ama şimdiden pijamamın altıyla kollarım çamura bulanmıştı. Başımı kaldırıp baktım, annem ayakkabıları tepeye vura vura, merdiven çıkıyormuş gibi çıktığını gördüm. Onun adımlarını takip edersem daha hızlı çıkabilirdim. Çamur gibi köklerden küçük plastik çöp parçaları sarkıyordu. Bir canlının kaygan iç kısımlarına tırmanıyormuş gibi kâh ilerledik kâh kaydık. Bayır aşağı kayıp yokuşun ortasında kalmış yıkık bir barakaya rastladık. Direkleri kırılmıştı ve bir zamanlar çatısı olan, direklerden birine bağlı muşamba şimdi rüzgârda sallanıyordu. Bir hayvanın uzun boğazı olan tepe yuttuğunda olan buydu, aşağıya akıp sonsuza kadar ona yapışırdınız.

Yanık kokusu şimdi daha yoğundu. Yanık kokusu olduğundan emindim. İlk barakaların durduğu terasa vardığımızda, çekmeceler, kırık mobilyalar, çarşaflar ve plastiklerden ibaret büyük bir çöp yığının ateşe verildiğini gördüm. Duman kara kara tütüyordu.

Cassandra, "Chula, ağzını kapat, zehirlidir," dedi. Yıpranmış ve çamura bulanmış pijamasının yakasını burnuna tuttu. Ben de aynısını yaptım. Birçok baraka hâlâ ayaktaydı ama etraflarında moloz toplanmıştı. İnsanlar eğilmiş temizlik yapıyor, plastik, tahta ve taş topluyor, evlerinin yolunu açıyorlardı. Bir süre kimse bizi fark etmedi. Yarısı yere karışmış, çatıları kırılmış barakalar gördüm. Yaşlı bir kadın, yarı çökmüş kulübesinin çadırında plastik çatallarını tertipliyordu. Bir grup insan büyük bir ateşin etrafında toplanmış, mısır pişiriyordu. Aniden ortalık sessizliğe gömüldü. Sadece ateşin çıtırtısı kaldı. Gecekondulular yürüyüp gitmemizi izlediler. Kapıların kenarlarında ve köşelerinde, pencere çerçevelerinde, kumaş parçalarının arkasında şöyle bir parlayan ve görüldükleri anda kaybolan gözler gördüm. Annem, "Petrona Sánchez'i ya da nerede olduğu hakkında bilgi arıyorum. Bilgi veren kişiye ödeme yapacağım." Annem kimse geliyor mu, görmek için yavaşladı. Yırtık çarşaflar esintiyle havalandı. Üç bacaklı köpeği olan çocuğun Petrona'nın Komünyon elbisesini gelinlik sandığı yerdeydik ama çocuğun çadırı gitmişti, yerinde hiçbir şey kalmamıştı.

Annemin arkasından koştuk, Petrona'nın evine doğru yolu kazdık, turuncu tepeyi elimizle ayaklarımızla tutuna tutuna çıktık. Tepeye varınca Petrona'nın evinin de yıkıldığını gördüm. Yapıyı tutan direk hâlâ yerinde duruyordu ama diğer her şey çökmüştü. Çatının üçgeni küçük mağarayı andıran bir açıklık gibi toprağın üstünde duruyordu. Arkamı dönüp tepeden aşağı baktım. Bir zamanlar dik yamaçta duran evler şimdi yoklardı. Belki de yanan şey buydu. Bu yükseklikten ateşin içinde kırık tahtalar, çarşaf parçaları, parçalanmış sandalyelerin bacaklarıyla sırtları olduğunu görebiliyordum.

Petrona'nın evi o kadar sessizdi ki boş olduğunu anladık. Ne annem ne de Cassandra açıklıktan içeri sığıp giremedi ama ben sürünerek içeri girebildim. Ya döşekte yatıyorduysa? Belki not falan bırakmıştı. Belki babamın nere olduğunu, Petrona'nın ne-

rede olduğunu açıklayacak bir şey bulurdum. Oluklu çelikten çökmüş tavanın altında kayarak karnımın üzerinde kendimi öne çektim.

"Chula, ne görüyorsun?" Cassandra'nın sesiydi.

İleride ışık vardı. İleri süründüm. Şiltelerin üzerinde, çatı yarı yarıya yerindeydi. Devrik yatakların üzerine ışık huzmeleri düşüyordu, şiltelerin üzerinde farklı yerlerde küçük su birikintileri oluşmuştu. Ayağa kalktım. "Her şey mahvolmuş," dedim. Saksı bitkileri yerde parçalanmış yatıyordu. Bir duvar yan yatmıştı, yerde çekmecesi yarı açık kırık bir masa, içinde kırık güneş gözlükleri, bir çivi, küçük bir plastik asker vardı.

Dışarıdan, "Señora Alma!" diye seslenildiğini duydum. Petrona'nın annesinin sesiydi. Hemen dönüp sürünmeye başladım. "Petrona'yı gördünüz mü? Kayboldu! Dün gördünüz mü onu?" Karnımın üstünde sürünerek ışığa çıktım. Doña Lucía onu görmediyse belki de Gorrión'laydı. Dirseklerim çamura battı. "Señora Alma? Duydun mu beni?" Başım, bir zamanlar Petrona'nın çatısı olan oluklu çeliği sıyırdı, gözlerimi açıklıktan gelen ışıktan ayırmadım. "Señora Alma?" Dizlerim çamurda kaydı, ellerim ışığa ulaşmak üzereydi. Annemin sesi çınladı: "Petrona'nın erkek arkadaşı nerede?" Altından kaçtığım oluklu çelik gibi sert ve soğuktu sesi, sonra Doña Lucía'nın sesini duydum, ayağımdaki kaygan çamur gibiydi onunki: "Biliyorsun, değil mi! Nerede olduğunu biliyorsun ama bana söylemiyorsun, *vieja despiadada*,* nerede olduğunu söyle!"

Işıkta, annem Doña Lucía'nın tepesinde dimdik durdu. Doña Lucía altı üstü dizlerinin üzerine çökmüş yaşlı bir kadındı, baldırlarına çamur bulaşmıştı, kır saçlarını toplayıp örmüştü. "Çocuğunu kaybetmiş bir anneye merhamet göster," diye yalvardı. Sonra elinin tersini ağzına tutup, "Sen hep bir patilimpia'ydın," dedi ve ayağa fırlayarak annemin gömleğini yakaladı. "Ona ne yaptığını söyle bana!"

---

* (İsp.) Zalim kocakarı. *–yhn*

Doña Lucía kendi saçını çekti, çığlık attı, ulur gibi sesle çıkardı, ben de Cassandra'ya tutundum. Petrona kayıptı ve bu kadın mahvolmuştu. *Petrona şiltenin üzerinde değilse başka bir yerde mi parçalara mı ayrılmıştı?* Doña Lucia doğruldu ve sanki biri kes, aksiyon ve sıradaki sahne diye bağırmış gibiydi, çünkü ayağa kalktığında tüm saldırganlığı gitmişti, kaşları kırışık alnında bir üçgen oluşturdu ve gözleri yumuşadı. "Sen de annesin, ben de anneyim, polise git. Onlara Petrona'ya ne olduğunu anlat. Seni dinlerler, şehirli kadınsın çünkü. Petrona'yı aramaktan başka çareleri kalmayacak. Polis beni dinlemiyor." Doña Lucia annemin elini okşadı, bir tepeden aşağı bakıyor, bir annemin elini çekiyordu. "Karakol kısa bir yürüyüş mesafesinde, bu taraftan sadece birkaç adım ötede Señora Alma gel. Gel."

Annem kök salmış gibi olduğu yerde kaldı. "Petrona'nın erkek arkadaşı nerede?"

Doña Lucia çamuru sıkı sıkı kavradı. "Nerede olduğunu bilmiyorum, oyalanmayı bırak! Polise gidelim!" Doña Lucia ilk defa bize baktı. Cassandra ve ben pijamalarımızla, birbirimize sarılmış, çamurlar içindeydik. Parmağını annemin yüzüne doğrulttu. "Size ne oldu, bilmiyorum ama Petrona'nın bir ilgisi yok. Duymuyor musun, Petrona kayıp! Ne demeye o adamı arayarak oyalanıyorsun?"

Annem gözlerini tepelerde, pas renkli çamurda, havaya yükselen kara dumanda gezdirdi. "Fırtına çıktı mı her yerden eşit bastırır," dedi. Sonra bizi çekti ve yürüyüp gittik.

Daha önce pek çok kez Petrona için araya girmiş, onu savunmuş, korumuştum. Şimdi ayaklarım annemin ardında çamura batıyordu, soğuk eli benimkinin üzerinde, beni yokuştan aşağı doğru çekiyordu ve babamın tıpkı Petrona gibi kaybolduğu anladım. Petrona'yı geride bıraktığımı bilerek uzaklaştım. Biz ondan uzaklaşıyorduk. Ben tehlikedeyken Petrona kendisi yerine beni tercih etmişti. Artık tehlikede değildim ve şimdi ona yardım etmek için parmağımızı bile kıpırdatmıyorduk.

Kendimi Petrona'ya tercih ediyordum. Tepeden aşağı aceleyle inerken bedenim bu farkındalıkla ağırlaştı. Ayaklarımızı içine çeken, tökezleten, düştüğümüzde bizi karşılayan, yerde kalmamızı, toprağın karanlık karnında bir ev yapmamızı isteyen ıslak bir yastıktı çamur. Tepeden kontrollü bir şekilde kaydık, süzülerek büyük mesafeler kat ettik, kayalara tutunarak, ellerimizi çamura batırarak yavaşladık, bazen de ayaklarımızın altında biriken çamur bize basacak bir yer sağladı. Gecekonduların çoğunun yer aldığı terasta, yangının olduğu yerde, *Hâlâ annemden dönüp Petrona'ya yardım etmesini isteyebilirim*, diye düşündüm ama istemedim. Tek kelime etmeden arazi boyunca koştuk ve çamurdan aşağı kaymaya devam ettik. Petrona babam gibi kaçırılmış mıydı? *Elimde olsa Petrona ile yer değiştirir miydim?* Ayakkabımın içine bile sızdı çamur.

Tepenin eteğinde Petrona'nın Julián dediği çocuk arabamıza yaslanmıştı. Üç bacaklı köpeği yanı başında kesik kesik soluyordu. Yanına vardığımızda Julián doğrulmaya zahmet etmedi ama köpeği kuyruğunu pat pat yere vurmaya başladı. Julián üstümüzü başımızı görüp kıkırdadı. "Gecekondu mahallesine bir kez girdin mi bir daha çamurdan çıkamadığın doğruymuş hakikaten." Kurnaz bir ifadeyle güldü, annemin gözlerindeki korku hoşuna gitmişti, araba anahtarını sıkı sıkı tutması, yumruğunun beyaza dönmesi, Cassandra ve benim yolcu tarafına ondan kaçarak gidişimiz. Benden yana bir bakış attı, sonra yapmacık bir sıkkınlıkla tırnaklarına baktı. "Seño, Petrona'yı aradığını duydum."

"Ne biliyorsan söyle, vaktim yok."

Julián esneyip gerindi. "Tepelerdeki kuşlar yüklü bir para ödeyeceğinizi söylediler." Annem omzunun üstünden tepeye baktı. Issız görünüyordu ama sonra bir adam belirdi. Siyah sakalı vardı. Beni kaçıran adama benziyordu ama emin olamadım. Bir eşeği ipinden tutmuş, bizim olduğumuz yöne bakıyordu.

"Anne, çabuk ol," dedim.

Çömelerek oturduğu yerde köpeğini seven Julián, "Ona ne olduğunu biliyorum," dedi anneme. "Bu ne kadar eder?"

Tepeye baktım. Şimdi beş adam olmuşlardı, gruplaşarak dikilmiş aşağı bakıyorlardı. Bizi işaret ettiler. "Anne..."

Julián ayağa kalktı. "Kızınla bir dakika eder mi?" Annem tepeye baktı, sonra cebinden bir banknot çıkarıp çocuğa verdi. Julián parayı ışığa tuttu, sonra yumruğu içinde ezdi. "Onu getirdiklerinde buradaydım. Zavallı Petrona, burundangayla uyuşturulmuş. Erkek arkadaşı olacak adam yanındaydı. O getirdi buraya."

Annem," Çabuk söyle, erkek arkadaşı nerede? Adı ne?"

Julián annemin saçına dokundu. "Dinle, Seño, o güzel çantanda ne kadar paran varsa dökül, ben de söyleyeyim."

Cassandra, "Anne, ben biliyorum adını, ne yapıyorsun, gitmemiz lazım," dedi. Adamlar tepeden aşağı, bize doğru iniyorlardı. Annem omzunun üstünden baktı ve geldiklerini gördü.

"Ama *gerçek* adını biliyor musun?" dedi Julián. "Gorrión sokak adı, bunun size faydası olmaz."

Annem anahtarı şoför kapısına soktu ve tüm kapılar açıldı. Biz Cassandra'yla arabaya bindik ama annem Julián'ı yakasından tuttu. "Adını söyle, ne diye para veriyorum."

Julián anneme gülümsedi. "Eh, madem böyle yakınlaştık söylerim."

Adamlarla aramızda az mesafe kalmıştı. Yüzlerini görebiliyorduk, biri sarışındı, diğer ikisi sakallıydı ama hiçbiri beni kaçıran kişi değildi. "Anne, çabuk." Cassandra yüzünü sildi. "Ne yapıyorsun, anne, gidelim!"

Annem Julián'ı ittirdi. "Adını söyle."

"Seño, Petrona'yı beş kişiyle beraber bir arabaya attılar. Kimbilir, muhtemelen öldürmüşlerdir."

Annem öfkeyle iç geçirdi ve Julián'ı bırakıp arabaya bindi. "Cipriano," diye seslendi Julián, "ama soyadını bilmiyorum," ardından annem arabayı geri vitese aldı, lastikler çamurda boş

döndüler sonra yola tutundular ve hızla gitmeye başladık. Dönüp arka camdan Julián'ın üç bacaklı köpeğini peşine takıp sinsi sinsi yürümesini izledim, sonra beş adam koşarak yolun ortasına geldiler, uzaklaşmamızı izlediler, derken turuncu tepeler uzakta küçüldü ve tekrar şehirdeki binaların arasına geldik.

Evde hiçbirimizin yemek yiyesi yoktu. Fasulye ve pilav dolu tabaklarımıza baktık, çatalla yemeğimizi karıştırdık, hepimiz hâlâ çamur içindeydik. Her şey öyle karmaşıktı ki düşünemiyordum bile. Petrona uyuşturulmuştu. *Muhtemelen öldürmüşlerdir*, demişti Julián. Daha önce Esrik Ağacın meyvesini yediği için başına gelenleri anlamış mıdır acaba, diye merak ettim. Cassandra, "Belki de polise gitmeliyiz," dedi.

Annem yemek masasını tutan beyaz ellerine baktı. "Polise gidemeyiz. Orada bağlantıları var. Olmaz. Her şeyi satıp uzaklara gideceğiz."

"Ne? Nereye gidecekmişiz? Ya babam eve gelirse? Beklememiz lazım!"

"San Juan de Rioseco'ya gidebiliriz belki. En son orada görülmüş."

"Kurdun ağzına mı gideceğiz, Cassandra? Gidersek onu öldürürler."

"Ama şirket ödeme yapmayacak mı, anne? Ödemeliler, yoksa babamı nasıl geri alırlar?"

"Uzaklara gidiyoruz ve her şeyi satıyoruz," dedi annem. "Baban burada ne olduğunu anlar ve bizimle buluşur. İkiniz de birer bavul alabilirsiniz."

"Anne, ciddi olamazsın."

"Anne, babam bizi bulamaz!" diye bağırdım.

"Bu gece ne istiyorsanız koyun bavula." Annem kalkıp sakin sakin telefona yürüdü. "Çünkü yarın bavula koymadığınız her şey satılacak. Nereye olursa, biletimizi alıp buradan gideceğiz. Babanız bizi bulur."

"Anne, gidemeyiz!"

"Anne, ben *gitmiyorum*!" diye bağırdı Cassandra.

Annem ahizeyi kaldırdı, tanıdığı herkesi arayıp her şeyi satışa koyduğumuzu, ülkeden gideceğimizi ve neyimiz varsa elden çıkardığımızı haber verdi.

İkimizin yataklarına birer küçük bavul koyup fermuarlarını açtı. Biraz üst baş koydum, sonra evde hazine avına çıktım: küçük bir el radyosu, pastel renkli plastik bilezikler, küçük bir cam fil, tahta bir kaşık, annemin siyah göz farı, babamın kırmızı yün çorabı. Bavulum dolunca alt kata indim ve oturma odasındaki küçük televizyonu Petrona'nın duşuna sakladım. Annemin onu satmasını istemiyordum. Onsuz ne yaparım bilmiyordum.

Tavan arasında Cassandra dolabındaki giysilerden seçti. Giysileriyle beraber bir satranç tahtası ve çekmecesinin içindekileri ağlayarak bavula koydu. Her şeyden yorulmuştum, sürünerek yatağıma girdim ve uyudum.

Rüyamda yine babamı gördüm. Cassandra ve ben boş bir balo salonunda vals yapıyorduk. Babam bizi pencerenin dışından izliyordu. Cama vuruyordu ama başımızı döndürüp bakmıyorduk. Babam evimizin bahçesinde duruyordu, Esrik Ağacın gölgesinde hüzünlü bir ifadeyle kaşlarını çatıyordu, sonra oranın bizim bahçemiz olmadığını fark ettim, yıldızların tepesinde parladığı, kara köknarların dimdik durduğu bir tarlanın ortasıydı.

28.
HAYALET EV

Komşular şafakla beraber geldiler. Kokulu bir pazardaymış gibi burunları havada, evimizi incelediler. Yanlarında büyük alışveriş çantaları ve derin hasır sepetler getirdiler. Duvara yakın, anlayan bakışlarla masa lambalarımızı kapatıp açtılar, babamın plaklarının tozunu üflediler, Sikuani halımızı rulo yaptılar, duvarda asılı resimleri yerinden oynattılar, annemin porselen çay fincanlarının gerçekliğini sorguladılar. Kadınlar mutfakta annemin paslanmaz çelikleri için münakaşa ettiler. 275

Bir kadın elinde babama ait bir yığın kitapla kapıdan çıkarken anneme parasını fırlattı. Kitapların sırtlarını gördüm: *Binbir Gece Masalları, Yirmi Aşk Şiiri ve Umutsuz Bir Şarkı, Motosiklet Günlükleri, Platon.* Sonra annemin peso tomarını kendisi düşürmüş gibi yerden almak için eğildiğini gördüm. Bize tepeden bakmaları gözden düştüğümüzden olduğu kadar, hakkımızdaki fikirlerine uyduğu içindi de. Annemin gecekondu mahallesinde büyüdüğünü ve yerli kanına sahip olduğumuzu biliyorlardı, her zaman onlarla birlikte o güzel mahalleye ait olmadığımızdan şüphelenmişlerdi.

Biz Cassandra'yla oturma odasındaki kanepeye oturduk, eş-

yalarımızı istifleyen, çocukları korusun diye üst üste dizen komşuları izledik. "Kimsenin buradan bir şey almasına izin verme," dediler. Çocuklar –bir zamanlar oyun alanında bizi görmezden gelen çocuklar– şimdi kendi evimizde bizi görmezden geliyorlardı. Başımızın üstünden, birbirlerinin burunlarının altından eşyalar kaçıran, kollarının altında bir şeyler saklayan yetişkin kalabalığına bakıyorlardı. Bir adam şemsiyemizi koluna taktı ve fırtına tasvir eden bir tabloyu işaret etti. "Şu resim bizim salonumuzda iyi durur," dedi.

"Bu çirkin şey mi?" diye sordu karısı. Annemin Hint işi kilimlerini koluna asmıştı.

Kadın, "Her neyse, fiyatını soralım," dedi.

Isa ve Lala geldiler. Tam benim hissettiğim gibi görünüyorlardı: Sönük. Bize anne-babalarının boşanacağını ve kendilerinin de taşınacaklarını söylediler. Abuela'larıyla yaşayacaklardı.

"Ama nasıl oldu bu?" dedim.

Isa kaşlarını çattı. Lala omuz silkti. Isa ve Lala, babamın konusunu açmadılar ve anladım ki sevdiğin insanlar için bunu yapardın. Acıları içinde onlarla otururdun. Kadınlar, Cassandra'nın ve benim oyuncaklarımla dolu kutularla merdivenlerden inerken Isa ve Lala hiçbir şey söylemediler. Birbirimize sarıldık. *Bol şans, hayatta mutluluklar*, dedik, *Görüşürüz.* Vedaların kesinliğini henüz kavrayamamıştım.

La Soltera ne alabileceğine bakmak için geldi. Ön kapımızda durdu ve bizi oturma odasındaki kanepede otururken görünce zevkten nefesi kesildi. "*Pobrecitas*,"* dedi. "Ne kadar küçükler ama şimdiden çamura batmışlar." Sonra cıkcık yaptı ve sanki aklına bir şey gelmiş gibi gözlerini açtı. Aşağı bakıp kanepeyi okşadı. "Güzelmiş," dedi. "Koşun kızlar. Gidin merdivenlere oturun da bir şeye zarar vermeyin." Cassandra beni çekip merdivenlere oturttu, dilimi ısırmak zorunda kaldım. Hatta Cassandra La Soltera'nın istediği çok belli kanepe için

* (İsp.) Zavallılar. *–ybn*

pazarlık yapabilsin diye annemi çağırdı. Hayatımızın ayrıntılarının kaybolmasına bakarken yüze kadar saydım. Bir ara La Soltera'nın çıktığını gördüm. Beni görünce abartılı bir biçimde eğildi, sonra topuklarının üzerinde döndü. Kulaklarının beyaz, sivri tepelerine dokunarak ön kapıdan süzülür gibi çıktı. Daha sonra birkaç adam gelip bütün mobilyaları götürdü.

"Her şeyimizin başkalarının evlerinde olacağına inanamıyorum," diye fısıldadım Cassandra'ya. Ev o bomboş haliyle çok soğuk geliyordu. "Ölmüşüz gibi." Petrona'nın evi gibiydi, bunu yüksek sesle söylemedim, her şey gitti ve mahvoldu, gerçi biz en azından karşılığında bir şeyler alıyorduk.

Öğleden sonra saat beşte annem arabamızı sattı. Arabamız olmayınca nasıl kaçacağımızı anlamadım. Gün kararırken kalan birkaç eşyamız ön kapıdan çıktı. Yavaş yavaş ev boşaldı.

Alt katta hâlâ bize ait olan üç şeyden biri bir muskaydı. Kapının üzerinde asılı duran, iple birbirine geçirilmiş dört aloe yaprağıydı muska. Rüzgâr olmamasına rağmen dönüyordu. Aloe bitkisinin kapımıza gelen kötü enerjiyi emmesi gerekiyordu ama başından beri bir faydası dokunmamıştı belli ki.

Hâlâ sahip olduğumuz ikinci şey, Petrona'nın duşuna sakladığım küçük televizyondu. Televizyonu oturma odasına geri getirip açtım. Annem televizyonu fark etmedi mi yoksa umursamadı mı bilmiyorum ama sakladığım için bana bağırmadı. Televizyonda muhabirler hâlâ Pablo Escobar'dan bahsediyorlardı ama şimdi Pablo Escobar'ın çok parası olduğunu, muhtemelen görünüşünü değiştirdiğini söylüyorlardı. Afişler dakikalarca ekranı kapladı. Pablo Escobar yüzlerinden oluşan çizimler vardı – bıyıklı, sakalsız, tıraşlı, burnu değiştirilmiş, hacı sakallı, çenesi incelmiş, yanakları çöküк, elmacıkkemikleri yukarı çekik. Televizyonun başına oturdum, Pablo Escobar'ın posterlerdeki siyah beyaz çizgilerini aklıma kazıdım: ağzının kenarındaki parantez çizgiler, etli burun, sanki hücum etmeye hazırlanan boğalar gibi karşılıklı duran, gözlerinin yanındaki

virgüller. Yalnızca mezarlıktan çıkmış gibi kara, boncuk gözleri alt alta sıralarda ve yan yana sütunlarda tekrar ediyordu. Pablo Escobar'ın gözleri.

"Pablo Escobar gözlerini değiştirebilir mi?" diye sordum Cassandra'ya.

"Pablo Escobar mı?" dedi. "Pablo Escobar *her şeyi* yapabilir."

Hâlâ sahip olduğumuz üçüncü şey telefondu. Annem telefonu odasında tuttu ve telefon çaldı da çaldı. Çalışının ortasında annem telefonu açtı, sonra ahizeyi dinlerken sustu, nefesi kesildi. Ayağını daireler çizerek döndürürken telefon kablosu ayak parmaklarına dolandı.

Babamın bileğinin bir hareketiyle bize bakabilmek için cüzdanında Cassandra ve benim küçük fotoğraflarımızı saklamasını düşündüm. Cesedini biri bulursa bizim fotoğraflarımızı da bulur ve o zaman bu ölü adamın bir zamanlar iki çocuğa ait olduğunu anlarlardı. Babam fotoğraflarımızı kimlik kartları için kullanılan şeffaf plastiğin arkasında tutuyordu. Annem fotoğraflarımızı ben yedi, Cassandra dokuz yaşındayken parkta çekmişti. Cassandra fotoğrafında gözlüksüzdü. Benzerliğimiz dikkat çekiciydi. Birkaç küçük fark olmasa ikizmişiz gibi yapabilirdik. Benim kaşlarım daha dağınıktı, Cassandra daha açık tenliydi, alnı daha genişti, benim dudaklarım daha küçüktü.

Babam bir keresinde resimleri çalışanlarına çok sık gösterdiğini, sokakta yürürken iş arkadaşları bizi tanısalar şaşırmayacağını söylemişti. Babam tanıştığı herkese hep fotoğraflarımızı gösteriyordu: asansörcüye, bekçilere, bakkaldaki adama. Bize ne kadar değer verdiğini herkes anlayabilirdi; parmaklarının ucunu portrelerdeki yüzlerde hafifçe gezdirişinden, anılarını düşünürken gözlerinin dalışından, "*Mis niñas*"ı telaffuz edişinden.

Mis'in sert, sahiplenici mırıltısı, *ñasss*'ın sisli, içe çekilmiş buğusu; *s*'nin uzun bir yılanın kuyruğu gibi arkadan gelişi.

"Size mis niñas'ı takdim ediyorum."

Sevdiceklerim, korsanlarım, kraliçelerim.

Albümümüzden kaybolan fotoğraflarımızı Petrona'nın aldığından artık emindim. Onları gerilla çetesi için almıştı. Fotoğraflarımızın şimdi nerede olduğunu merak ettim. Şoförün pis ellerindeydi belki ya da Petrona'nın cesedinin yanında.

Bahçede oturup rüzgârın kapıyı döndürüşünü izledim. Babam her an çam ağaçlarının yanından köşeyi dönebilir ve nihayet eve gelebilirdi. Sonunda, en sonunda. Annemin bize öğrettiği bir şarkıyı söyledim:

*Mambrú se fue a la Guerra**
Qué dolor, qué dolor, qué pena
Mambrú se fue a la Guerra y no se cuando vendrá
Do-re-mi, Do-re-fa
No se cuando vendrá

Babam köşeden dönüp bahçemize gelecekti, taş basamaklardan geçecek ve bakacaktı. Sonsuza dek değişmiş olacaktı.

Pablo Escobar kaçak olmasına rağmen radyoya röportaj verdi. Haberlerde röportajdan parçalar dinlettiler. Açıklanmayan bir yerden aramıştı. Televizyon ekranı karardı, ardından röportajı yapanın sesini duydum: "Sizin için hayat nedir?"

Pablo Escobar'ın sesi çınladı: "Hoş ve nahoş sürprizlerle dolu bir boşluk."

Sesinin sakin, sıkkın hali beni şaşırttı. Pablo Escobar gibi biri konuştuğunda karanlık şeylerin olacağını nasıl hayal ettiğimi düşünerek gözlerimi kırpıştırdım, mesela gök gürültüsü, bedensiz kıs kıs gülmeler, çok uzaklardan gelen, çarpışan zillerin sesi. Bunun yerine, sanki o da bir hamakta uzanmış ve hayal

* Bir çocuk şarkısının sözleri: (İsp.) Mambrú savaşa gitti / Bu ne acı, bu ne acı, bu ne utanç! / Mambrù savaşa gitti / Ne zaman geleceğini bilmiyorum / Do re mi, do re fa / Ne zaman geleceğini bilmiyorum. *–yhn*

ettiğim üzere, bir stres topunu sıkıyormuş gibi, boş boş zaman geçiren birinin alışıldık can sıkıntısıyla konuşuyordu.

"Ölmekten hiç korktuğunuz oldu mu?"

"Ölümü hiç düşünmem."

Kaşlarımı kaldırdım, etkilenmiştim. Ben hep ölümü düşünürdüm.

"Kaçarken ölüm gelmedi mi aklınıza?" diye devam etti röportajı yapan.

"Kaçtığımda hayatı düşündüm; çocuklarımı, ailemi ve bana güvenen tüm insanları."

"Mizaç olarak şiddete meyilli ve gururlu musunuzdur?"

"Beni tanıyanlar iyi bir mizah anlayışım olduğunu bilirler, zor anlarda bile yüzümde hep bir tebessüm olur. Bir şey daha söyleyeceğim: Ben her zaman duşta şarkı söylerim."

Hayretler içinde kaldım. Pablo Escobar duşta hangi şarkıyı söyleyebilirdi? Programda daha sonra telefon görüşmesi haberi bitirilip bir güzellik kraliçesi hakkında konuşuldu.

Spikerlerin ve muhabirlerin sesi günlerimi doldurdu. Saatler kısalıp uzadı, ip gibi sarkıp gerildi. Bahçenin ötesindeki siyah kapıya baktım. Kapı rüzgârla sallandı, metalik bir sesle yas tuttu. Babamın dönüşünü hayal etmemek için tuttum kendimi. Mümkün olmadığından şüphelendiğim bir şeyi hayal etmek istemedim. En kötüsünü hayal etmek daha iyiydi. En azından o zaman hazırlıklı olabilirdin. Telefon çaldı da çaldı ve dört aloe yaprağı dönüp durdu. Zamanın hoş ve nahoş sürprizlerle dolu bir boşluk olduğunu kabul ettim.

PETRONA

Rüyalar arasında yüzüme uçuşan beyaz bir toz vardı. Birisi, *Hainlere böyle yaparız*, diyordu. Aurora'nın yüzünü gördüm. Ayçiçekleriyle dolu bir tepenin üzerinde güneş ışığında duruyordu. Yanakları gülmekten kızarmıştı. Çiçek saplarının arasında alçalıp seslendi: *Petrona, buradayım! Şimdi uyuyorum.* Onu aramaya gittim, hiç iz yoktu. Vücudu gitmişti.

Bacaklarımın arasında adamlar vardı.

Sanırım rüya görüyordum.

Tepelerin zirvesine doğru yürürken Gorrión elimi tuttu. Yüzüme yoğun hislerle baktı. *Petrona, bu kadar güzel olmaya nasıl dayanabiliyorsun.* Bunların hepsi daha önce olmuştu. Film izlemek gibiydi. Daha önce tehlikeli olduğunu düşündüğüm arkadaşları bize gülümsediler. *Muhabbet kuşları gidiyor*, ve, *Bakın birlikte ne kadar şirin görünüyorlar*, diye seslendiler.

Gorrión alaycı çocuklarmış gibi adamları elini sallayarak geçiştirdi ve adamlar gülerek, hâlâ alay ederek yüzlerini çevirdiler. Gorrión'la birlikteyken korkmuyordum.

Gorrión üzerine oturmadan önce kirlenemezmişim gibi bir kayayı fırçaladı. Ona güldüm çünkü nerede yaşadığımızı

unutmuş gibiydi. Pek bir şey konuşmadık. Bogotá'nın siluetine baktık. Öyle büyük ve öyle mavi dağlar vardı ki, şehir önemsiz görünüyordu.

Gorrión cebinden bir mendil çıkardı, katlarını açınca kumaşın içinden küçük yeşil bir taş çıktı. Cama benziyordu, taşı avucuma koyup benim gibi bir zümrüt olduğunu söyledi. Onun sevgilisi olur muydum?

Gorrión'a bakıp gülümsedim. Evet dedim. Yüzü eridi, sonra eski şeklini aldı. Rüya görüyordum. Kafamdaki ben merak etti: *Bedenim nerede?* Rüya-ben ise mücevheri nereye koyacağını bilmiyordu. Gorrión yuvarlak, küçük, plastik bir ilaç kutusu çıkardı. Şeffaftı ve içinde pamuk vardı. Kapağını çıkarıp zümrüdü içine yerleştirdi, bu şekilde ona her zaman bakabileceğimi söyledi.

Kutudaki küçük zümrüdü salladım ama olduğu yerde, pamuğa ve kapağa dayalı kaldı. Rüya-ben, *Leticia'ya gösterene kadar bekle*, kafamdaki-ben, *Odaklanırsam gözlerimi açabilirim*, dedi.

Gorrión, *Sakın Leticia'ya göstereyim deme*, dedi.

Rüya-ben Gorrión'a Leticia'nın kız kardeşim gibi olduğunu, Santiago'lar için çalışmaya ilk geldiğimde kendimi çok yalnız hissettiğimi söylüyordu. Beni Tepeler'den tanıdı ve bana sigara ikram etti.

Sonra Santiago'ların mahallesinde Leticia'nın yanında yürüyordum. Leticia işverenlerimin nasıl olduğunu sordu, sonra bana kendisininkinden nefret ettiğini söyledi. Düşesmiş gibi davranan evin hanımı olacak *cancreca*'yı kızdırmak için kendini güzelleştirip evin erkeğinin önünde gezdiğini söyledi. Daha sonra bana güvenebileceğini anlayınca gerillalara karı-kocanın banka hesapları ve yerleri hakkında da bilgi verdiğini söyledi. İstersem, ikimizin de içine bakmadığı zarfları vermenin yanı sıra bu işi de yapabilirdim. Hizmetçi üniformamın cebindeki küçük yuvarlak ilaç kutusunu elledim. Leticia ile yaptığımız o

konuşmayı hatırladım ama o anda zümrüt elimde değildi. Kesinlikle rüya görüyordum. Kafamdaki-ben bir ağırlığın altında kalmıştı. Kafamdaki-ben, *Uyan*, dedi. *Uyan*.

Kirli beyaz bir oda vardı. Yere yakın bir şiltenin üzerindeydim, Gorrión kapı aralığından bağırdı: *Yeter!* Üstümde bir adam vardı.

Yine gitmiştim, ilk başta Tepeler'e, sonra ne bir bedenim kaldı ne bir adım. Ayçiçeği bahçesindeydim. Topraktan sıyrılarak çıkan çimenlerdim ben.

29.
TANRI'NIN TIRNAĞI

Pablo Escobar'ın ailesi de ülkeden çıkmaya çalışıyordu. Polis onları Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmeye çalışırken ha-

vaalanında ele geçirdi. Haber kameraları utanç verici sahneyi yakalamak için oradaydı: Polis, Pablo Escobar'ın karısını ve iki çocuğunu pasaport kontrol sırasından çekiyor, Pablo Escobar'ın karısı isyan ediyor, tartışıyordu ve ardından kamera Pablo Escobar'ın dokuz yaşındaki küçük kızına odaklandı. Olanlardan habersiz görünen ve yerde tüylü beyaz bir köpekle oynayan başına fular takmış bir kız. Dokuz yaşında olduğunu biliyordum çünkü muhabir kamera görüntüleri üzerinden konuşurken söylemişti, rakip bir kartelin canlarına kastetmesi sonucu meydana gelen patlamada küçük kızın işitme duyusunun zarar gördüğünü ve bu yüzden fular taktığını da sözlerine ekledi.

Pablo Escobar'ın ailesine üzüldüm. Pablo Escobar'ı bir anlığına unutursanız, onlar sadece bir anne, bir erkek ve bir kız çocuğuydu, büyükelçilikten büyükelçiliğe –Amerika, İspanya, İsviçre, Almanya– gidip mülteci statüsü tanınması için yalvarıyorlardı.

Aileyi kimse almak istemedi. Büyükelçilikler, Pablo Escobar'ın

çocuklarının reşit olmadığını ve ülkeyi terk etmeleri için babalarından noter tasdikli bir mektup almaları gerektiğini söyledi. Noter tasdikli mektup Pablo Escobar'ın teslim olması gerektiği anlamına geliyordu. Çünkü noter tasdikli mektup almak için noter huzuruna çıkmanız, sıraya girmeniz, imzanızı ve parmak izinizi vermeniz, yemin etmeniz gerekirdi, ancak o zaman evrakınıza resmi bir dizi mühür basılır, pullar yapıştırılır ve imzalanırdı. Kolombiya'da her şeyin noter tasdikli olması gerekiyordu. Bu sistemi kim bulmuştu? Annemin yeni bir banka hesabı açması gerektiğinde kendisinin söylediği kişi olduğunu onaylayan noter tasdikli bir mektup alması gerekiyordu.

Annem mülteci statüsü için başvurduğumuzu ve evraklarımızı beklemek için Venezuela'ya gideceğimizi söylediğinde nefesim kesildi. "Noter tasdikli mektuba ihtiyacımız var, reşit değiliz biz."

"Chula, ne diyorsun sen?"

"Peki ya babam? Ciddi ciddi onu burada bırakamazsın," diye bağırdı Cassandra.

"Ölürsek ona ne faydamız olacak?" Dudakları büküldü. "Cuma gecesi gidiyoruz." İki gün vardı.

Babamı düşününce nefesim midemde daraldı. Hemen banyoya koştum ve kustum. Midemde hiçbir şey tutamıyordum. Sık sık nefesim kesiliyordu. Petrona'nın eski odasına saklandım ve başımı ellerimin arasına aldım. Annem bizi Venezuela'ya götürüyorsa tehlikedeydik. Ama en azından o kadar uzak değildi. Venezuela'da kimseyi tanımıyorduk, nereye gideceğimizi hayal bile edemiyordum.

Dışarı koştum. Birilerine veda etmek istedim ama Isa ve Lala gitmişlerdi. Sokakta koşmaya devam ettim, her şey bulanıktı, derken Oligark'ın kapısında soluklanıp umutsuzca kapısını çalmaya başladım ve Oligark bana ne derdim olduğunu sordu. Ayak bileklerine kadar inen siyah, uzun pamuklu bir elbise giymişti, yalınayak fayanslara basıyordu. Kollarını omuz-

larıma doladı, derken daha önce pencereden gördüğüm ve hep orada olmayı hayal ettiğim o lüks odada kanepede oturuyordum. "Babam kaçırıldı," diye yumurtlayıverdim. Ağladım, nefes alamadım.

Oligark üzerime battaniye örttü. "Annen nerede? Adın ne senin?" Çeneme dokundu ve ıslak yanaklarımı silmek için masanın üzerindeki altın kutudan mendil çıkardı.

"Annem ülkeyi babamsız terk etmemizi istiyor."

"Lütfen," diye ekledim ama ne istediğimi bile bilmiyordum. Tek istediğim, hayatı planladığı gibi giden birinin yakınında olmaktı. Tek istediğim, ağır sarı perdeleri kanepedeki püsküllü yastıklarla eşleşen o düzenli oturma odasında ağlamak ve bu sağlam, çok dengeli, sakin görünümlü kadının yüzüne bakmaktı. Bana sabırla baktı.

"Benim de annem kaçırılmıştı. Senden biraz daha büyüktüm," dedi. "Bu yüzden mi geldin?"

Hayır der gibi başımı salladım. Oligark bir masaya gitti ve küçük bir çekmece çekti. Ufak bir sedir kutu getirip kucağında açtı. İçinde kahverengi bir saç örgüsüyle bir tespih vardı. Saçları ve tespihi annesinden kalan yegâne şeylerdi. Oligark bana sıkıca sarılıp haç çıkardı ve tespihi eline aldı. "*Creo en Dios, Padre todopoderoso, Creador del cielo y de la tierra...*"* Tespihle okunan tüm duaları okudu, o esnada ben de kadının göğsüne yaslandım, sesinin tınısıyla yatıştım, kutuda duran annesinin saç örgüsüne baktım. Bittiğinde bir süre daha birlikte oturduk, sonra hiç konuşmadan beni evime kadar götürdü. Başımın tepesini öptü, diz çöküp gözlerime baktı. Gözlerinin akları kırmızı küçük damarlarla dolmuştu ama koyu kahverengi ve iri gözbebekleri sabitti.

Eve girdim, arkamı döndüğümde Oligark gitmişti. Yatak odama koştum ve penceredeki plastiği söktüm. İnekleri görmek için boş arsaya baktım. Birbirlerinin yanında, belki de soğuk olduğu için böyle yakın durmuş, çok uzak olmayan bir yerde

---

* US Committee for Refugees and Immigrants'ın kısaltması. *–yhn*

otluyorlardı. Dudağımı ısırdım ve onlara doğru mırıldandım. Onlara söylemek istediğim çok şey vardı. Gidiyordum. Babam kaçırılmıştı. Petrona gitmişti. Onları özleyecektim. Antonio'nun iyi bir inek olması ve babamın adını onurlandırması gerektiği gerçeğini aşmaya alıştım. Mööööledim, onlara her şeyi bu yalnız ses aracılığıyla anlatmaya çalıştım. İnekler benden yana baktılar ve başlarını geriye attılar, sonra çimenlere uzandılar. Belki de vedalaşıyorlardı. Dizlerimin üzerine düştüm ve akan gözyaşlarını silmedim.

Geceleri duvarlar tavana kadar bomboş uzanıyordu ve evin her yerindeki aynalar boşluğu çoğaltıyordu.

Annemin yatak odasındaki çıplak geniş pencerelere bakan ayna barut rengi bulutları yansıtıyordu. Pencereler açıktı.

Önceden annemin yatağının olduğu boşluğa oturdum ve fırtına geldiğinde pencereyi kapatmak yerine aynanın yüzeyinin rüzgârdan titremesini izledim. Aynada kendime baktığımda, yüzüm deprem oluyormuş gibi titriyordu.

Aynaya uzun uzun baktım. Bir süreliğine, gerçekten deprem olduğuna inanmaya başladım. Ama uzağa baktığımda her şey hareketsizdi. Ben de düz duruyordum. Kuvvetli esintiler saçlarımı havalandırdı, fırtınanın uğultusunu dinledim. Yağmur yağdığında havada hep Esrik Ağacın tatlı kokusu olurdu.

Yağmur bana kadar ulaştı, pencereyi kapatmak için ayağa kalktım. Ama kapatmaya cesaret edemedim, morarmış, şişmiş gökyüzüne baktım. Gömleğim ıslaktı. Rüzgâr Esrik Ağacı havalandırarak esiyordu. Pencere koluna uzandım.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu annem yatak odasının kapısından.

"Pencereyi kapatıyorum," dedim.

"Fırtınadan kurtaracak bir şeyimiz kalmadı ki," dedi. "Pencereyi kapamak için bir sebep yok. Bırak da fırtına içeri girmek istiyorsa girsin."

Anneme döndüm. Kapı çerçevesine yaslanmış, süpürgenin

sapına dayanıp gözlerini kapamıştı. Kalbim güm güm atıyordu. Her şeyi yutarak annemin yanından geçtim ve sonra boş evde parmak uçlarımda yürüdüm. Koridordaki yolluklar, masalar, tablolar yoktu ama onlar hâlâ oradaymış gibi davrandım. Mobilyalarımızın –tablolar, vazolar, lambalar, babamın kitapları– hayali noktalarla çizilmiş ana hatlarını es geçerek evin içinde yürüdüm. Bütün yatak odalarına uğradım, merdivenlerden inip çıktım.

Hayalet nesnelerin etrafındaki hava yoğun ve katı bir his bırakıyordu. Hayalet masalar, sandalyeler ve yatak çerçeveleri üzerinde boşluk bir arada duruyordu. Yemek odasındaki halının üzerinde eskiden masa ayaklarının olduğu yerde krem rengi açık halkalar vardı. Hayalet masanın, koltukların, vitrinin nerede olduğunu bu şekilde biliyordum.

Babamla ilişkisi olan bütün eşyaları düşündüm. Babamın oturduğu sandalye. Ayaklarının üzerinde yürüdüğü yolluklar. Ellerini dayadığı tırabzan korkuluğu.

Derken babamın eşyalarından sonuncusu buzdolabının orada, karanlık bir köşede saklanırken buldum, gözden kaçmış, unutulmuş, tozlanmıştı.

Kırmızı renkli bir viski şişesiydi. Uzanıp aldım, göğsüme yasladım, koşup şişeyi iç avluya götürdüm.

Babamın viskisi.

Kapağını açıp kokusunu hırsla içime çektim. Kokusu acıydı, boğazımda hissettim. Babam olduğumu hayal ederek küçük bir yudum aldım. Babamın viskisi üzerinden gülerken verdiği odunsu kokulu nefesini hatırladım. Öğürme hissi geldi ama zeminin ayaklarımla buluşmak üzere yükseldiğini hissedene kadar yudumlamaya devam ettim. Düzgün düşünemiyordum ama düşünecek bir şey yoktu zaten. Şişeyi buzdolabının arkasında bıraktım ve ağlayarak odama çıktım, hayalet nesnelerden kaçınmak için emekledim.

Cassandra'nın benim gibi hayalet nesneleri hissetmeden

edemeyeceğini düşünüyordum. Yatak odama geldiğimde, açık pencereden soğuk bir rüzgâr esti içeri, Cassandra aynı odayı paylaştığımızda eskiden onun yatağı olan dikdörtgende uyuyordu. Göğsü inip kalkıyor, sessizce horluyordu; annemin sakladığı babamın siyah yün paltosunu bacaklarına dolamıştı, saçları dağınık ve düğüm düğümdü. Başını çevreleyen dalgalı parlak siyah saçları, altındaki kaslarının gizemleri ve seğiren derisiyle uyurken çok huzurlu görünüyordu. Cassandra'nın hayalet yatağının etrafından dolaştım ve kendi yatağıma uzandım.

Yatarken döndüm. Pencere çerçevesinden gece göğüne baktım. Yağmur durmuştu ve şimdi gökyüzü bulutsuzdu. Karanlık gökyüzünde parlayan yıldızlara baktım. Parlak inciler gibiydiler. Hızla ilerledim ama dikey düzlemde titreştiler. Patladılar, patladılar.

Sadece hilal yerinde duruyordu.

Abuela'nın demesiyle hilal Tanrı'nın tırnağıydı. Ya elinin ya ayağının.

30.
İKİ PARMAK

Sabah olunca Cassandra başını yerden kaldırdı ve yatak odasının kapısına baktı. Yorgun gözleri iki yarık gibi açılmış, sol yanağına halının deseni çıkmıştı. Esneyip gözlerini kapattı, ağırlaşan başını çapraz birleştirdiği kollarına bıraktı. Alt kata indim, küçük televizyonun karşısına oturdum. Çizgi film oynuyordu, sonra bir çatıda yüzüstü duran bir adam bütün kanalları işgal etti. Çatının kiremitlerinde kan birikmişti. Muhabir görüntülerin arasında, "Polis cesedi otopsi için tıbbi birime götürmeye hazırlanıyor." Nefes alamadım, ya babamsa diye düşündüm ama polisler geldiler ve ters döndürerek sedyeye koydukları cesedin babam olmadığını gördüm. Pablo Escobar'dı. Sedyede Pablo Escobar'ın uzun saçları kulaklarının üzerine dökülmüştü, yüzü terden ıslanmıştı ama vücudu öyle kıpırtısızdı ki öldüğünü hemen anladım. Çok korktuğum bu adam ölmüştü.

Sokakta bir insan kalabalığı vardı, sedye iplerle bağlanıp çatıdan indirilirken sessizce bekliyorlardı. Sedye sallana sallana sokak hizasına indiğinde bile insanlar sessizliklerini bozmadılar, sonra ellerini uzatıp cesede dokundular ve kendi üstlerinde haç çıkardılar. Polisler insan selinin arasında sedyeye eşlik ettiler,

insanların Pablo Escobar'a, saçına, kanlı tişörtüne, kollarına dokunmasına müsaade ettiler. Ağlayan kadınların sesleri geliyordu.

Televizyonda özel programlar, uzmanlarla röportajlar, basın konferansları; güneş battı, sonra doğdu, arka planda aynı bilgiler yeniden düzenlendi, sonra yeniden söylendi. Televizyonun başından ayrılmadım. Anneme ya da Cassandra'ya Pablo Escobar'ın öldüğünü söylemedim. Her birimiz evin ayrı köşelerine saklandık, kendi korkumuzla uğraştık. Kederimle baş etmek için televizyon izledim, Pablo Escobar'ın ölümünün masaya yatırılmasını; uzmanlar fikirlerini söylediler, tanıklar ifadelerini verdiler, sonra başkan Pablo Escobar'ı vuran keskin nişancı polisleri tebrik etti, onlara madalyalar taktı, kalabalığa hitap etti: "Kolombiya'nın en büyük kâbusu katledildi." Medellín'de insanlar yas tutuyordu. Mezarlıktan canlı görüntüler vardı, *Pablo, Pablo, Pablo!* diye şarkı söyleyen insanlar sel olmuş akıyorlardı. Birbirlerine ve gümüşi tabutu taşıyanlara yaslanıyorlar, parmaklarını ahşapta gezdirmeye, Pablo Escobar'dan geriye kalanları taşıyan ahşabın hissini yakalamaya çalışıyorlardı. Yas tutan bin kişi bir ağızdan bağırdı: "Se vive, se siente, Escobar está presente!"

Kamera birkaç saniyeliğine Pablo Escobar'ın siyah bir peçenin ardından ağlayan dul eşini, akabinde çocuklarının görüntülerini yakaladı. Pablo Escobar'ın kızını sadece bir saniyeliğine gördüm ama en çok görmek istediğim kişi oydu. Gözleri yerdeydi, solgun ve şaşkın, kardeşinin yanında sendeliyordu. Sonra kamera sahneyi yukarıdan gösterdi. Tabut indiriliyordu. Birçok el tabuta tutundu. Biri kapağı çevirerek açtı ve bir an için haber kamerası Pablo Escobar'ın yüzünü yakaladı. O solgun yüzü kırmızı güller çevreliyordu, kaşları şişik gözlerinin üzerinde gevşemişti ve çenesinde gür bir sakal vardı. Öldüğünde şişmandı, başka bir adam olmuştu. Sonra gümüşi tabut tıkırdayarak kapandı ve toprağa indirildi. Bir traktörle üzerine yığınla taze toprak döküldü.

Emilio'nun taksisi geldiğinde hava kararmıştı. Emilio bitkin görünüyordu, bavullarımızı bagaja koydu, sonra anneme sarıldı. Omzuna yaslanıp ağladım, geniş omuzları babamın omuzları gibiydi. Hiç durmadan ağlıyordum. Yerimde sallandım, babamın son anda, son dakikada, son saniyede ortaya çıkacağından emindim. Şimdi sonsuza dek kaybedecektik onu. Yağmur yağıyordu. Otoyoldaydık, pencerelerimizde çizgiler uzayıp gidiyordu. Pablo Escobar'ı üstünden sular damlayan ıslak bir trençkotla sokak lambasının altında beklerken gördüm. Dikilip elimi pencereye bastırdım. Pablo Escobar donmuş bir şekilde bana baktı, sonra tükürdü ve topuklarının üzerinde dönerek yayaların omuzlarıyla şemsiyelerinin arasında kayboldu.

Sonra başka bir köşede elinde ıslak gazete tutan Pablo Escobar'ı gördüm, bir kilisenin önünde haç çıkardığını gördüm, ters dönmüş bir şemsiyeyle cebelleştiğini gördüm, çenesini göğsüne kıstırıp kolunun altında bir kitapla kaçtığını gördüm. Şehrin her yerine yağmur yağdı.

Cassandra'nın, Pablo Escobar'ın birinin kendisine ihanet ettiğini öğrendiğinde, o birinin boğazını kesip dilini o yarıktan dışarı sarkıttığını söylediğini hatırladım. Dilime dokunmak, parmaklarımın arasına sıkıştırmak için şiddetli bir arzu duydum. Dilin olmamasının nasıl bir his olacağını merak ettim. Muhtemelen dilin olmadığını unutup kırmızı, yağsız kası hareket ettirmeye çalışırdın ama hareket eden bir şey olmazdı. Sadece ağzının karanlık boşluğu olurdu. Sonra düşüncelerinle yapayalnız kalırdın.

Annem havaalanında Emilio'ya para vermeye çalıştı ama Emilio kabul etmedi. Hatta kendi parasını annemin ellerinin arasına sıkıştırdı, kendi birikimi olduğunu ve dikkatli olmamızı söyledi. Tuvalette kustum. Uçağa bindiğimizde geceydi ve göğsüm gözyaşlarıyla tıkanmıştı. Hava içimde uzun, gergin ipler gibi uzadı. Nefes alamıyordum. Yeni konumumuz için konmuş adlar vardı: *mülteciler, muhtaçlar*. Emniyet kemerimi taktım ve

uçağın penceresinden şehrin yanıp sönen parlak ışıklarını gördüm. Parmaklarımı araba bombasından sonra yüzümde kalan yara izinde gezdirdim. Yanak derim belli belirsiz bir şekilde uzun bir çizgi hâlinde kıvrıldı. Hava bulutluydu ve Bogotá'nın parıldayan ışıkları bulutların arkasında kayboldu. Artık nereye gittiğimiz umurumda değildi.

Uçağın penceresinden bulutlar dağıldığında şehrin her yerinde kırmızı ve mavi havai fişeklerin patladığını gördüm. Karanlığın üzerinde ışıltılı şemsiyeler gibi açıldılar. İnsanlar Pablo Escobar'ın ölümünü kutluyorlardı.

Bulutların altında, çok aşağıda, halıdaki mobilyaların hayalet izleri ve açık bırakılan televizyonla terk edilmiş evimiz vardı.

Bulutların altında, çok aşağıda, evimizin bahçesinde, Esrik Ağaç rüzgârda titriyordu.

Bulutların altında, çok aşağıda Oligark şöminesini yakıyordu.

Bulutların altında, çok aşağıda, Abuela María yataktaydı, beyaz saçları yastığına saçılmıştı.

Bulutların altında, çok aşağıda, Suba'da boş bir arazide Petrona'nın vücudu bir taş gibi ağırdı, giysilerinde çamur, kotunun üzerinde külotu vardı.

Bulutların altında, çok aşağıda San Juan de Rioseco vardı.

Bulutların altında, çok aşağıda, gerillalar tarafından yakalandığının kanıtı, babamın postada gezinen iki parmağı vardı. Babamın parmakları bir karton kutu içinde kapımızın önünde bekleyecekti, eve dönüşlerinde onları karşılayacak kimse olmayacaktı.

31.
GÜCÜ UNUTKANLIK OLAN KABİLE

Bir numaradan ibarettik: *Dosya 52.534*. Bir ofisteki metal dolapta duran bir dosyadaki bir kâğıttık. Çadırlarda, sessiz
294 odalarda, kayıt cihazlarının önünde, Venezuela'dan, Birleşmiş Milletler'den memurların, Amerika Birleşik Devletleri göçmenlik görevlilerinin önünde defalarca anlatılan aynı hikâyeydik. Başlangıçta Geçerli Korku Mülakatları olarak adlandırıldılar, daha sonra Ön Tarama Mülakatları, Uygunluk Mülakatları, Güvenlik İzni Mülakatları. Adının ne olduğu önemli değildi: Söylememiz gereken her şey her zaman annemin küçük kasetli küçük kayıt cihazından gelen o çatallı sese bağlanıyordu; başa sararken çıkan fır sesine bağlanıyordu, oynat düğmesine bastığında kasetin harekete geçişine; annem kaseti yeni bir dinleyici için her çaldığında kasetin aynı noktası inceliyordu, ses daha metalik ve insanlık dışı hale geliyordu: *Hijo de puta elimizde, taşaklarını postayla göndereceğiz. Daima nerede olduğunuzu biliyoruz, kızlarını da kaçıracağız*. Kampta diğer Kolombiyalılardan korkuyorduk. Kimin neyle bağlantısı olduğunu bilmiyorduk, bu yüzden kimseyle yakınlaşmadık. Çadırımızda uyuduk. Mülakatları yaptık.

Mülteci kampında açtık ama babam tutsak olduğu için aldırış etmedik, bir şekilde, hiç konuşmadan, bundan sonra hiçbirimizin hiçbir şeyden zevk almayacağına karar verilmişti. Acıktığımda parmağımı ıslatıp tuzu emebilmek için fast food restoranlarından çaldığımız tuz paketlerini cebimde açık tutuyordum.

Emilio'nun parasıyla Abuela María'yı aramak için telefon kartı aldık. Üçümüz ankesörlü telefonun başlığı altında durduk. Annem hepimiz dinleyebilelim diye telefonu bize tuttu. Arabaların telaşının, yürüyen ve konuşan insanlarıyla şehir uğultusunun ve uzaktan gelen müziğin ortasında telefonun kısık çalış sesini duyduk. Abuela'nın evini hayal ettim, sarı kanepeli oturma odasını, su fıçısı bulunan banyosunu, mutfağa açılan havadar koridoru. O evi düşünmeyeli çok uzun zaman olmuştu. Annemin başımıza gelenleri nasıl açıklayacağını merak ettim. "Alo?" Abuela'nın sesi gözlerimi yaşarttı. Annem, "Anne," dedi. Abuela şaşırmıştı. "Alma? Dios mio, neredesin? Seni defalarca aradım..."

"Antonio kaçırıldı, anne." Annem Abuela'ya her şeyi sattığımızı, babamın tutsak alındığını, Venezuela'da olduğumuzu anlattı. Annem Abuela'ya Petrona'dan bahsetmedi, ona bir mülteci kampında olduğumuzu da söylemedi. Sanırım annesinin endişelenmesini istemediği içindi. İkisi de hıçkıra hıçkıra ağlıyordu, gözlerimi kapadım çünkü kaçmanın bir yoluydu. Abuela, "Beni neden daha önce aramadın?" dedi.

Annem, "Telefonlarımızı kimin dinlediğini bilmiyordum," dedi.

Telefon biplemeye başladı, zarif bir kadın sesi bize sadece bir dakikamız kaldığını söyledi. Abuela'dan hayır duası istedim ama Abuela çoktan telefona dua etmeye başlamıştı, Tanrı'dan bizi korumasını istedi. Sesi kesilene kadar dua etti.

İlk postamızı aldığımızda, onu görür görmez ne olduğunu anladık. Babamın şirketinin geleceğini söylediği strafor kutuydu.

Küçük, beyaz bir kutuydu, yanlarında mavi renkte BİYOLOJİK TEHLİKE yazısı vardı. Mühürler, imzalar ve kısaltmalar kutunun farklı taraflarına aceleyle karalanmış ve damgalanmıştı ama hiçbir şey, içinde babamın iki parmağının olduğu gerçeğini ele vermiyordu. Örneğin kafatası ve kemikler yoktu, asık suratlar yoktu, tabut resmi yoktu, haç resmi yoktu.

Babamın iki parmağının olduğu kutu Bogotá'da kapımızda günlerce beklemişti. La Soltera koku nedeniyle polisi aramış ve ardından babamın şirketi parmakları polisten alıp bize gönderme görevini üstlenmişti.

Annem mülteci kampında merkezi ofis görevi gören, üstünde anten takılı küçük karavandan kutuyu alırken sessiz kaldık. Kutuyu çadırımıza getirdik. Annem korkunç şeyleri uzatmaktan hoşlanmazdı, bu yüzden hemen yırtıp açtı kutuyu. Parmakların nasıl görüneceğini bilmeden etrafında toplandık (bir buz yatağının üzerinde olduklarını hayal etmiştim) ama şok hafiflediğinde, birkaç şeffaf hava yastığının arasında, içi gri kül dolu küçük bir poşet olduğunu gördüm.

"Yakmaları iyi olmuş" diyecek oldu annem. Cassandra gözyaşları içinde kaçtı.

Yalnız kalmak istiyordum ama yapamadım, bu yüzden ihtiyaçtan kalabalıklaşmış o yerde bakışlarımı aşağı eğdim. Terk edilmiş evimize Petrona'nın da bir yerde tutulduğunun işareti olarak parmakları geldi mi diye merak ettim. Belki de işaretsiz bir kutunun içinde yüzükparmağı ve tırnağının hep uzun olduğu uzun, ince serçeparmağı vardı,

Venezuela'da güneşin hâlâ doğması, mülteci kampındaki diğerlerinin birlikte gülebilmesi affedilmez görünüyordu. Uzaktan dalgaların sesini duyduğumuzu sanıyordum ama belki de sadece yakındaki otoyoldu. Cassandra annemle kavga etti, ona ne diye Abuela'ya gitmediğimizi sordu, annem bir çadırda uyuyacağımızı hiç tahmin etmediğini söyledi ama şimdi buradaydık ve beklemek zorundaydık. Annemin sakladığı baba-

mın paltosu hâlâ bavuldaydı, gerçi babam gibi onun da ortadan kaybolacağına inanıyordum. Annem babamın iki parmağından geriye kalan kül dolu torbayı yastığının içine soktu ve üstünde mışıl mışıl uyudu.

ABD'ye gitme başvurumuzun kabul edildiği söylenince bütün gece dizlerimize, birbirimize sarılıp saçlarımızı severek ağladık. ABD hakkında az şey biliyordum. Bazen Amerika deniyordu mesela, gerçi Amerika aynı zamanda kıtamızın adıydı. Her şeyin temiz olacağını biliyordum. He şey düzenli olacaktı. Ama babam olmadan nasıl hayata başlayacaktık? Babamdan uzaklaşmak istemiyordum ama burada kalmak da istemiyordum.

Karakas'taki havaalanına, bunun da elimizden alınabileceği korkusuyla erkenden gittik. Her şey bir mucize gibiydi, bilet acentesinin bize biletlerimizi vermesi, göçmenlik görevlisinin evraklarımızı damgalaması, uçuşun iptal edilmemesi, uçağın düşmemesi, Miami'ye varışımız, uyuşturucu koklayan köpeğin bize havlamaması, Amerikan göçmenlik memurlarının bizi geri göndermemesi ve havaalanının normal kısmına geçerken kimsenin bizi takip etmemesi, kimsenin bizi sorgulamaması, kimsenin yolumuzu kesmemesi. Geri gönderilmeyi istemeliydim çünkü bu, babam serbest bırakıldığında onu karşılamak üzere evde olmak demekti. Oysa varlığımın her zerresiyle kaçmak –kaçmak ve hayatta kalmak– istiyordum ve fark ettim ki konu sırf Petrona olunca değil, babam olunca da bir korkaktım. Her yerde Amerikalılar vardı: Kuyrukta bekliyor, saati soruyor, küçük valizlerini çekiyor, geliş ve gidişleri kontrol ediyorlardı. Havaalanı, metalik gürültüyü bozan büyük bir Amerikan İngilizcesi mırıltısıydı.

Miami havaalanında bagaj alınan yeri bulmak Cassandra ve bana kalmıştı. Kolombiya'dan bizimle gelen uçuş görevlisi tavanda asılı bir tabela olacağını, tek yapmamız gerekenin tabelayı takip etmek olduğunu söyledi. Emin olabilmemiz için

bir peçeteye işaretini çizdi. Siyah mürekkeple bir daire, içine de bir evrak çantası çiziktirdi. İşareti hiçbir yerde bulamadık, şüphe uyandırmamız ihtimaline karşı annem kimseye sormamızı istemedi. Cassandra, titreyen parmaklarıyla peçeteyi havada tutarak, uçuş görevlisinin çizimini gördüğü her işaretle karşılaştırarak havaalanının koridorunda bir aşağı bir yukarı yürüdü. Sonunda yolumuzu bulduk. Benim görevim ABD Mülteciler ve Göçmenler Komitesi ve USCRI* sözlerini hatırlamaktı, çünkü bizi karşılayacak olanlar onlardı. Kelimeleri içimden tekrar ettim ve daha bagaj bölümüne doğru yürürken ve komite görevlisi adam üzerinde soyadımızın yazılı olduğu bir kâğıtla yanımıza gelirken (çünkü sadece biz bariz mültecilerdik, solgun ve yorgun ve korkmuştuk), kendini tanıtırken bile adamın sesini bastırarak, "ABD Mülteciler ve Göçmenler Komitesi mi? USCRI değil, mi?" diye sordum.

Adam bizim gibi Kolombiyalıydı ve adı Luis Alberto'ydu.

Onun da karısını gerillalar kaçırmıştı ve yüzümüzün yankısını kendi yüzünde taşıyan, sesimizin yankısıyla konuşan bu adama tutunduk. Bizi otel odamıza götürürken kollarına sarıldık. Luis Alberto bizim için bir film kiraladı, bavullarımızı bir sehpaya koydu ve ertesi gün için alarmımızı kurdu. Ama hiçbir şeyden keyif alacak halimiz yoktu. Duvarları olan bir yerde olmak ne tuhaftı. Ne kadar sessiz olabileceğini unutmuştum. Ağlayan çocuklar yoktu, kulak misafiri olunan tartışmalar, çadırı havalandıran rüzgârın sağır edici sesi yoktu. Luis Alberto dinlenmemizi söyledi, sabah erkenden bizi havaalanına götürmek için geri gelecekti. Annem klimayı kapattı. Buzsuz su içtim. Hiçbirimiz pijamalarımızı giymedik. Yastıksız uyudum.

Luis Alberto, sabahın dördünde, uçuşumuzdan beş saat önce kapımızı çaldı, annem uçağa binmek için yeterli zamanımız kalsın istemişti. Annem korkuyordu ama hepimiz aynı hisler içindeydik, her an her şey buharlaşabilirdi. Luis Alberto

---

* US Committee for Refugees and Immigrants'ın kısaltması. *–yhn*

biz biletlerimizi alırken yanımızda kaldı ve bizi kapıya kadar götürdü, Cassandra'ya nereden bineceğimizi açıkladı, vedalaşırken gözlerimizin içine baktı ve uzun saniyeler boyunca ellerimizi avuçlarının içinde bastırdı.

Uçağımız Los Angeles'a vardığında Afrikalı bir kadın bizi bekliyordu. Adı Dayo'ydu, kibar ve yaşlı bir kadındı. Gözkapaklarını indirerek sırıttı ve Cassandra ve benim anlayabileceğim şekilde yavaş bir İngilizce konuştu. Bavullarımızı bulmamıza yardım etti, sonra bizi Amerika Birleşik Devletleri hükümeti tarafından kiralanan dairemize götürdü. Dayo iki yatak odalı evde aletleri açıklayarak, ışıkları açıp kapatarak, buzdolabını açarak, ocağı yakarak, klimayı çalıştırarak, sanki daha önce bir mağarada yaşamışız gibi konuştu durdu. Gerçi daha önce hiç görmediğimiz şeyler vardı: bulaşık makinesi, yangın söndürücü, tavandan bize kırmızı gözünü kırpan yangın alarmı.

Yorulmamıza rağmen Cassandra ve ben annem için tercüme yaptık. "*Ella dice que hay comida en la nevera para estos días*,"* dedim. "*Para toda la semana*,"** diye düzeltti Cassandra.

Dayo gidince annem bir duvara yaslanıp yere çöktü. Cassandra kanepeye uzandı. Ben mutfağa gidip musluğu açtım. Su mükemmel bir silindir şeklinde akıyordu, gümüş kenarlı ve şeffaftı. Çenemi tezgâha yasladım. Sanki kutsal bir şeymiş gibi suyun kesintisiz akışına baktım.

Hiçbirimiz bavulumuzu açmadık ama birkaç saat sonra annem babamın paltosunu çıkarıp fırçaladı, döndüğünde hazır olsun, dedi. Kapının yanındaki küçük dolaba astı.

Dayo mektuplarımızı alması için anneme küçük bir anahtar vermişti. Annem bakmak istemedi ama içinde ne olduğunu görmek için küçük kapıyı açmak benim hoşuma gitti. Özel olarak kimseye yazılmamış, ancak hepsinde adres olarak soka-

---

* (İsp.) Bugünler için buzdolabında yemek olduğunu söylüyor. *–ybn*

** (İsp.) Bütün hafta için. *–ybn*

ğımızın adı Vía Corona, yani *Kraliyet Yolu* yazan kredi kartı reklamları ve kataloglar vardı.

Kapımıza bir grup insan geldiğinde daha bavullarımızı açmamıştık. Dayo ve ailesi gelmişti, yanlarında Kübalı bir aileyle Şilili bir çift de vardı. Ağır yemek tepsileri taşıyorlardı, bize topluluğun yardımlaşmalı yemek düzenlediğini söyleyip, gitmek ister miyiz diye sordular.

Daha önce hiç yardımlaşmalı yemek duymamıştık ama yine de gittik. Dayo'nun küçük oturma odasına doluştuk, insanlar, tepsiler ve tabaklar her yeri kaplamıştı. Bize orada kabilenin kuralları söylendi: Herkes hikâyesini bir defa paylaşırdı, sonra tekrar konuşmak yasaktı.

Jollof piavı, elma empanadas, manyok ve pupusa kokularının birbirine karıştığı o odada annem hikâyemizi anlattı. Kübalı baba onun için tercüme etti. İspanyolca ve İngilizce anlatılınca zar zor tanıdığım bir hikâye oldu: Babamın Kolombiya petrol şirketinden kovulması, Amerikan petrol şirketi tarafından işe alınması, pozisyonundaki yükselişi, kaçırılması ve muhtaç duruma düşmemiz. Annemin hikâyesinin hiçbir yerinde Petrona'dan söz edilmedi, ancak benim için hikâyenin başladığı ve bittiği yer orasıydı. Annem başından sonuna ağladı. Dayo annemin sırtını sıvazladı, kadehini aldı ve yeni başlangıçlara kadeh kaldırdık.

ABD hükümetinden borç olarak aldığımız paranın bir kısmını bir araya getirdik ve mezarlıkta küçük bir yer, bebekler için yapılmış bir mezar satın aldık. Üstünde "*Sus dos dedos. Onun iki parmağı*" kelimelerinin olduğu bir mezar taşı siparişi verdik. Babamın kül torbasını küçük bir kutuya koyup gömdük.

Vía Corona'da hepimiz birlikte yaşıyorduk: Kübalılar, El Salvadorlular, Şilililer, Kolombiyalılar, hepsi kâğıt inceliğinde duvarların olduğu binaların içindeydi. Ev sahibesi kim olduğumuzu,

korkunç bir gerçeklikten kaçan mülteciler olduğumuzu biliyordu ama çoğu kişi gibi bize asla kişisel geçmişlerimizi sormadı.

Cassandra diğer mültecilerle arkadaş olmanın acı verici olduğunu düşünüyordu. Yeterince trajedi yaşadığını ve buna başkalarının sorunlarını eklemesine gerek olmadığını söyledi. Ama ben konuşamıyordum ve sessizliğimin nihayet bir işlev gördüğü o kabilede mutluydum. Dinleyebilirdim. Tüm acıların, tüm hikâyelerin aktarıldığı bir kaptım. Dünyanın yeniden başladığımız köşesi Vía Corona'nın güvenliğine, tek gücü unutkanlık olan o kabileye sığındım.

Annemin iş bulmak için sadece bir ayı vardı ama hiç sıkıntı yaşamadı. Bir Güney Amerika marketine girip birkaç gün içinde sebze dizmeye başladı. Birkaç gün sonra bir güzellik salonunda manikür yapıyordu. Annemin güzellik salonundaki patronu, herkesin Señora Martina dediği sert bir kadındı. Señora Martina topuklularla bile kısaydı ve ben spor ayakkabılarımla bile ona tepeden bakıyordum. Kırmızı boyalı saçlarına bakınca koyu renkli tellerin arasında saklanan küçük beyaz benekler görebiliyordum. Annemi görmeye gittiğimde Señora Martina bana annemin özel bir yeteneği olduğunu söyledi, müşteriler tırnaklarını yaptırmaya geliyorlardı ama annemin dili öyle tatlıydı ki daha uzun kalıp saçlarını taratıyor, kestiriyor veya yüz bakımı yaptırıyorlardı. Annem her konuda, her sürede, herkesle konuşabilirdi, harika değil miydi? Cevap vermeyince Señora Martina kaşlarını çattı. "Alma, kızına ne oldu? Dilsiz bu çocuk."

Pablo Escobar'ın insanların dilini kesmesini düşündüm tekrar. Konuşmayı bırakmak, sadece gerekli olanı söylemek, onun ötesinde hiçbir şey dememek mantıklıydı. Hayatta kalmanın bir yoluydu. Annemin paniğe kapıldığını fark edene kadar hiçbir şey söylemeden evde köşelerde oturdum, sonra elimde almanaklar, el ilanları ve elden çıkarılmış kitaplarla oturdum.

Annemin babamın paltosunu fırçalarken çıkardığı hışırtıyı dinleyerek okumadan sayfalara baktım.

Palto ön kapının yanındaki küçük dolapta durduğu için oraya başka bir şey asmadık. Dışarıdan güzel taşlar ve deniz kabukları getirdim, Cassandra kâğıt konfeti ve plastik çiçekler yaptı. Mum yaktık. Babamın paltosunun önünde diz çöktük. Nerede tutulduğunu bile bilmiyorduk. Yüzü gözümde canlanmıyordu bile. *Cennetteki babamız* duasını tekrarladım. Petrona için de dua ettim. Babamın paltosunun gölgesinin önünde diz çökerek Petrona'nın güvende olduğunu hayal etmeye çalıştım ama işe yaramıyordu, onun da yüzü gözümde canlanmıyordu.

PETRONA

Boş bir arazide hareketsiz yatan isimsiz bir kadındım.

Gece berraktı.

Bir fare kadar sessiz, hareketsiz yatıyordum.

Vücutsuz bir kadındım.

Belki vücudum üşüyordu.

Titremediği için bilmiyordum.

Ateşböcekleri arazide parladı.

Şişmiş gözlerimin arasından görebiliyordum, gece bulanıktı.

Biri, bir abuela, vücudun nefes alıp almadığını kontrol etti.

Nefes aldığını sanmıyordum ama abuela öyle olduğuna karar vermiş olmalı çünkü vücudu çimenlerin üzerinde sürüklemeye başladı.

İsimsiz bir kadındım, daha önce de sürüklenmiştim. İki adam vücudu, en azından birkaç günlüğüne görülemeyeceği otluk bir araziye bırakmıştılar.

Şimdi abuela vardı, sürüklüyordu.

Vücut loş bir kulübede dinlenmeye çekildi, hâlâ isimsiz bir kadındım ama bazen uyanıyor, bir yatakta oturuyor, kötü kokulu bir çorba içiyordum, kusuyordum, bu hasta kadının adı yoktu, memeleri hassas, karnı kısa süre sonra büyümeye başlayacak, ayakları kesilmiş, uylukları, kolları ve sırtı sıyrıklarla kaplı, içi derin bir kesik atılmış gibi yanan bu kadının.

32.
LİSTE

Annem bizi devlet okuluna yazdırdı, sınıfımızın en iyi öğrencileri olacağımızı söyledi. Babamı böyle onurlandıracaktık, ortalamanın üstü karnelerle. Cassandra, annemin sözünü dinledi, arayı kapatmaya, yeni sistemi öğrenmeye, iyi notlar almaya adadı kendini. Enerjik ve iyimserdi. Ben ona ortak olamadım. Ne zaman bana bir şey sorulsa o sıraların bulanıklığında sesimi bulamadım. Dilimin damağıma yapıştığını hissettim.

İngilizce konuşamayan göçmenlerle dolu daha küçük bir sınıfa yerleştirildim. Sınavlarda çok iyiydim, öğretmen zaten İngilizce bildiğimi fark etti. Sonra Özel İhtiyaçlar sınıfına yerleştirildim. Özel İhtiyaçlar sınıfındaki öğrenciler bize söyleneni yapmıyorlardı, sınıf öğretmeninin de umurunda değil gibiydi. Hiçbirimizin bir taşkınlığı olmadıkça gayet mutluydu. İstediğimizi okuyup yazmamıza izin veriyordu. Masamın altında yerde oturmama izin veriyordu. Yazdım, yazdım, yazdım.

Arada bir Kolombiya gazetesinde, kaçırılanlardan yakın zamanda serbest bırakılan kişilerin listesi yayımlanıyordu. Son bırakılanların listesini taramak acı vericiydi, annem bunu tek başına yapardı ancak liste internette yayımlandığından bilgisayarı kullanmak için halk kütüphanesine gitmemiz gereki-

yordu. Cassandra gitmeyi reddetti, bu yüzden sadece annemle ben bilgisayar sırasına girip belirlenen saati bekledik. Annem kaçıracağından korktuğu için ekrandaki isimleri okuyamadı, bu yüzden kart basan bir makineye bozuk para attım, sonra bu kartı kütüphaneciye götürdüm ve kütüphaneci yazdırdığı sayfalarımızı sayıp kartımıza delikler açtı. Sayfaları anneme götürdüm, sonra annem evden getirdiği cetvelle masaya oturdu. Her ismi doğru okuduğundan emin olmak için cetveli sırayla sayfanın aşağısına kaydırdı.

Bitirmesini bekledim.

Hayatımın çoğunluğu beklemekten ibaretti.

Beklemek için farklı stratejiler geliştirmiştim. Biri on bire kadar saymayı, sonra tekrar on bire kadar saymayı içeriyordu. Başka bir stratejide duvarların, halıların, tavanların desenlerini izliyordum. Etrafta kütüphanede olduğu gibi başka insanlar varsa, diğer insanların hareketlerini sayıyordum: Birinin sayfasını çevirene kadar geçen saniyeleri, birinin konuşmasını kesene kadar geçen kelime sayısını, birinin masaya vuran parmaklarının ritmini.

Babam dakikada kaç nefes alırdı? Petrona aynı süre içinde kaç kez kolunu kaşırdı? Bana cevap vermeleri için kütüphanedeki insanları seçtim. Yabancıların ritimleri, bilmediğim şeyler için bir duaydı.

Evde Cassandra her zaman başaracağı şeyleri planlıyordu, annem de onu överek alkışlıyordu. Cassandra'nınki farklı bir bekleme şekliydi. Ufukta heyecan verici şeyler beliriyor, hedeflerine yaklaştıkça bekleyişi azalıyordu.

Benim bekleyişim, beklemekten başka hiçbir şeyin olmadığı kara bir geleceği öngörüyordu.

Zamanımın çoğunu apartmanın dış merdiveninde oturarak geçirdim. Babamı düşündüm; kara bıyığı, iri elleri, teninden aralıksız yayılan sıcaklığı, kollarında bir aşağı bir yukarı dolaşan ve dürtmeyi sevdiğim çıkıntılı damarları. Elini iki parmaksız hayal

etmeye çalıştım ama yapamadım. Hangi eliydi acaba, sağ mı, sol mu? Sonra Petrona'yı düşündüm, onun için cesur olduğum senaryolar hayal ettim. Neredeyse kaçırıldığım gün o arabanın bagajında yatarken kendimi gördüm, aynı zamanda onu son görüşümdü. Kendimi o bagajın karanlığında bir kurban gibi sessizce yanarken gördüm ama sonra bu hayalde Petrona için kendimi takas etmediğimi fark ettim: Nerede olduğunu bilmemenin işkencesini fiziksel bir tehlikeyle takas ediyordum, bunun daha katlanılabilir olduğunu düşündüm. Aslında değişmeyen tek şey korkaklığımdı. Denizden esen meltemle salınan palmiyeleri izledim. Gökyüzü inanılmayacak kadar berraktı. Hava sıcak ve yumuşaktı. Annelerinin ellerine asılan, çubuklu şeker emen, oyuncak isteyen çocukları izledim. Karanlığa gömüldüm.

Kimse bakmıyorken sokağın köşesindeki telefon kulübesine gidip Bogotá'daki evimizin numarasını tuşladım. Çalmasını dinlerken zamanın nasıl geçtiğini anlamadım, suyun altında gibiydi ses, çok uzakta ve kaybolmuş. Terk edilmiş evimizi hayal ettim, belki şimdi yeni oturanların kutularıyla doluydu, gelen çağrının sinyalinin eski evimizin duvarındaki kablolardan geçerek prize ulaştığını hayal ettim, ancak fiziksel bir ses yoktu çünkü duvara bağlı telefon yoktu.

Sonra otomatik sesin İngilizce konuştuğunu duydum *Çağrınız tamamlanamamıştır; lütfen numarayı kontrol edip tekrar arayın.* Telefonun çalmasını dinlemek eve dönmenin bir yoluydu.

Bir gün hat hiç çalmadı ve bir erkek sesi şöyle dedi: *El número llamado ha sido desconectado; gracias!**

Arabanın bagajından kaçtıktan sonra Bogotá sokaklarında başıma gelenlerin bir adı vardı. Aynı şey okulda sebepsiz yere oldu, kafeteryada çok fazla insan olması ve tavanın çok alçak olması dışında. Elimde tepsiyle nefes alamayıp yere yığıldım ve derhal hemşireye götürüldüm. Hemşire bunun panik atak

* (İsp.) Aradığınız numara kullanılmamaktadır; teşekkür ederiz! *–yhn*

olduğunu ve okyanus dalgaları yahut sevdiklerimin yüzleri gibi sakinleştirici şeyler hayal edersem engelleyebileceğimi söyledi. Hayali kum taneleri sayabilirdim mesela.

Önerdiği şeyler beni endişelendirdi. Ama yaklaşan bir atağın işaretlerini anlamayı öğrendim. Ellerim karıncalanıyor, nefesim yetmiyor ve küçük şeyler –kapalı bir kapı, ani bir bakış– beni anlaşılmaz bir şekilde geriyordu. Sonra kütüphaneye gidiyordum. Bir şekilde kütüphane beni sakinleştiriyordu. Kütüphanede sayılacak çok şey vardı ve her şey muntazam bir sıra takip ediyordu.

Kütüphanelerden asla fazla uzaklaşmamaya özen gösterdim. Okul kütüphanesini, halk kütüphanesini ve Doğu Los Angeles'taki küçük şubeleri oldukça iyi tanımaya başladım. Kütüphanede gerillaların tutsak ettikleri insanların yaşadıklarını anlatan kitaplar vardı ama onlara elim gitmiyordu. Bir gün ana şubede uluslararası gazeteler için bir bölüm olduğunu keşfettim. Bütün büyük dünya gazetelerinin eski sayıları o odada yığılmıştı. Kolombiya'nın milli gazetesini okudum.

Kolombiya hakkında okumak beni sakinleştirdi. Pablo Escobar'dan bahseden makalelere çok dikkat ettim. Bir defter aldım ve hoşuma giden kelimeleri kopyaladım. *El Tiempo*'da Poncho Rentería adlı bir gazeteci şöyle yazmıştı: "Galán'ın ölümünü, *El Espectador*'un bombalanmasını, Diana Turbay ve Pacho Santos'un kaçırılmasını hatırlıyor musunuz? Adrenalinin tepeden tırnağa yayıldığı ve korksak da yazmak zorunda kaldığımız çirkin günler."

Defterime yazarken saatler geçti. Kütüphaneye çok sık gittim, aynı konular için gazeteleri taradım, kütüphaneci ben oraya varmadan gazeteleri bir kenara bırakır oldu, Pablo Escobar hakkında makalelerin olduğu sayfalara ataçlar taktı. Ona Bay Craig diyordum ve sık sık sorduğu "Bütün bunlarla neden ilgileniyorsun? Akraban mı yoksa?" sorusuna babam olsa diyeceğini düşündüğüm şekilde cevaplıyordum: "Ben mi? Tarih öğrencisi-

yim ben." Bazen, Petrona'nın ezbere söyleyeceğini hayal ettiğim sözlerle cevap veriyordum: "Hayır, Bay Craig." Petrona'nın *Hayır, Señora Alma*, derken olduğu gibi, hafif dizlerimi bükerek.

Kolombiya'da birkaç gazeteci Pablo Escobar'ın gerçekten öldüğünden şüphe duyuyorlardı. Hükümetin otopsinin fotoğraflarını halka göstermeyi reddetmesi, olayların göründüğü gibi olmadığının açık bir göstergesiydi. Gazeteciler dublör kullanıldığı hakkında teoriler ürettiler.

Pablo Escobar'ın ölümünden şüphesi olmayan bir gazeteci, vurulduğu anda Pablo Escobar'ın cüzdanında bulunan bir duayı yazmıştı. Duadan sevdiğim bir parçayı deftere aldım:

Gerektiğinde beni çoğalt,
icap ederse
beni yok et.
Gölge olduğunda beni ışığa,
çöldeyken
bir yıldıza dönüştür.

Ölümünden sonra Bogotá'nın dört bir yanından vatandaşların Pablo Escobar'ı gördüklerine dair raporlar vardı. Yaygın bir hikâyeye göre gece geç saatlerde bir halk otobüsü birkaç durakta durup insanları alıyordu. Sonra otobüs hızlanıyor, rotasından çıkıyor ve şehrin çevresinde tur atıyordu. İnsanlar otobüsü sürenin Pablo Escobar olduğunu söylemişlerdi.

Ayrıldığımız gece Pablo Escobar'ı görme tecrübemi desteklediğini düşünerek gazeteyi onaylarcasına başımı salladım. Çoğunda halüsinasyon gördüğüme emindim ama belki de bir tanesi gerçekti. Ama hangisi?

Gerçek Pablo Escobar, sokak lambasının altında bekleyen miydi, kilisenin önünde haç çıkaran mıydı, şemsiyeyle cebelleşen miydi yoksa çenesini göğsüne kıstırmış, kolunun altında kitap olan mıydı?

Pablo Escobar'ın cesedinde bulunan duayı ezberledim. Kendimi endişeli hissettiğim tuhaf zamanlarda içimden okudum: *Gerektiğinde beni çoğalt. Gölge olduğunda beni ışığa dönüştür.*

Annem babam dönene kadar her hafta sonunu Kolombiya konsolosluğunda geçirmeye karar verdi. Mücadelesinde onu desteklemenin doğru yolunun bu olduğunu söyledi. Neydi mücadelesi babamın? Annem söylemiyordu. Konsolosluktaki deri koltukların, Kolombiya bayraklarının, tropik balıklarla dolu akvaryumun, bekleme salonunda bir an dostça sohbet ederken bir bakmışsın kuyrukta önüne geçen insanların, kahve yudumlayanların arasında kendimi evimde hissettim. Yaşlı bir kadına gülümsedim. Geniş çiçekli şapkasını eğdi. "Ne hoş bir genç kadın." Hafta sonları annem, babamdan haber beklerken boş günlerimizi orada geçirmemize izin veren konsolosluk sekreteri Ana'ya çiçek ve meyve getirirdi. Ana bize kâğıt bardaklarda su ve kahve ikram ederdi.

Los Angeles'ın her yerinde Esrik Ağaçtan gördüm ama burada ağaç değil, çalıydı. Dallarından kesip plastik poşete koydum. Küçük dalları kütüphaneye götürdüm, Bay Craig benim için biyoloji bölümünde çizimleri ve hakkında kısa bir maddesi olan bir kitap buldu. Annemin Bogotá'daki bahçemizde büyüttüğü türden daha az zehirli bir tür olduğunu keşfettim. Los Angeles'ın her yerindeki çalıya *Datura arborea* deniyordu ve bazen eğlence amaçlı halüsinasyon için kullanılıyordu, ancak zehirlenip ölen çocuklar olmuştu. Bogotá'daki bahçemizde büyüyen Esrik Ağaç yani *Brugmansia arborea alba* hakkında da bir madde vardı. Yerli halkın ağaca *Şeytanın Nefesi* adını verdiğini, çünkü ağaca maruz kaldığınızda ruhunuzu kaptığını ve sizden geriye bir insan kabuğu kaldığı yazıyordu.

Gazeteler Pablo Escobar'ın otopsi fotoğraflarını bastı, ancak fotoğraflar kumluydu ve ona benzemiyordu. Gazetelere şunları

yazdılar: *Pablo Escobar gibi bir adam, hapishanenin sahtesini yapabiliyorsa otopsi raporununkini neden yapamasın?*

Ana bize Kolombiya'da gece yarısından sabah altıya kadar yayınlanan bir radyo programından bahsetti. Adı *Kaçırılanların Sesi*'ydi ve ormanlardan sinyal alınabiliyordu. Ana, bir radyo sunucusu olduğunu, ancak programda kaçırılanların ailelerinin sevdikleriyle doğrudan, sanki kimse dinlemiyormuş gibi konuştuklarını söyledi. Sevgi, cesaret, gelecek hakkında sohbet ediyorlardı. Radyo programını dinleme imkânımız yoktu ama Ana bize, eğer kaset kaydedersek yayınlanacağını ve babamın bizi duyma ihtimalinin olduğunu söyledi.

Aklım sözlerinin başında takıldı kaldı: Babam bir ormandaydı.

Ayda bir cuma günü Ana konsolosun gitmesini bekliyor, sonra konsolosluğun kasetçalarıyla babam için kayıt yapmamıza izin veriyordu. İşimiz bittiğinde konsolosluğun posta servisini kullanarak kasetleri Kolombiya'ya gönderiyordu:

Bu mesaj Antonio Santiago için kaydedilmiştir: Merhaba Baba! Seni çok seviyoruz, dünyalar kadar! Biz iyiyiz. Seni çok özledik! Serbest bırakılman için Tanrıya dua ediyoruz.

Merhaba baba, ben Cassandra, seni göreceğim günü iple çekiyorum!

Merhaba baba, hiç aklımızdan çıkmıyorsun...

Gözyaşlarına boğulmamak çok zordu. Sesimin neşeli çıkması gerekiyordu ama Cassandra hep eğer diyerek başlayan sorular sormuştu ve şimdi başka şey düşünemez olmuştum. Eğer sinyal babamın tutulduğu ormana ulaşırsa, eğer gerillaların radyosu varsa, eğer gerillaların iyilikleri üstündeyse, eğer babamın dinleyeceği tuttuysa. Eğer babam hayattaysa demedi. Ama hepimizin aklından bunun geçtiğini biliyordum.

Pablo Escobar'ın kızını o neşeli sesiyle radyoda duyduğu-

mu hatırladım. "Seni özledim, baba. Sana Kolombiya'dan kucak dolusu öpücükler gönderiyorum!"

Merhaba baba, hiç aklımızdan çıkmıyorsun...

O sene on iki kaset gönderdik. Her seferinde, mutlu ve umutlu görünmek konusunda daha iyiye gittim. Babamın ateşe baktığını, marshmallow kızarttığını, sesimizi duyunca kulaklarını diktiğini, bizi anmak için gözlerini kapattığını hayal ederek umutlu görünmeyi öğrendim.

Baba, Mutlu Noeller!

Baba, doğum günün kutlu olsun! Senin için mum üfledik!

Canım babacığım. Seni öyle özledim ki! Bu yıl okulda hep C aldım. Voleybol takımına girdim. Yaptığım her sayıyı sana ithaf ediyorum.

Kafamda babamla konuşmaya başladım. *Baba, sen olsan hangi marulu seçerdin? Hangi otobüse binmeliyim? Bu çoraplar gömleğime uydu mu?*

Annemin tırnak yaptığı, Señora Martina'nın çifte vatandaşlığını yansıtmak için aynalarda Porto Riko bayrağının, duvarlardaysa mariachi şapkalarının asılı olduğu o küçük, sıkışık yerde insanların saçlarını yıkadım.

Dalgalı, kıvırcık, düz, sarı, kumral, siyah, kızıl derken tüm farklı saç türleriyle ilgilendim. Hangi türden olursa olsun, tüm saçlar ıslakken güzel görünürdü. Fışkıran ılık suyun altında gümüş rengi lavaboya yayılan saçlar ipek gibiydi. Bazen erkekler de geliyordu ama çoğunlukla taburemde oturanlar kadınlardı. Arkalarına yaslanıp rahatlamalarını isterdim. Boyunlarını desteklemek için dikkatlice katlanmış havluları lavabonun kenarına yerleştirirdim. Hemen herkes baş derilerine ılık su değdiğinde gözlerini kapatırdı. Saçlarına sabunla masaj yapardım, kafalarının ne kadar hassas ve yumuşak olduğunu fark eder, kemiklerinin neredeyse elime gelecek gibi olmasına şaşırırdım. Sanki saçla değil de küçük evrenlerle uğraşıyordum.

Bana Petrona'yı hatırlatıyordu. Petrona'yı yıllar önce, dövüldüğü gün başını eğdiği haliyle görüyordum zihnimde, annem, Cassandra ve ben onun morarmış, terli suratının etrafında, sanki o gezegenmiş biz de üç aymışız gibi dönerken.

Kütüphanede gazetecilerin artık Pablo Escobar hakkında yazmayı bıraktıklarını fark ettim. Eski gazetelere dönmek zorunda kaldım. Eski gazeteler mikrofilmlere kaydedilmişlerdi. Okudukça her yıl milli bir trajedi yaşandığını keşfettim. Saat gibi işliyordu. Manşetler cenaze şarkımızdı.

Ben iki yaşındayken adalet bakanını öldürdüler – *ÖNCEDEN BELLİ BİR ÖLÜM.*

Ben dört yaşındayken bir gazete yazı işleri müdürünü öldürdüler – *AYAĞA KALKIN!*

Ben beş yaşındayken başkan adayını – *BU ÜLKE ŞEYTANA GİTTİ.*

Ben altı yaşındayken barış müzakereleri yapan bir siyasetçiyi – *CARAJO, NO MÁS!**

Luis Carlos Galán'ı öldürdüklerinde gazeteciler ne diyeceklerini bilememişler. Hiç manşet yoktu, sadece gerçeğinden büyük bir fotoğraf basılıp tepesine kalın harflerle adı yazılmıştı.

Pablo Escobar'ı öldürdüklerinde, babamın ortadan kaybolduğu yıl, manşet şöyleydi: *SONUNDA DEVRİLDİ!*

Vía Corona kuralları geçmişimizden kurtulmamızı emrediyordu ama her ay kaset kaydediyorduk ve her ay annem bir telefon kartı alıp Kolombiya'yı arıyordu. Cassandra babam için kaset kaydediyor ama telefon görüşmeleriyle, geçmişimizle ya da kabileyle ilgilenmiyordu. Cassandra annemin ve benim sızlanarak çok vakit kaybettiğimizi düşünüyordu. Cassandra'nın unutma ve hayatına devam etme kurallarına mükemmel ve otomatik olarak uyma-

---

* (İsp.) Lanet olsun, artık yok. *–yhn*

sı ancak kendini unutmak ve devam etmek için mücadele eden topluluğumuzun bir üyesi olarak görmemesi komikti.

Annem Kolombiya'yı aradığında Cassandra ortalıkta görünmüyordu. Annem çay yapıp benimle kanepeye oturuyordu. Kartvizitin arkasından ahizeye sonsuz kere basar ve sonunda telefon çalardı. Annem, dinleyebileyim diye hoparlörü açardı ama ben nadiren konuşurdum. Önce Abuela'yı arardı. Abuela, anneme aileden haberler verirdi, köpeklerinin ve bitkilerinin sağlığını, dükkânının iyi ve kötü günlerini anlatırdı. Annem de Abuela'ya Cassandra'nın notlarını, benim kaç kitap okuduğumu anlatırdı. Babam hakkında hiç konuşmazlardı, yalnızca şifreli sözler söylerlerdi, iç huzuru gibi. Abuela, "*İç huzuru* bulun diye bir mum daha yaktım, Alma," derdi. Annem, "Bir gün *iç huzuruma* kavuşacağım, buna inanmak zorundayım," derdi.

Abuela ile konuştuktan sonra annem hâlâ Bogotá'da eski mahallemizde yaşayan bir arkadaşını arardı. Adı Luz Alfonsa'ydı ve hemşire olduğu için her saat gelip gider ve bekçilerden çok daha fazla gizli şeye tanıklık ederdi. Luz'un dedikodularını dinlemeyi severdim. Anneme La Soltera'yı anlattı. Luz, La Soltera'nın sonunda *hangi delikten çıktığını bilen* bir talibini tuzağa düşürdüğünü söyledi. Eski evimizde yaşayan gürültücü genç çift hakkında hikâyeler anlattı; nasıl cip sürdüklerini, bir gece nasıl çığlık çığlığa kavga ettiklerini, tüm bahçe bitkilerimizi nasıl bakmayıp öldürdüklerini. Bunun Esrik Ağacımızın ölmesi anlamına mı geldiğini merak ettim ama artık sadece kesinlikle gerekli şeyleri söylediğim için öyle aklıma geleni dile getiremezdim. Petrona'yı düşündüm. Sessizliğini, küçük bir kızken asla anlayamayacağım bir şekilde anladım, üstelik henüz hiçbir şey ters gitmemişti. Sessizliğim karnımın kıvrımlarından büyüyor ve boğazımda donup kalıyordu. Beni cadı sanan ya da büyülendiğimi sanan, konuşmaya zorlandığımda söylediğim heceleri sayan çocuklar var mı diye merak ettim.

Aylık konuşmalardan birinde Luz yüzyılın dedikodusunu aldığını söyledi.

Annem telefonu alıp hoparlörü açtı ve telefonu tekrar oturma odasındaki masaya bıraktı. "Hemen anlat." Gülümseyerek çayını yudumladı.

"Pekâlâ," dedi Luz. Sesi küçük dairemizde yankılandı. Alçak masanın yanında yerde uzanmış, tavana bakıyordum. Luz, bizde kalan son kızı tanıyan bir kızın işvereniyle arkadaş olan bir kadınla arkadaş olduğunu söyledi. "Komünyon elbisesi istediğin *şu* kız hani? Hatırladın mı?"

Annem sessiz kaldı. Parmak uçlarım karıncalandı, nefesim daraldı. On bire kadar saydım, tekrar on bire kadar saydım. Luz, zavallı kızın kötü işlere karışmış olabileceğini, çünkü söylentiye göre pantolonunun üzerinde külotuyla bir arazide tecavüze uğramış hâlde bulunduğunu söyledi. Dirseklerimin üzerinde doğrulup anneme baktım. Annem, "Tecavüze uğradığından emin misin?" dedi.

Luz, "Eh, genç bir kız külotunu pantolonunun üstüne ne diye giyer başka, söylesene," dedi.

Annemin yüzündeki duyguların değişmesini izledim, kaşları çatıldı, ağzının köşeleri seğirdi, gözkapakları kırpıştı. Eli yanağından aşağı kaydı, göz göze geldiğimizde gülümsedim. Neden gülümsediğimi bilmiyorum. Kalbim paramparça olmuştu ve bu kırıklığın iyileşmesi mümkün değildi.

Annem Cassandra'ya olanları söylediğinde Cassandra histerik davrandı, kulaklarını tıkadı, ona başka bir şey söylememesi için bağırdı anneme. Kolombiya'dan haberleri dinlemekle işi bitmişti artık. Okulda başarılı olmaya konsantre olması gerekiyordu. Üyesi olduğu kulüplerin etkinliklerine katılması gerekiyordu. Ona uygun olmayan bir sistemde kendine yer bulması ve herkesten daha akıllı olması gerekiyordu ki sistem ona istediğini versin: burslar, seyahatler, fırsatlar, kendine ait bir hayat.

Annem beni okyanusa giden bir otobüse bindirdi. Kıyıda

eğilip taş toplarken elimi tuttu. "Okyanusun neden tuzlu olduğunu hiç merak ettin mi?"

Ayağımın üstünde biriken sıcak kumu ittim.

"Baksana, ne kadar asil," diye işaret etti annem. Durup dalgaların sükûnetine baktık, sonra oturduk. Okyanusun beyazı halüsinasyonlara yol açıyordu. Orada otururken dudaklarımı, saçımı, kirpiklerimi deniz tuzu kapladı.

"İşin sırrı sana verileni zarafetle taşımaktır." Ufku işaret etti. "İşte böyle. Ne görüyorsun?"

İşaret ettiği yere baktım ama ne kıpırdadım ne de cevap verdim. Okyanusun insanlık dışı olduğunu görüyordum. Venezuela'da yaptığım gibi yine tuz paketleri çalmaya başladım. Çalışanlar bakmazken McDonald's'taki istasyondan araklıyordum. Parmağımı ıslatıyor, tuza bandırıyor ve emiyordum. Tuz, hissedebildiğim bir şeydi.

Bir yıl daha, radyoya gönderilen on iki kaset daha.

Ben on beş, Cassandra on yedi yaşına basmadan önce Cassandra başka kaset kaydetmek istemediğini, çünkü bir hayaletle tek taraflı konuşmalar yapmanın kendisini çok üzdüğünü söyledi. *Babam ölmüştü, kabul etmeliydik.* Annem Cassandra'ya tokat attı. Öfkeyle baktım, yüzünde uçuşan saçlarının arasından kederli gözleri görünüyordu. *Kim olduğunu sanıyordu?* Ben de ona tokat atmak istedim. Cassandra serinkanlılığını bozmadı, geçmişte yaşamaktan bıktığını, aynı anda iki hayat süremeyeceğini söyledi, "Şimdideyiz, Cassandra! Babam yaşıyor..." diye bağırdım, Cassandra, "Yaşadığına emin misin?" dedi. Biraz bekleyip "Bilmiyorsun, değil mi?" diye ekledi. Annem göğsüne vura vura, "*Hissedebiliyorum, hissedebiliyorum*," diyordu o esnada.

Cassandra şehrin öbür ucunda bir kolejden burs kazanmıştı, o yaz para kazanmak için bir diş hekiminin muayenehanesinde sekreterliğe başladı. Babam için çektiğimiz kayıtlarda annem Cassandra'nın işletme okuluna gittiğini, görse onunla çok gurur

duyacağını söyledi, ben de ona annemin tırnak yaptığı güzellik salonunda saç yıkadığımı anlattım. Annemin herkesin gözdesi olduğunu çünkü onun hikâyelerine bayıldıklarını söyledim. *Hatırlıyor musun annemin hikâyelerini?* diye sordum babama. *Uyumayıp geç vakitlere kadar onun hikâyelerini dinlediğimiz geceleri hatırlıyor musun?*

Annem istisnasız her gece babamın eski paltosunu fırçalıyor, bir yandan mırıldanıyordu. *Ölmedi, dönecek, her an dönebilir.* Bense Cassandra babamın yaşadığına emin misin diye sorduğunda cevap veremeyişimi düşünüyordum. İşin aslı emin değildim. Ama onu ölü de varsayamazdım. Nasıl yapabilirdim böyle bir şeyi?

Aradan iki hafta geçti ve sonunda Cassandra paltoyu annemin elinden aldığı gibi yere fırlattı. "Hepimiz beraberken senin babamı *o adamla* aldatmana ne demeli peki?"

Diyecek söz bulamadım, sustum, annemin yüzünden sicim gibi gözyaşları döküldü. Elleri sanki paltoyu hâlâ tutuyormuş gibi donmuştu, elimde kâğıt kalemle banyoya koştum. Petrona bize ihanet ettiğinde on beş yaşındaydı. Petrona'nın tecavüze uğrayıp uğramadığını ve benim yüzümden mi tecavüze uğradığını öğrenmem gerekiyordu. Duşu açtım ve düşündüm: *Muhtemelen bu mektup ona ulaşmayacak. Ailesinin barakası yıkıldı. Gözlerimle gördüm. Var olmayan bir yere mektup yazıyorum. Tabii yeniden yapılmadıysa. Ya ölü bir kadına yazıyorsam? Bir mucize eseri mektubumu alsa bile, Petrona adımı görünce yırtmaz mı mektubu?*

Ona yazdığım için kendimi suçlu hissettim, çünkü kabilemin kurallarını ihlal ediyordum (Geçmişi geçmişte bırakmak en iyisidir, uyuyan köpeğe dokunulmaz) ama, aynanın buğulandığı banyoya kendimi kilitlemiş Petrona'ya yazarken göğsümde yaşımın çalan davulunun, mesafelerin ve zamanın ötesinde beni Petrona'ya nasıl bağladığının farkındaydım sadece.

33.
YİTİRİLEN HER ŞEY İÇİN BİR EV

Bir sesi unutabilmeniz ne tuhaf. Birkaç sene sonra sesin tonu, kendine has özelliği yitip gidiyor aklınızdan. Nasıl olduğunu hiç hatırlayamıyorsunuz. Boş zamanlarımda gözlerimi havaya diker, sanki beynimin kütüphanesine bakardım, beni babamın ses kaydına götürecek doğru koridoru, doğru seri numarasını arardım. Babam kısık bariton muydu, ses perdesi yavaş mıydı? Bu denli önemli bir ayrıntıyı nasıl unutabildiğimi anlamıyordum.

Annemin yeni salınanların listesini okumasını beklerken babamın sesini hatırlamaya çalışıyordum. Ama bugün bir fark vardı, çünkü konuşamaz hâlde listeyi işaret etti. Bana okumam için elini sallarken saçları suratının etrafında kabardı. Harfler birbirine karıştı, listeyi okudum, sonra tekrar okudum, sonra annem tekrar okudu ve kâğıda basılan adın gerçekten de babamın adı olduğunu inanamayıp işyerinden Cassandra'yı aradık, bisikletine atladığı gibi yanımıza koştu. Yaklaşık on dakika sonra geldi, yüksek sesle okudu, "Hapisteki gerillalar karşılığında şimdiye dek en büyük gerilla grubunun serbest bıraktığı..." En sona atladı. "S-A-N-T-I-A-G-O, A-N-T-O-N-I-O."

"Bu o mu?"

"Değildir belki."

"Adı böyle mi yazılıyordu?"

"Başka biri olabilir."

Paramız yetmese de taksi çağırdık, konsolosluğa giderken ağlıyorduk. "Ya oysa?" "O değil işte, deme şöyle!" Sadece ünlemlerle konuşabiliyorduk, şoföre de böyle ödeme yaptık, konsolosluğun ofisine de böyle daldık, sıraya da böyle girdik, Ana'nın yanına böyle geldik, serbest bırakılanın gerçekten babam olup olmadığını anlamak için yardıma ihtiyacımız olduğunu haykırdık, ya aynı isimde farklı bir kişiyse, Kolombiya'da Antonio adında kaç kişi vardı, Santiago soyadlı kaç kişi vardı, gerillalar ellerinde kaç Antonio Santiago tutuyordu? Ana babamın kimlik numarasın bildiğini, serbest bırakılanların listesiyle karşılaştıracağını söyledi. Ekranına sayıları girdi ve Cassandra, "Babam değildir, olamaz," dedi.

Derken ben yerde ağlıyordum ve Ana onun babam olduğunu söylüyordu, Annem Ana'ya kızdı: "Bana emin olmadan bir şey söylemeye kalkma sakın, oyun değil bu," dedi ve Ana annemi bilgisayarının arkasına çekerek, "Bak, aynı kimlik numarası..." dedi. Cassandra da ekrana bakıyordu, sonra hızlı hızlı konuşmaya başladı, kredi almak, babama bilet ayarlamak, evraklarını hazırlamak için ne yapmamız gerektiğini sordu, otele ihtiyacı var mıydı? Bu arada annem tekrar tekrar, "Ekrandan sayıları okuyamıyorum, Ana. Benim için yazdırıver. Aynı değil," diyordu. Her şeye sevincimizle karışık kederimiz bulaşmıştı.

Bir kadın, "Artık farklı biri olabileceğini bilin," dedi ama onu duymazdan geldik. Ellerim titriyordu, Cassandra hâlâ biletler ve krediler hakkında sorular soruyordu ve Ana da gözyaşlarına boğulmuştu, bize nereye gideceğimizi ve ne yapacağımızı söylüyor, evrakları için acil başvuru yapacağını söylüyordu, sonra annem, Cassandra ve ben önce bankaya, sonra bilet almaya, sonra da Ana'yı aramak için eve telefonumuzun başına koştuk.

Ana, Bogotá'daki Amerikan büyükelçiliğini başka telefondan arayıp bizi konuştuğumuz telefonda hatta tuttu. Üçümüz ahizenin farklı yerlerinden tutup güçlükle nefes alarak bekledik. Ana geldi ve Bogotá'daki büyükelçiliğin, babamı havaalanına götürüp satın aldığımız bileti vereceğini söyledi. Beklememizi söyledi; bir sürprizi vardı. "Bu telefonu diğer telefona tutacağım, tamam mı?" Ana'nın masasında oturduğunu, iki telefonu, kulak dayanan yeri konuşulan yere, konuşulan yeri kulak dayanan yere tuttuğunu hayal ettim.

Babamın, "*Madre, hijas*," dediğini duyduk.

Sesini duyunca hıçkırığımı tutamadım. Babamın sesi kulağımda bir oyuğa girdi, senelerdir ıssız kalmış şimdi onun tınısıyla dolan bir oyuğa. Bir zamanlar kaybolan böylesi bir ayrıntıyı tanımak ne kolaydı. Yitirilen her şey için bir ev vardı.

"Antonio, gerçekten sensin," dedi annem.

"Baba..." Başka bir şey diyemedim.

"Baba, eve geliyorsun!" dedi Cassandra.

"Bunca yıldan sonra."

İçim içime sığmıyordu. Babamın uçağı ertesi gün gelecekti. Bu saatlerce bekleyişten nasıl sağ çıkacağımızı bilemiyordum. Annem bize viski koydu, bir şeyler yemeye çalıştık, sonra da uyumaya çalıştık. Ne olduğunu görmeden televizyon ekranına baktık. Arada bir içimizden biri, "Ya onu tanımazsak?" dedi. Zaman nasıl geçti, gece nasıl oldu, güneş nasıl doğdu bilmiyorum.

Havaalanına giderken ya gerillalar fikrini değiştirirse, ya babamı geri alırlarsa, ya uçak düşerse, ya sağ gelemezse diye meraklar içinde panikten öldüm.

Bir sürü uçağın inişini izledik: biri Meksika'dan, diğeri Brezilya'dan, bu ülkelerin yerlisi olan ve eve geldikten sonra mahzun ve nostaljik görünen insanlar vardı ama bir de tatilden kızarmış tenleriyle gelen Amerikalı kadınlar vardı, ellerinde ve kafalarında diğer insanların kültürleriyle.

Aynı soruyu tekrar sordum: "Ya onu tanımazsak?" ama bu

sefer, "Ya o bizi tanımazsa?" diye de ekledim. Cassandra cesurdu, "Aynı olacak, göreceksin," dedi.

Kendimi yeniden çocuk gibi hissettim, babamın yolculuktan dönmesini beklediğim günlerdeki gibi, taksiden indiğini, kapıyı açtığını ve yukarı baktığını görmekten korkarak. *Zayıflamıştır*, dedim kendi kendime. *Yaşlanmıştır*. Hiçbir şeye bakmadan oturdum, dakikalar geçiyor, kendimi hazırlamaya çalışıyordum. Başka ne yapacağımı bilmeden havaalanının yer karolarına baktım. Zaman geçiyor muydu yoksa nihayetsiz bir dakikanın cehenneminde miydim? Cassandra bana zamanın geldiğini söyledi ama bacaklarım uyuşmuştu. Küçük bir kalabalık gelen yolcu kapısından çıkarken ayağa kalkmaya çabaladım. Gelenler yanımdan hızla geçerken annemle Cassandra'nın arkasından sendeledim. İki küçük erkek çocuğu olan uzun boylu bir sarışın vardı, şişmanca bir adamdı. Bacaklarımı sallamaya çalıştım ama ağırlığımı veremiyordum. Bir genç kalabalığı sağımdan solum-
320 dan sürtünerek geçti, sonra annemle Cassandra ciyaklayarak bir yabancının kollarına atladılar ve bir anda ödünç giysiler içindeki bu adamın ince, narin bedenine sarılırken buldum kendimi.

Her şey çok sivriydi. "Baba?"

Adam devasa bir kara sakalın ardından gülüyordu. Babamın gülüşü böyle miydi? Geri çekildim, korktum. Telefonda sesini duyduğumdan farklı olarak, şimdi yüz yüzeyken kahkahası hafızamda babamın sesinin olması gerektiği hâline uymuyordu. *Gölge olduğunda beni ışığa dönüştür, gerektiğinde beni çoğalt.* Siyah gür kaşları aynıydı ama gözlerinin etrafında derin kırışıklıklar vardı, yanaklarında dişlerinin kavisinin olduğu yerler çökmüştü ve saç çizgisi geri çekilip yumuşak ve benekli tenini ortaya çıkarmıştı. Tanıdığım babamın eski özelliklerini, bakışları bile farklı olan bu yeni, perişan yüzle bir araya getirmeye çalıştım. Cassandra'nın küçükken bana Pablo Escobar'ın gözlerini değiştirebileceğini söylediğini hatırladım. Ya onu değiştirmişlerse, ya gerçek babam ölmüşse düşüncesiyle bu adamın kolunu tut-

tum. Cassandra ıslak yanaklarıyla elini adamın cebine attı. Elini onunkiyle beraber dışarı çıkardı, işaretparmağı ve ortaparmağı yoktu. Parmakların kesildiği yerde derisi ıslakmış gibi pürüzsüz ve parlaktı. Sağ eliydi. Eski bir soruya verilen korkunç bir cevap.

Merak ettim: *Gerillalar için başka bir adamın parmaklarını kesmek çok mu kolaydı?*

Perişan adam Cassandra'nın elini onunkinin içine almasına izin verdi, annem yüzünü göğsüne gömdü, "Artık evdesin, her şey yoluna girecek." Annemin yüzünü, sonra Cassandra'nın yüzünü inceledim, şüphe değil, rahatlama gördüm. Taksiye bindiğimizde afallamış haldeydim, yalnızca benim şüphelenmem nasıl mümkün olabilirdi? Kafamı kaldırdım, adam yüzüme bakıyordu. Babamın bana hiç atmadığı bir bakıştı bu; gözlerinde öyle bastırılmış bir çaresizlik ya da öyle bastırılmış bir ihtiyaç parıltısı vardı ki nefesim kesildi. Cassandra üstdudağını ısırıyordu. Annem ellerini kendi dizinin üzerinde tutuyordu. Kimse ne diyeceğini bilmiyordu.

Eski günlerde olsaydık şoförün bizi anlamayacağını bilerek İspanyolca konuşurduk. Babam bize tarih hakkında bir şeyler anlatırdı. Belki annem, *Bu sana neyi hatırlatıyor?* derdi, *Abuela'yı görmek için çıktığımız eski yolculukları hatırlıyor musunuz?* Belki Cassandra, *Geçmiş kimin umurunda?* derdi. *Yemekte ne var? Ne yemek istiyoruz?*

Taksinin arkasında dördümüz yan yana otururken zamanın ağırlığını hissettim. Bekleyerek geçen yılların ve hayatımızın gerilimini. Adam babam değilse şayet daha fazla beklememiz gerekecekti. DNA için delil toplamam ve test için para biriktirmem gerekecekti. İnsanlara babalık testi yaptırıldığını biliyordum, sıradan bir şeydi, belki ben de yaptırabilirdim. Adam babam değilse kanıtları konsolosluğa sunardık, sonra hükümetin gerillaların yalan söylediğini anlamasını beklemek zorunda kalırdık ve ardından açıkça haksız bir infaz olduğu konusunda soruşturma açılırdı. Belki de gerçek babam vurulmuş ve cesedi

ormanda bırakılmıştı. Babamın mezar yerini bilmem gerekiyordu. Los Angeles penceremden akıp gidiyordu geçti. Adama Cartagena'daki gibi uzun palmiye ağaçlarını, sıcak, yumuşak havayı, güzel malikâneleri, temiz sokakları gösterdim. Onu rahatlatmak istedim; belki hata yapardı. Adam dinlerken şişmiş parmaklarını başparmağıyla ovuşturdu. Babamın hiç yapmadığı bir şeydi bu. Takside bana yaslanan adama baktım, ya babamın cesedini asla alamazsak diye düşündüm.

Evde annem babamın en sevdiği yemeğini ikram etti: kıtır kıtır pişirilmiş arepa, biftek, lahana salatası ve pilav. Adam yemek yemekte zorlanıyordu. Tabağındaki yemeği iten çatalına baktım, annem ile Cassandra'nın babam olduğuna inandıkları adamın kollarında sivrisinek ısırıkları olduğunu fark ettim. Uyluklarında rastgele kesikler ve çizikler vardı, muhtemelen bağlanmış olan el ve ayak bileklerinde kırmızı bir işaret vardı, koyu kahverengi teni çıplak, tüysüz ve kabaydı. Bu adamın da esir tutulduğuna hiç şüphem yoktu.

Annem yıllardır fırçaladığı paltoyu hatırladı ve onu kapının yanındaki küçük dolaptan aldı. Adama uzattı. "Sen yokken her gece, döndüğünde hazır olması için fırçaladım."

Adam paltoya baktı, tanımadığımı sandım, kucağına koyarken okşadı. "Teşekkür ederim, Madre." Babam anneme böyle derdi ama belki de bu öğrenmesi kolay bir ayrıntıydı. Bunu herkes bilebilirdi.

O gece evimizde adamın kaçırılmasıyla ilgili söyleyeceği yegâne şeyleri duyduk.

Anlattı: "San Juan de Rioseco'da arabaya gidiyordum, Sierra Nevada'nın zirvesini gördüm; sonra sisin içinden yedi gerilla çıktı.

"'Kıpırdama yoksa üstüne mermi yağdırırız,' dediler. 'Kızların elimizde, *cachaco*,* bizimle gelsen iyi olur,' dediler."

---

* (İsp.) Eğitimli anlamına gelen bu sözcük Kolombiya'da Bogotálılar hakkında söylenen kitap kurdu, muhallebi çocuğu biçiminde bir hitaptır. *–yhn*

Adam gözlerinin bağlı olduğunu söyledi. Gerillalar gerilla kampına ulaşana kadar onu ormanın içinde sürüklemişler. Bir kulübeye kapatılmış.

Gerillalardan biri adamın parmaklarını keserken havada Jakaranda ağacı çiçeklerinin kokusu varmış, o acı ballı koku.

Parmakları kesilince, gerillalar adamı hain (bir zamanların komünisti, şimdinin kapitalisti) kabul ettiği için kesildiğinden adam Emily Dickinson'ı düşünmüş. "İçeri girmeliyim; sis yükseliyor." 2231 gün esir tutulmuş. Kampları altmış sekiz kez değiştirilmiş. Bizi *Kaçırılanların Sesi*'nde dört kez dinlemiş.

Ona gitmesine izin vereceklerini söylediklerinde, üç çocuk adama dağın içinden değişim alanına kadar eşlik etmiş. Bitkileri ve ağaçları silahlarının ucuyla kenara itmişler. Adam son dakikaya kadar onu bırakmayacaklarını, vuracaklarını düşünmüş.

Babam numarası yapan bu adam babamın hücre arkadaşı mıydı diye merak ettim. Emily Dickinson alıntısı tam da babamın parmaklarını kaybederken düşündüğünü hayal edebileceğim bir şeydi. İnandırıcı geliyordu ama babam bu ayrıntıyı öyle alelade birine anlatmazdı, yani belki de bu taklitçi babamın sırdaşıydı.

Adama daha çok soru sormaya çalıştım, özellikle de *Kaçırılanların Sesi*'nde neler dediğimizi duyduğunu sordum, çünkü bu onun söylediği kişi olduğunu kanıtlayabilecek bir şeydi ama annem bana sessiz olmamı söyledi, *Babanın unutmasına izin ver, Chula, rahat bırak.*

Adamın gerçek ailesinin kim olduğunu merak ettim. Neden hakkında hiçbir şey bilmediği bir hayatı taklit etmek için bize gelmeyi kabul etmişti? Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşama olasılığı için miydi? Elde etmesi kolay ve ucuz olmayan Amerikan vatandaşlığı içindi muhtemelen.

O gece uyumak için yattığımda gerillaların kaçırılanların ailelerine sık sık böyle taklitçi gönderip göndermediklerini me-

rak ettim. Zekice olduğunu kabul etmem gerekiyordu. Babam altı yıldır kayıptı ve kaçırılan kişiler genellikle onlarca yıl ortadan kayboluyorlardı, bu yüzden birisi başka birinin kimliğini ele geçirmek isterse, kaçırılmış biri gibi davranmak mükemmel bir fırsattı. Kaçırılan kişi serbest bırakıldığında yaşadığı onca dehşetten sonra yüzünün değiştiğine herkes inanırdı. Azıcık benzeyen herkes asıl kişinin yerine geçebilirdi.

Taklitçi ailenin güvenini kazanırsa gerillalar şantajlarını yenilemelerinin bir yolunu bulmuş olurdu. Gerillalar bize benzer yapıda, benzer ten renginde, benzer ayakkabı numarası olan bir adam vermişti ama saçlarının gürlüğünde, duruşunda ve gözlerindeki ifadede başarısız olmuşlardı. Babam zahmetsizce emir verebilirken bu yeni adam ürkek ve güvensizdi. Şimdi evimizde yaşayan adam geniş alanlardan korkuyordu. Dışarıdaysa, bir binanın içine girene kadar gergin ve sinirli oluyordu. Geceleri adam annemin yatağında uyumak istemiyordu, kendisine ya-

bancı olduğu için mantıklı buldum bunu. Oturma odasının bir köşesinde uyumak için battaniye aldı. Duvar ile annemin potpuri dolu vazosunun durduğu masanın arasına uzandı. Geceleri uyuyamıyordum ve bazen Cassandra ile paylaştığım küçük odadan çıkıp adamı arıyordum. Yemek masası onu gözden saklıyordu. Nesneleri neyin yerine koyduğunu merak ettim. Bir kulübenin duvarı, bir ağaç gövdesi, ormanın açık havası, kuru yaprakların yumuşak yatağı.

Adam vaktinin çoğunu yemek pişirerek geçiriyordu. Teneke kaplardan küçük ızgaralar oluşturarak üstüne büyük et parçaları koydu. Eti yalayan alevlere dikti gözlerini. Belli bir rengin ortaya çıkmasını bekleyerek beş dakikada bir eti çevirdi. Babamın hiç yapmadığı bir şeydi bu.

Adam diğer mültecilerle görüşmeyi reddetti, bu yüzden annem adamı yanımda kütüphaneye götürmemi istedi ama Güney Amerikalı birini gördü mü geriliyor, oradan çıkmak istiyordu. Sanırım tekrar yakalanmaktan korkuyordu. Ona bir

psikolog bulduk ve şüphelerimi annemle paylaşmak için uygun zamanı kolladım. Adamın psikologla başına gelenler hakkında konuşması için hepimiz işte fazla mesai yaptık.

Bir taklitçinin herkesin yanında taklitçilik yapamayacağı geldi aklıma. Numara yapma baskısı sonunda özgür kalmak isteyecekti. Taklitçinin hiç olmazsa psikoloğa bir şey söyleyeceğinden emindim. Beklerken günlerimi kütüphanede DNA testlerinin detaylarını keşfetmeye çalışarak geçirdim. Tükürüğün nasıl test edilebileceğini okudum, posta pullarında, kahve fincanlarının kenarlarında tükürük kalıntıları olurdu ve bunlar izole edilip eşleşme için test edilebilirdi. Ancak çoğu hastane kanla babalık testi yapıyordu.

Adam geldikten bir ay sonra psikoloğu görmeye gittim. Resmi bir randevu almak istemedim, onun yerine doğruca ofisine gidip bekleme odasında oturdum. Kapısını aralayıp danışanlarını selamladığı esnada kısa topuklu pabuçlarla etekli bir takım giydiğini, saçlarının kızıl boyalı olduğunu ve kıvırcık yapıldığını gördüm. Hava sıcak olmasına rağmen hiç terlememiş gibiydi. Annem kadının Kübalı olduğunu söyledi. Dışarı çıkıp beni orada otururken gördüğünde günün sonu olmuştu. İrkildi, anahtarlarını sıkı sıkı kavradı. Ona endişelenmemesini ve kim olduğumu söyledim. Sadece Antonio Santiago adındaki adamın ona taklitçi olduğunu itiraf edip etmediğini öğrenmek istediğimi söyledim. Kadın endişe ve acıma karışımı bir ifadeyle bana baktı ve anahtarları tutan elini yana düşürdü. Bana elini uzattı. "Ofisime gidelim, sana çay yapayım."

Bana kendisine Bayan Morales dememi söyledi ve saksıda büyümüş koca bir palmiyenin olduğu ofisinde adamın başka biri olduğunu açık ettiği tüm örnekleri dinledi. Tüm kanıtlarımı ve teorilerimi duydu, ben sustuğumda o da sustu. Bana bakıp öne eğildi. Bana normalde bunu yapmaması gerektiğini söyledi ama şüphelerimi gidermek istiyordu. Bir dosya çıkarıp

açtı. "İşte babanla ilk konuştuğum gün. Bir keresinde boa yılanı öldürdüğü doğru mu?" Cevap vermedim, bu yüzden bana söylediklerini anlattı: Galán vurulduğunda yaşadığı güçsüzlük hissini, helikopterlerin geldiği gün yaşanan çapraz ateşte yaşadığı beceriksizlik hissini anlattı. Bayan Morales'e bunların, her ikisi de gerillalar tarafından hapsedildiğinde gerçek babamdan kolaylıkla öğrenebileceği hikâyeler olduğunu söyledim. Bayan Morales babamın birkaç çalışanı tarafından kaçırıldığını bilip bilmediğimi sordu. Çalıştığı tesise sızmışlardı ve son saniyeye kadar fark etmemişti. Morales, "Küçükken aldığın Şans şişesini çaldığını biliyor," dedi.

Ağzımı açtım, bir şey söylemek istiyordum ama ne olduğunu bilmiyordum, sonra Bayan Morales bir takvim çıkardı, benim de onu görmeye başlamam gerektiğini söyledi ve sonra ağladım, DNA testi istediğimi söyledim, karşılık olarak bana bir ilaç reçetesi yazdı.

Bayan Morales, gelip beni alması için annemi çağırırken beni bekleme odasında oturttu. Birkaç dakika sonra Bayan Morales kapısını araladı ve annemin bir saate beni almaya geleceğini söyledi; ister bekleme odasında ister ofisinde oturmakta özgürdüm. Ona teşekkür ederek olduğum yerde kaldım. Bir dergi aldım. Annemin bana kızacağını düşünmüştüm ama geldiğinde yüzü ifadesizdi. Eve gideceğimizi düşünmüştüm, bunun yerine bir dizi otobüse binerek hastaneye gittik ve annem orada bir hemşireye babalık testi yaptırmak istediğini söyledi. Hemşire yanağımın içinden sürüntü alırken ve annem ona taklitçi olduğunu söylediğim adama ait tarağı verirken hiç konuşmadım. Hemşire bir kapının arkasında kaybolduğunda, anneme test için para biriktirdiğimi söyledim, o da sessiz olmamı söyledi, bu konuyu kapatmak için ne kadar ödeme yapması gerektiği umurunda değildi.

Bayan Morales'in bana verdiği küçük hapları aldım. Haplar beni uyuttu, uyanıkken de sersem gibi yaptılar. Dikkatimi toplamak zordu. Bayan Morales başka bir reçete yazdı, bu se-

ferki haplar karnımı ağrıttı ama düşünmemi yavaşlatmadı ki bu hoşuma gitti. Hapları değiştirdikten iki hafta sonra hastane babalık testinin pozitif çıktığını söylemek için aradı. Telefonda diyecek bir şey bulamayıp sustum, karşıdaki kadın orada olup olmadığımı sorunca kapattım.

Oturdum. Ağladım, istediğimin normale dönmek olduğunu biliyordum ama normale dönmek diye bir şey asla olmayacaktı. Babam gitmişti. Onun yerinde elmacıkkemikleri sivri sivri kendini gösteren, yanık-koyu rengi ve yetersiz beslenmesi, artık bir ormanda yaşamamasına rağmen hâlâ mevcut olan bu adam vardı. Herhangi birine bu kadar yakın, biriyle bu kadar iç içe olmak onu tedirgin etse de, elini tutup omzunda hıçkıra hıçkıra ağlamama izin veren bu adam. Bu yeni adamla nasıl yaşayacağımı öğrenmem, eskiden bildiğim beden olmayan bedeniyle ilişki kurmanın üstesinden gelmem gerekiyordu.

Annem Petrona'nın mektubunu görünce babam görmeden ortadan kaldırmamı söyledi. Apartmanın dış merdivenlerinde sessizce oturup fotoğrafa baktıktan sonra söylediği tek şey bu oldu. Babam içeride öğleden sonraları her zaman yaptığı şeyi yapıyordu, aslında görmeden televizyona bakıyordu.

Başımı tamam dercesine salladım. Evimiz öyle küçüktü ki fotoğrafı içeride yakamazdım; herkes kokusunu alırdı, herkes görürdü. Gece geç saate kadar bekledim. Yataktan kalkıp sandaletlerimi giydim. Otoparkın ucuna gittim, rasgele arabaların arkasına çömelerek zarfı, mektubu ve fotoğrafı çıkardım. Parmağımı çakmaktan kıvılcım çıkana kadar yuvarladım ve sonra zarfla mektubu ateşe daldırdım. Petrona'nın sözlerinin kaybolduşunu izledim. *Gecekondu mahallesinin asfalt yolu var artık. Lahana yetiştiriyorum...*

El yazısının kaybolduşunu izlerken, fotoğrafın arkasına basılı olduğunu bildiğim tarihi düşündüm. Bebeğin şimdi beş yaşında olması gerektiğini hesapladım.

Fotoğrafı alıp küçük aleve tuttum. Gorrión, Petrona, bebek, turuncu-koyu, kıvrılan kâğıtta kayboluyordu.

Petrona aile albümümüzde kısacık görünen, adını hatırlayamadığımız kızlardan bir diğeri olarak kalsaydı hayatımız nasıl olurdu? Anneme veya babama, fırsatım varken bir şey söylemiş olsaydım, Petrona'yı ona zorlanan seçimden kurtarabilir miydim? Belki Petrona'yı daha önce kovdursaydım, Julián'ın bize söylediği gibi burundangayla uyuşturulmaktan kurtulabilirdi. Karnının kemiklerle dolmasından kurtulurdu. Şimdi, onu mahveden aynı sessizlik, çok sevdiğim Petrona'ya hâlâ ihsan edebileceğim elimde kalan tek şeydi. Lahanalarını hayal ettim, onun hakkındaki sessizliğim sonsuz bir yanma hissi gibiydi.

Babama Petrona'nın tecavüze uğradığını söylemedim.

Cassandra'ya Petrona'ya yazdığımı ve onun da cevap yazdığını söylemedim.

Petrona'nın gönderdiği fotoğrafın yeni bir fotoğraf olduğu-

nu varsaydığında annemi düzeltmedim. Ona fotoğrafın aslında Kolombiya'dan kaçtığımız yıl basıldığını söylemedim.

Anneme fotoğraftaki adamın Gorrión olduğunu söylemedim.

Tüm parçalara sahip olan tek kişi bendim. Petrona'nın kendisine ihanet eden bir adamla yuva kurduğunu, bebeği doğurmayı seçtiğini, memeleriyle beslediği bu yeni hayatın ona ödemem gereken bir borç olduğunu bilen tek kişi bendim. Yapabileceğim tek şey bildiklerim hakkında susmaktı. Sonuçta ben kimdim ki yargılayayım? Petrona'nın fotoğrafı yanarken düşündüm: *Unutmak bile bir nezakettir*.

PETRONA

Ömrümde sadece üç kez adımı taşıyan bir mektup aldım.

Bir keresinde şehir morgundan mektup gelmişti.

Daktiloyla yazılmış bilgiler, imzalar ve şehir mühürleri içeren bir formun fotokopisiydi.

İsim: Ramón Sánchez.
Durum: Ölü.
Yaş: 12.
Ölümden önceki meslek: Gerilla üyesi.

Zarfın içinde de bir not vardı. *Sayın Petrona Sánchez, akrabanızın kaybı sebebiyle en içten taziyelerimizi sunarız.* Bir polis tarafından imzalanmıştı. Bir polisin bana hitap etmesi önemliydi. Annem mektubu paramparça etmişti. *Hepsi* asesino.* Kâğıdı havaya fırlattı, üstünde adımın basılı olduğu o güzel kâğıt kayboldu gitti.

Başka bir sefer adıma gelen Aurora'dan bir Noel kartıydı. Kart, ovuşturunca parmağa çıkan kırmızı simlerle süslenmişti. Aurora kartı bana, Uriel ve karısıyla yaşamaya gittiği yıl bizzat

* (İsp.) Katil. *–ybn*

verebilirdi ama bana sürpriz yapmak istemişti. Bir zarf almış ve pulun parasını ödemişti.

Üçüncüsü, Amerika Birleşik Devletleri'nden gelen bu mektuptu. Tepeler'deki hiç kimse Amerika Birleşik Devletleri'nden mektup almamıştı, bu yüzden postacı diğer mektuplarla beraber eczaneye bırakmak yerine bana bizzat teslim etmek için Tepeler'e tırmandı. Tepeyi çıkarken, yol kenarında çamaşır yıkayan birkaç kadına gösterdi. *Bakın, hiç uluslararası mektup gördünüz mü? Bakın kaç pul var.* Kadınlar merak içindeydi. *Kimin için?* diye sordular, sonra gördüklerinde ay vay dediler. Julián'ın daha sonra bana söylediği buydu en azından.

Postacı beni barakamın yanında çömelmiş, çamaşır yıkarken buldu. Annemin sokaklarda kaybolmadan önce bıraktığı yığından, Tepeler'deki insanların, dokunan herkesin lanetleneceğini düşündükleri için atmayı veya yakmayı reddettiği yığından yeniden inşa ettim barakayı. Daha güzel bir ev yaptım.

330 Postacı dikkatimi çekmek için parmak boğumlarını yakındaki bir ağaca vurdu. Gözlerini büyüttü ve havada ince bir zarfı yelpaze gibi salladı. *Senin için Amerika Birleşik Devletleri'nden gelmiş.* Ellerimi elbiseme silip zarfı aldım. İsme bakakaldım. *Orada akraban mı var?* Chula'nın el yazısıydı. *Eskiden tanıdığım bir kız*, dedim ona. Bir adım daha yaklaştı, gözlerini kaçırdı ama kulağını bana doğru yaklaştırdı. *Ne isteyebilir ki senden?*

Tek kelime etmeden kulübemin girişindeki perdeden geçtim ve arka kapıdan bahçeye çıktım. Sallanan sandalyeye oturdum. Gorrión mektubu görseydi ne yapardı? Yalnız olduğuma şükrettim. Babamın adını taşıyan oğlum Francisco okuldaydı ve Gorrión, kardeşim Uriel için sahilde kamyon sürüyordu. Gorrión dönmeden mektubu yok edebilirdim. Hâlâ birkaç haftam vardı.

Yıllardır böyle bir mektup bekliyordum ve şimdi elime aldığım hâlde yırtıp açamıyordum. Günlerce iç çamaşırımın lastiğinde tuttum mektubu. Chula'nın ne söylediğini bilmek isteyip istemediğimden emin değildim.

Bir gün barakanın tozunu aldıktan sonra mutfakta yere oturdum. Zarfı çıkardım. Sopa sallayan bir adam resmi olan bir dizi pul kullanmıştı Chula. Adımın yazılı olduğu mürekkep dağılmaya başlamıştı. Zarf tenime bu kadar yakın durduğu için kırışmış ve incelmişti. Mektubu çıkardım. İlk okuduğumda hiçbir şey anlamadım ve aynı kelimelerin üzerinden defalarca geçmek zorunda kaldım. Yavaş yavaş parçaları birleştirdim.

Tepelerde şifreli kelimelerimiz vardı. Gerillalara encapotado'lar derdik. *La situación*'dan bahsederdik. *Cómo está la situación?* ve eğer biri *Mal, muy mal*, derse, içeride kalmamız gerektiğini bilirdik çünkü encapotado'lar, paramiliterler ya da ordu ile ilgili bir durum var demekti. Tuz, Chula'nın artçı şok için kullandığı kelimeydi. Babasının serbest bırakıldığını biliyordum. Tepelerdeki insanlar söylemişlerdi.

Komünyon'uma gelen anneyle iki kızın ben kaybolduktan sonra beni aramaya geldiği günü herkes hatırlıyordu. *Üstleri başları çamur içindeydi*, demişti Tepelerdeki insanlar. *Hak etmişlerdi.* Tepelerdeki insanlar hikâyeyi bir halk masalı gibi anlatırlardı. *Fırtına çıktı mı her yerden eşit bastırır; zengin kadının böyle söylediğine inanabiliyor musunuz?* Tepelerdeki insanlar hikâyenin bu kısmına bayılıyorlardı, Señora Alma'ya karşı besledikleri hor görü burada gün yüzüne çıkıyordu. *Zengin kadın gitti bunu üç çocuğunu kaybetmiş, evi yıkılmış bir anneye söyledi. Elbette zenginler sadece kendi acılarını görürler. Şimdi yurt dışında sağlıkları yerinde, iş güç bulmuş yaşamıyorlar mı hem? Peki, Doña Lucia nerede? Sokaklarda, aklını yitirdi.* Tepeler halkının benim hakkımda söylediklerini de biliyordum. *Zavallı Petrona. Hafızası yitiren zavallı kadın.*

Doña Fausta beni boş arsaya atılmış hâlde bulduktan sonra kim olduğumu hatırlamadığım doğru. Doña Fausta bana Alicia adını verdi ve sanki daha öncesini hatırlamama yardımcı olabilirmiş gibi beni buluşunun hikâyesini anlattı. Ben iltihap kapan

yaralarımın ateşiyle irkilip dururken, bir gece evine döndüğü sırada yandaki boş arsaya baktığını anlattı. O gece ateşböcekleri vardı ve böceklerin çimenleri aydınlatmalarını izlerken bir ceset görmüştü. Yaralı, ölü bir bedendi. Kızcağız dövülmüş, külotu kirlenmiş ve kotunun üzerine çekilmişti. Üç adım sonra göğsünün nefesle inip kalktığını gördü.

Doña Fausta beni yola sürükledi ve sonra bir el arabası bulup evine götürdü. Yolunu bana doğru aydınlatan ateşböceklerinin Tanrı'nın işi olduğunu söylemeyi severdi. Tenimi maviye boyamasına rağmen takmamı istediği ateşböceği şeklinde tenekeden küçük bir kolye aldı bana. Kolyeyi sevmedim. Ateşböceklerinin pis hayvanlar olduğunu düşünürdüm, kasıklarımdaki erkeklerin kokusuna kapılıp gelen küçük uçan benekler.

Tepeleri hatırladığımda dört aylık hamileydim. Aklımda turuncu tepeleri, dik yokuşu çıkan patikayı gördüm. Oraya nasıl gideceğimi biliyordum, daha fazlasını değil. Doña Fausta

ve ben birlikte gittik. Tırmandık, tırmandık ve karşılaştığımız herkese, *Beni tanıdın mı?* diye sordum. *Kim olduğumu biliyor musun?* İnsanlar dik dik baktılar. Kimse yanıt vermedi. Doña Fausta'ya, *Yaşadığım yerin burası olduğunu biliyorum*, dedim. Bir tepeye yaklaştık. Bir çocuk parkında durduk, yüksek istinat duvarına baktık, diğer taraftaki arabaların sesini duyduk, bir şeyler hatırlayayım diye bekleyip umut ettik ama hiçbir şey olmadı. *Hayal kırıklığı içinde ağladım, yaşadığım yerin burası olduğunu biliyorum, nasıl olur da hatırlamam*; sonra siyahi bir adam koştu, ağlayarak bana sarıldı. Kollarının arasında dondum kaldım. *Petrona, Tanrıya şükür*, dedi boynuma doğru.

Petrona'nın gerçek adım olup olmadığını merak ederek tepelerin yamacına baktım.

Beni bırakınca yüzünü inceledim, *Gerçekten kim olduğumu biliyor musun?*

Burnunu çekti. *Petrona, evet, elbette, evet* dedi. Gözlerime baktı. *Kim olduğumu bilmiyor musun?*

Hayır anlamında başımı salladım. Bana adının Gorrión olduğunu, erkek arkadaşım olduğunu, aileme baktığını ve her yerde beni aradığını söyledi. Yüzüne baktım ve bunun sevebileceğim bir yüz olup olmadığını merak ettim. Gözleri karnımda durdu. Doña Fausta'ya göz attı. Eğilip karnıma baktı.

Senin mi?

Doğruldu, bana baktı, karnıma baktı ve sonra başını salladı. *Evet*, dedi. *Hamileydin. Bebeğimiz olacaktı* ve bana tekrar sarıldı. Bana sarıldığında kalbinin güm güm çarptığını hissettim, işte bu denli şaşırmıştı.

Yeni doğmuş bebeğim Francisco'yu kucağımda tuttuğum, Gorrión'un arkamda durduğu bir fotoğrafım vardı. Bu fotoğrafta önceki hayatıma dair hiçbir anım yoktu. Evim bir moloz yığınıydı, bu yüzden bana çay ve et suyu yapan Gorrión'un annesiyle kaldım. Ufak tefek bir kadındı, göz alıcı beyaz saçları ensesinde topuz yapılmıştı. Gorrión kaybolmadan hemen önce evlendiğimizi söyledi, ancak onunla Tepelerde ilk tanıştığımda kendini erkek arkadaşım olarak tanıtmıştı. Sanırım yeni evli olduğumuz için kendine kocam demeye alışık değildi. Annesi acı acı ağladı, *Neden böyle bir şeyi benden saklayasın?* Düğünümüzü hatırlayamadığım için üzgündüm. Gorrión bir tören daha yapmamızı önerdi. *Annemle senin yeni anılarınız olabilir ve soyulup arsaya atılmanı ait olduğu gibi geçmişte bırakabiliriz. Mutlu bir aile olabiliriz.* Gorrión'un annesi gözyaşlarının arasından gülümsedi. *Bunu gerçekten yapar mısın?*

Gorrión beni kardeşim Uriel'in evine götürdü. Uriel'i hatırlamıyordum. Küçük olan ve kız kardeşim olduğunu söyleyen Aurora'yı hatırlamıyordum. Ne diyeceğimi bilemedim. Duvarlara baktım. Bir köşede bir gitar vardı. Sonunda küçük Aurora ayağa kalkıp gitti. Kirli beyaz bir bohça getirdi. Açtığında sabit gözlerle Gorrión'a, ardından bana baktı, sonra bunun benim gelinliğim olduğunu söyledi. Ayağa kalktım. *Bu mu?* Boş el-

bise aynı vücudumun şeklindeydi. Sanki ağustos böceklerinin atıp geride bıraktığı kabuk gibiydi. Yumuşak kumaşa dokundum. Parmaklarıma toz geldi. *Ne oldu buna?* diye sordum. Küçük Aurora, *Barakamız yıkıldığında toprağa gömüldü*, dedi. *Ama buldum ve senin için sakladım.* Küçük Aurora ağlama nöbetleri geçirdi. Onu nasıl teselli edeceğimi bilmiyordum. O benim için bir yabancıydı.

Kilisede küçük Aurora bebeği taşıdı ve yere gül yaprakları attı. Gorrión'un düğün için özel aldığı yapraklara bastım. Gelinliğim öyle kirliydi ki temizlenmesi saatler sürdü. Yeni şeklime göre değişmesi için para ödedik. Terzinin oturma odasında, Tepeler'den sadece birkaç blok ötede, elbiseye girdiğimde, elimi tutan başka bir kadını gördüm hayal meyal. Gözleri içimi görüyordu. Kimdi o kadın? Bana baktığında kendimi çıplak hissettim. Kimseye kim olduğunu sormadım ama düğün gü-

nümde onu düşündüm, küçük adımlarım o kilisede yankılandı, küçük Aurora, bebeğimle birlikte, rahibin bizi beklediği sunakta usulca ağlıyordu. Bir şeyin benimle konuşmaya çalıştığını biliyordum, utanç içinde kilisenin yüksek tavanına baktım, çünkü gözleri hançer gibi içime batan bir kadın vardı ve sonra üzerimde değişen erkek yüzlerine sahip bulutlar vardı. Başımı salladım ve tüm o görüntüleri uzaklaştırdım, sonra rahibin önünde diz çöktüm. Görüntüler nereden geliyordu? Belki de rüyaydı sadece.

Zamanla anı ile rüya arasındaki fark netlik kazandı.

Hatırlamamam gereken şeyleri hatırladım.

Aurora'nın bir zamanlar Señora Alma'nın bana verdiği Komünyon elbisemi bana vermesinin ardından gözyaşlarına boğulmasını anladım. Aurora'nın önümde mihraba doğru yürürken kilisede yankılanan hıçkırıklarını anladım. Beni korumak için yalan söylemeyi seçmişti. Ama ona bildiğimi söyleyemezdim.

Gorrión'a da söylemedim. Onun olmadığını bildiğim oğlum için bir babaya ihtiyacım vardı.

Onun suçunu üstlendim.

Onu yataktan kaldıran, işe gitmesine, dürüst bir işten eve para getirmesine, bize yiyecek almasına neden olan suçunu. Ondan tuğla ev istedim. Büyüyen oğlum Francisco için uygun bir eğitim talep ettim. Her gün Chula'yı düşündüm, hele de şimdi Francisco, onların evine çalışmaya başladığımdaki yaşıyla neredeyse aynı yaştayken. Bazı geceler, Santiago'ların bana verdikleri yatakta yaptığım giysilerden bedeni düşündüm. Karanlıkta nasıl da kıpırtısız yatardı. Geceyi beklerdi. Sağır ve dilsizdi, hafızası yoktu.

Gorrión haftalarca araba kullandıktan sonra eve geldiğinde, kendimi o çamaşır yığını gibi hayal ettim. Gorrión Francisco'ya yemeğini yedirmeyi ve Francisco'ya onunkinden çok benim iyiliğim için olan şeyler söylemeyi severdi: *Annene âşık oldum çünkü çok güzeldi. Tepeler'de evlendiğimizde sen daha yoldaydın. Beyaz bir gelinlikle rüzgârda havalanacak kadar uzun taçlı bir duvak giymişti annen.* Gorrión'a gülümserken, bulaşıkları yıkarken, yatakları toplarken bir çamaşır yığınıydım.

Yalnızken ya da yanımda sırf Francisco varken kendimi huzurlu hissediyordum. Diğer zamanlarda Francisco'da benim olmayan, o korkunç geceye ait özellikler görüyordum. Francisco'yu her şeyden çok sevdim. Francisco'ya, *Bir zamanlar baktığım küçük bir kız vardı*, demek istedim. Bir keresinde encapotado'ları alt ettim. *Bir gün seninle ben gideceğiz. Bütün bunlardan uzaklara.* Ama henüz söyleyemedim, çünkü küçüktü, çenesi düşüktü ve Gorrión'a bir şey söylemesini istemiyordum.

Bir zamanlar hiçbir şeyin olmadığında hayatının da hiçbir şeye doğru uzandığını düşünürdüm. Boyacá'daki çiftliğimizde, paramiliterler gelmeye başladığında, annem bize görmememizi, duymamamızı söyledi. Eğer doğru yaparsak oradan canlı çıkardık.

Kendimizi sağır ve dilsiz yaptık ama yine de kaybettik. Hikâye kendini tekrar etti ve biraz daha kaybettik. Başka seçeneğimiz yoktu.

Chula'ya her şeyi anlatmak istedim ama mektubumun ele geçirilmesinden veya okunmasından korktum. Tıpkı benim için yaptığı gibi, nasıl hissettiğimi bilmesi için Chula'ya verecek bir sözüm yoktu. Bir fotoğrafım vardı ve bu fotoğrafta yaşadığım her şey mevcuttu. Bazen ne kadar az bilirsen o kadar çok yaşarsın.

YAZARIN NOTU

Esrik Ağacın Meyvesi, kişisel tecrübelerimden esinlendiğim bir romandır. Kaçırmalar, ciddi anlamda azalmaya başladığı 2005 yılına kadar birçok Kolombiyalı için acı bir gerçekti. Kendileri kaçırılmadıysa bile her Kolombiyalı bunu yaşayan birini tanıyordu: bir arkadaş, bir aile ferdi, işyerinden biri.

Bir zamanlar Bogotá'daki çocukluk evimde yatılı hizmetçi olarak çalışan Petrona gibi bir kız vardı. Petrona gibi o da kız kardeşimle benim için düzenlenen kaçırma teşebbüsüne yardım etmeye zorlandı ve bu imkânsız seçim karşısında Petrona gibi boyun eğmedi. Yıllar boyunca onunla birlikte Kolombiya'da umutsuz durumlar içinde kapana kısılmış tanıdığım bütün kadınlar aklımdan hiç çıkmadılar.

Babam da bir zamanlar kaçırılmıştı. Kaçırıldığı günü ömrünün en uzun günü ve gecesi olarak tarif ederdi. Bütün o zamanı karanlıkta, derme çatma bir sığınakta eli kolu bağlı olarak geçirdi. Ertesi gün gerilla grubunun liderini görmeye götürüldü ve sonra şansı yaver gitti; gerilla grubunun lideri çocukluk arkadaşıydı. Gerilla lideri onu gördüğüne sevinerek babamın sırtına bir şamar patlattı ve uzun zamandır görüşmeyen arkadaşların yaptığı gibi, neler yaptığını, kendisinin, ailesinin nasıl olduğunu

sordu. Babam bu esnada hâlâ bağlıydı. Serbest bırakıldı. Amcalarımdan biri onun o kadar şanslı değildi. Altı ayını tutsak geçirdi.

Bunu Kolombiya'nın en büyük gerilla grubu FARC'ın silah bıraktığı ve eski üyelerin sivil hayata dönmeye çalıştığı bir dönemde yazıyorum. Yıllardır Kolombiya'daki şiddet, faillerin sıklıkla aynı şiddetle yüzleştiği kurbanlara, yolsuzluğa ve umutsuz seçimlere manzara olmuştur. Bu romanı yazarken, çocukların hayatlarında doğan politik olaylardan ilham aldım. Üniformalı –polis bile olsa– bütün kadınlardan ve erkeklerden korkan küçük kuzenlerimi hatırlıyorum, çünkü ülkedeki tüm silahlı grupları ayırt etme yetenekleri yoktu. Pablo Escobar hepimiz için efsanevi bir karakterdi.

Bu romanda anlatılan öykü kurmaca olsa da, tarihsel ayrıntılar ve siyasi olaylar gerçektir: Galán suikastı, kuraklık, Pablo Escobar'ın avı, duası ve son röportajı. 1989 ile 1994 arasında-

ki bu tarihsel zaman çizelgesi sırayla kullanıldı, ancak kitabın duygusal zaman çizelgesi öyle gerektirdiği için zaman sıkıştırıldı. Bogotá'da yaşadığım mahallenin yakınında, babası sirk bileti almak için binaya girdiği esnada bir kız çocuğu bir arabaya yerleştirilen bombanın patlaması sonucu trajik bir şekilde öldü. Televizyon kızın ayakkabısı hâlâ ayağında duran bacağını gösterdi mi bilmiyorum ama hatırladığım bu. O yıl sirke gidecektim ben de. Kız kardeşim ile ben, kalabalığın içindeki çocuklar arasından file bindirilmek üzere seçildik. Kız kardeşim bana sarıldı, filin başındaki kocaman kırışıklıklara baktım, sıralarda oturan insanlar tezahürat yapıyorlardı oysa benim tek düşünebildiğim o kızın öldüğü, artık bizimle olmadığıydı.

MIL GRACIAS

Göçmenseniz başarılarınız ailenizin yaptığı fedakârlıkların ve çektiği eziyetlerin doğrudan bir sonucudur; bu sebeple söze öncelikle onlara teşekkür ederek başlamak isterim: Anneme, babama ve kız kardeşim Francis'e teşekkür ederim. Edebiyat ajanım Kent D. Wolf'a aydınlatıcı okumaları, tavsiyeleri ve sarsılmaz desteği için teşekkür ederim. Sarsılmaz tutkusu ve vizyonuyla rehberim olan editörüm Margo Shickmanter'a binlerce kez teşekkür ederim.

Ağaç gölgelerinde benimle oturup bana yazmaya ve yazım hayatına dair tavsiyeler veren Sam Chang'e teşekkür ederim. Hakiki bir yaşam gücü kaynağı olan ve saf yüreğinden şimdi bile bir şeyler öğrenmeye devam ettiğim Leslie Marmon Silko'ya teşekkür ederim. Tom Popp, Andrew Allegretti, Patty McNair, Megan Stielstra ve John ve Betty Shiflett'a teşekkür ederim.

Bu kitabı okuyan herkese Gracias: Senelerce mektup alışverişi yaptığım sevgili dostum Mike Zapata'ya, kıvrak zekâsı, kapsamlı bakış açısı ve nezaketiyle bana yepyeni bir ufuk açan Tiana Kahakauwila'ya ve bana en içten tavsiyelerde bulunan yetenekli Newberry'ye.

Bana kapılarını açan ve yazabilmem için manzaralı bir masa tahsis eden bütün mekânlara, Djerassi Resident Artists Program, Camargo Foundation ve Hedgebrook'un yanında National Association of Latino Arts and Cultures ve San Francisco Arts Commission'a minnettarım.

Bu kitabı yazarken çok sayıda Kolombiyalı haber kaynağına danıştım. Artık aramızda olmayan, Kolombiya'nın bastırılan hikâyelerini anlatmak için canlarını hiçe sayan gazetecilere ve hayatta kalıp riski bilmelerine rağmen haber yapmaya devam eden gazetecilere şükran borçluyum.

Etkilemesi hayli güç olan iyi arkadaşım Ken Lo benimle kaç gece barlarda, kokteyl eşliğinde bu kitabı konuştu. Ona bilhassa teşekkür ederim.

Partnerim Jeremiah Barber olmasa bu roman hayat bulamazdı. Sen benim ay ışığımsın, kır kurdu.

SON

İTHAKİ MODERN KİTAPLARI

1 *İhtiyarlara Yer Yok* – Cormac McCarthy – çev. Roza Hakmen

2 *Cesur Yeni Dünyayı Ziyaret* – Aldous Huxley – çev. Savaş Kılıç

3 *Mezarlarınıza Tüküreceğim* – Boris Vian – çev. Birsel Uzma

4 *Orsinya Öyküleri* – Ursula K. LeGuin – çev. Çiğdem Erkal

5 *49 Numaralı Parçanın Nidası* – Thomas Pynchon – çev. Feride Evren Sezer

6 *Las Vegas'ta Korku ve Nefret* – Hunter S. Thompson – çev. Kıvanç Güney

7 *Madde 22* – Joseph Heller – çev. Niran Elçi

8 *Öksüz Brooklyn* – Jonathan Lethem – çev. Sabri Gürses

9 *Parçalanma* – Chinua Achebe – çev. Nazan Arıbaş Erbil

10 *Yol* – Cormac McCarthy – çev. Sevin Okyay

11 *Bay Less* – Andrew Sean Greer – çev. Kıvanç Güney

12 *Yürek Söken* – Boris Vian – çev. Cemal Bâli Akal

13 *Sanatçının Gençlik Portresi* – James Joyce – çev. Fuat Sevimay

14 *Yazgı ve Gazap* – Lauren Groff – çev. Begüm Berkman

15 *Artık Huzur Yok* – Chinua Achebe – çev. Nazan Arıbaş Erbil

16 *Bunu Sen de İstiyorsun* – Kristen Roupenian – çev. Duygu Akın

17 *Belaya Bulaş* – Kelly Link – çev. Seda Çıngay Mellor

18 *Oscar Wao'nun Tuhaf Kısa Yaşamı* – Junot Diaz – çev. Püren Özgören

19 *Bayan Yalnızkalpler* – Nathanael West – çev. Emirhan Burak Aydın

20 *Karabindiba Şarabı* – Ray Bradbury – çev. Zeynep - Ozan Kayalıoğlu

21 *Kurtadam* – Boris Vian – çev. Birsel Uzma

22 *Tanrının Oku* – Chinua Achebe – çev. Nazan Arıbaş Erbil

23 *Yalnızlık Kalesi* – Jonathan Lethem – çev. Burç İdem Dinçel

24 *Sütçü* – Anna Burns – çev. Duygu Akın

25 *Düş Yakamdan Şeytan* – Donald Ray Pollock – çev. Emirhan Burak Aydın

26 *Kurtadamın Kutsal Kitabı* – Viktor Pelevin – çev. Hazal Yalın

27 *Dublinliler* – James Joyce – çev. Fuat Sevimay

28 *Rebecca* – Daphne Du Maurier – çev. Levent Göktem

29 *Tanrı'nın Bir Kulu* – Cormac McCarthy – çev. Sıla Okur

30 *Ateş Merdivenleri* – Anaïs Nin – çev. Püren Özgören

31 *Albatrosun Çocukları* – Anaïs Nin – çev. Püren Özgören

32 *Dört Odalı Kalp* – Anaïs Nin – çev. Püren Özgören

33 *Aşk Evindeki Casus* – Anaïs Nin – çev. Püren Özgören

34 *Minotoru Kışkırtmak* – Anaïs Nin – çev. Püren Özgören

35 *Cuma Karası* – Nana Kwame Adjei-Brenyah – çev. Taylan Taftaf

36 *İtaat* – Michel Houellebecq – çev. Başak Öztürk

37 *Âşık Kadınlar* – Elfriede Jelinek – çev. Anıl Alacaoğlu

38 *Ada* – Aldous Huxley – çev. Seniha Akar

39 *Gözleri Tanrı'yı Seyrediyordu* – Zora Neale Hurston – çev. Püren Özgören

40 *Çölde Kutup Ayısı* – Dimitri Verhulst – çev. Erhan Gürer

41 *Piyanist* – Elfriede Jelinek – çev. Süheyla Kaya

42 *Boğul* – Junot Diaz – çev. Avi Pardo

43 *Space Invaders: Diktatörlüğün Gölgesinde* – Nona Fernandez – çev. Roza Hakmen

44 *Halk Adamı* – Chinua Achebe – çev. Nazan Arıbaş Erbil

45 *Florida* – Lauren Groff – çev. Duygu Akın

46 *Tatlısu* – Akwaeke Emezi – çev. Püren Özgören

47 *Gizli Kusur* – Thomas Pynchon – çev. Feride Evren Sezer

48 *Tanrı'ya Verdikleri Adlar* – Anjali Sachdeva – çev. Anıl Ceren Altunkanat

49 *İç Mekân Çin Mahallesi* – Charles Yu – çev. Avi Pardo

50 *Vergilius'un Ölümü* – Hermann Broch – çev. Ahmet Cemal

51 *Loudun Şeytanları* – Aldous Huxley – çev. Can Ömer Kayalcı

52 *Geç Kalan* – Dimitri Verhulst – çev. Erhan Gürer

53 *Dinlenme ve Rahatlama Yılım* – Ottessa Moshfegh – çev. Begüm Kovulmaz

54 *Çevengur* – Andrey Platonov – çev. Hazal Yalın

55 *Can* – Andrey Platonov – çev. Hazal Yalın

56 *Çukur* – Andrey Platonov – çev. Hazal Yalın

57 *Tokyo Ueno İstasyonu* – Miri Yu – çev. Barış Bayıksel

58 *Harita ve Topraklar* – Michel Houellebecq – çev. Orçun Türkay

59 *Temel Parçacıklar* – Michel Houellebecq – çev. Osman Senemoğlu

60 *Bitmeyen Geçmiş* – Yaakov Shabtai – çev. Süreyya Çalıkoğlu

61 *Kızıl Ot* – Boris Vian – çev. Hakan Tansel

62 *Çıtırlar Farkında Değil* – Boris Vian – çev. Hakan Tansel

63 *Bütün Ölülerin Derileri Aynıdır* – Boris Vian – çev. Zühre İlkgelen

64 *Haz* – Raven Leilani – çev. Aslıhan Kuzucan

65 *Yaralı Dostlarımıza* – Joseph Andras – çev. Özgü Berksoy

66 *Iron Karı'nın Maceraları* – Gabriela Cabezón Cámara – çev. Roza Hakmen

67 *Kırmızı Hap* – Hari Kunzru – çev. Burcu Denizci

68 *Rom Günlükleri* – Hunter S. Thompson – çev. Kıvanç Güney

69 *Ve Bütün Çirkinler Öldürülecek* – Boris Vian – çev. Hakan Tansel

70 *Tuhaf Şeyler Oluyor* – Kelly Link – çev. Seda Çıngay Mellor

71 *Screwjack* – Hunter S. Thompson – çev. Taylan Taftaf

72 *Amerikan Sapığı* – Bret Easton Ellis – çev. Fatih Özgüven

73 *Olive Kitteridge* – Elizabeth Strout – çev. Merve Sevtap Ilgın

74 *Olive, Yeniden* – Elizabeth Strout – çev. Merve Sevtap Ilgın

75 *Vineland* – Thomas Pynchon – çev. Berkan Şimşek

76 *Kimsenin Bundan Bahsettiği Yok* – Patricia Lockwood – çev. Emirhan Burak Aydın

77 *Oda Müziği: Toplu Şiirler* – James Joyce – çev. Fuat Sevimay

78 *Sürgünler* – James Joyce – çev. Fuat Sevimay

79 *Biçimin ve Boşluğun Kitabı* – Ruth Ozeki – çev. Yiğit Yavuz

80 *New York Köleleri* – Tama Janowitz – çev. Roza Hakmen

81 *Garp'a Göre Dünya* – John Irving – çev. Özge Onan

82 *Beyaz Gözyaşları* – Hari Kunzru – çev. Kıvanç Güney

83 *Fil* – Martin Suter – çev. Güzide Şen

84 *Büyük Ev* – Alvaro Cepeda Samudio – çev. Süleyman Doğru

85 *Manhattan Plajı* – Jennifer Egan – çev. Tülin Er

86 *Jamaika Hanı* – Daphne Du Maurier – çev. Püren Özgören

87 *Dublinesk* – Enrique Vila-Matas – çev. Pınar Arslan

88 *Ulysses* – James Joyce – çev. Fuat Sevimay

89 *Bez Bebek Alfabesi* – Camilla Grudova – çev. Firdevs Ev Şimşek

90 *Sabrina ve Corina* – Kali Fajardo-Anstine – çev. Avi Pardo

91 *Randevu* – Katharina Volckmer – çev. MelekMemiş

92 *Zaman Artık Durmalı* – Aldous Huxley – çev. Fuat Sevimay

93 *Büyülenme* – Hermann Broch – çev. Süheyla Kaya

94 *Suçsuzlar* – Hermann Broch – çev. Saliha Yeniyol

95 *Üçlü* – Johanna Hedman – çev. Nuray Zeynep Tamer

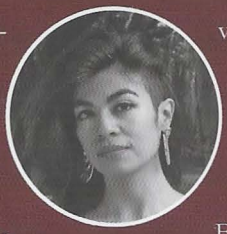
96 *Yeşil Otağ* – Lyudmila Ulitskaya – çev. Hazal Yalın

97 *Bilinmeyen Boyut* – Nona Fernandez – çev. Roza Hakmen

98 *Zavallılar* – Alasdair Grey – çev. Süha Sertabiboğlu

99 *Serotonin* – Michel Houellebecq – çev. Başak Öztürk

100 *Her Şeyin Hikâyesi* – Richard Powers – çev. Kıvanç Güney

Kolombiya'dan ABD'ye göçtükten sonra yazdığı ilk romanı *Esrik Ağacın Meyvesi* ve ardından gelen Pulitzer, Ulusal Kitap ve Ulusal Kitap Eleştirmenleri ödüllerinde finale kalan otobiyografik kitabı *The Man Who Could Move Clouds* ile dikkat çeken Ingrid Rojas Contreras, son dönemin genç Latin Amerikalı yazarlarının en parlak örneklerinden.

Kolombiya'nın çalkantılı tarihinde örgütlerle askerlerin, gerillalarla paramiliterlerin durmaksızın savaştığı, kimin kim olduğunun anlaşılmadığı zamanlarda bir çocuğun gözünden bir büyüme, aile ve göç romanı. Kolombiya Petrol Şirketi'nde çalışan babası, suikasta uğrayacak siyasi lider Galán hayranı annesi ve kendisinden iki yaş büyük ablasıyla birlikte yaşayan küçük Chula'nın hayatı evlerine çalışmaya gelen Petrona adlı kızla değişecektir. Pablo Escobar ve adamlarıyla büyük kavgaya tutuşmuş Kolombiya'da siyasi şiddetin ve terörün yoğunlaşmasıyla seyri değişen toplumsal mücadelenin gidişatı, gecekondu mahallelerinden gelen genç Petrona'nın hayatını ayrı, orta sınıf Santiago ailesini ayrı altüst edecektir.

Yoksulluğun ve gerilla mücadelelerinin kavurduğu mahallelerden çıkıp güvenlikli sitelere hizmet etmeye gelenlerin, siyasi kavgaların teröründe kaçırılanlarla heba olanların, yaşamın koşullarını asla kendileri belirleyemeyenlerin romanı.

"Özgün, siyasi açıdan cüretkâr ve tutkuyla yazılmış."
—VOGUE

"Escobar Kolombiya'sında çocukluk hakkında güzelce oluşturulmuş bir roman... Akılda kalıyor ve içine çekiyor."
—NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

www.ithakiyayingrubu.com
9 786052 653333
/ithakiyayinlari

İTHAKİ MODERN 101
ROMAN
ithaki